ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ (2007-2017 ԹԹ.)

ԵՐԵՎԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ «ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2018

ՀՏԴ 378:330
ԳՄԴ 74.58+65
Հ 422

Տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Կազմող ՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ., պրոֆեսոր
Վ.Լ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հ 422 ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները (2007-2017թթ.), կազմող՝ Վ.Լ.Հարությունյան, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, -352 էջ:

Ժողովածուում ամփոփված են ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները և գիտական հրապարակումներն ըստ 2007-2017թթ. տարեկան հաշվետվությունների նյութերի: Ժողովածուն ունի պատմաճանաչողական նշանակություն:

ՀՏԴ 378:330
ԳՄԴ 74.58+65

ISBN 978-5-8080-1325-4
© ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2018

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2007 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 6

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2008 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 35

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2009 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 43

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2010 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները................................61

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2011 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները................................73

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2012 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 90

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2013 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 104

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2014 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 121

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2015 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 142

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2016 թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները................................157

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2017թ. գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները 171

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2007թ. հրապարակումները.................................. 183

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2008թ. հրապարակումները.................................. 202

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2009թ. հրապարակումները.................................. 227

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2010թ. հրապարակումները.................................. 240

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2011թ. հրապարակումները.................................. 255

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2012թ. հրապարակումները 271

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2013թ. հրապարակումները 287

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2014թ. հրապարակումները 301

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 9

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2015թ. հրապարակումները 309

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 10

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2016թ. հրապարակումները 322

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 11

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2017թ. հրապարակումները 332

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 12

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական հրապարակումներն ըստ տարիների (2007-2017թթ.)... 348

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ...349

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2007 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. Գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները

Ինստիտուտի 2007 թվականի գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեությունը եղել է. գիտական առումով՝ բազմաբնույթ, իսկ կազմակերպչական առումով՝ ծանր, որոնք լուծելի դարձան ՀՀ ԳԱԱ ղեկավարության գործուն աջակցության ու ինստիտուտի իրականացրած կազմակերպչական հետևողական աշխատանքների շնորհիվ:

Նախ՝ 2007թ. 1-ին եռամսյակում փոփոխվեցին բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության ուղղությունները, և «ՀՀ ֆինանսական և ներդրումային համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները» ու «ՀՀ ժողովրդագրության արդիական հիմնախնդիրներ» խորագրերը փոխարինվեցին համապատասխանաբար «Ֆինանսական համակարգի կատարելագործման հիմնախնդիրներ» և «Սոցիալ-ժողովրդագրական արդիական հիմնախնդիրներ» խորագրերով, իսկ «ՀՀ տնտեսական ներուժի արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները տնտեսության միջազգային ինտեգրման պայմաններում» խորագիրը տարանջատվեց երկու՝ «Տնտեսության իրական հատվածի արդիական հիմնախնդիրներ» և «Տնտեսության արտաքին հատվածի արդիական հիմնախնդիրներ» խորագրերի: Այնուհետև ինստիտուտում ընտրվեց և ակադեմիայի հումանիտար բաժանմունքի բյուրոյի կողմից հաստատվեց գիտական խորհրդի նորացված կազմը, որում ներգրավվել են հայտնի գիտնականներ հանրապետության տարբեր բուհերից և կազմակերպություններից: Նորաց-

ված գիտական խորհրդի ակտիվացված գործունեությանը զուգընթաց ինստիտուտում կատարվեցին նաև կադրային փոփոխություններ՝ կադրերի երիտասարդացման առումով: Բավական է նշել, որ եթե 01.01.2007թ. դրությամբ կադրերի միջին տարիքը 52 էր, ապա 2007թ. դեռևս առաջին եռամսյակում այն կազմեց 50 տարի:

Վերոհիշյալ և այլ բարեփոխումների ընթացքում էր, որ ՀՀ կառավարության կողմից 2007թ. մարտի 7-ին ընդունվեց «Տնտեսագիտական ուղղվածություն ունեցող գիտական կազմակերպությունների վերակազմակերպման մասին» թիվ 271-Ա որոշումը, որով խնդիր էր դրվել ճյուղային ենթակայության 3 տարբեր ինստիտուտներ՝ «Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ», «Կառավարման և տնտեսական բարեփոխումների ինստիտուտ» ու «Գյուղատնտեսության էկոնոմիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ները միացման ձևով վերակազմակերպելու և միացնելու «ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ին:

Չանդրադառնալով միացման գործընթացում ծագած խոչընդոտներին ու մանրամասնություններին անհրաժեշտ է փաստել, որ միացման գործընթացն իր ավարտին հասցվեց «Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ» ՓԲԸ-ը ՊՈԱԿ-ի վերածվելուց հետո ընդամենը մեկ ամսվա ընթացքում և 2007թ. հուլիսի 25-ին ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում այն ստացավ իր փաստաթղթային ձևակերպումը:

Հարկ է նշել, որ միացման արդյունքում ինստիտուտին ավելի շատ պարտավորություններ փոխանցվեցին, քան ակտիվներ: Այսպես.

«Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ»–ից փոխանցվել են.

Ակտիվներ՝

1) Ոչ ընթացիկի մասով՝ 8,0 հազ. դրամ արժողությամբ փոշեկուլ:

2) Ընթացիկ ակտիվների մասով՝

ա) 3222,5 հազ. դրամի պարտքեր՝ այդ թվում. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունից (թեմատիկ ֆինանսավորման գծով)՝ 11790,0 հազ. դրամ և ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությունից (բազային ֆինանսավորման գծով)՝ 2043,2 հազ. դրամ:

բ) 102,2 հազ. դրամի դեբիտորական պարտքեր՝ այդ թվում. ԱԱՀ-ի գծով՝ 1,1 հազ. դրամ և շահութահարկի գծով՝ 101,1 հազ. դրամ:

գ) Ինստիտուտի դրամարկղում և հաշվարկային հաշվում գտնվող 1590,4 հազ.դրամի գումար:

դ) «Նորմա սերվիզ» ՍՊԸ-ը տրված 20 հազ. դրամ գումարի կանխավճար:

ե) 5,8 հազ. դրամի բենզին (90լ):

Պարտավորություններ՝

1) Աշխատողներին ունեցած աշխատավարձի գծով 2166.0 հազ. դրամի պարտք:
2) Պետական բյուջեի գծով պարտք 293.6 հազ.դրամ:
3) Սոցապ վճարների գծով պարտք՝ 803.3 հազ.դրամ:
4) Ուսման վարձի գծով պարտք՝ 1706.0 հազ.դրամ, այսինքն՝ այդչափ ավել գումար գանձվել ու ծախսվել է վճարովի ասպիրանտներից:

Վերոհիշյալ պարտավորություններից բացի, փոխանցվել է նաև 73 ասպիրանտների ու հայցորդների գործեր՝ այդ թվում. արտադրությունից կտրված՝ 14, արտադրությունից չկտրված՝ 12, հայցորդներ 47:

«Կառավարման և տնտեսական բարեփոխումների ինստիտուտ»–ից փոխանցվել են.

Ակտիվներ՝

1) Ոչ ընթացիկի մասով՝ հաշվեկշռային արժեք չունեցող 37 աթոռ, 20 երկաթյա պահարան, 6 հատ դարակաշար, 8 դահլիճի աթոռ, 4 հեռախոսի ապարատ, 6 տակդիր-դարակաշար, 15 լրագրասեղան, 1 գայլիկոնող սարք, 2 համակարգիչ, 1 հատակ մաքրիչ, 1 սառնարան, 2 օդորակիչ, 1 երաժշտական կենտրոն, 11 ֆոտոօբյեկտիվ, 1 ֆոտոապարատ, 1 պատճենահանող սարք, 1 էլեկտրական ջեռուցման կաթսա, 19 հին գրամեքենա, 2 ամբիոն, 28 բազկաթոռներ, 13 գրասեղան, 2 խորհրդակցության սեղան, 18 պահարան, 2 պահարան-քարտարան, 1 չհրկիզվող պահարան, 1 տպիչ, 8 տաքացուցիչներ:
2) Ընթացիկ ակտիվների մասով՝

ա) 1438,2 հազ. դրամի դեբիտորական պարտքեր՝ այդ թվում. ուսման վարձի գծով՝ 1433,7, հազ. դրամ, ինտերնետային ծառայության գծով՝ 4,5 հազ. դրամ և հաշվարկային հաշվի մնացորդ՝ 24,2 հազ. դրամ:

Պարտավորություններ՝

1) Բալանսային վնաս՝ 285,6 հազ. դրամ:
2) Պարտավորություններ սոցապի գծով՝ 260,5 հազ. դրամ:
3) Պարտավորություններ ուսման վարձի գծով՝ 595,0 հազ. դրամ, այսինքն՝ ավել է գանձվել և ծախսվել:
4) Աշխատավարձի պարտք՝ 870,8 հազ. դրամ:
5) Պարտք բյուջեին՝ 21,7 հազ. դրամ:

Վերոհիշյալ պարտավորություններից բացի, փոխանցվել է նաև 72 ասպիրանտների ու հայցորդների գործեր, այդ թվում՝ արտադրությունից կտրված և չկտրված՝ 45, հայցորդներ՝ 27:

«Գյուղատնտեսության էկոնոմիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտ»-ից փոխանցվել են.

Ակտիվներ՝

1) Ոչ ընթացիկի մասով - 570 հազ. դրամ արժողությամբ սելեկտրային մեկ կապ, 2 համակարգիչ, 1 վահանակ, 4 նկար և 1875 հազ. դրամ արժողությամբ հին գրքեր, որոնք ժամանակին չեն ամորտիզացվել ու բալանսից դուրս չեն գրվել:
2) Ընթացիկ ակտիվների մասով՝

ա) 666,0 հազ. դրամի դեբիտորական պարտքեր՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունից՝ թեմատիկ ֆինանսավորման մասով:

բ) 4,0 հազ. դրամի դեբիտորական պարտք շահութահարկի գծով:

գ) Ինստիտուտի հաշվարկային հաշվում գտնվող 472,0 հազ. դրամի գումար:

Պարտավորություններ՝

1) Մեքենաների և սարքավորումների ձեռքբերման գծով՝ 85,0 հազ. դրամ:
2) Տնտեսական գույքի գծով՝ 34,0 հազ. դրամ:
3) Մասնագիտական գրականության գծով՝ (այլ հիմնական միջոցներ) 451,0 հազ. դրամ:
4) Էլեկտրաէներգիայի և հեռախոսի պարտք՝ 40,0 հազ. դրամ:
5) Պարտք բյուջեին՝ 41,0 հազ. դրամ:
6) Աշխատավարձի պարտք՝ 820,0 հազ. դրամ:
7) Սոց. ապահովության պարտք՝ 241,0 հազ. դրամ:

Վերոհիշյալ պարտավորություններից բացի փոխանցվել է նաև 18 ասպիրանտների ու հայցորդների գործեր, այդ թվում՝ արտադրությունից կտրված՝ 6, արտադրությունից չկտրված՝ 5, հայցորդներ՝ 7:

Բացի վերոհիշյալներից ինստիտուտին փոխանցվել են նաև հաշվեկշռային արժեք չունեցող և հիմնականում ոչ արդիական ու հնացած գրքեր, սեղմագրեր ու ատենախոսություններ, որոնց

քանակը կազմում է. ատենախոսություններ՝ 256 հատ, սեղմագրեր՝ 578 հատ, գրքեր՝ 4906 հատ, վիճակագրական ժողովածուներ՝ 103 հատ, որոնց քանակներն ըստ ինստիտուտների բերված են ստորև.

№	Անվանումը	Կառավարման և տնտեսական բարեփոխումների ինստիտուտ	Գյուղատնտեսության էկոնոմիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտ	Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ	Ընդամենը
1.	Ատենախոսություններ	56	-	200	256
2.	Սեղմագրեր	180	148	250	578
3.	Գրքեր	4250	256	400	4906
4.	Վիճակագրական ժողովածուներ	x	103	x	103
		x	x	x	x

Ինստիտուտին փոխանցված հսկայական պարտավորությունների, նվազ ակտիվների ու հնացած գրականության մանրամասնեցված ներկայացման կարիք թերևս չէր լինի, եթե դրա հետ կապված խնդիրները լրիվ և ամբողջությամբ լուծելի լինեին ինստիտուտի կողմից: Առաջ անցնելով նշենք, որ ինստիտուտի կողմից հնարավոր լուծումները տրված են: Խոսքը, մասնավորապես, վերաբերում է.

- փոխանցված պարտավորությունների ամբողջությամբ մարմանը (աշխատավարձերի, կրթաթոշակների, պետբյուջեի պարտավորությունների և այլնի),
- օգտագործման համար պիտանի գույքի հիմնական մասի տեղափոխմանը և նոր գույքի ու տեխնիկայի, ինչպես նաև ավտոմեքենայի ձեռքբերմանը, որը հնարավոր եղավ ՀՀ ԳԱԱ ղեկավարության թույլտվության ու ֆինանսական աջակցության շնորհիվ,
- ասպիրանտների ու հայցորդների հետ, օրենքով սահման-

ված կարգով, պայմանագրերի կնքմանը, ուսման վճարների հետևողական գանձմանը, ասպիրանտների ու հայցորդների աշխատանքային պլանների կազմմանը և նրանց անձնական գործերում առկա պակաս փաստաթղթերի լրացմանը (գործընթաց, որը շարունակվեց երկար ժամանակ),
- թեմատիկ ֆինանսավորման աշխատանքների մասով միացյալ հաստիքացուցակների կազմմանը, դրանցում ներգրավված աշխատակիցների աշխատավարձերի ժամանակին վճարմանը, իսկ այնուհետև կատարված աշխատանքների ամփոփմանը, ինստիտուտի գիտխորհրդում քննարկելուն և սահմանված ժամկետում ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն նյութերի ու փաստաթղթերի ողջ փաթեթը ներկայացնելուն: Ինստիտուտի տնօրինության ու գիտական խորհրդի կազմակերպական աշխատանքի ծանրաբեռնվածության մասին կարող է վկայել այն փաստը, որ ինստիտուտը մինչև միացումը ունեցել է պայմանագրային վեց թեմա, իսկ միացումից հետո՝ 18 թեմա,
- բազային ֆինանսավորման աշխատանքների մասով միացյալ ինստիտուտի ժամանակավոր վարչակազմակերպական կառուցվածքի ու հաստիքային ցուցակների կազմմանն ու միացյալ ինստիտուտի գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության շարունակականության ապահովմանը: Ընդ որում, աշխատողների ոչ մեծ թվով կրճատումներն ու միացման գործընթացն իրականացվել է առանց դժգոհությունների, որն առավել շատ պետք է կարևորել,
- միացյալ ինստիտուտի գիտական խորհրդի նորացված կազմի ձևավորմանը և հումանիտար բաժանմունքի բյուրոյի կողմից հաստատմանը,
- միացյալ ինստիտուտի 2008թ. կառուցվածքը և խնդիրները ինստիտուտի գիտխորհրդում քննարկմանը, հաստատմանը:

Վերը նշված գիտակազմակերպչական աշխատանքներից

բացի, հատուկ հիշատակության է արժանի այն փաստը, որ ավելի քան 15 տարվա ընդմիջումից հետո 2007թ. հոկտեմբերից ինստիտուտում սկսեց գործել մասնագիտական խորհուրդ, որում թեկնածուական ատենախոսությունների առաջին պաշտպանությունը կայացավ 2007թ. դեկտեմբերի 5-ին:

Վերը թվարկված և արդեն իրողություն դարձած կազմակերպչական աշխատանքների հետ մեկտեղ կան նաև չլուծված խնդիրներ, որոնց մասով ակնկալում ենք ՀՀ ԳԱԱ ղեկավարության օգնությունն ու աջակցությունը: Խոսքը, մասնավորապես, վերաբերում է.

- ինստիտուտի աշխատանքային ոչ բավարար պայմաններին: 115 աշխատող (21-ը՝ գիտ. դոկտոր, 48-ը՝ գիտ. թեկնածու) ունեցող ինստիտուտը լիիրավ զբաղեցնում է ընդամենը 280 քառ. մ տարածք, ինչպես նաև միացած ինստիտուտների նախկին տարածքների մի մասը: Սակայն պետք է փաստել, որ կոլեկտիվի այդպիսի մասնատվածության իրողությունը բացասաբար է ազդում գիտական գործունեության ու կառավարման արդյունավետության վրա,
- բալանսային արժեք չունեցող գույքի ու մասնագիտական հնացած գրականության դուրսգրմանը, որի հարցում ակնկալում ենք ՀՀ ԳԱԱ ղեկավարության աջակցությունը և թույլտվությունը:

Ինստիտուտի վերոնշյալ կառուցվածքային բարեփոխումների, տնօրինության կազմակերպչական ծանրաբեռնվածության աշխատանքներին ու կադրային ներուժի երիտասարդացմանը զուգընթաց բնականոն ձևով շարունակվել է ինստիտուտի գիտական գործունեությունը:

I. Բազային ֆինանսավորմամբ թվով 10 թեմայի գծով, որոնցից.

ա) 4-ը ի սկզբանե եղել են ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտինը (ֆինանսական համակարգի կատարելագործման, տնտեսության իրական և արտաքին հատվածների և սոցիալ-ժողովրդագրական արդիական հիմնախնդիրներ) և ավարտվել են 2012 թվականին,

բ) 3-ը՝ «Արտահանման աճի և տնտեսության մասնագիտացման հիմնախնդիրները» ու «Մակրոտնտեսական քաղաքականության և տնտեսության զարգացման կանխատեսումների ձևավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում», ինչպես նաև «Տարածքային միավորների զարգացման անհավասարաչափության գնահատումը, գործոնները և հաղթահարման ուղիները ՀՀ-ում» փոխանցվել են «Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտից» և ավարտվել են 2008 թվականին:

գ) 1-ը՝ «Գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխումը և մասնագիտացումը ՀՀ մարզերում» փոխանցվել է «Գյուղատնտեսության էկոնոմիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտից» և ավարտվել է 2007 թվականին:

դ) 2-ը՝ «Պետական գույքի կառավարման մասին ՀՀ օրենքի հիմնադրույթները» և «Պետական գույքի կառավարման մասին» ՀՀ օրենքի հայեցակարգային դրույթները փոխանցվել են «Կառավարման և տնտեսական բարեփոխումների ինստիտուտից» և ավարտվել են 2007 թվականին:

II. Թեմատիկ ֆինանսավորման թվով 18 թեմաների գծով, որոնցից.

ա) 6-ը՝ «ՀՀ-ում սահմանամերձ և լեռնային բնակավայրերի ցանցի զարգացումը և տնտեսական անվտանգության ռազմավարությունը» (0770), «Տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանակման և զարգացման ուղիները ՀՀ-ում» (0773), «Հայաստանի էներգահամակարգի սահմանակից երկրների հետ ին-

տեգրման և միջպետական միացյալ էներգահամակարգերի (էլեկտրա- և գազամատակարարման) ձևավորման ու կառավարման տնտեսական հիմնահարցերը» (0774), «Գյուղացիական տնտեսությունների մասնագիտացման և չափերի օպտիմալացման հիմնահարցերը ՀՀ-ում» (0775), «Ծխելու և ավտոմեքենաներից արտազատվող գազերի վտանգավոր ազդեցության կրճատման էկոլոգատնտեսագիտական հիմնախնդիրները» (0997), «Մտավոր սեփականության կառավարման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (0790) ի սկզբանե եղել են ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտինը։

բ) 1-ը «Պետական սեփականության կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» փոխանցվել է «Կառավարման ու տնտեսական բարեփոխումների ինստիտուտից»։

գ) 8-ը՝ «Պետական կառավարման արդյունավետության գնահատում. մեթոդաբանական հիմքերը և մեթոդական մոտեցումները» (0993), «ՀՀ արդյունաբերական ձեռնարկություններում նորամուծությունների ուղղությունները և կիրառման հիմնախնդիրները» (0786), «ՀՀ տնտեսական անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները» (0771), «Բնօգտագործման ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա և բնապահպանական հիմնախնդիրները ՀՀ հյուսիսային մարզերում (Շիրակ, Լոռի, Տավուշ)» (0787), «ՀՀ 2001թ. մարդահամարի արդյունքների վերլուծում, ժողովրդագրական իրադրության վերագնահատում և բնակչության թվաքանակի միջնաժամկետ կանխատեսում (մինչև 2025թ.)» (0769), «Գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման հիմնական ուղղությունների հիմնավորումը և արտադրանքի ծավալների կանխատեսումը ՀՀ մարզերում» (0302), «Երևան քաղաքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները, ռազմավարությունը և հեռանկարները երկարաժամկետ հատվածում» (0785), «ՀՀ աշխատանքի շուկան և կադրերի պատրաստման ու վերապատրաստման համակարգի բարեփոխման հիմնական ուղղությունները» (0788) փոխանցվել են «Տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտից»։

դ) 3-ը՝ «Արտադրանքի ինքնարժեքը և արտադրության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ գյուղացիական տնտեսություններում» (0362), «ՀՀ անասնապահության և գյուղերի օպտիմալացման ուղիները» (0363), «Զբաղվածության բարձրացման ուղիները գյուղատնտեսության մեջ ոռոգման կազմակերպման նոր պայմաններում» (0365) փոխանցվել են «Գյուղատնտեսության էկոնոմիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտից»։

Հարկ է նշել, որ թեմատիկ ֆինանսավորման վերոնշյալ 18 թեմաների ավարտական տարին համընկավ ինստիտուտների միացման գործընթացի հետ։ Սակայն, ի պատիվ միացյալ ինստիտուտի նորացված գիտխորհրդի, պետք է նշել, որ դրանք բոլորը հատ-հատ (նախապես գրախոսման ճանապարհով փորձաքննություն անցնելուց հետո) քննարկվել են գիտխորհրդում և համապատասխան որոշումներ են կայացվել ու պահանջվող նյութերի հետ միասին, սահմանված ժամկետում, ներկայացվել են պատվիրատուին, այսինքն՝ ՀՀ գիտության և կրթության նախարարությանը։

III. Գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

Ինստիտուտի 2007 թվականի գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքներն են հանդիսանում.

1. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության գծով.

1.1. «Ֆինանսական համակարգի կատարելագործման հիմնախնդիրները» գիտական ուղղության մասով (գիտական ուղղության համակարգող և թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտության

դոկտոր Վլադիմիր Լիպարիտի Հարությունյան) կատարված հետազոտությունների արդյունքում առաջարկվել է.

ա) բյուջեի եկամուտները դասակարգել ըստ հարկ վճարողների խմբերի, ըստ հարկման օբյեկտների ու բազաների և ըստ ոլորտների՝ մոտեցումներ, որոնք հարկային օրենսդրությամբ դրված են հարկման մեխանիզմների հիմքում, որոնք, սակայն, իրենց արտացոլումը չեն ստացել «Բյուջետային համակարգի մասին» և յուրաքանչյուր տարի ընդունվող «Պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքներում,

բ) համապատասխան փոփոխություններ կատարել հարկային օրենսդրությունում, որոնք կոնկրետացված են ինչպես ըստ առանձին հարկատեսակների մասին ՀՀ օրենքների, այնպես էլ ըստ դրանց համապատասխան հոդվածներում կատարվելիք փոփոխությունների՝ հնարավորություն տալով ընդլայնելու առանձին հարկատեսակների հարկման բազաները և բարձրացնելու հարկման արդյունավետությունը,

գ) նոր մոտեցումներ բյուջետային միջոցների ծախսման արդյունավետության բարձրացման ուղիների վերաբերյալ, որոնք կիրառական նշանակություն կարող են ունենալ հանրապետությունում իրականացվող հարկաբյուջետային քաղաքականության կատարելագործման բնագավառում:

1.2. «Տնտեսության իրական հատվածի արդիական հիմնախնդիրները» գիտական ուղղության մասով (գիտական ուղղության համակարգող, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտության դոկտոր Յուրի Միքայելի Սուվարյան) կատարված հետազոտությունների արդյունքում տրվել է հանրապետության ընդերքի հարստությունների՝ մետաղական օգտակար հանածոների պաշարների ու ռեսուրսների արժեքային գնահատականը (թեմայի ղեկավար, երկրաբանահանքաբանական գիտությունների դոկտոր Հրաչիկ Սարգսի Ավագյան): Ընդ որում, մետաղական օգտակար հանածոների պաշարների ու ռեսուրսների արժեքային գնահատականը տրված է ըստ օգտակար տարրերի, մարզերի ու ըստ հանքավայրերի՝ հիմքում ընդունելով օգտակար տարրերի 2007թ. մարտ-ապրիլ ամիսներին միջազգային շուկայում գործող գները և «Պաշարների պետական հանձնաժողովի» կողմից հաստատված պաշարների ու ռեսուրսների ծավալները, օգտակար կարող են լինել հանրապետության կառավարության, գործարար շրջանների ու արտաքին ներդրողների համար:

1.3. «Սոցիալ-ժողովրդագրական արդիական հիմնախնդիրները» գիտական ուղղության մասով (գիտական ուղղության համակարգող, տնտեսագիտության դոկտոր Աշոտ Խաչատուրի Մարկոսյան) ստացված հիմնական արդյունքները հետևյալներն են՝ ա) վերլուծելով անցումային տնտեսությամբ երկրների փորձը առաջարկություններ են մշակվել Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական քաղաքականության կատարելագործման վերաբերյալ, բ) մշակվել են քայլեր, որոնց իրականացումը կբերի ՀՀ-ում աղքատության մակարդակի նվազեցմանը, գ) ներկայացվել են ՀՀ-ում տարվող զբաղվածության քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման ուղիները, դ) ելնելով մարդկային զարգացման հիմնական ոլորտներում ունեցած ձեռքբերումների և բացթողումների գնահատման համաշխարհային փորձից կատարվել են առաջարկներ՝ կապված այդ ուղղություններում առկա արդյունքները մեր հանրապետությունում ներդնելու հնարավորությունների հետ:

1.4. «Տնտեսության արտաքին հատվածի արդիական հիմնախնդիրները» գիտական ուղղության մասով (գիտական ուղղության համակարգող, տնտեսագիտության դոկտոր Թորոս Շահենի Թորոսյան) հետազոտվել է ՀՀ արտաքին առևտրային համակարգը, վեր են հանվել արտահանման ու ներմուծման անհամամասնությունները և կոնկրետ առաջարկություններ են արվել արտահանման խրախուսման, ներմուծման փոխարինման ու ՀՀ առևտրային հաշվեկշռի ապրանքային և աշխարհա-

գրական կառուցվածքների բարելավման ուղիների վերաբերյալ:

1.5. «ՀՀ-ում արտահանման աճի և տնտեսության մասնագիտացման հիմնախնդիրները» թեմայի (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Արթուր Ռաֆիկի Թամազյան) մասով կատարված հետազոտության հիմնական արդյունքներից կարևորվում է այն, որ. ա) Հայաստանում արտահանման համակենտրոնացման ռիսկային աստիճանը բարձր է 2005թ. և 2006թ.՝ կազմելով համապատասխանաբար 0.500 և 0.450 (ըստ Հերֆինդալ-Հիրշմանի ինդեքսի), բ) միջին ցուցանիշից բարձր է Հայաստանում ներճյուղային առևտրի ինդեքսը՝ 2006թ. 0.546, ինչը խոսում է Հայաստանում այլ երկրների և արտասահմանյան խոշոր ձեռնարկությունների հետ ներարտադրական առևտուր կատարելու հնարավորությունների մասին, գ) հիմնավորվել է Հայաստանի արտաքին առևտրի զարգացման նպատակահարմար քաղաքականությունը, այն է՝ ներքին տնտեսությունում ավելացված մեծ արժեք ստեղծող և վերջնական ապրանքների արտադրությունների վրա հիմնված արտահանում, դ) կարճաժամկետում անհրաժեշտ է շեշտադրել արտահանմանը կողմնորոշված ցածր կամ միջին մասնագիտական աշխատուժ պահանջող աշխատատար ոլորտները, մասնավորապես, տեքստիլն ու հագուստեղենը, մեքենաներն ու էլեկտրական սարքավորումները, փայտյա կահույքը, ոսկերչական վերջնական արտադրանքը, վերամշակված ու պահածոյացված մրգերն ու բանջարեղենը, հանքային արդյունաբերությունն ու վերամշակումը: Երկարաժամկետում պետք է կենտրոնանա այլընտրանքների՝ յուրահատուկ արժեքների ստեղծման գործում և ձևավորի ու զարգացնի դժվար կրկնօրինակվող մրցակցային առավելություններ, մասնավորապես, տեղեկատվական բարձր տեխնոլոգիաների, համակարգչային ծրագրային փաթեթների ու կիրառական գիտությունների, կառավարման համակարգերի և հատուկ որակավորում ու մասնագիտական ներուժ պահանջող այլ բնագավառներում՝ միաժամանակ որդեգրելով միջազգային ստանդարտները և, որ ամենակարևորն է, ստեղծելով մրցունակ ներքին գործարար միջավայր, ե) արտահանման ֆինանսավորման և ապահովագրության ինստիտուտների և մեխանիզմների զարգացման տեսակետից անփոխարինելի են արտահանողներին ֆակտորինգային ծառայությունների տրամադրման ինստիտուտի կայացումն ու զարգացումը և արտաքին առևտրի ապահովագրման համակարգի ստեղծումը:

1.6. «Պետական կառավարման արդյունավետության գնահատում. մեթոդաբանական հիմքերը և մեթոդական մոտեցումները» (թեմայի ղեկավար տնտեսագիտության դոկտոր Բենիամին Հովսեփի Եղիազարյան) թեմայի հետազոտությամբ ստացված հիմնական արդյունքներն են.

- ՀՀ սոցիալ-տնտեսական բնութագրերի և պայմանների փոփոխությունների կանխատեսման և միջնաժամկետ զարգացման ծրագրերի ձևավորման համակարգի ստեղծման շուրջ առաջարկությունների մշակումը՝ ներկայացնելով համակարգի ինստիտուցիոնալ և նպատակահարմար կազմակերպական կառուցվածքը,
- մակրոտնտեսական քաղաքականության և զարգացման կանխատեսումների ձևավորման տեղեկատվական ապահովման համակարգի ստեղծման նպատակահարմարության հիմնավորումը՝ նշելով պետական օժանդակության ձևերը,
- մակրոտնտեսական քաղաքականության ձևավորման, դրա իրականացման, կառավարման, մոնիտորինգի և կոնտրոլինգի համակարգ ստեղծելու շուրջ հայեցակարգային առաջարկությունների մշակումը,
- ՀՀ-ում գիտելիքի հասարակություն ձևավորելու հիմնադրույթների ձևավորումը՝ դրանում ՀՀ մտավորականության ակտիվ մասնակցությունն ապահովելու առաջարկություններով հանդերձ:

1.7. «ՀՀ տարածաշրջանների միավորների զարգացման անհավասարաչափության գնահատումը, գործոնները, հաղթահարման ուղիները» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Ավետիք Խաչատուրի Նազարյան) թեմայի հետազոտությամբ ստացված հիմնական արդյունքներն են այն, որ. դեռևս հստակեցված չեն այն չափանիշները, որոնք անհրաժեշտ են մարզերի ընդհանուր զարգացման և առանձին ուղղությունների ընտրության և զարգացման գնահատման համար, որից ելնելով. ա) մշակվել են դրանց զարգացման գնահատման ամփոփ չափանիշներ, որոնք օգտագործվել են զարգացման մակարդակների առանձնահատկությունների գնահատման ժամանակ, բ) մշակվել են տարածքային միավորների ֆինանսների ձևավորման ու կառավարման միջավայրերի ստեղծման մոտեցումները, գ) բացահայտվել են զարգացման անհավասարաչափության առաջացման պատճառները, մշակվել են վերջիններիս վերացման միջոցառումները:

1.8. «ՀՀ գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխումը և մասնագիտացումը ՀՀ մարզերում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Սերգեյ Գառնիկի Ղազարյան) թեմայի հետազոտությամբ ստացված հիմնական արդյունքներն են. ա) գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման մոտեցումների առաջարկումը ըստ մասնագիտացման ուղղությունների ու ըստ մարզերի և բ) ջրօգտագործման և հողօգտագործման բարելավման ուղիների առաջարկումը:

2. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության գծով ստացված հիմնական արդյունքներն ըստ թեմաների հետևյալներն են.

2.1. «Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանամերձ և լեռնային բնակավայրերի ցանցի զարգացումը և տնտեսական անվտանգության ռազմավարությունը» (թեմայի ղեկավար, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տնտեսագիտության դոկտոր Վլադիմիր Եղիշի Խոջաբեկյան) թեմայում նշվում է այն, որ.

ա) Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման վերլուծության հիման վրա բացահայտվել են առաջիկա 5-10 տարիների համար օրենսդրական հիմունքներով ժողովրդագրական քաղաքականության կատարելագործման հիմնահարցերը:

բ) Հիմնավորվում և առաջարկվում է ուսումնասիրվող գոտիներում ծննդաբերող կանանց նպաստի չափն ավելացնել ըստ ծնվող երեխաների և տարածքային բարձրությունների՝ ծովի մակերևույթից 1700-ից ու 1900-ից բարձր բնակվելու հաջորդականության, քանի որ բնակչության ներպետական, առանձնապես միջպետական տեղաշարժերի հետևանքով հանրապետությունում ամուսնությունները հետաձգվել են, ծնունդը նվազել է, ընտանիքները փոքրացել և բնակչությունը ծերացել է:

գ) Կանխատեսվել են հանրապետության բնակչության, հատկապես վերոհիշյալ գոտիների ծննդի, մահվան, բնական աճի և զաղթի ելևէջները երկարատև հեռանկարում մինչև 2050-2060-ական թվականները:

2.2. «Տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանակման և զարգացման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Գևորգ Գուրգենի Խանիկյան) թեմայի հիմնական արդյունքն այն է. որ ֆոնդերի նորացումը և արդիականացումը չի կրում նպատակաուղղված բնույթ և չի նպաստում հանրապետության ռազմավարական խնդիրների լուծմանը: Մասնավորապես միութենական նշանակության երբեմնի հզոր և տեխնոլոգիապես գերհագեցած էլեկտրոնային արդյունաբերության ձեռնարկություններում արտադրական սարքավորումների վերազինում գրեթե չի կատարվել, ինչի արդյունքում արտադրական ֆոնդերի օգտագործման տարիքը գերազանցում է 10 տարին, իսկ սարքավորումների զգալի մասը ենթակա է դուրսգրման՝

իր բոլոր բացասական հետևանքներով:

2.3. «Հայաստանի էներգահամակարգի սահմանակից երկրների հետ ինտեգրման և միջպետական միացյալ էներգահամակարգերի (էլեկտրա- և գազամատակարարման) ձևավորման ու կառավարման տնտեսագիտական հիմնահարցերը» (թեմայի ղեկավար, տեխն. գիտ. թեկնածու Ստեփան Ռաֆիկի Պապիկյան) թեմայի հետազոտման արդյունքում առաջարկվում է ՀՀ-ում օգտագործել գազատուրբինային կայանքները, որը հնարավորություն կտա 1 կՎտ.ժ էլեկտրական էներգիա արտադրելու համար ծախսել 210 գրամ վառելիք, խնայել հսկայական քանակությամբ վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսներ: Արդյունքը կլինի այն, որ արտադրանքը մրցունակ կլինի և հեշտությամբ կարող ենք ինտեգրվել հարևան երկրների էներգահամակարգերի հետ: Հայաստանի տարբեր կլիմայական պայմանների համար գազատուրբինային ջեռուցման ՋԷԿ-ից ջերմության տարբեր բեռնվածությունների դեպքում արդյունավետությունը որոշվել է տարեկան բերված ծախսերի միջոցով:

2.4. «Գյուղացիական տնտեսությունների մասնագիտացման և չափերի օպտիմալացման հիմնահարցերը ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Սամվել Սերյոժայի Ավետիսյան) թեմայի հիմնական արդյունքն այն է, որ. ա) բացահայտվել է ըստ հանրապետության մարզերի գյուղատնտեսության մասնագիտացման հիմնական ուղղությունները և ռեսուրսային ներուժի առավել արդյունավետ օգտագործման պահանջներից ելնելով առաջարկվել է գյուղատնտեսության մասնագիտացման նախընտրելի ուղղություններն ու մեխանիզմները: բ) Առաջարկվել է գյուղացիական տնտեսությունների սահմանային մեծությունների հիմնավորման մեթոդական մոտեցումներ, որից ելնելով հանրապետության համար սահմանվել է 27 արտադրական տիպեր և դրանցից յուրաքանչյուրի համար հաշվարկվել է գյուղացիական տնտեսությունների սահմանային մեծություններ:

2.5. «Ծխելու և ավտոմեքենաներից արտազատվող վտանգավոր ազդեցության կրճատման էկոլոգատնտեսագիտական հիմնախնդիրները» (թեմայի ղեկավար, երկրաբանահանքաբանական գիտ. դոկտոր Հրաչիկ Սարգսի Ավագյան) թեմայի հետազոտության արդյունքով պարզվել է, որ. ա) Հայաստանի բնական ցեոլիտների օգնությամբ (որոնք օգտագործվել են ծխախոտի սիգարետների ացետատային ֆիլտրերի հետ համատեղ) հնարավոր է սիգարետների ծխի հետ հեռացող և ծխողի ու շրջապատի մարդկանց թոքերն անցնող թունավոր ու քաղցկեղածին նյութերի (օրգանական և անօրգանական) պարունակությունը կրճատել ցանկացած քանակներով՝ ընդհուպ մինչև 100%-ով: բ) Ցեոլիտների օգնությամբ հնարավոր է ծխողների գերակշիռ մեծամասնությանը հետ պահել ծխելու խիստ վտանգավոր սովորությունից, էապես կրճատել ծխելու հետևանքով առաջացող հիվանդությունների և անժամանակ մահացության դեպքերի քանակը:

2.6. «Մտավոր սեփականության կառավարման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Սուրեն Հովհաննեսի Պողոսյան) թեմայի հետազոտության արդյունքն այն է, որ. ա) բացահայտվել են Հայաստանում մտավոր կապիտալի զարգացմանը խոչընդոտող հանգամանքները, բ) հետազոտվել են ինովացիոն զարգացման հիմնական բաղադրիչները, գ) առաջարկվել է մտավոր կապիտալի գեներացման և գործարկման մոդել և ոլորտում առկա հիմնախնդիրների լուծման ուղիներ:

2.7. «Պետական կառավարման արդյունավետության գնահատում. մեթոդաբանական հիմքերը և մեթոդական մոտեցումները» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Բենիամին Հովսեփի Եղիազարյան) 2007թ.-ին թեմայի հետազոտությամբ ստացված հիմնական արդյունքներն են.

• առաջարկություններ են մշակվել ՀՀ սոցիալ-տնտեսական բնութագրերի և պայմանների փոփոխությունների կանխատեսման և միջնաժամկետ զարգացման ծրագրերի ձևավորման համակարգի ստեղծման շուրջ, նկարագրվել է համակարգի ինստիտուցիոնալ և նպատակահարմար կազմակերպական կառուցվածքը,

• հիմնավորվել է մակրոտնտեսական քաղաքականության և զարգացման կանխատեսումների ձևավորման տեղեկատվական ապահովման համակարգի ստեղծման նպատակահարմարությունը, նշվել են պետական օժանդակության ձևերը,

• հայեցակարգային առաջարկություններ են մշակվել մակրոտնտեսական քաղաքականության ձևավորման, դրա իրականացման կառավարման, մոնիտորինգի և կոնտրոլինգի համակարգ ստեղծելու շուրջ,

• նշվել են ՀՀ-ում գիտելիքի հասարակություն ձևավորելու հիմնադրույթները, ձևավորվել են դրանում ՀՀ մտավորականության ակտիվ մասնակցությունն ապահովելու առաջարկություններ:

2.8. «ՀՀ արդյունաբերական ձեռնարկություններում նորամուծությունների ուղղությունները և կիրառման հիմնախնդիրները» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Ավետիք Խաչատուրի Նազարյան) թեմայի հետազոտության հիմնական արդյունքն այն է, որ. ա) ՀՀ արդյունաբերական ձեռնարկություններում նորամուծությունների իրականացումը դիտարկվել է արդյունաբերության ճյուղային նոր կառուցվածքի ստեղծման, բարձր տեխնոլոգիաների ներդրման, նոր հումքանյութային ռեսուրսների օգտագործման տեսանկյուններից, բ) աշխատանքում հետազոտվել, վերլուծվել և հիմնավորվել են ձեռնարկությունների նորամուծության ստեղծման և ներդրումների ներգրավման միասնական գործընթացների կազմակերպման ուղղությունները, կիրառման ոլորտները, մշակվել են այդ միասնության մոդելը, գնահատման չափանիշները, բացահայտվել են նշված միասնության ձևավորման առանձնահատկությունները նորամուծության առանձին տեսակների ստեղծման նախադրյալների ինտեգրացման հնարավորությունները:

2.9. «ՀՀ տնտեսական անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Վարդան Բաբկենի Բոստանջյան) թեմայի շրջանակներում իրականացված հետազոտությունների արդյունքում գնահատվել է տնտեսական անվտանգության դերն ինչպես ազգային անվտանգության համակարգում, այնպես էլ տնտեսական զարգացման գործում, բացահայտվել են տնտեսական անվտանգության խնդիրները և ուսումնասիրվել են հիմնական չափանիշները, ամբողջական ուսումնասիրության են ենթարկվել տնտեսական անվտանգության ապահովման միջոցները և լծակները, բացահայտվել են հանրապետության տնտեսական անվտանգության ապահովման ոլորտում առկա հիմնախնդիրները և դրա վրա ազդող գործոնները, դասակարգվել են տնտեսական անվտանգության սպառնալիքները, դրանց ազդեցության սահմանները և ձևերը, մշակվել են հանրապետության տնտեսական անվտանգության ապահովման հիմնական սկզբունքները, բացահայտվել են ներքին և արտաքին վտանգները, սահմանվել են անհատի, հասարակության և պետության շահերը, հանրապետության տնտեսական անվտանգության ապահովման ինստիտուցիոնալ միջոցառումները:

2.10. «Բնօգտագործման ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա և բնապահպանական հիմնախնդիրները ՀՀ հյուսիսային մարզերում (Շիրակ, Լոռի, Տավուշ)» (թեմայի ղեկավար՝ աշխ. գիտ. թեկնածու Էբա Արկադիի Բաբայան) թեմայի հետազոտության արդյունքն այն է, որ.

ա) շրջակա միջավայրի պահպանության և բնօգտագործման բնագավառներում համակարգի գործունեությունը դեռևս

չի համապատասխանում միջազգային չափանիշներին՝ հատկապես շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման, էկոլոգիապես մաքուր արտադրությունների ներդրման և արտադրանքի որակի, էկոլոգիական աուդիտի զարգացման, էկոլոգիական ապահովագրման և այլ առումներով,

բ) հանրապետությունում դեռևս մշակված չէ հայեցակարգ ռեսուրսախնայողության և ժամանակակից էկոլոգիապես մաքուր և անվտանգ տեխնոլոգիաների ներդրման, տնտեսական մեխանիզմների կարգավորիչ դերի ուժեղացման, շրջակա միջավայրի պահպանության և ռացիոնալ բնօգտագործման միջոցառումներ, որոնք հիմք ընդունելով առաջարկվել է հաստատել էկոլոգիական նորմերի սկզբունքները, սահմանել նոր մոտեցումներ վարչատնտեսական կարգավորման ուղղությամբ, ստեղծել ՀՀ էկոլոգիական իրավիճակի գնահատման ազգային միասնական տեղեկատվական համակարգ (տվյալների բանկ):

2.11. «ՀՀ 2001թ. մարդահամարի արդյունքների վերլուծում, ժողովրդագրական իրադրության վերագնահատում և բնակչության թվաքանակի միջնաժամկետ կանխատեսում (մինչև 2025թ.)» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Ռուբեն Սամվելի Եգանյան) թեմայի հետազոտության հիմնական արդյունքն այն է, որ.

- Հայաստանի մշտական բնակչության մարդահամարային և ընթացիկ հաշվառման թվաքանակները 3-4%-ով գերհաշվառված են, ժողովրդագրական իրադարձությունների գրանցումը ամբողջական չէ,
- Բնակչության ցածր ծնելիությունը մնում է երկրի ծանրագույն ժողովրդագրական խնդիրը, չեն բացառվում մահացության առումով անցանկալի զարգացումները, նոր ծավալուն էմիգրացիոն հոսքերի ձևավորման վտանգը և այլն,
- երկրի ժողովրդագրական իրավիճակը շարունակում է մնալ ազգային անվտանգության առումով անբարենպաստ: Ասվածը, ինչպես նաև ժողովրդագրական կանխատեսման արդյունքները հավաստում են, որ վիճակի բարելավման միակ ուղին պետական արդյունավետ միջամտությունն է:

2.12. «Գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման հիմնական ուղղությունների հիմնավորումը և արտադրանքի ծավալների կանխատեսումը ՀՀ մարզերում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Հենրիկ Մկրտչի Մամիկոնյան) թեմայի հիմնական արդյունքները կայանում են նրանում, որ հետազոտվել են հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման առանձնահատկությունները, լուսաբանվել են ճյուղի առաջընթացը խոչընդոտող միտումները, մշակվել է արտադրանքի տեղաբաշխման համապատասխան մոտեցումներ և գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության ծավալների ավելացմանն ու արդյունավետության բարձրացմանը նպաստող միջոցառումների համալիր՝ կարևորելով գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացումը, միջտնտեսային փոխհարաբերությունների կարգավորումը և այլն:

2.13. «ՀՀ աշխատանքի շուկան և կադրերի պատրաստման ու վերապատրաստման համակարգի բարեփոխման հիմնական ուղղությունները» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Նելսոն Վարդգեսի Շահնազարյան) թեմայի հետազոտության արդյունքում կարևորվել է որակյալ բանվորական աշխատուժի առկայությունը և երիտասարդներին անվճար, մեկնարկային կապիտալով, այն է՝ մասնագիտությամբ ապահովումը:

2.14. «Երևան քաղաքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները, ռազմավարությունը և հեռանկարները երկարաժամկետ հատվածում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Արթուր Ռաֆիկի Թամազյան) թեմայի կատարման շրջանակներում ստացվել են որոշակի գիտական արդյունքներ, մասնավորապես՝ հստակեցվել է Երևան քաղաքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնական ցուցանիշների

վերլուծության տեսամեթոդական հիմքերը, մշակվել են մայրաքաղաքի սոցիալ-տնտեսական ներուժի գնահատման մեթոդաբանական մոտեցումներ, մշակվել են Երևանի կառավարման կատարելագործման օրենսդրական բարեփոխումների մոտեցումներ, առաջարկվել են Երևան քաղաքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի մշակման, քննարկման, հաստատման, իրականացման և վերահսկողության սկզբունքներ և մեխանիզմներ, մշակվել են ներդրումային փոխատվական համակարգի (ՆՓՀ) ձևավորման, դրա գործողության մեխանիզմների, ինչպես նաև այս համակարգի տնտեսական անվտանգության ապահովման հայեցակարգային մոտեցումներ և այլն։

2.15. «Արտադրանքի ինքնարժեքը և արտադրության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ գյուղացիական տնտեսություններում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Հենրիկ Վահագնի Մկրտչյան) թեմայի հետազոտության արդյունքում կազմվել են բազմամյա խոտերի, դրանց փաստացի տեխնոլոգիական քարտերը, հաշվարկվել են ինքնարժեքները, մեծածախ և մանրածախ գների հիման վրա հաշվարկվել են շահութաբերության երկու տարբերակները և շահույթի ծավալները մեկ միավոր արտադրանքի ու միավոր տարածքի հաշվով և առաջարկություններ են արվել ինքնարժեքի իջեցման և արտադրանքի իրացման բարելավման խնդիրների վերաբերյալ։

2.16. «ՀՀ անասնապահական ճյուղի օպտիմալացման ուղիները» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Բեկուր Արիստակեսի Չախմախչյան) հետազոտության արդյունքում մշակվել ու առաջարկվել է տավարաբուծության ինտենսիվացմանը ուղղված առաջնահերթ միջոցառումների համալիր, որը ներառում է կերարտադրության ինտենսիվացումն ու կարգավորումը, տոհմային համակարգի վերակենդանացումն ու կանոնակարգումը, ինչպես նաև տավարաբուծությամբ զբաղվող

բոլոր տնտեսությունների անասնաբուժական բարեկեցության ապահովումը։

2.17. «Զբաղվածության բարձրացման ուղիները գյուղատնտեսության մեջ ոռոգման կազմակերպման նոր պայմաններում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու Լևչենկո Լևոնի Հակոբյան) թեմայի հետազոտության արդյունքում բացահայտվել է զբաղվածության փաստացի վիճակը ՀՀ-ում՝ ոռոգելի երկրագործության մեջ, տրվել է աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման ուղիները, բացահայտվել են արդյունավետ զբաղվածություն ապահովելուն խոչընդոտող պատճառները, մշակվել են զբաղվածության բարձրացման ուղիները և տրվել է ոռոգման հեռանկարային ծրագրերի իրագործման և դրա շնորհիվ բուսաբուծական մշակաբույսերի տեղաբաշխման նոր պայմաններում ամբողջ գյուղատնտեսության և ոռոգելի երկրագործության մեջ զբաղվածների ընդհանուր թիվը։

2.18. «Պետական սեփականության կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար, տնտեսագիտության դոկտոր Սամսոն Աշոտի Դավոյան) թեմայի հետազոտության արդյունքում.

- Մշակվել և վերլուծվել է «սեփականություն» կատեգորիայի մեկնաբանումները տարբեր տնտեսագիտական դպրոցների և ուղղությունների կողմից՝ սկսած հին հռոմեական իրավունքից մինչև նոր ինստիտուցիոնալիստները։ Տրվել են սեփականության ձևերի դասակարգման և գնահատման գիտականորեն հիմնավորված և գործնական նշանակություն ունեցող մոտեցումներ։
- Մշակվել է պետական սեփականության կառավարման արդյունավետության մեթոդաբանական հիմնադրույթները, առաջարկվել է համապատասխան ինստիտուցիոնալ համակարգի կատարելագործման ուղիները։
- Առաջարկվել է պետական սեփականության կառավար-

ման հայեցակարգային և ծրագրային ապահովման նոր մոտեցումներ։

- Մշակվել և վերլուծվել է պետական սեփականության կառավարման օրենսդրական կատարելագործման ուղիներ, այդ թվում հետևյալ ՀՀ օրենքների նախագծեր՝ 1) Պետական գույքի կառավարման մասին, 2) Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին, 3) Գնահատումային գործունեության մասին։

IV. Ինստիտուտի գիտական հրապարակումները

Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2007թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 1-ում:

Արտասահմանում կազմակերպված գիտաժողովների մասնակցել են ինստիտուտի 6 աշխատակիցներ՝ այդ թվում. 2-ը՝ ԱՄՆ-ում, իսկ 4-ը՝ Վրաստանում, որտեղ բոլոր ծախսերը հոգացել է հրավիրող կողմը։

V. Տվյալներ ինստիտուտի մասին

Տնօրեն՝ **Վլադիմիր Լիպարիտի Հարությունյան**
տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Փոխտնօրեն՝ **Սերգեյ Գառնիկի Ղազարյան**
տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Գիտական քարտուղար՝
Ալվարդ Թևոսի Զատիկյան
տնտեսագիտության թեկնածու

E-mail: arakeliankarapet@yahoo, fr, nas ie@sci.am

VI. Տեղեկություններ ինստիտուտի աշխատակիցների վերաբերյալ

Ինստիտուտի աշխատակիցների ընդհանուր թիվը 115 է՝ այդ թվում. 41-ը կամ ընդհանուր թվի 35,6%-ը կանայք ենք։

Աշխատողների ընդհանուր թվի 86,1%-ը կամ 99-ը գիտաշխատողներ են, որոնցից 20-ը կանայք են։ Գիտաշխատողներից 21-ը գիտությունների դոկտոր են, իսկ 48-ը՝ տնտեսագիտության թեկնածու։ Ունենք նաև ՀՀ ԳԱԱ և արտասահմանյան ակադեմիաների մեկական ակադեմիկոս և ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ՝ մեկ հոգի։

Ինստիտուտում մինչև 35 տարեկան գիտաշխատողների թիվը կազմում է 32՝ այդ թվում 13-ը կանայք են։

2007թ. ինստիտուտ ընդունվել է 4 երիտասարդ մասնագետ, որոնցից մեկը զբաղեցնում է ղեկավար պաշտոն։

Ինստիտուտի աշխատողների ընդհանուր թվից, այսինքն՝ 115-ից 73-ը կամ 64,0%-ը հիմնական աշխատողներ են, իսկ 42-ը կամ 36%-ը համատեղողներ են։

Ինստիտուտի գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 1-6-ում։

Աղյուսակ 1

2007թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (ռ) և ֆինանսավորման ծավալը (x հազ.դր.)		
	Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	10	18	-

Աղյուսակ 2

2007թ. ինստիտուտի աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում՝ ԱՊՀ անդամ-երկրներ կատարած գործուղումները

Կազմակեր-պությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
		գիտաժողով-ներին մաս-նակցելու համար	համատեղ գիտա-կան աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիա-ների համար
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	ԱՄՆ	2	-	-
	Վրաստան	4	-	-

Աղյուսակ 3

ԳԱԱ գիտաշխատողների 2007թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

Կազմակեր-պությունը	Մենագրություն, ժողովածու և այլն		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք և այլն		Հոդվածներ, զեկուցումներ, թեզիսներ և այլն	
	հանրապետա-կան	արտասահ-մանյան	հանրա-պետական	արտասահ-մանյան	հանրապե-տական	արտասահ-մանյան
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	5	-	-	-	187	11

Աղյուսակ 4

2007թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպությունը	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում՝ կանայք) առ 1.01.2009թ.		Հաշվետու տարում ասպի-րանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	44/-	59/34	3/-	8/3

Աղյուսակ 5

Տվյալներ մասնագիտացված գիտական խորհրդի վերաբերյալ

Կազմակերպությունը	Առենախոսության խորհրդի ծածկագիրը	Մասնագի-տության ծած-կագիրը և անվանումը	Մասնագիտական խորհրդի նախագահ, քարտուղար (գիտ. աստիճան, ազգանուն, անուն, հայրանուն)	2009թ. ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից համապատաս-խան այլ խորհուրդնե-րում և ինստիտուտի խորհրդում պաշտպան-ված ատենախոսու-թյունների թիվը	
				դոկտո-րական	թեկնածու-ական
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	008	Ը.00.02. «Տնտեսության, նրա ճյուղերի տնտեսագիտություն և կառավարում» Ը.00.03. «Ֆինանսներ, դրամաշրջանա-ռություն և վարկ»	տնտեսագիտ.դոկտոր, պրոֆ. *Հարությունյան Վլադիմիր Լիպարիտի* տնտեսագիտ. թեկնածու *Առաքելյան Կարապետ Հովհաննեսի*	-	10

Աղյուսակ 6

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2008թ.

Կազմակեր-պությունը	Աշխատող-ների ընդհա-նուր թիվը (այդ թվում կանայք)	Գիտական աշխատող-ների ընդհա-նուր թիվը (այդ թվում կանայք)	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմի-կոսներ (այդ թվում կանայք)	Գիտության դոկտորներ (այդ թվում կանայք)	Գիտության թեկնածուներ (այդ թվում կանայք)
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	115 / 41	99 / 20	2 / -	21 / 1	48 / 9

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2008 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Ինստիտուտի գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Ֆինանսական համակարգի կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) շրջանակներում հիմնավորվել և առաջարկվել է.

1. Մինչև 30 տոկոսի հասցնել հարկեր / ՀՆԱ տոկոսային հարաբերակցության ցուցանիշը և այն դիտարկել որպես մակրոտնտեսական ցուցանիշ:

2. Հրաժարվել հարկային օրենսդրությունում հաճախակի ու մասնակի փոփոխություններ կատարելու պրակտիկայից և կատարել այնպիսիները, որոնք կնպաստեն.

ա) անուղղակի և ուղղակի հարկերի հարաբերակցության փոփոխմանը՝ հօգուտ երկրորդի, քանի որ անուղղակի հարկերը ներառվում են ապրանքների ու ծառայությունների գների մեջ՝ հարկային բեռը տեղափոխելով սպառողների վրա, որի գերակշռող մասն ազգաբնակչությունն է,

բ) պրոգրեսիվ հարկման մոտեցումների գործնականում կիրառմանը, մոտեցումներ, որոնք իրենց կիրառությունն են ստացել զարգացած երկրներում,

գ) միասնական հարկի ձևավորման ու գործնականում կիրառման ճիշտ մոտեցումների արմատավորմանը, բայց ոչ այնպես, ինչպես կատարվել է, այսպես կոչված, «պարզեցված հարկի» և հաստատագրված վճարների պարագայում, որոնցում դրված մոտեցումները չեն բխում հարկման արտերկրյա փորձից ու հարկման տեսություններից,

դ) հարկային բեռի ինչպես արդարացի, այնպես էլ համաչափ բաշխմանը. վերջինս ենթադրում է օրենքի առաջ հարկատուների հավասարության սկզբունքի ֆիսկալային կենսագործում, ընդ որում, հարկային բեռի բաշխման հիմքում անհրաժեշտ է դնել ֆիզիկական անձանց պարագայում ընտանիքի անդամների, իսկ իրավաբանական անձանց պարագայում՝ վերջիններիս համախառն եկամուտը:

Քննական վերլուծության են ենթարկվել ՓՄՁ-ների դասակարգման ցուցանիշները, ներկայացվել են մոտեցումներ դրանց վերանայման ուղիների վերաբերյալ, ինչպես նաև արվել են առաջարկություններ ՓՄՁ-ների գործունեությունը խթանող հարկային և վարկային խթանների վերաբերյալ:

Հրատարակվել են Վ.Հարությունյանի և Ա.Թամազյանի «Համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման և ֆինանսական հիմնախնդիրների լուծման ուղիները», ինչպես նաև Վ.Հարությունյանի և Ա.Ազիզյանի «Ֆինանսական համահարթեցման հիմնախնդիրները» գրքերը:

Փորձագիտական եզրակացություններ են տրվել հինգ օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի նախագծերի, այդ թվում՝ «ՀՀ հարկային վարչարարության 2008-2011թթ. ռազմավարության», «ՀՀ-ում տեղական հարկերի հայեցակարգի», «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի, «Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի» և այլնի վերաբերյալ:

ՀՀ կառավարություն առաջարկություններ են ներկայացվել «Համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ու ֆինանսական հիմնախնդիրների լուծման ուղիների», «ՓՄՁ-ների զարգացման հարկային ու վարկային խթանների», «Պետական բյուջեի հարկային եկամուտների ավելացման և հարկային օրենսդրության բարեփոխման ուղիների» վերաբերյալ:

II. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

«Ֆինանսական համակարգի կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) շրջանակներում ստացված արդյունքներն իրենց արտացոլումն են ստացել օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերում: Խոսքը, մասնավորապես, վերաբերում է.

- «Պարզեցված հարկի մասին» ՀՀ օրենքի ուժը կորցրած ճանաչելու հիմնավորումներին, որ ՀՀ կառավարություն էր ներկայացվել 2007թ. հուլիսին, իսկ օգոստոսի վերջին այն ԱԺ կողմից ուժը կորցրած է ճանաչվել 2009թ. հունվարի 1-ից,
- տեղական հարկերի տեսակների ու դրանց հայեցակարգի գծով կատարված առաջարկություններին, որոնք իրենց արտացոլումն են ստացել ՀՀ կառավարության որոշմամբ ընդունված «ՀՀ-ում տեղական հարկերի հայեցակարգում»:

III. Բազային և թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«Տնտեսության իրական հատվածի արդիական հիմնախնդիրները» թեմայի (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Յու. Սուվարյան) շրջանակներում բացահայտվել են գյուղացիական տնտեսությունների զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները և մշակվել են կոնկրետ միջոցառումներ բացահայտված հիմնախնդիրների լուծման ուղղությամբ:

Բացահայտվել են արտահանման աճի հիմնախնդիրները և արվել են կոնկրետ առաջարկություններ դրանց լուծման ուղիների վերաբերյալ: Հետազոտվել են Սյունիքի և Վայոց Ձորի մարզերի մետաղական օգտակար հանածոների օգտագործման արդի

վիճակը և դրանց արդյունավետության բարձրացման հնարավորություններն ու ուղիները:

Հրատարակվել է Հ.Ավագյանի «ՀՀ ընդերքի հարստությունների՝ մետաղական օգտակար հանածոների գնահատումն ըստ մարզերի» գիրքը:

ՀՀ կառավարություն առաջարկություններ են ներկայացվել «ՀՀ հանքահումքային ռեսուրսների օգտագործման արդի վիճակի և արդյունավետության բարձրացման ուղիների», «Գյուղացիական տնտեսությունների զարգացման հիմնախնդիրների», «ՀՀ ներդրումային գործունեության տնտեսական խթանների» վերաբերյալ:

«Սոցիալ-ժողովրդագրական արդիական հիմնախնդիրները» թեմայի (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Մարկոսյան) շրջանակներում առաջարկվել են գործուն մոտեցումներ սոցիալական ծրագրերի հասցեականության ապահովման ու տեղեկատվական բազայի բարելավման, միգրացիային առնչվող օրենսդրական դաշտի կատարելագործման ուղիների վերաբերյալ:

Հրատարակվել է Մ.Մարկոսյանի «Բնակչության դրամական եկամուտների ձևավորման և բաշխման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» գիրքը:

ՀՀ կառավարություն առաջարկություններ են ներկայացվել «Ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավման և արդյունաբերության զարգացման հիմնախնդիրների» վերաբերյալ:

Փորձագիտական եզրակացություն է տրվել «Կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխումների ծրագրի մասով»:

«Տնտեսության արտաքին հատվածի արդիական հիմնախնդիրները» թեմայի (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Թ.Թորոսյան) շրջանակներում տրվել է Հայաստանի և Եվրամիության միջև առևտրատնտեսական և արժութաֆինանսական հարաբերությունների վիճակի գնահատականը և այն ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն:

«Տնտեսագիտության տեսության և հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության» թեմայի (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ռ.Սարինյան) շրջանակներում ներկայացվել են գիտելիքաստեղծ գործունեության հիմնական ուղղությունները և առաջարկությունները ներկայացվել են ՀՀ կառավարություն:

Հրատարակվել են Գ.Վարդանյանի «Գիտելիքահենք տնտեսություն (հնարավորություններ և մարտահրավերներ)» և Ռ.Սարինյանի «Ալեքսեյ Զիվելեգովի տնտեսագիտությունը» մենագրությունները:

Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ու պետական աջակցության համալիր միջոցառումների իրականացումը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ս.Ղազարյան) հետազոտվել են ՓՄՁ-ների գործունեության արդի վիճակը, նրանց զարգացմանը նպաստող իրավական դաշտի ձևավորման հիմնահարցերը, տրվել են ՓՄՁ-ների արդյունավետ չափերի որոշման մեթոդական մոտեցումները:

«ՀՀ քաղցրահամ ջրերի ռեսուրսները, պաշարները և կենցաղում և գյուղատնտեսության մեջ դրանց արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ ե.հ.գ.դ. Հ.Ավագյան) գնահատվել են ՀՀ քաղցրահամ ջրերի պաշարները և ռեսուրսները:

«ՀՀ բարձրադիր գոտիներում բնակչության զբաղվածության բարելավման հիմնախնդիրները» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Վ.Խոջաբեկյան) բացահայտվել են Հայաստանի Հանրապետության բարձրադիր գոտիներում բնակչության զբաղվածության բարելավման հիմնախնդիրները:

«Տնտեսության ստվերային մասի կրճատման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկ.՝ տ.գ.թ. Ա.Թամազյան) ընտրվել է Հայաստանում ստվերային տնտեսության ծավալների գնահատման նպատակով ու կիրառման տեսանկյունից նպատակահարմար մեթոդիկան և հստակեցվել են դրա տեղայնացման պայմաններն ու մեխանիզմները:

Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2008թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 2-ում:

Ինստիտուտի 2008թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 7-12-ում:

Աղյուսակ 7

2008թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (x հազ.դր.)		
	Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	5 թեմա 64805.8 հազ.դր.	9 թեմա 19748.3 հազ.դր.	-

Աղյուսակ 8

2008թ. կազմակերպության անցկացրած հանրապետական և միջազգային գիտական միջոցառումները

№	Միջոցառման անվանումը	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտերկրներից
1	Գիտաժողով	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, սեպտեմբերի 22-24 2008թ.	66	-
2.	Հանրապետական գիտաժողով	ք.Գյումրի, ՀՊՏՀ Գյումրու մասնաճյուղ	61	
3.	Միջազգային գիտաժողով	ք.Երևան, Նալբանդյան 128, ՀՊՏՀ, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, Ռոստովի ՊՏՀ, 13-14 նոյեմբերի 2008	80	17

Աղյուսակ 9

ԳԱԱ գիտաշխատողների 2008թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

Կազմակերպությունը	Մենագրություն, ժողովածու և այլն		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք և այլն		Հոդվածներ, զեկուցումներ, թեզիսներ և այլն	
	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	9	-	1	-	203	19

Աղյուսակ 10

2008թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպությունը	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում՝ կանայք) առ 1.01.2009թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	15 (0)	60 (34)	5 (0)	10(6)

Աղյուսակ 11

Տվյալներ մասնագիտացված գիտական խորհրդի վերաբերյալ

Կազմակերպությունը	Ատենախոսության խորհրդի ծածկագիրը	Մասնագիտության ծածկագիրը և անվանումը	Խորհրդի նախագահ, քարտուղար (գիտ. աստիճան, ազգանուն, անուն, հայրանուն)	2009թ. ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից համապատասխան այլ խորհուրդներում և ինստիտուտի խորհրդում պաշտպանված ատենախոսությունների թիվը	
				դոկտորական	թեկնածուական
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	008	Ը.00.02. «Տնտեսության, նրա ճյուղերի տնտեսագիտություն և կառավարում» Ը.00.03. «Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ»	տնտեսագիտ.դոկտոր, պրոֆ. ***Հարությունյան Վլադիմիր Լիպարիտի*** տնտեսագիտ. թեկնածու ***Առաքելյան Կարապետ Հովհաննեսի***	-	10

Աղյուսակ 12

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2009թ.

Կազմակերպությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը (այդ թվում կանայք)	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը (այդ թվում կանայք)	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ (այդ թվում կանայք)	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ (այդ թվում կանայք	Գիտության դոկտորներ (այդ թվում կանայք)	Գիտության թեկնածուներ (այդ թվում կանայք)
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	115	101	1	1	17	65

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2009 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

2009թ. ինստիտուտում կազմակերպվել և անցկացվել է հանրապետական մեկ գիտաժողով, ինչպես նաև ինստիտուտն իր մասնակցությունն է բերել ՀՊՏՀ-ում «Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունները տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում. խնդիրներ և զարգացման հեռանկարներ» թեմայով միջազգային գիտաժողովին: Բացի դրանից, ինստիտուտը մասնակցել է Ռուսաստանի «Սոցիալական զարգացման միջազգային գիտահետազոտական ինստիտուտի» կողմից «Սոցիալական ապահովագրության մոդելները բնակչության սոցիալական աջակցությունը հետխորհրդային համակարգում. ԱՊՀ երկրների փորձի համեմատական վերլուծությունը» թեմայով գիտական նյութերի նախապատրաստմանը՝ ՀՀ մասով և նույն ինստիտուտի հետ հիմնադրել է «Միջազգային հետազոտություններ և հրապարակումներ» միջազգային գիտական բարեգործական հիմնադրամը:

Սկսած 2009 թվականից՝ ինստիտուտի բազային ֆինանսավորմամբ իրականացվող գիտական հետազոտությունների ուղղություններն են.

I. ***«Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ»***՝ ներառյալ մակրոտնտեսական վերլուծությունների, հարկաբյուջետային, դրամավարկային քաղաքականության, ֆինանսական շուկաների հիմնախնդիրների հետազոտումը:

II. ***«Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրներ»***՝ ներառյալ տնտեսական զարգացման, տնտեսության կառուցվածքային, հանքահումքային հատվածի, արտաքին տնտեսական գործունեության, մրցակցային, ագրարային և պարենային անվտանգության հիմնախնդիրների հետազոտումը:

III.***«Ծառայությունների ոլորտի զարգացում և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ»***՝ ներառյալ սոցիալական ոլորտի զարգացման ու ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավման և ծառայությունների ոլորտի զարգացման հիմնախնդիրների հետազոտումը:

«Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմություն»:

Սկսած 2009 թվականից՝ ինստիտուտի գիտակազմակերպչական կառուցվածքը, ըստ գիտական ուղղությունների, հետևյալն է.

I. *ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ*

II. ***«Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ»***
1. Հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականության բաժին
2. Մակրոտնտեսական վերլուծությունների և ֆինանսական շուկաների բաժին

III. ***«Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրներ»***
3. Գյուղատնտեսության և արդյունաբերության բաժին
4. Բնօգտագործման և բնապահպանության բաժին
5. Արտաքին տնտեսական կապերի բաժին

IV. ***Ծառայությունների ոլորտի զարգացում և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ»***
6. Սոցիալ-ժողովրդագրական բաժին
7. Ծառայությունների ոլորտի զարգացման բաժին

V. ***«Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմություն»***
8. Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմության բաժին

VI. *Վարչակազմակերպական բաժիններ*

9. Հաշվապահություն
10. Կադրերի բաժին
11. Ասպիրանտուրայի բաժին
12. Ընդհանուր բաժին

Նորացված կառուցվածքով ինստիտուտում ըստ բաժինների հետազոտվել են թվով 20 հետևյալ թեմաները.

I. Հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականության բաժին

1. *«Հարկման բարելավման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան):
2. *«Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում»* (թեմայի գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան):
3. *«Բյուջետային գործընթացի բարելավման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Գ.Ֆ.Կիրակոսյան):
4. *«Վարկային շուկայի հուսալիության աստիճանի բարձրացման և տոկոսադրույքների նվազեցման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Հ.Բայադյան):

II. Մակրոտնտեսական վերլուծությունների և ֆինանսական շուկաների բաժին

5. *«Մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերլուծություններ: Փոփոխության միտումներ և կանխատեսումներ»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Վ.Վ.Խաչատրյան):
6. *«Արժեթղթերի առաջնային շուկայի զարգացման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Բ.Սալնազարյան):
7. «Մրցակցային միջավայրի բարելավման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Ռ.Թամազյան):

III. Գյուղատնտեսության և արդյունաբերության բաժին

8. *«Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղացիական տնտեսությունների զարգացման հիմնախնդիրները»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Է.Ս.Ղազարյան):
9. *«ՀՀ մշակող արդյունաբերության ձեռնարկությունների վերականգնման և գործարկման հիմնախնդիրները»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր **Ա.Խ.Նազարյան**):

IV. Բնօգտագործման և բնապահպանության բաժին

10. *«ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների գնահատումն ըստ մարզերի»* (թեմայի ղեկավար՝ երկրաբանահանքաբանական գիտ. դոկտոր Հ.Ս.Ավագյան):

V. Արտաքին տնտեսական կապերի բաժին

11. *«Հայաստանի Հանրապետության և Եվրամիության երկրների միջև առևտրատնտեսական կապերի կատարելագործումը ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր **Թ.Շ.Թորոսյան**):

VI. Սոցիալ-ժողովրդագրական բաժին

12. *«Բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Խ.Մարկոսյան):
13. *«Բնակչության միգրացիայի պետական կարգավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Դ.Ն.Հախվերդյան):

14. *«Նվազագույն աշխատավարձի սահմանման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Գ.Մինասյան):

VII. Ծառայությունների ոլորտի զարգացման բաժին

15. *«Ինտերնետ ծառայությունների զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Հ.Ա.Մարկոսյան):

VIII. Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմության բաժին

16. *«ՀՀ ազգային ինովացիոն համակարգի ձևավորման և զարգացման հիմնախնդիրները»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Շ.Մարգարյան):
17. *«Գիտելիքահենք տնտեսության կառուցման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Գ.Ի.Վարդանյան):
18. *«Բազմակողմ զիտակցված գործունեության հասարակություն. գաղափարը և ձևավորման հիմնախնդիրները»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Բ.Հ.Եղիազարյան):
19. «XX դարի նշանավոր տնտեսագետների տողանը (գիտակենսագրական ուրվագծեր) տեղեկատուի կազմում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ.Ն.Սարինյան):
20. *«Հայ տնտեսագետների տողանը (գիտակենսագրական ուրվագծեր) տեղեկատուի կազմում»* (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ.Ն.Սարինյան):

Ինստիտուտի գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան) շրջանակներում.

ա) վեր են հանվել ֆինանսական ճգնաժամի փուլերը, առանձնահատկությունները, ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի առաջացման պատճառները, բացասական դրսևորումները և պատմական դասերը,
բ) հետազոտվել է հակաճգնաժամային միջոցառումների արտերկրյա փորձն ըստ միջոցառումների բնույթի, ազդեցության ոլորտների ու գործիքների, վեր են հանվել հակաճգնաժամային միջոցառումների արտերկրյա փորձի դասերը,
գ) վեր են հանվել ՀՀ-ում իրականացվող հակաճգնաժամային միջոցառումները և առաջարկություններ են արվել դրանց բարելավման ուղիների վերաբերյալ:

Հրատարակվել են «Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր» մենագրությունը (Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009, 146 էջ)՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանի հեղինակությամբ և «Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում և աշխարհում» գիտական հոդվածների ժողովածուն (Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009, 225 էջ) տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանի խմբագրությամբ:

«Հարկման բարելավման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում» (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում.
ա) վեր են հանվել հարկման սկզբունքների կիրառման ժամանակակից մոտեցումները, հարկերի հաշվարկման մեթոդական մոտեցումները և առանձնահատկությունները արտերկրում,
բ) բացահայտվել են ՀՀ-ում հարկային պարտավորությունների հաշվարկման օրենսդրական ու մեթոդաբանական թերությունները ու բացթողումները, և արվել են առաջարկություն-

ներ դրանց վերացման ուղիների վերաբերյալ:

Հրապարակման փուլում է «Հարկեր և հարկազանձում. անցյալը, ներկան և ապագան» շուրջ 500 էջանոց գիրքը՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանի, Տ.Վ.Հարությունյանի ու Դ.Վ.Հարությունյանի համահեղինակությամբ:

Ինստիտուտի գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

ՀՀ հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականության կատարելագործման ու հակաճգնաժամային միջոցառումների համատեքստում կիրառական նշանակություն և օգտակարություն կարող են ունենալ.

- «Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան) շրջանակներում ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների բարելավման ուղիների վերաբերյալ արված առաջարկությունները, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**:
- «Հարկման բարելավման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան) շրջանակներում ՀՀ-ում հարկային պարտավորությունների հաշվարկման կատարելագործման ուղղությամբ արված առաջարկությունները, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**:

Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան) շրջանակներում առաջարկություններ են արվել ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների բարելավման ուղիների վերաբերյալ, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**:

Հրատարակվել են «Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր» մենագրությունը՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանի հեղինակությամբ, «Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում և աշխարհում» գիտական հոդվածների ժողովածուն՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանի խմբագրությամբ, ինչպես նաև շուրջ 10 գիտական հոդվածներ հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների ժողովածուներում և գիտական ամսագրերում:

«Հարկման բարելավման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյան) շրջանակներում առաջարկություններ են արվել ՀՀ-ում հարկային պարտավորությունների հաշվարկման կատարելագործման ուղիների վերաբերյալ, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**:

Հրատարակվել է 3 հոդված և հրատարակման փուլում է «Հարկեր և հարկազանձում. անցյալը, ներկան և ապագան» շուրջ 500 էջանոց գիրքը՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանի, Տ.Վ.Հարությունյանի և Դ.Վ.Հարությունյանի համահեղինակությամբ:

«Բյուջետային գործընթացի բարելավման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Գ.Ֆ.Կիրակոսյան) շրջանակներում առաջարկություններ են արվել բյուջետային գործընթացի կատարելագործման ուղիների վերաբերյալ, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**: Հրատարակվել է մեկ հոդված:

«Վարկային շուկայի հուսալիության աստիճանի բարձրացման և տոկոսադրույքների նվազեցման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»

թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Հ.Բայադյան) շրջանակներում հստակեցվել են մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցության գնահատման մեթոդաբանական մոտեցումները վարկային շուկայի վրա, և առաջարկություններ են արվել տոկոսադրույքների նվազեցման ուղիների վերաբերյալ:

«Մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերլուծություններ: Փոփոխության միտումներ և կանխատեսումներ» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Վ.Վ.Խաչատրյան) շրջանակներում տրվել է մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերլուծությունը, և վեր են հանվել փոփոխության միտումները, ինչպես նաև առաջարկվել է ՀՀ-ում կիրառել այն երկրների հակաճգնաժամային միջոցառումների փորձը, որոնք «հակաճգնաժամային արդյունավետության ինդեքսի» վարկանիշային աղյուսակում գրավում են դրական դիրքեր: Հիմնավորվել է ՀՀ տնտեսության սցենարային երեք ռազմավարությունների (լավատեսական, վատատեսական, մեկից մյուսին արագ անցման) մշակման անհրաժեշտությունը և այլն, **որոնց վերաբերյալ առաջարկությունները ներկայացված են ՀՀ կառավարություն:**

«Արժեթղթերի առաջնային շուկայի զարգացման հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Բ.Սալնազարյան) շրջանակներում բացահայտվել են առաջնային շուկայի հիմնահարցերը՝ կապված դրա կենտրոնացվածության, ոչ բանկային ինստիտուցիոնալ ներդրողների բացակայության, արժութային ռիսկերի հետ և այլն, որոնց բացասական ազդեցությունների նվազեցման ուղղությամբ կատարվել են համապատասխան առաջարկություններ ու **ներկայացվել ՀՀ կառավարություն:**

«Մրցակցային միջավայրի բարելավման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Ռ.Թամազյան) շրջանակներում բացահայտվել են մրցակցային միջա-

վայրի հիմնախնդիրները, և առաջարկություններ են արվել դրանց բարելավման ուղիների վերաբերյալ, **որոնք ներկայացվել են ՀՀ կառավարություն**: Հրատարակվել է նույնանուն վերնագրով գիրքը:

«Հայաստանի Հանրապետության գյուղացիական տնտեսությունների զարգացման հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Է.Ս.Ղազարյան) շրջանակներում տրվել են մելիորացիայի զարգացման էկոլոգատնտեսագիտական հիմնախնդիրների լուծման հայեցակարգային մոտեցումները, արտադրության մասնագիտացման հիմնական ուղիները ըստ մարզերի, առաջարկություններ են արվել կերային մշակաբույսերի ցանքատարածությունների ընդլայնման և օգտագործման արդյունավետության բարձրացման ուղիների վերաբերյալ և այլն: Հրատարակվել է 6 հոդված:

«ՀՀ մշակող արդյունաբերական ձեռնարկությունների վերականգնման և գործարկման հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Խ.Նազարյան) շրջանակներում մշակվել է մշակող արդյունաբերության համաչափ զարգացման մեթոդաբանություն: Հրատարակվել է 2 հոդված:

«ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների գնահատումն ըստ մարզերի» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ երկրաբան.հանք. գիտ. դոկտոր Հ.Ս.Ավագյան) շրջանակներում տրվել է մետաղական օգտակար հանածոների պաշարների ու ռեսուրսների գնահատականը, և առաջարկություններ են արվել դրանց օգտագործման արդյունավետության բարձրացման ուղիների վերաբերյալ, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**: Հրատարակվել է 1 գիրք և 4 հոդված:

«Հայաստանի Հանրապետության և Եվրամիության երկրների միջև առևտրատնտեսական կապերի կատարելագործումը ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Թ.Շ.Թորոսյան) շրջա-

նակներում բացահայտվել են ՀՀ և ԵՄ առևտրային կապերի թերությունները, և առաջարկություններ են արվել դրանց բարելավման ուղիների վերաբերյալ՝ տալով նաև արժութաֆինանսական հարաբերությունների վիճակի գնահատականը: Հրատարակվել է մեկ գիրք:

«Բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Խ.Մարկոսյան) շրջանակներում ուսումնասիրվել է սոցիալական վերափոխումների արտերկրյա փորձը, և առաջարկություններ են արվել ՀՀ-ում դրա կիրառման նպատակահարմարության վերաբերյալ: Հրատարակվել է 2 հոդված:

«Բնակչության միգրացիայի պետական կարգավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Դ.Ն.Հախվերդյան) շրջանակներում վեր են հանվել բնակչության միգրացիայի հիմնական առանձնահատկությունները, տրվել է ներկա վիճակի գնահատականը, և արվել են համապատասխան առաջարկություններ աշխատուժի միջազգային միգրացիային Հայաստանում պետական կանոնակարգվածություն և համակարգվածություն հաղորդելու ուղղությամբ, և **այն ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն:**

«Նվազագույն աշխատավարձի սահմանման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Գ.Մինասյան) շրջանակներում գնահատվել և խմբավորվել են նվազագույն աշխատավարձի որոշման մոտեցումները, վեր են հանվել դրանցից յուրաքանչյուրի առավելություններն ու թերությունները, և ՀՀ-ում նվազագույն աշխատավարձի սահմանման համար նախապատվությունը տրվել է գործոնային վերլուծության մոտեցմանը:

«Ինտերնետ ծառայությունների զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական

ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Հ.Ա.Մարկոսյան) շրջանակներում կարևորվել է ինտերնետ ծառայությունների որակի բարելավման հիմնախնդիրը՝ վեր հանելով վերջինիս թերությունները, կարևորելով օրենսդրական դաշտի կատարելագործման, ինտերնետային կայքի իրավական կարգավիճակի հստակեցման, ինտերնետային էջի արտապատկերի նոտարական վավերացման, էլեկտրոնային առևտրի հարկման հստակեցման անհրաժեշտությունը և այլն:

«ՀՀ ազգային ինովացիոն համակարգի ձևավորման և զարգացման հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Շ.Մարգարյան) շրջանակներում կարևորվել է գիտության ֆինանսավորման ծրագրանպատակային ուղղության փոփոխությունը, նորամուծային հիմնադրամների ստեղծումը, գիտության բնագավառի աշխատողների աշխատավարձերի բարձրացումը և այլն, որոնց վերաբերյալ արված **առաջարկությունները ներկայացվել են ՀՀ կառավարություն:** Հրատարակվել է 5 հոդված:

«Գիտելիքահենք տնտեսության կառուցման հայեցակարգային մոտեցումները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտ. թեկնածու Գ.Ի.Վարդանյան) շրջանակներում զառույան նորմալ բաշխման կորի հիման վրա բացահայտվել է ՀՀ մտավոր ներուժը, և առաջարկվել է այն լիարժեք իրացնելու չորս ուղի: Մշակվել են ՀՀ ազգային նորաստեղծական համակարգի հայեցակարգային մոտեցումները և այլն, **որոնք ներկայացվել են ՀՀ կառավարություն:** Հրատարակվել է 2 հոդված:

«Բազմակողմ գիտակցված գործունեության հասարակություն. գաղափարը և ձևավորման հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Բ.Հ.Եղիազարյան) շրջանակներում վեր է հանվել «գիտակցված գործունեության» հասկացության էությունը, հիմնավորվել է նրա քանակական գնահատման և ներքին սահմանի նորմավորման անհրա-

ժեշտությունը, և առաջարկություններ են արվել դրանց որոշման մեթոդական մոտեցումների և հանրապետությունում համապատասխան համակարգերի ձևավորման ուղղությամբ, **որոնք ներկայացվել են ՀՀ կառավարություն**: Հրատարակվել է 8 հոդված:

«XX դարի նշանավոր տնտեսագետների տողանը (հետքեյնսյան շրջան), գիտակենսագրական ուրվագծեր» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ.Ն.Սարինյան) շրջանակներում հրատարակվել է նույնանուն վերնագրով գիրք, որում ընդգրկված տնտեսագետներից յուրաքանչյուրի վերաբերյալ ուրվագծերի ձևով ներկայացված են կյանքի ու գործունեության փուլերը:

«Հայ տնտեսագետների տողանը. գիտակենսագրական ուրվագծեր» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ.Ն.Սարինյան) շրջանակներում 2010թ. հրատարակվել է նույնանուն վերնագրով գիրք, որում ընդգրկվել են հայազգի դոկտոր տնտեսագետներից յուրաքանչյուրի վերաբերյալ կյանքի ու գործունեության փուլերը, նրանց գիտական հրապարակումների ուրվագծերը:

Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ու պետական աջակցության համալիր միջոցառումների իրականացումը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ս.Գ.Ղազարյան) շրջանակներում առաջարկություններ են արվել ագրարային ոլորտում ապահովագրության և ռիսկերի կառավարման բարելավման ուղիների, ՓՄՁ-ների մարքեթինգային ծառայությունների ակտիվացման և այլնի վերաբերյալ: Հրատարակվել է 2 հոդված:

«Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը ՀՀ անդամակցության պարտավորությունների շրջանակներում գյուղատնտեսական գործունեության հարկման և պետական աջակցության հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ս.Ս.Ավետիսյան) շրջանակներում բացահայտվել են գյուղատնտեսության հետագա զարգացման հիմնախնդիրները, և առաջարկություններ են արվել դրանց լուծման ուղիների վերաբերյալ՝ կապված հարկման տարբերակված մոտեցման ու սուբսիդավորման, մեծածախ շուկաների ձևավորման և այլնի հետ: Հրատարակվել է 3 հոդված:

«ՀՀ քաղցրահամ ջրերի ռեսուրսները, պաշարները և կենցաղում ու գյուղատնտեսության մեջ դրանց արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ երկ. հանք. գիտ. դոկտոր Հ.Ս.Ավագյան) շրջանակներում տրվել է քաղցրահամ ջրերի պաշարների գնահատականը, և առաջարկություններ են արվել դրանց արդյունավետ օգտագործման ուղղությամբ, **որոնք ուղարկվել են ՀՀ կառավարություն**: Հրատարակվել է 1 հոդված:

«ՀՀ մեքենաշինության զարգացման ուղղությունները և հիմնահարցերը» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Խ.Նազարյան) շրջանակներում հիմնավորվել են մեքենաշինության հատվածի ձեռնարկությունների վերագործարկման անհրաժեշտությունը և շահույթով աշխատելու մոտեցումները՝ կապված ինովացիոն նախագծերի մշակման, արտադրանքի իրացման շուկաների ձևավորման և այլնի հետ:

«ՀՀ բնակչության կենսամակարդակի և կյանքի որակի բարձրացման ուղիները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Խ.Մարկոսյան) շրջանակներում վեր են հանվել հասարակության զարգացվածության մակարդակը բնութագրող համաթվերի հաշվարկման մեթոդաբանության թերությունները, և այդ մասով արվել են համապատասխան առաջարկություններ, մշակվել է բնակչության աղքատության հաղթահարմանը նպաստող առաջարկությունների փաթեթ և այլն:

«ՀՀ բարձրադիր գոտիներում բնակչության զբաղվածության բարելավման հիմնախնդիրները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ ակադեմիկոս Վ.Ե.Խոջաբեկյան) շրջանակներում առաջարկվել է բարձրադիր գոտիներում խրախուսել բնա- և հողակլիմայական առանձնահատկություններից բխող գյուղատնտեսության տնտեսապես զերադասելի մասնագիտացումը, ապահովել գյուղատնտեսական մեքենա-մեխանիզմներով, նպաստել արտադրական ենթակառուցվածքների ձևավորմանը և այլն:

«ՀՀ Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերում բնօգտագործման և բնապահպանության տնտեսագիտական հիմնահարցերը» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ աշխ. գիտ. թեկնածու, պրոֆեսոր Է.Ա.Բաբայան) շրջանակներում հիմնավորվել է էկոլոգատնտեսական հաշվառման ժամանակակից համակարգի ձևավորման անհրաժեշտությունը, որը հնարավորություն կտա գնահատել և հսկել զարգացման էկոլոգացման ընթացքը մակրոտնտեսական ցուցանիշների օգնությամբ, կարևորվել է այդ ոլորտում գանձվող հարկերի ու վճարների բարձրացման անհրաժեշտությունը՝ օրենսդրական փոփոխություններ կատարելու և հատուկ ֆոնդեր ձևավորելու ճանապարհով: Հրատարակվել է 6 հոդված:

«Տնտեսության ստվերային մասի կրճատման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Ռ.Թամազյան) շրջանակներում ակնկալվում է բացահայտել անցումային տնտեսության և «ստվերային» հատվածի միջև առկա կապը և նախանշել տնտեսության ստվերային մասի կրճատման ռազմավարական ուղղությունները:

«Հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները» թեմայի (գիտական ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Բ.Բոստանջյան) շրջանակներում ակնկալվում է գնահատել հարկային վարչարարության դերը պետ. եկամուտների հավաքագրման գործընթացում, մշակել հարկային վարչարարության գնահատման ու կատարելագործման մոտեցումներ:

Գիտական հրապարակումները: **Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2009թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 3-ում:**

Ինստիտուտում կազմակերպվել և անցկացվել է «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված ակադեմիկոս Արտաշես Առաքելյանի ծննդյան 100-ամյակին:

Գիտաժողովի նյութերը հրատարակվել են 69,5 տպագրական մամուլ ծավալով:

Հրատարակվել է նաև «Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում և աշխարհում» գիտական հոդվածների ժողովածուն՝ 14 տպագրական մամուլ ծավալով:

Ինստիտուտն իր մասնակցությունն է ունեցել ՀՊՏՀ-ում «Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունները տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում. հիմնախնդիրներ և զարգացման հեռանկարները» թեմայով կազմակերպված միջազգային գիտաժողովին՝ ներկայացնելով ֆինանսատնտեսական ճգնաժամին վերաբերող գիտական հոդվածներ:

Ինստիտուտի 2008թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 13-19-ում:

Աղյուսակ 13

2009թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (x հազ.դր.)		
	Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	20 թեմա 64805,8	9 թեմա 19748,3 հազ. դրամ	-

Աղյուսակ 14

Ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը	Մասնակիցների թիվը	
		ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
Հանրապետական գիտա-ժողով «Սոցիալ-տնտե-սական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայով	ք.Երևան, Գ.Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 27-28 ապրիլի 2009թ.	125	-

Աղյուսակ 15

Ինստիտուտի աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում՝ ԱՊՀ անդամ-երկրներ կատարած գործուղումները

Կազմակեր-պությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
		գիտաժողով-ներին մաս-նակցելու համար	համատեղ գիտա-կան աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիա-ների համար
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	ԱՄՆ	1	-	-
	Ուկրաինա	2	-	-
	Չինաստան	1	-	-

Աղյուսակ 16

ԳԱԱ գիտաշխատողների 2009թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

Կազմակեր-պությունը	Մենագրություն, ժողովածու և այլն		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք և այլն		Հոդվածներ, զեկուցումներ, թեզիսներ և այլն	
	հանրապետա-կան	արտասահ-մանյան	հանրա-պետական	արտասահ-մանյան	հանրապե-տական	արտասահ-մանյան
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	4	-	1	-	134	1

Աղյուսակ 17

Ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպությունը	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում՝ կանայք) առ 1.01.2009թ.		Հաշվետու տարում ասպի-րանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	11(0)	47(27)	3(0)	-

Աղյուսակ 18

Տվյալներ մասնագիտացված գիտական խորհրդի վերաբերյալ

Կազմակերպությունը	Ատենախոսության խորհրդի ծածկագիրը	Մասնագի-տության ծած-կագիրը և անվանումը	Խորհրդի նախագահ, քարտուղար (գիտ. աստիճան, ազգանուն, անուն, հայրանուն)	2009թ. ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից համապատաս-խան այլ խորհուրդներում և ինստիտուտի խորհրդում պաշտպան-ված ատենախոսու-թյունների թիվը	
				դոկտո-րական	թեկնածու-ական
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	008	Ը.00.02. «Տնտեսության, նրա ճյուղերի տնտեսագիտություն և կառավարում» Ը.00.03. «Ֆինանսներ, դրամաշրջանա-ռություն և վարկ»	տնտեսագիտ.դոկտոր, պրոֆ. *Հարությունյան Վլադիմիր Լիպարիտի* տնտեսագիտ. թեկնածու *Առաքելյան Կարապետ Հովհաննեսի*	-	20

Աղյուսակ 19

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2010թ.

Կազմակեր-պությունը	Աշխատող-ների ընդհա-նուր թիվը	Գիտական աշխատող-ների ընդհա-նուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմի-կոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածու-ներ
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	112	98	1	1	16	59

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2010 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. *Կարևորագույն գիտական արդյունքները*

«Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում հետազոտվել են համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամերի փոխանցման մեխանիզմների մեթոդաբանական հիմքերը, որը հնարավորություն է տալիս նախօրոք բացահայտել ազդեցությունների հնարավոր ոլորտները, ինչպես նաև կանխատեսումների գործիքակազմ կիրառելով և հստակ մշակված ծրագրեր կազմելով կառավարության միջոցառումները նպատակաուղղել բացասական ազդեցությունների նվազեցմանը:

Հրատարակվել է Վ.Լ.Հարությունյանի, Վ.Վ.Խաչատրյանի «Ճգնաժամ. մակրոտնտեսական իրավիճակն աշխարհում և Հայաստանում» գիրքը:

«Հարկման արտերկրյա փորձը» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել է էլեկտրոնային հաշվետվությունների ներդրման արդյունքում հարկային հաշվետվությունների լրացման ժամանակային, վարչական ծախսերի կրճատման հնարավորությունները՝ նպաստելով հարկման արդյունավետության բարձրացմանը:

Հրատարակվել է Վ.Լ.Հարությունյանի, Դ.Վ.Հարությունյանի, Տ.Վ.Հարությունյանի «Հարկեր և հարկագանձում» գիրքը:

«Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղացիական տնտեսությունների զարգացման հիմնախնդիրները» թեմայի շրջանակներում ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Վ.Խոջաբեկյանի կողմից կա-

տարած հետազոտությունները հանրապետությունում գյուղատնտեսական կոոպերացիայի զարգացման, փոքր և միջին ձեռնարկատիրության խթանման, գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացման և մի շարք այլ ուղղություններով ունեցել են կիրառական նշանակություն և հաշվի են առնվել ՀՀ տնտեսության ագրարային հատվածի քաղաքականությանն առնչվող իրավական ակտերի նախագծերի, ինչպես նաև վերլուծությունների ու առաջարկությունների ներկայացման գործընթացում:

Հրատարակվել է Հ.Ս.Ավագյանի «Հայաստանի Հանրապետության քաղցրահամ ջրերը» գրքույկը, որում տրվել են Հայաստանի քաղցրահամ ջրերի՝ արտեզյան ավազանների և ինքնահոս բեռնաթափվող աղբյուրների ռեսուրսները և պաշարների պետական հանձնաժողովների կողմից հաստատված պաշարները, վերջիններիս օգտագործման արդի վիճակը և արվել են դրանց արդյունավետ օգտագործմանն ուղղված առաջարկություններ:

II. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1. «Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ» ուղղության հետազոտվող թեմաներից են. ***«Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում»*** (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայում տրվել է ճգնաժամերի կանխատեսման մեթոդաբանությունն ըստ առանձին փոփոխականների, որի արդյունքում բացահայտվել են ճգնաժամային իրավիճակների ի հայտ գալու նախանշանները: Հետազոտվել է համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամերի փոխանցման մեխանիզմների մեթոդաբանական հիմքերը, մշակվել է հետճգնաժամային զարգացման ծրագիր: ***«Հանրային ծառայությունների պետական կարգավորման համակարգի կատարելագործ-***

ման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.թ. Արթուր Թամազյան) թեմայում ուսումնասիրվել են հանրային ծառայությունների տեսական և մեթոդաբանական հիմքերը, տրվել են հիմնական հասկացությունների շուրջ կիրառական բնույթ ունեցող սահմանումները: Հետազոտվել են ֆրանչայզինգային հարաբերությունների արմատավորման և գնային արտոնագրերի աճուրդի մեթոդները: ***«Ներդրումային գրավչության բարձրացման և ներդրումային գործունեության խթանման ուղիները ՀՀ-ում»*** (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.թ. Գևորգ Կիրակոսյան) թեմայում մշակվել են հանրապետությունում ներդրումների ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտի կատարելագործմանն ուղղված առաջարկությունները, բացահայտվել են ներդրումային միջավայրի բարելավման հիմնական մոտեցումները:

2. «Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրները» ուղղության հետազոտվող թեմաներից են. «ՀՀ գյուղատնտեսության արտադրության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Էդուարդ Ղազարյան) թեմայում մշակվել են գյուղատնտեսական կազմակերպությունների մրցունակության կառավարման և արդյունավետության բարձրացման մեթոդական և հայեցակարգային կոնկրետ մոտեցումներ՝ գործուն համակարգի ներդրման բարենպաստ օրենսդրական և տնտեսական դաշտի ձևավորման, ապահովագրական համակարգի կայացման ուղղությամբ: ***«Լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը»*** (գիտական ղեկավար երկր. հանք. գիտ. դոկտոր Հրաչիկ Ավագյան) թեմայում Զանգեզուրի և Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատների օրինակով պարզվել է դրանց աշխատանքի ցածր արդյունավետությունը՝ թողարկվող խտանյութերը հիմնականում արտահանվում են ցածր գներով: Թերկորզման հետևանքով յուրաքանչյուր տարի պոչամբարներ են թափվում հազարավոր տոննաներով ծանր մետաղներ և թունավոր տարրեր:

3. «Ծառայությունների ոլորտի զարգացման և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ» ուղղության հետազոտվող թեմաներից է ***«Հայաստանի ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավման ուղիները»*** (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.թ. Արծվիկ Մինասյան) թեմայում ուսումնասիրվել է Հայաստանի առկա ժողովրդագրական իրավիճակը, նշվել են այն ուղիներն ու եղանակները, որոնք բարերար ազդեցություն կունենան այդ հիմնախնդիրները լուծող և ժողովրդագրական կայուն զարգացում ապահովող գործընթացի վրա:

4. «Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմություն» ուղղության հետազոտվող թեմաներից են ***«Բազմակողմ գիտակցված գործունեության հասարակություն (ԲԳԳՀ). գաղափարը, բնութագրերը, ձևավորման հիմքերը»*** (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Բենիամին Եղիազարյան) թեմայում առաջարկվել է այդպիսի բնութագրման հիմք ընդունել ՄՀ հիմնական սուբյեկտի՝ մարդու մտածելու և գործելու բնատուր հատկությունը: Առաջարկվել է մշակել ՄԳԳ կառուցվածքավորման մոտեցումների պաշտոնապես հանձնարարվող մեթոդական ցուցումներ, սահմանել դրանց օգտագործման հսկողություն: ***«Հետազոտական և ինովացիոն գործունեության մոնիթորինգի և գնահատման մեթոդաբանական հիմնահարցերը գիտելիքահենք տնտեսության պայմաններում»*** (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ատոմ Շավարշի Մարգարյան) թեմայում կատարվել է գիտահետազոտական և ինովացիոն գործունեության արդյունքների մոնիթորինգի և գնահատման միջազգային պրակտիկայում հիմնական մոտեցումների, մոդելների ու ստանդարտների ուսումնասիրություն: Մշակվել է ամբողջական մեթոդաբանություն՝ մտավոր սեփականության և ինովացիոն գործունեության արդյունքների վիճակագրական գնահատման ու հաշվառման վերաբերյալ:

II. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ու պետական աջակցության համալիր միջոցառումների իրականացումը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Սերգեյ Ղազարյան) թեմայում մշակվել է հայեցակարգ՝ ՀՀ գյուղատնտեսությունում ապահովագրության և ռիսկերի կառավարման բարելավմանն ուղղված հիմնախնդիրների լուծման վերաբերյալ, ընդգրկելով փոքր և միջին ձեռնարկատիրության ու գյուղացիական տնտեսությունների ոլորտները և դրանց զարգացման ուղիները:

«Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը (ԱՀԿ) ՀՀ անդամակցության պարտավորությունների շրջանակներում գյուղատնտեսական գործունեության հարկման և պետական աջակցության հիմնախնդիրները» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Սամվել Ավետիսյան) թեմայում ներկայացվել են առաջարկություններ՝ ուղղված գյուղատնտեսությունում կոոպերացիայի խթանմանը, վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման մեխանիզմների ներդրմանը, տեղեկատվական համակարգի բարելավմանը, մեծածախ շուկաների համակարգի, տոնավաճառների կազմակերպման ծրագրի իրականացմանը և այլն:

«ՀՀ քաղցրահամ ջրերի ռեսուրսները, պաշարները և կենցաղում ու գյուղատնտեսության մեջ դրանց արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները» (թեմայի ղեկավար երկր. հանք. գ.դ. Հրաչիկ Ավագյան) թեմայում գնահատվել են ՀՀ քաղցրահամ ջրերի 20 լ/վրկ-ից ավելի դեբիտով աղբյուրների պաշարները և դրանց կանխատեսումային ռեսուրսները: Բացահայտվել է, որ կենցաղում և գյուղատնտեսության մեջ (ոռոգման բնագավառում) օգտագործվող ջրերի ավելի քան 80%-ը կորստի է մատնվում և չի ծառայում իր նպատակներին: Այս կապակցությամբ արվել են առաջարկություններ:

«ՀՀ մեքենաշինության զարգացման ուղղությունները և հիմնահարցերը» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Ավետիք Նազարյան) թեմայում հիմնավորվել է մեքենաշինության վերականգնման համար ձեռնարկությունների վերակառուցումն ու վերագործարկումը, որոնք կարող են ստեղծվել այդ ձեռնարկությունների և արտասահմանյան զարգացած երկրների ֆիրմաների հետ ինտեգրացման, նորամուծության և թողարկվող արտադրանքի արդիականացման միջոցով:

«Հայաստանի Հանրապետության բնակչության կենսամակարդակի և կյանքի որակի բարձրացման ուղիները» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Աշոտ Մարկոսյան) թեմայում բացահայտվել են բնակչության եկամտի կամ սպառման մակարդակի հաշվարկման մեթոդաբանական բարդությունները, տրվել են դրանց հաղթահարման ուղիները և ներկայացվել է ներկա վիճակը՝ ըստ դեցիլային, քվանտիլային, «աղքատ», «միջին» և «հարուստ» խմբերի:

«Հայաստանի Հանրապետության բարձրադիր գոտիներում բնակչության զբաղվածության բարելավման հիմնախնդիրները» (ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Վլադիմիր Խոջաբեկյան) թեմայում հիմնավորվել են բնակչության նորմալ շարժունակության, հաղորդակցության, գյուղացիական տնտեսությունների կողմից գյուղատնտեսական մթերքների իրացման շուկաների հասանելիության, ինչպես նաև խմբային սեփականությամբ խոշոր ֆերմերային տնտեսություններ կազմավորելու գաղափարի իրագործման հարցերը:

«ՀՀ Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերում բնօգտագործման և բնապահպանության տնտեսագիտական հիմնախնդիրները» (թեմայի ղեկավար՝ աշխ. գ. թ. Էբա Բաբայան) թեմայում ուսումնասիրված է Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերի արտանետման վնասակար նյութերի, թափոնների շարժը և տեսակարար ցուցանիշները, օդային և ջրային ավազան վնասակար արտանե-

տումների քանակների և դրանց համար վճարների բաշխվածությունը և այլն:

«Տնտեսության ստվերային մասի կրճատման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար տ.գ.թ. Արթուր Թամազյան) թեմայում բացահայտվել են ստվերային տնտեսության տեսական ու մեթոդաբանական հիմքերը, ՀՀ-ում մեթոդիկաների գործնական կիրառելիության մակարդակները: Մասնակի մոդիֆիկացված մեթոդի կիրառմամբ հաշվարկվել է ՀՀ-ում ստվերային տնտեսության ծավալները, մշակվել է ստվերայնության կրճատման հիմնական ուղիները:

«Հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Վարդան Բոստանջյան) թեմայում ուսումնասիրվել են հարկային վարչարարության իրականացման կազմակերպական և օրենսդրաիրավական հիմքերը, բացահայտվել են դրա արդյունավետությունը նվազեցնող գործոնները, մշակվել է արդյունավետության գնահատման մեթոդաբանությունը, վերլուծվել է նաև ցուցանիշների կատարելագործման ուղիները:

IV. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

«Ֆինանսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումների ծրագրի մշակում» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում առաջարկություններ են արվել ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման, հետճգնաժամային զարգացումների ծրագրի մշակման ուղղությամբ:

«ՀՀ գյուղատնտեսության արտադրության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ. Սերգեյ Ղազարյան) թեմայի շրջանակներում մշակվել և ներկայացվել են միջոցառումներ՝ ուղղված ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքների վերացմանը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում:

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Վ.Խոջաբեկյանի ուսումնասիրությունները և տրված առաջարկությունները՝ ***«ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում կոոպերացիայի խթանման, պետական աջակցության ընդլայնման և մեխանիզմների ներդրման»*** ուղղությամբ, հաշվի են առնվել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից մշակված «Գյուղի և գյուղատնտեսության 2010-2020թթ. կայուն զարգացման ռազմավարության» և «Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացման հայեցակարգի» նախագծերում:

2010թ. կառավարությանն են ներկայացվել երկրաբանահանք. գիտ. դոկտոր Հ.Ավագյանի «ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը» թեմայով կատարված հետազոտությունների եզրակացություններն ու առաջարկությունները. «Կանխել մեր ընդերքի հարստությունների փոշիացումը», որն առնչվում է «Արմանիսի» ոսկի-բազմամետաղային հանքավայրում պոչամբարներ թափվող պիրիտ հանքանյութի հետ թափվող և կորստի մատնվող ոսկուն և արծաթին: Վերջիններիս պարունակությունը պիրիտի մեջ կազմում է՝ ոսկունը՝ 1-ից մինչև 30 գ/տ, արծաթինը՝ 400 գ/տ:

ՀՀ քաղցրահամ ջրերի արդյունավետ օգտագործման նպատակով, կորուստները մեղմելու, գյուղատնտեսական մշակաբույսերին խոնավությամբ ապահովելու, սակավաջուր բնակավայրերին խմելու ջրով ապահովելու, տնտեսված ջրերի մի մասը սակավաջուր երկրներին տրամադրումով վաճառելու գործին ուղղված՝ արվել են մի շարք առաջարկություններ:

V. Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2010թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 4-ում:

VI. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ համատեղողների թվաքանակը, համատեղ հրապարակումներ յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ

Ինստիտուտը համագործակցում է Երևանի պետական, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական, Ա.Շիրակացի միջազգային հարաբերությունների համալսարանների, Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիայի հետ:

Համատեղողների թվաքանակը՝ 30:

Համատեղ հրապարակումներ՝

ՀՊՃՀ-ի հետ՝ Սարինյան Ռ.Ն., Հարությունյան Վ.Լ., Աղայան Մ.Կ. «Հայ տնտեսագետներ (գիտակենսագրական ուրվագծեր)», Եր., «Գիտություն», 2010, 336 էջ:

Ա.Շիրակացի միջազգային հարաբերությունների համալսարանի հետ՝ «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Եր., 2010, 1(5)՝ 298 էջ, 2(6)՝ 260 էջ, 3(7)՝ 444 էջ և 4(8)՝ 419 էջ:

ՀՊՏՀ-ի հետ՝ «ՌԴ և ՀՀ տնտեսությունները ճգնաժամի պայմաններում. հիմնախնդիրներ և զարգացման հեռանկարները» (միջազգային գիտական հոդվածների ժողովածու), Եր., 2010:

ՀՊՏՀ-ի հետ՝ «Կրթության, գիտության և արտադրության ինտեգրումը որպես տնտեսական աճի ապահովման ռազմավարական ուղղություն» (միջազգային գիտական հոդվածների ժողովածու), Եր., 2010:

Ինստիտուտի 2010թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 20-27-ում:

Աղյուսակ 20

2010թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)		
		Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	1 թեմա 83325,0 հազ.դր.	9 թեմա 21954,8 հազ.դր.	-

Աղյուսակ 21

Ինստիտուտի կողմից 2010թ. անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1	Միջազգային գիտաժողով «ՌԴ և ՀՀ տնտեսությունները համաշխարհային ճգնաժամի պայմաններում. հիմնախնդիրներ և զարգացման հեռանկարներ»	Ք.Երևան, Նալբանդյան 128, ՀՊՏՀ և ք. Երևան, Գ. Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, Ռոստովի պետական տնտեսագիտական համալսարան, 25-26 մարտի 2010թ.	150	15
2	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	ք. Երևան, Գրիգոր Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 26-27 մայիսի 2010թ.	125	-
3	Միջազգային գիտաժողով «Կրթության, գիտության և արտադրության ինտեգրումը որպես տնտեսական աճի ապահովման ռազմավարական ուղղություն»	Ք.Երևան, Նալբանդյան 128, ՀՊՏՀ և ք. Երևան, Գ. Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության, 21-22 հոկտեմբերի 2010թ..	170	20

Աղյուսակ 22

2010թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	ՌԴ	1	-	-
		Վրաստան	7		

Աղյուսակ 23

Կազմակերպության 2010թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակերպություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	123344.60	19432.50	-	-	-

Աղյուսակ 24

Գիտաշխատողների 2010թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակերպություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	6	-	-	-	133	-	-	-

Աղյուսակ 25

2010թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում` կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	15(0)	23(10)	7(0)	4(3)

Աղյուսակ 26

Տվյալներ 2010թ. մասնագիտացված գիտական խորհրդի վերաբերյալ

Կազմակերպություն	Ատենախոսության խորհրդի ծածկագիրը	Մասնագիտության ծածկագիրը և անվանումը	Խորհրդի նախագահ, քարտուղար (գիտ. աստիճան, ազգանուն, անուն, հայրանուն)	2010թ. կազմակերպության աշխատակիցների կողմից պաշտպանված ատենախոսությունների թիվը	
				դոկտորական	թեկնածուական
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	008	Ը.00.02-«Տնտեսություն, նրա ճյուղերի տնտեսագիտություն և կառավարում» Ը.00.03- «Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ»	տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր *Հարությունյան Վլադիմիր Լիպարիտի* տնտեսագիտ. թեկնածու *Մարկոսյան Հայկ Աշոտի*	-	4

Աղյուսակ 27

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2011թ.

№	Կազմակերպությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածուներ
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	113	101	1	1	14	56

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2011 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

1) «*Հարկման արտերկրյա փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները ՀՀ–ում*» (թեմայի ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտության դոկտոր Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել են աշխարհում գործող հարկերի բովանդակությունը տնտեսական հարաբերությունների համակարգում, վերլուծվել են հարկային հարաբերությունների ձևավորման առանձնահատկությունները արտերկրներում և ՀՀ-ում, հիմնավորվել են օֆշորային բիզնեսի հարկման առավելությունները, ինչպես նաև գնահատվել է ՀՀ հարկային քաղաքականության ազդեցությունը մակրոտնտեսական իրավիճակների վրա:

Հրատարակվել է Ա.Ա.Հարությունյան և Ք.Յու.Բաղդասարյան «Հարկման արտերկրյա առաջավոր մոտեցումները և դրանց կիրառման հնարավորությունները ՀՀ¬ում» գիրքը:

Յու.Մ.Սուվարյանի, Վ.Լ.Հարությունյանի, Վ.Ա.Սարգսյանի, Վ.Վ.Խաչատրյանի «Գիտակրթական համակարգը և տնտեսական զարգացումը» գրքում ներկայացվել են տնտեսական զարգացման և գիտակրթական համակարգի ներազդեցության գնահատման մեթոդաբանությունը, կրթության ու գիտության ՀՀ տնտեսական զարգացման համակարգի ոլորտներում առկա հիմնախնդիրների լուծման հնարավոր ուղիները, ինչպես նաև մշակվել են երաշխավորություններ տնտեսական զարգացման և գիտակրթական համակարգի ներազդեցությունն ինտենսիվացնելու համար:

Ռ.Ն.Սարինյանի, Լ.Կ.Հարությունյանի «Էջեր հայ տնտեսագիտական մտքի պատմությունից» աշխատության մեջ լուսաբանվում են XX դարասկզբի հայ հասարակական և տնտեսագիտական մտքի հայտնի ներկայացուցիչներ Սիմոն Զավարյանի, Բախշի Իշխանյանի, Դավիթ Անանունի, Վահան Տոտոմյանցի, Ալեքսեյ Ջիվելեգովի, Մենտոր Բունիաթյանի հայացքները: Ուրվագծվում են նոր տիրույթներ, ընդլայնվում են հայ տնտեսագիտական մտքի առնչությունները համաշխարհային տնտեսագիտական մտքի հետ:

Հ.Ս.Ավագյանի «Լեռնահանքային և մետալուրգիական արդյունաբերությունների զարգացման ուղղություններն ու հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում» գրքում նշված է, որ հանքարդյունաբերությունը, չունենալով ավարտուն տեխնոլոգիական շրջափուլեր, մետաղներով ու մետաղարտադրանքներով չի կարողանում բավարարել նույնիսկ սեփական պահանջները: Հայաստանում թողարկվում են միայն կիսաարտադրանքներ՝ մետաղական օգտակար հանածոների խտանյութեր, որոնց մեծ մասը էժան գներով վաճառվում է արտասահմանյան երկրներին: Խտանյութերի վաճառքի պարագայում գնահատվում են միայն խտանյութերում առկա հիմնական մետաղները, խտանյութեր անցած հարակից տարրերը չեն գնահատվում, որի հետևանքով էլ լեռնահանքային ձեռնարկությունները կրում են զգալի վնասներ: Գրքում բոլոր բաժիններում, հիմնավորվում են մետալուրգիական գործարաններ ունենալու անհրաժեշտությունն ու դրանց արդյունավետությունը:

II.Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1. *«Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ»* ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) ***«Հակաճգնաժամային միջոցառումներն աշխարհում և Հայաստանում»*** (թեմայի ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ., Վլադիմիր Հարությունյան): Վերլուծելով «պարտքային ճգնաժամի» առաջացման հնարավոր սցենարները, ներկայացվել է առանձին տարածաշրջանների տնտեսությունների անկայունության հավանական ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա: Հատկապես կարևորվել է եվրոպական երկրների տնտեսության մեջ տեղի ունեցող վերջին զարգացումները, որոնք իրենց անդրադարձը կունենան ամբողջ համաշխարհային տնտեսության, այդ թվում նաև ՀՀ տնտեսության վրա: Կարևորվել է կայունացման ֆոնդերից չհրաժարվելու մեխանիզմը և զգուշավոր տնտեսական քաղաքականության իրագործումը: Բացահայտվել է նաև, որ աշխարհի որոշ երկրներում ճգնաժամի դեմ պայքարի արդյունավետ միջոցառումների շարքում իրենց տեղ են գտել սոցիալական ապահովության ծրագրերը, որոնց կիրառումը ՀՀ տնտեսության մեջ կարող է մի շարք դրական տեղաշարժերի հիմք հանդիսանալ:

2) ***«Հարկման արտերկրյա փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները»*** (թեմայի ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում փորձ է ընդհանրացված ձևով հասարակական ու գիտական շրջանակներին իրազեկելու տարբեր երկրներում ձևավորված հարկային համակարգերի առանձնահատկություններին, օֆշորային բիզնեսի հարկման առավելություններին ու թերություններին, այդ թվում՝ տարբեր երկրների տնտեսական համակարգերի կազմավորման քաղաքական, պատմական, մշակութային, կրոնական և այլ առանձնահատկություններին, ինչպես նաև երկրների տնտեսական համակարգերի առջև դրված խնդիրների, նպատակների և իրականացվելիք գործառույթների միասնականության, հիմնարար սկզբունքների նույնության հետ: Բացի այդ, ուսումնասիրվել են տարբեր երկրներում հարկային

հաշվետվությունների ներկայացման ընթացակարգերն ու վարչարարական գործընթացների հաշվառման մոտեցումները

Իրականացրած հետազոտությունների արդյունքում կարող ենք եզրակացնել, որ սույն թեմայի շրջանակներում բազմաթիվ երկրների հարկման փորձը ցույց է տալիս, որ ստվերային տնտեսության զարգացման հիմնական գործոն է համարվում հարկային քաղաքականությունը, որի արդյունավետության բարձրացման և հարկային ռազմավարության մշակման, հարկային իրավունքի ամրապնդման համատեքստում հնարավոր կլինի ապագայում ՀՀ բիզնես միջավայրում ստեղծել բարենպաստ հարկային դաշտ և ՓՄՁ-ների նկատմամբ կիրառելով հարկման արտոնյալ ռեժիմներ նպաստել բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը:

3) ***«Հանրային ծառայությունների պետական կարգավորման համակարգի կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»*** (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Արթուր Թամազյան) թեմայի կատարման արդյունքում ստացվել են ոչ միայն տեսամեթոդական, այլև գիտագործնական բնույթի արդյունքներ, որոնք խմբավորված տեսքով կայանում են հետևյալում: Հստակեցվել է «հանրային ծառայություն» հասկացության տեսական և գործնական շրջանակները, առաջարկվել է այս ծառայությունների հստակ շրջանակ և դրա հետագա փոփոխությունների սկզբունքային մոտեցումներ: Առաջարկվել է հանրային ծառայությունները կարգավորող պետական անկախ և միասնական մարմնի ձևավորման հայեցակարգ, ինչպես նաև հստակեցվել են այդ մարմնի իրավասության և կարգավորման նպատակներն ու շրջանակները: Մշակվել են կոնկրետ միջոցառումներ հանրային ծառայությունների սակագնային կարգավորման իրավական հիմքերի և սակագնային վերահսկողության մեթոդոլոգիայի կատարելագործման ուղղությամբ: Մշակվել են նաև հանրային ծառայու-

թյունների համակարգի պետական կարգավորման և դրա կատարելագործման կոնկրետ միջոցառումներ՝ այդ համակարգի գործունեության իրավական, կազմակերպական և տնտեսական ապահովման տեսանկյուններից:

4) ***«Ծրագրային բյուջետավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում»*** (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Գևորգ Կիրակոսյան) թեմայում ներկայացվել են պետական ծախսերի նպատակային ծրագրերի մշակման և իրականացման խնդիրները, դրանց արդյունավետության գնահատման մոտեցումները, ինչպես նաև պետական ծախսերի ծրագրերի հիմնական նպատակները: Հստակեցվել է «բյուջետային ծախսերի արդյունավետություն» հասկացության տեսական և գործնական շրջանակները, դասակարգվել են բյուջետային գործընթացի արդյունավետության բարձրացման խոչընդոտները և մշակվել են դրանց վերացմանն ուղղված մոտեցումները: Ներկայացվել են հանրապետությունում դրա կիրառման հնարավորությունները, գնահատվել են առկա նախադրյալները և մշակվել են ծրագրային բյուջեի կազմման և կատարման գործընթացի, ինչպես նաև ակնկալվող արդյունքների գնահատումը: Առաջարկվել են պետական ծախսերի արդյունավետության գնահատման մոտեցումներ, մշակվել են պետական ֆինանսների արդյունավետ կառավարման խնդիրները և դրանց լուծման մոտեցումները:

5) «*ՀՀ մակրոտնտեսական ցուցանիշների բարելավման հիմնախնդիրները ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում*» (գիտական ղեկավար տ.գ.թ. Վիլեն Խաչատրյան) թեմայում, վերլուծելով ՀՀ տնտեսության մեջ ճգնաժամի փոխանցման 6 ուղիները, բացահայտվել է, որ դրանցից յուրաքանչյուրն ունեցել է ՀՀ տնտեսության վրա էական ազդեցություն, այն է՝ Հայաստանը կանգնած է եղել կամ իր վրա կրել է «արտարժութային ճգնաժամի» բացասական ազդեցություններ, անշարժ գույքի շուկայում տեղի են ունեցել «ակտիվների փուչիկի» պայթելու երևույթներ և այլն, որոնց իներցիոն զարգացումները հնարավոր է նաև, որ հետագայում դժվարություններ առաջացնեն, այդ իսկ պատճառով կարևորվել է կանխարգելող տնտեսական քաղաքականության իրականացման անհրաժեշտությունը՝ հիմնված տնտեսական զսպողական քաղաքականության սկզբունքների վրա: Ներկայացվել են նաև գնային արդյունավետ քաղաքականության, աշխատուժի շուկայում տեղի ունեցող բացասական զարգացումները կանխարգելող, ինչպես նաև արդյունավետ պետական եկամուտների և ծախսերի քաղաքականություն իրականացնելու մոտեցումները:

2. ***«Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրները»*** ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) ***«ՀՀ գյուղատնտեսության արտադրության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները»*** (գիտական ղեկավար տ.գ.դ. Էդուարդ Ղազարյան) թեմայում ուսումնասիրվել են գյուղատնտեսական արտադրության ինտենսիվացման, ընդլայնված վերարտադրության հիմնահարցերը, տրվել են առաջարկություններ շուկայական հարաբերութունների, մարքեթինգի կառավարման ու զարգացման հիմնահարցերը ՀՀ ագրարային հատվածում: Ուսումնասիրվել է գյուղատնտեսական ճյուղերի վիճակը համապատասխան առաջարկություններով: Բարձրացվել է գյուղատնտեսական արտադրության արդյունավետության և հիմնական սննդամթերքների ինքնաբավության մակարդակի հիմնահարցերը: Մշակվել է վերամշակող ձեռնարկությունների հայեցակարգը, մոտեցումների ընտրության մեթոդաբանությունը Ուսումնասիրվել է ազատ տնտեսական գոտու ստեղծման անհրաժեշտությունը ՀՀ–ում, որի միջոցով կլուծվեն արտաքին առևտրի ընդհանուր տնտեսական, սոցիալական և գիտատեխնիկական խնդիրները:

Ուսումնասիրվել և վերլուծվել են գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման բնագավառի ուժեղ և թույլ կողմերը, ինչպես նաև գնահատվել են առկա հնարավորություններն ու սպառնալիքները, իրականացվել է նաև գյուղական զարգացման SWOT վերլուծությունը: Խթանման հիմնախնդիրների շրջանակներում կատարվել են վարելահողերի նպատակային չօգտագործման հիմնական գործոնների բացահայտում, գյուղատնտեսական արտադրության առկա բնատնտեսական ներուժի գնահատում, վերլուծվել է երկրի պարենային անվտանգության և վերջինիս կարևորագույն բաղադրիչը հանդիսացող պարենային անկախության մակարդակը, ուսումնասիրվել են գյուղատնտեսական մթերքների ներմուծման և իրացման բնագավառում իրականացվող սակագնային (տարիֆային) և հարկային քաղաքականության բարելավմանն ուղղված մի շարք բարեփոխումների հնարավորությունները, հիմնավորվել է գյուղատնտեսական արտադրությամբ զբաղված գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացման համապատասխան մեխանիզմների (տնտեսական լծակների) կիրառումը, ուսումնասիրվել է գյուղատնտեսական կոոպերացիայի, ինչպես նաև գյուղատնտեսական ապահովագրության միջազգային փորձը, այդ ուղղությամբ 2012 թվականին հայեցակարգային մոտեցումների մշակման նպատակով:

2) ***«ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը»*** (գիտական ղեկավար երկրաբանահանքաբանական գ.դ. Հրաչիկ Ավագյան) թեմայով հաշվետու տարում հետազոտվել են Սոտքի և Մեղրաձորի ոսկու հանքերի շահագործման, ազնիվ մետաղների կորզման և դրանց հետևանքով միջավայր թափված ծանր մետաղների և թունահարույց տարրերի քանակները. տրվել են վերջիններիս վտանգավոր ազդեցության (էկոլոգիական) հետևանքների գնահատականները:

Հաշվարկներով պարզվել է, որ Սոտքի հանքավայրի վերջին 34 տարիների ընթացքում (1976թ. մինչև 2009թ. վերջը) և Մեղրաձորի հանքավայրի 21 տարիների (1987-ից մինչև 2007թ.) ընթացքում Արարատի ոսկու կորզման ֆաբրիկայի պոչամբարում կուտակված 12 մլն տ պոչանքների մեջ, բացառությամբ ոսկու և արծաթի թերկորզման հետևանքով պոչամբար թափված ազնիվ մետաղների, վերջիններիս հետ հարակից տարածված ցրված և հազվագյուտ տարրերի ընդհանուր քանակները կազմում են. սելենինը՝ 381,0տ, տելլուրինը՝ 2129,7տ, բիսմուտինը՝ 17250տ, կադմիումինը՝ 596,8տ, ինդիումինը՝ 523,3տ, բերիլիումինը՝ 31,32տ, տալիումինը՝ 5325տ, գալիումինը՝ 32,25տ, գերմանիումինը՝ 0,9տ, ցիրկոնիումինը՝ 5325, ծծմբինը՝ 62772տ, երկաթինը՝ 54670տ, որոնց արժեքը 2007թ. մարտ-ապրիլ ամիսների (նախաճգնաժամային ժամանակահատվածի) գներով կազմում է 2799,4 մլն ԱՄՆ դոլար:

Պոչամբար թափված վերը նշված տարրերի ցանկում բացակայում են քիչ տարածված, բայց, այնուամենայնիվ, հայտնաբերված այնպիսի տարրեր, որպիսիք են՝ մկնդեղը, կապարը, ցինկը, կադմիումը և այլն, ինչպես նաև մեծ տարածում գտած սելենը, տելլուրը, բերիլիումը որոնք խիստ թունավոր տարրեր են նույնիսկ իրենց միացությունների տեսքով, հետևապես և խիստ վտանգավոր են շրջակա միջավայրի կենդանական աշխարհի համար: Պակաս վտանգավոր չեն թվարկված մյուս մետաղները, որոնք պատկանում են ծանր մետաղների շարքին:

3*) «Հայ-թուրքական առևտրատնտեսական կապերը և հնարավոր հեռանկարային զարգացումները»* (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.դ. Թորոս Թորոսյան) թեմայի շրջանակներում կատարված է Հայաստանի և Թուրքիայի մակրոտնտեսական իրավիճակի և արտաքին առևտրի համեմատական վերլուծություն: Աշխատանքում իրականացված է հայ–թուրքական առևտրատնտեսական կապերի ուսումնասիրություն, վեր են հանված

այն հիմնական թերությունները, որոնք տեղ են գտել երկու երկրների միջև արտաքին առևտրի համակարգում դիտարկված են ծառայությունների ոլորտը, միգրացիոն գործընթացները, Եվրամիության ինտեգրման հետ առնչվող հարցերը և, ի վերջո, հիմնավորված են հայ–թուրքական սահմանի վերաբացումից ակնկալվող օգուտներն ու ռիսկերը:

3. ***«Ծառայությունների ոլորտի զարգացման և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ»*** ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) ***«Էլեկտրոնային ձեռնարկատիրական գործունեության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում»*** (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Հայկ Մարկոսյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են էլեկտրոնային ձեռնարկատիրական գործունեության ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտը, համակարգվել են այդ ոլորտում պետական քաղաքականության իրականացման միջոցառումները, վերլուծվել են զարգացման ենթակառուցվածքների առկա վիճակը՝ ինտերնետ կապի հնարավորությունները և տարածվածությունը, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման մակարդակը, համապատասխան մասնագետների առկայությունը, ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտը, կայքերի գրանցման և գործունեության հնարավորությունները, էլեկտրոնային վճարային համակարգերը, վերլուծվել են խոշոր ինտերնետ կապ տրամադրող ընկերությունների ծառայությունների որակի և գնի դինամիկան համաշխարհային զարգացումների միտումների համատեքստում, ուսումնասիրվել են ինտերնետի միջոցով իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության հարկման հիմնախնդիրները:

2) ***«Սոցիալական և ժողովրդագրական զարգացումները ՀՀ–ում»*** (գիտական ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ.

Գրիգորի Ղարիբյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել են տնային տնտեսությունների համախառն տնօրինվող եկամտի, վերջնական սպառման ծախսերի և խնայողությունների փոփոխման միտումները, ուսումնասիրվել են նաև առևտրային բանկերի կողմից տնային տնտեսություններից ներգրավված ժամկետային ավանդների և տնային տնտեսություններին տրամադրած վարկերի կառուցվածքն ու դրա վրա ազդող գործոնները: Առանձնակի ուշադրություն է դարձվել եկամուտների, փոխարժեքի, տոկոսադրույքի և սպասումների ազդեցությանը: Իրականացվել է նաև հետազոտություն՝ կապված «Կապիտալի նախասկզբնական կուտակման, հարստության ու եկամուտների բևեռացման առանձնահատկությունները և կարգավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետության անցումային տնտեսությունում» հիմնախնդրին:

Ուսումնասիրվում են ժողովրդագրական մարտահրավերների ժամանակակից դրսևորումներն ինչպես հասարակությունների ու պետությունների, այնպես էլ տարբեր տարիքային անձանց մոտ, տնտեսական ու սոցիալական ասպեկտներն ու ժողովրդագրական առկա վիճակի ձևավորմանը նպաստող գործոնները: Հետազոտվել է սոցիալական պաշտպանության համակարգի ծրագրերին, ներառյալ երեխաների խնամքը, կենսաթոշակային ապահովման, միայնակ տարեցների խնամքի կազմակերպման, ընտանեկան կապերի ամրապնդման ծրագրերը, դիտարկվել է տարեցների աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման հայաստանյան քաղաքականությունը: Նախագծվել է ժողովրդագրական զարգացման հիմնախնդիրը՝ որպես սոցիալ–տնտեսական քաղաքականության բաղկացուցիչ մաս, որը պետք է ներառի անհրաժեշտ առաջադրանքներ, այդ թվում՝ միգրացիայի կարգավորման, զբաղվածության, սոցիալական աջակցության, սոցիալական ապահովագրության, առողջապահական ու կրթական համակարգերի կատարելագործման ուղղությամբ:

4. ***«Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմություն»*** ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) ***«Բազմակողմ գիտակցված գործունեության հասարակություն (ԲԳԳՀ). Գաղափարը, բնութագրերը, ձևավորման հիմքերը»*** (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.դ. Բենիամին Եղիազարյան) թեմայում առաջարկվել է ՄՀ այնպիսի անվանում–տերմին ձևավորել, որը հնարավորինս ամբողջությամբ կբնութագրի ՄՀ էությունը և տարատեսակ թյուր ըմբռնումների տեղիք չի տա: Բացահայտել են ՄՀ ձևավորման հիմք հանդիսացող պայմանները՝ բնությունը՝ բնությունից մարդակերպին շնորհված առանձնահատկությունների համալիրը, մարդկային հանրություն և մարդկային հասարակություն հասկացությունների բովանդակային տարբերությունները, հանրությունից՝ հասարակությանն անցման անհրաժեշտությունը, մարդկային հանրության, ուստի և ՄՀ գոյատևման շարունակականության սկզբունքների ընդունումը: ՄՀ ստեղծումը և զարգացումը դիտվել է որպես մարդկային հանրության, ինչպես և ձևավորված հասարակության հետագա զարգացման ուղի:

ՄՀ աստիճանական զարգացումը և կուտակված գիտելիքի փոխանցումը այլ հանրություններին տրամաբանորեն տանելու է ՄՀ առաջավոր սկզբունքների տարածմանը և միասնական միջազգային ՄՀ ստեղծման:

Առաջարկվել է ապագա ՄՀ նոր՝ բազմակողմ գիտակցված գործունեության հասարակություն (ԲԳԳՀ) անվանումը:

2) ***«Հետազոտական և ինովացիոն գործունեության պետական կարգավորման ինստիտուցիոնալ և մակրոտնտեսական մեխանիզմների ձևավորումը»*** (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ատոմ Շավարշի Մարգարյան) թեմայի շրջանակներում շեշտը դրվում է ցանցային և կլաստերային կառուցվածքների ձևավորմանը, մակրոտնտեսական և ինստիտուցիոնալ քաղաքականության

բոլոր միջոցներով խրախուսմանն ու աջակցմանը: Նոր ձևավորվող ազգային նորամուծային համակարգի շրջանակներում պետություն-մասնավոր հատված համագործակցությունը կարող է տեղի ունենալ ոչ միայն ուղղակի ֆինանսական աջակցության, այլև որոշակի պետական ծառայությունների մատուցման միջոցով, ինչը նաև կսահմանափակի նորարարական ոլորտում առկա կոռուպցիոն ռիսկերը: ՀՀ ազգային նորամուծային համակարգի ձևավորման ու զարգացման խնդրի բարենպաստ լուծումը ենթադրում է մակրոտնտեսական քաղաքականության որոշակի վերակողմնորոշում և շեշտադրումների փոփոխություն, որը ենթադրում է համապատասխան օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ մեխանիզմների ներդրման միջոցով միջազգային չափանիշներին համապատասխանող մրցակցային քաղաքականության արմատավորում և հակամենաշնորհային օրենսդրության ձևավորում ու կիրառություն, հարկային արտոնությունների տրամադրում, նորամուծային շղթայի օղակների ու մասնակիցների միջև համագործակցության ու կոոպերացման խթանների ձևավորում, էվոլյուցիոն դրամավարկային քաղաքականության սկզբունքների կիրառություն և ռազմավարական նշանակության նորամուծային ծրագրերի վարկավորման դրամավարկային անուղղակի խթանման գործիքների կիրառում, ազգային նորամուծային համակարգի ձևավորման ու զարգացման ծրագրի շրջանակներում փոքր ու միջին բիզնեսի պետական աջակցության հայեցակարգ՝ արտոնյալ ֆինանսավորման ու վարկավորման շեշտադրումները:

3) ***«Արդի հայ տնտեսագիտության տեսություն»*** (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ռոբերտ Սարինյան) թեմայում ուսումնասիրություններն իրականացվել են հայ տնտեսագիտական մտքի նորագույն և նոր շրջանի կտրվածքով.

Թեմատիկ տարբեր ոլորտների առումներով ներարձակ է արդի հայ տնտեսագիտական միտքը, հատկապես կիրառական

նշանակություն ենթադրող առաջարկությունների մեջ, բայց սահմանափակ՝ տեսական հարթության դիտարկումներում:

Հրատարակվել են Ռ.Սարինյանի «Արդի հայ, տնտեսագիտության տեսություն» (գիրք 3), «Տնտեսագիտական լուսանցանշումներ» և «Արդի հայ տնտեսագիտական մտքի արծարծումներ» աշխատությունները:

Նոր շրջանի հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության վերաբերյալ լույս են տեսել. Ռ.Սարինյան, Լ.Հարությունյան, «Էջեր հայ տնտեսագիտական մտքի պատմությունից» (գիրք 3), Լ.Հարությունյան, «Տնտեսական ճգնաժամերի տեսության պատմությունից» հոդվածը: Վերլուծության են ենթարկվում XX դարասկզբի հայ հասարակական ու տնտեսագիտական մտքի հայտնի ներկայացուցիչներ Սիմոն Զավարյանի, Բախշի Իշխանյանի, Դավիթ Անանունի, Վահան Տոտոմյանցի, Ալեքսեյ Ջիվելեգովի, Մենտոր Բունիաթյանի հայացքները: Ուրվագծվում են նոր տիրույթներ, ընդլայնվում են հայ տնտեսագիտական մտքի առնչությունները համաշխարհային տնտեսագիտական մտքի հետ:

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«Բելառուսի և Հայաստանի շուկայի գործունեության միջազգայնացումն ուղղված երկու երկրների տնտեսական համակարգերում նոր տեխնոլոգիաների ներգրավմանը, ադապտացմանը և ներդրմանը» (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ատոմ Մարգարյան) թեմայի շրջանակներում կատարվել է ժամանակակից պայմաններում շուկայի սուբյեկտների գործունեության միջազգայնացման տեսամեթոդական հիմքերի ուսումնասիրություն, իրականացվել է տեխնոլոգիաների փոխանցման միջազգային շուկայի միտումների վերլուծություն ու այն համադրվել ՀՀ և Բելառուսի պայմանների հետ, կատարվել է Հայաստանի Հանրապետության ինովացիոն-տեխնոլոգիական փոխանցման ներուժի վերլուծություն և գնահատում, ուսումնասիրվել են Հայաստանի Հանրապետությունում ինովացիոն ոլորտի կարգավորման օրենսդրական խնդիրները, հետազոտական և ինովացիոն ոլորտի քանակական գնահատման մեթոդներն ու ցուցանիշները:

Հրատարակվել է երեք հոդված:

IV. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

1. ***«Հարկման արտերկրյա փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները ՀՀ–ում»*** (թեմայի ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Լ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում գործնականում հիմնավորվել է ստվերային եկամուտների ձևավորման աղբյուրները ՀՀ-ում՝ ըստ հարկ վճարողների առանձին խմբերի և տարածաշրջանների, և դրանց ստոխաստիկ (հավանականային) կախվածությունը հարկերից խուսափելու հնարավորությունից:

2011թ.կառավարությանն են տրվել երկր. հանք. գիտ. դոկտոր Հ.Ավագյանի ***«Մետաղական օգտակար հանածոների արդյունավետ օգտագործման»*** ուղղությամբ ընդերքի հարստությունների փոշիացման կանխման ուղիները, ***«ՀՀ քաղցրահամ ջրերի ռեսուրսները, պաշարները և կենցաղում ու գյուղատնտեսության մեջ դրանց արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները»***, տնտեսագիտ. դոկտոր Ա.Նազարյանի ***«ՀՀ մեքենաշինության զարգացման հիմնական ուղիները»***, աշխ. գիտ. թեկնածու Է.Բաբայանի ***«ՀՀ Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերում բնօգտագործման և բնապահպանության տնտեսագիտական հիմնախնդիրները»*** գիտական թեմաների շրջանակներում ստացված եզրակացությունները և առաջարկությունները, որոնք օգտակար կարող են լինել ՀՀ–ում իրականացվող հակաճգնա-

ժամային միջոցառումների և նորացվող տնտեսական քաղաքականության համատեքստում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կիրառություն գտած արդյունքներից կարելի է առանձնացնել տնտեսագիտ. դոկտոր Հ.Ծպնեցյանի, Վ.Ազոյանի մասնակցությունը ՀՀ նախագահի կողմից արդեն հաստատած «Հայաստանի Հանրապետության պարենային անվտանգության ապահովման հայեցակարգը», «Հայաստանի Հանրապետության պարենային անվտանգության ապահովման հայեցակարգից բխող միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» «Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացման հայեցակարգը» փաստաթղթերի պատրաստման գործում:

V. Ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից 2011թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 5-ում:

Ինստիտուտի 2011թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 28-34-ում:

Աղյուսակ 28

2011թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)		
		Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	1 թեմա 110221.2 հազ.դր.	1 թեմա 2800.0 հազ.դր.	-

Աղյուսակ 29

2011թ. ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	2	3	4	5
1	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	ք. Երևան, Գր. Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 26-27 հունիսի 2011թ.	125	-
2	Միջազգային գիտաժողով՝ «ՀՀ և ՌԴ տնտեսությունների նորաստեղծական զարգացման հիմնախնդիրներ»	Աղվերան, 28-30 հունիսի 2011թ. ՀՊՏՀ և ՏԻ	50	10
3.	Հանրապետական գիտաժողով՝ «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	Ք.Երևան, Գր.Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ, 5-6 դեկտեմբերի, ՏԻ և ՀՊՏՀ	120	-

Աղյուսակ 30

2011թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	Ղազախստան	1		
		Գերմանիա			1
		Նորվեգիա	1		

Աղյուսակ 31

Կազմակերպության 2011թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակեր-պություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագի-տության ինստիտուտ	113021.2	9645.1	-	-	-

Աղյուսակ 32

Գիտաշխատողների 2011թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակեր-պություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան
1.	Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	10	-	1	-	157	-	-	-

Աղյուսակ 33

2011թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակեր-պություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպի-րանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	9 (0)	19 (10)	-	3 (3)

Աղյուսակ 34

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2011թ.

№	Կազմակեր-պությունը	Աշխատող-ների ընդ-հանուր թիվը	Գիտական աշխատող-ների ընդ-հանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադե-մի-կոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտու-թյան դոկտոր-ներ	Գիտու-թյան թեկնա-ծուներ
1.	Տնտեսագի-տության ինստիտուտ	112	98	2	2	10	61

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2012 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Հարկման արտերկրյա փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայում անուղղակի և ուղղակի հարկերի վերլուծության արդյունքները հիմնավորում են հարկային բեռի օպտիմալացման և ստվերային տնտեսության նվազեցման փոխազդեցությունը՝ կանխատեսելով տնտեսվարող սուբյեկտների հարկերի վճարումից խուսափելու վարքագծի դրսևորումը հարկային վարչարարության բարձրացման և բիզնես միջավայրի բարելավման համատեքստում:

Հրատարակվել է Ռ.Սարինյան, Վ.Հարությունյան ***«Նշանավոր տնտեսագետների տողանը (մինչքեյնսյան շրջան). Գիտակենսագրական ուրվագծեր»*** գիրքը: Ս.Ղազարյանի, Է.Ղազարյանի ***«Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման և պետական աջակցության համալիր միջոցառումների իրականացումը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում»*** աշխատանքում հստակեցվել է ՓՄՁ սուբյեկտների դասակարգման գործող սկզբունքները, Եվրամիության չափորոշիչներին մոտեցման և ոլորտը բնութագրող ցուցանիշների համադրելիության ապահովման խնդիրները: Թ.Թորոսյանի խմբագրությամբ ***«Հայաստանը և Թուրքիան տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման գործընթացներում»*** գրքում տրված է մակրոտնտեսական և արտաքին առևտրի բնութագիրը, քննարկված են հայ-թուրքական առևտրատնտեսական կապերը: Դ.Հարությունյանի ***«Հայաս-***

տանի Հանրապետության վճարային հաշվեկշռի կառավարման հիմնախնդիրները» մենագրությունում ուսումնասիրվել են երկրի վճարային հաշվեկշռի էությունը և կառուցվածքը, վերլուծվել է դրա կարգավորման սկզբունքների և մեթոդների արդյունավետության բարձրացման հեռանկարները: Վ.Խաչատրյանի, Ա.Մակարյանի ***«Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի կարճաժամկետ սոցիալական ազդեցության գնահատականը Հայաստանում»*** գրքում փորձ է արվել ընդհանրացված ու համառոտ իրազեկելու ՀՀ-ում ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքով առաջացած սոցիալական իրավիճակի կարճաժամկետ փոփոխությունները:

II.Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1. «Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

«Հակաճգնաժամային միջոցառումներն աշխարհում և Հայաստանում» (թեմայի ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայում բացահայտվել է, որ համաշխարհային տնտեսության զարգացումներն իրենց բացասական ազդեցությունն են թողնում ԱՄՆ և ՀՀ տնտեսությունների զարգացման տեմպերի վրա: Ներկայացվել է հակաճգնաժամային միջոցառումների համալիր ցանկ՝ ուղղված սոցիալական ապահովության համակարգի և մասնավոր հատվածի նախատեսված ծրագրերի ներդման համար: Հիմնավորվել է առանձին սոցիալական ապահովության ծրագրային փաթեթների մշակումը, դրանց իրագործման համար համապատասխան ենթակառուցվածքների ձևավորումը:

«Հարկման արտերկրյա փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում հարկման արտերկրյա փորձի վերլուծությունը հիմնա-

վորում է, որ ՀՀ տնտեսության զարգացումն ու ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների ուշացումը խորացրեցին ճգնաժամի բացասական հետևանքները և նպաստեցին արտաքին պարտքի ավելացմանը, հարկային վարչարարության վատթարացմանը, տնտեսությունում ներքին խզումների խորացմանը, ՀՀ-ում հարկային մուտքերի տեսակարար կշռի նվազեցմանը:

«Ձեռնարկատիրության արդի հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.թ. Արթուր Թամազյան) թեմայում, հաշվի առնելով ձեռնարկատիրության զարգացման ժամանակակից միտումները, գործարարության միջավայրը բաժանվել է 13 խոշոր մասերի, առանձնացնելով այդ միջավայրի սոցիալ-տնտեսական, մակրոտնտեսական, ինստիտուցիոնալ, քաղաքական, օրենսդրաիրավական, արտաքին տնտեսական և այլ բաղադրիչները:

Ձեռնարկատիրությունն իր վրա կրում է բազմաթիվ գործոնների ազդեցությունը, որոնցից հիմնականները կարելի է բաժանել առանձին խմբերի, որոնք ազդում են ոչ միայն գործարարության և միմյանց վրա, այլև արտադրության գործոնների բաշխվածության և անհատների ու ողջ հասարակության վրա:

«Ծրագրային բյուջետավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Գևորգ Կիրակոսյան) թեմայում մշակվել և ներդվել է բյուջետային միջոցների բաշխման համակարգ՝ ըստ տնտեսական և սոցիալական կարևոր հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված ճյուղային ոլորտային և գերատեսչական ծրագրերի: Նման խնդրի լուծումը պահանջում է մշակել ծրագրերի և դրանց իրականացման արդյունավետության գնահատման մեխանիզմներ, ինչը հնարավորություն կտա կողմնորոշվել բյուջետային միջոցների բաշխումը պլանավորելու հարցում: Նշվել է, որ բյուջետային ծախսերի կառավարման հիմնական նպատակներն են. բյուջետային կարգապահության պահպանումը, ծախսերի բաշխման, ինչպես նաև տեխնիկական (գոր-

ծառնական) արդյունավետության ապահովումը։

«ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի բարելավման հիմնախնդիրները՝ հակաճգնաժամային արդյունավետ մեխանիզմների մշակման համատեքստում» (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.թ. Վիլեն Խաչատրյան) թեմայում գնահատական է տրվել իրականացվող սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությանը, ինչպես նաև հարցումների միջոցով հիմնավորվել է հակաճգնաժամային արդյունավետ ռազմավարություններ ընտրելու մոտեցումները։ Ուսումնասիրվել է տնտեսական ճկունության ինդեքսի հաշվարկման մեթոդաբանությունը և գնահատվել դրա փոփոխության միտումները։ ՀՀ տնտեսության համար մշակվել են հակաճգնաժամային և տնտեսական բացասական երևույթները կլանող «ադսորբերներ» (կլանիչներ) արդյունավետ մեխանիզմներ՝ համաշխարհային փորձի, դրանց տեղայնացման հնարավոր մոտեցումների և ուղղությունների տեսանկյունից։

2. «Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրները» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

«ՀՀ գյուղատնտեսության արտադրության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները» (գիտական ղեկավար՝ տ.գ.դ., պրոֆ. Աշոտ Բայադյան) թեմայում ուսումնասիրվել է գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման աջակցության հիմնահարցերը՝ հիմնավորելով, որ գյուղացիական տնտեսություններում արդյունավետության բարձրացման ուղին ինտենսիվացման մակարդակի աճն է։

Առաջարկություններ են արվել գյուղատնտեսական գործունեություն իրականացնող տնտեսվարողներին արտոնյալ վարկերի տոկոսադրույքների նպատակային սուբսիդավորման մեխանիզմների վերաբերյալ։

Ուսումնասիրվել է գյուղատնտեսությունում կոոպերատիվների ձևավորման խթանման և դրանց կարողությունների ուժեղացման հիմնահարցը, հումք արտադրողների ու գյուղատնտեսական մթերք վերամշակողների միջև պայմանագրային հարաբերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը։

«ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը» (գիտական ղեկավար երկրաբանահանքաբանական գ.դ. Հրաչիկ Ավագյան) թեմայի շրջանակներում հետազոտական աշխատանքները կատարվել են 5 ոսկի-բազմամետաղային կազմավորման հանքավայրերի գծով՝ Շահումյանի, Արմանիսի, Ազատեկի, Գլաձորի և Կաքավասարի, ընդ որում դրանցից այժմյան դրությամբ շահագործվում են առաջին երկուսը, իսկ մյուս 3-ը պատրաստվում են շահագործման։

Կատարված հետազոտական աշխատանքների արդյունքով պարզվել է, որ գործող լեռնահանքային ձեռնարկություններն աշխատում են շատ ցածր արդյունավետությամբ։ Հաշվարկները ցույց են տալիս, որ նշված ձեռնարկությունների կրած վնասը տարեկան կազմում է սպասվող հասույթի 65-70%-ը։

Խտանյութերի վաճառքի պարագայում հիմնական օգտակար տարրերը գնահատվում են 53-56 տոկոսի չափով. մյուս հարակից բաղադրիչները, որոնք զուգակցված են հիմնական տարրերին (սելենը, տելլուրը, բիսմուտը և այլն) չեն գնահատվում և անվճար տրվում են օտար գնորդներին։ Օգտակար տարրերի թերկորզման հետևանքով յուրաքանչյուր տարի բնական միջավայր (պոչամբարներ) են թափվում հազարավոր տոննաներով ծանր մետաղներ և թունահարույց տարրեր։

«Հայաստանի Հանրապետության տարածաշրջանային ինտեգրման գործընթացները» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.դ., պրոֆ. Թորոս Թորոսյան) թեմայի շրջանակներում վերլուծվել է ՀՀ բնառեսուրսային և մակրոտնտեսական իրավիճակը, տրվել են հանրապետության արտաքին առևտրի զարգացման միտումները, կառուցվածքային տեղաշարժերը, քննարկվել է այդ ոլորտների զարգացման հնարավորությունները սահմանի բաց-

ման պարագայում, մշակվել են նաև առաջարկություններ ՀՀ տնտեսական ռիսկերը նվազեցնելու և Թուրքիայի հետ հնարավորինս արդյունավետ համագործակցելու վերաբերյալ:

3. «Ծառայությունների ոլորտի զարգացում և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

«Էլեկտրոնային ձեռնարկատիրական գործունեության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար տ.գ.թ. Հայկ Մարկոսյան) թեմայի շրջանակներում՝ հիմնավորվում է ինտերնետից օգտվողների հասկացության հստակ սահմանման կարևորությունը, առաջնահերթ նշանակություն է տրվում ՀՀ տարածքում տեղակայված տվյալների կենտրոնների ստեղծմանը: Հիմնավորվել է, որ Հայաստանում պետական քաղաքականությունը պետք է ուղղված լինի ինտերնետ կապի արագությանն և հուսալիությանը, այսինքն որակի բարձրացմանը:

«Սոցիալական և ժողովրդագրական զարգացումները ՀՀ-ում» (թեմայի ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Գրիգորի Ղարիբյան) հետազոտության արդյունքները վկայում են, որ անցումային 20 տարիների ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ծանր իրավիճակները՝ գործազրկությունը, աղքատությունը, եկամուտների աննախադեպ բևեռացումը, մեծ արտագաղթը և այլն, անդրադարձել են ժողովրդագրական զարգացումների վրա: Առաջնային խնդիրն է հետազոտել 2015թ. մարդահամարի արդյունքները և բացահայտել վերջին 10 տարիների ՀՀ ժողովրդագրական զարգացումների հիմնական միտումները:

4. «Տնտեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմության» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

«Ապագա մարդկային հասարակության էության բնութագրումը և ձևավորման մոտեցումները» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ., պրոֆ. Բենիամին Եղիազարյան) հետազոտությունում հիմնավորվել է, որ ՄՀ հիերարխիկ համակարգում ձևավորվում և գործում են մի շարք կարևորագույն ենթահասարակություններ, որոնց կազմն ու թվաքանակը, ինչպես և էության բնութագրերը զգալիորեն կարող են տարբեր լինել երկու տարածաշրջաններում, հետևաբար հազիվ թե հնարավոր է միջազգային ընդգրկումով ընդհանրական ՄՀ:

Մանրամասնորեն դիտարկվել են գիտական ապահովման համակարգը և դրա զարգացման խնդիրները, մասնավորապես տրվել է տնտեսագիտության (ՏԳ) համակարգի տեսակավորման ցանկ և նշվել են այդ համակարգի բարեփոխումների մի շարք ուղղություններ:

«ՀՀ տնտեսության երկարաժամկետ ինովացիոն-տեխնոլոգիական արդիականացումը ինստիտուցիոնալ տրանսֆորմացիայի պայմաններում» (թեմայի ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ատոմ Մարգարյան) թեմայում հետազոտվել են վերջին երկու տասնամյակների ընթացքում ՀՀ տնտեսության մեջ կատարված տեխնոլոգիական փոփոխությունները, գնահատվել են կատարված ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների ազդեցությունները տնտեսության գիտական, նորարարական և տեխնոլոգիական կառուցվածքների վրա: Կատարվել է ՀՀ տեխնոլոգիական փոխանցման ներուժի վերլուծություն և գնահատում: Ուսումնասիրվել են ՀՀ-ում ազատ տնտեսական գոտիների ձևավորման ու զարգացման հնարավորությունները: Վերլուծվել են տեխնոլոգիական մշակումների և դրանց առևտրայնացման գործընթացի վրա ինստիտուցիոնալ կառուցվածքների ու ընթացակարգերի երկարաժամկետ ազդեցությունները: Քննարկվել է ՀՀ ապրանքային նշանների շուկայում տիրող իրավիճակը, բացահայտվել են դրա հետ կապված հիմնախնդիրները ու առաջարկվել են համապատասխան լուծումներ:

«Արդի հայ տնտեսագիտության տեսություն» (թեմայի ղե-

կավար՝ տ.գ.դ. Ռոբերտ Սարինյան) թեմայի շրջանակներում փորձ է արվել համառոտ հանրագիտարանական բառարանի սկզբունքով պատկերացում տալ համաշխարհային և հայ տնտեսագիտական մտքի վերաբերյալ:

Հրատարակվել է Ռ.Սարինյանի և Վ.Հարությունյանի ***«Նշանավոր տնտեսագետների տողանը (մինչքեյնսյան շրջան). գիտակենսագրական ուրվագծեր» գիրքը***: Աշխատությունում ընդգրկված տնտեսագետների գիտակենսագրական ուրվագծերը անձնականացված 75 անունների մեջ, արտացոլում են մինչքեյնսյան տնտեսագիտական մտքի էվոլյուցիան:

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ-ՀՀ ԲՀՀ» 2011թ. մրցույթի արդյունքում հաղթող ճանաչված ***«ՀՀ և Բելառուսի շուկաների սուբյեկտների գործունեության միջազգայնացումը՝ ուղղված երկու երկրների տնտեսական համակարգերում նոր տեխնոլոգիաների ներգրավմանը, ադապտացմանը և ներդրմանը»*** գիտական թեմայի իրականացման ընթացքում կատարվել են հետևյալ աշխատանքները.

1. Հետազոտվել ու բացահայտվել են տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանցման համակարգում շուկայի սուբյեկտների փոխներգործությունների տեսամեթոդական հիմքերը: Հետազոտության մեթոդաբանությունն ընդգրկում է համակարգային և իրավիճակային մեթոդների համադրման, համեմատական, փորձնական և վիճակագրական, կառուցվածքաբանական վերլուծության, ինդեքսային գնահատումների, մաթեմատիկական մոդելավորման, խաղերի տեսության և էվոլյուցիոն մոդելավորման ու մի շարք այլ մեթոդաբանական մոտեցումներ, հետազոտական այլ հնարքներ ու եղանակներ:

2. Ուսումնասիրվել և ընդհանրացվել են նոր տեխնոլոգիաների ստեղծման ու փոխանցման (առևտրայնացման) բնագավառում համաշխարհային և հայրենական փորձը, առանձնացվել ու դասակարգվել են այդ գործընթացներին առավել բնորոշ մեխանիզմները:

3. Հետազոտվել և գնահատվել են Հայաստանի Հանրապետության և Բելառուսի Հանրապետության տեխնոլոգիաների փոխանցման ներուժը ու նրա արդյունավետ իրացման առավել ռացիոնալ ուղղությունները:

4. Ուսումնասիրվել են ՀՀ-ում և Բելառուսում տեխնոլոգիաների փոխանցման քաղաքականության իրականացման պայմանները և գործոնները:

5. Կատարվել է գիտահետազոտական և ինովացիոն գործունեության արդյունքների դիտարկման (մոնիթորինգի) և գնահատման միջազգային պրակտիկայում առկա հիմնախնդիրների և այդ ասպարեզում հաստատված հիմնական մոտեցումների, մոդելների ու ստանդարտների ուսումնասիրություն, դրանց համեմատություն ու համադրում, ինչպես նաև այդ ենթատեքստում Հայաստանի Հանրապետության պայմաններում իրականացվող հետազոտական գործունեության արդյունքների գնահատման նկատմամբ համապատասխան մոտեցումների մշակում:

6. Գիտական հետազոտությունների, մտավոր սեփականության օբյեկտների և ինովացիոն գործունեության արդյունքների գնահատման հիմնական տեսական-մեթոդաբանական մոտեցումների հիման վրա առաջարկվել է ՀՀ տնտեսության ձեռնարկատիրական միջավայրի զարգացման համար առավել ընդունելի մեթոդաբանական սկզբունքների ու չափանիշների փաթեթ:

7. Ուսումնասիրվել են Հայաստանի Հանրապետությունում ինովացիոն ոլորտի կարգավորման օրենսդրական խնդիրները, վերլուծվել են համապատասխան օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ մեխանիզմների ներդրման միջոցով միջազգային չա-

փանիշներին համապատասխանող մրցակցային քաղաքականության արմատավորման և հակամենաշնորհային օրենսդրության կիրառության ուղիները:

8. Ուսումնասիրվել են Հայաստանի Հանրապետության հետազոտական և ինովացիոն ոլորտի քանակական գնահատման մեթոդներն ու ցուցանիշները:

Հրատարակվել է 12 հոդված:

IV. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները.

«Հարկման արտերկրյա փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները ՀՀ–ում» (թեմայի ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ., պրոֆ. Վլադիմիր Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում հիմնավորվում է, որ ստվերային տնտեսական հարաբերությունների «մեղմացման» պայմաններում տնտեսության պետական կարգավորման լծակների գործադրման արդյունքում հնարավոր է կանխել առաջացման պատճառները և օբյեկտիվորեն գնահատել ստվերային տնտեսության սպառնալիքները՝ հասցնելով ՀՆԱ–ի 5-10%-ի (ըստ համաշխարհային ստանդարտի), ինչը կնպաստի բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը և գործարար ակտիվության աշխուժացմանը:

2012թ. կառավարությանն են ներկայացվել երկրաբանահանքաբանական գիտությունների դոկտոր Հրաչիկ Ավագյանի ***«Լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը», «Բնական ցեոլիտների կիրառման հիմնախնդիրները»*** և տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Բենիամին Եղիազարյանի ***«ՀՀ-ում ձևավորվելիք ապագա հասարակության էության, անվանումի և հիմնադրույթների պարզորոշմանն ուղղված»*** գիտական թեմաների շրջանակներում ստացված եզրակացությունները և առաջարկությունները, որոնք օգտակար կարող են

լինել ՀՀ-ում իրականացվող հակաճգնաժամային միջոցառումների և նորացվող տնտեսական քաղաքականության համատեքստում:

V. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ համատեղողների թվաքանակը, համատեղ հրապարակումներ յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ

Ինստիտուտը համագործակցում է Երևանի պետական (6 աշխատակից դասավանդում են), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական (7), Հայաստանի պետական ճարտարագիտական (4), Անանիա Շիրակացի միջազգային հարաբերությունների (2), Հայաստանի ազգային ագրարային (2) համալսարանների հետ:

«Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամ»-ի հետ «Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոններ Նյու Յորքի «Carnegie Corporation»-ի» ֆինանսավորմամբ, «Հետճգնաժամային զարգացումները Հայաստանում» թեմայով (կատարողներ՝ տնտեսագիտ. թեկնածուներ Վ.Վ.Խաչատրյան, Հ.Տ.Թերզյան, ասպիրանտ՝ Ա.Ռ.Մակարյան):

«Բաց հասարակության ինստիտուտ» - Հայաստան, «Տնտեսական ճգնաժամը և դրա ազդեցությունը Հայաստանի վրա՝ մակրոտնտեսական և սոցիալական ազդեցությունները» (կատարող՝ կրտսեր գիտ.աշխ. Ա.Ռ.Մակարյան):

Համատեղողների թվաքանակը՝ 33

Համատեղ հրապարակումներ՝

1. ***ՀՊՃՀ-ի հետ***՝ Սարինյան Ռ.Ն. Հարությունյան Վ.Լ., «Նշանավոր տնտեսագետների տողանը (մինչքեյնսյան շրջան). Գիտակենսագրական ուրվագծեր», Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2012, 280 էջ

2. ***ՀՊՀ-ի հետ***՝ Թորոսյան Թ., Գալոյան Դ., Հովականյան Ն., Կոտիկյան Լ., Սարգսյան Լ., «Հայաստանը և Թուրքիան տարա-

ծաշրջանային տնտեսական ինտեգրման գործընթացներում», Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2012, 240 էջ

3. ***ՀԱԱՀ-ի հետ*** ՝ Ղազարյան Ս.Գ., Ղազարյան Է.Գ. «Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման և պետական աջակցության համալիր միջոցառումների իրականացումը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում», Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2012, 176 էջ

4. ***«Բաց հասարակության հիմնադրամներ - Հայաստան»*** կազմակերպությունից ստացված հետազոտական դրամաշնորհների շրջանակներում «Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի կարճաժամկետ սոցիալական ազդեցության գնահատականը Հայաստանում» Վ.Խաչատրյան, Ա.Մակարյան, Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2012, 184 էջ

5. ***«Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ-ի հետ*** ՝ «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ), Եր., 2012, 1(13) 306 էջ, 2(14) 377 էջ, 3(15) 304 էջ:

6. 2012թ. ապրիլին Ա.Մակարյանի և Ա.Ջատիկյանի «Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունների հաղթահարման ռազմավարությունները հայկական գյուղական տնային տնտեսությունների մոտ» վերնագրով զեկույցը Նորվեգական միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի կայքում է տեղադրվել:

VI. Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2012թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 6-ում:

Ինստիտուտի 2012թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 35-41-ում:

Աղյուսակ 35

2012թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)		
		Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	1 թեմա 110221.2 հազ.դր.	1 թեմա 4000.0 հազ.դր.	-

Աղյուսակ 36

2012թ. ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	2	3	4	5
1	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	Ք. Երևան, Գր. Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան ՏԻ, ՏԻ և ՀՊՏՀ	115	-
2	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	Ք. Երևան, Գր. Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան ՏԻ, ՏԻ և ՀՊՏՀ	100	-

Աղյուսակ 37

2012թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	Ղազախստան	1	-	-
		Բելառուս	1	-	-
		Անգլիա	-		1

Աղյուսակ 38

Կազմակերպության 2012թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակեր-պություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագի-տության ինստիտուտ	127471,0	4989,1	-	-	-

Աղյուսակ 39

Գիտաշխատողների 2012թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակեր-պություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան
1.	Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	6	-	-	-	128	10	-	-

Աղյուսակ 40

2012թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակեր-պություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպի-րանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	9 (1)	14 (7)	2 (1)	3 (2)

Աղյուսակ 41

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2013թ.

№	Կազմակեր-պությունը	Աշխատող-ների ընդ-հանուր թիվը	Գիտական աշխատող-ների ընդ-հանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադե-մի-կոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտու-թյան դոկտոր-ներ	Գիտու-թյան թեկնա-ծուներ
.	Տնտեսագի-տության ինստիտուտ	94	78	1	2	12	46

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2013 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետու-թյան բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայում հիմնավորվել են հարկային ներուժի գնահատման մոտեցումները հարկային բեռի օպտիմալացման տեսանկյունից՝ հիմք ընդունելով տնտեսվարող սուբյեկտների հարկերից խուսափելու նվազեցման ուղիները: Հարկային ներուժի վերաբերյալ անհրաժեշտ է իրականացնել նաև խոր և հիմնարար ուսումնասիրություններ՝ հաշվի առնելով տնտեսական, սոցիալական, պատմական և քաղաքական գործոններն ու դրանց դրսևորման առանձնահատկությունները, որոնք կնպաստեն հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացմանը ՀՀ-ում:

Հրատարակվել են. Յու.Սուվարյանի, Վ.Հարությունյանի, Վ.Սարգսյանի, Վ.Խաչատրյանի «Գիտակրթական համակարգի կառավարման ռազմավարությունը», Վ.Հարությունյանի գիտ. խմբ. «Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի տնտեսագիտության ինստիտուտ. հետագծի և ապագայի ուրվագծեր, արդի հիմնահարցեր», Ռ.Սարինյանի «Հայ տնտեսագիտական մտքի հիմնական հոսանքները» գրքերը: Հ.Ավագյանի «ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը» մենագրությունում քննարկվում են շահագործվող (և շահագործման պատրաստվող) հանքավայրերում օգտակար տարրերի կորգումների և շրջակա միջավայր թափվող ծանր մետաղների հետ կապված հիմնախնդիրները: Ա.Բա-

յաղյանի «ՀՀ գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները» աշխատությունում ուսումնասիրված են ոլորտում վերամշակվող հումքի մթերման արդյունաբերական կազմակերպությունների և ինտեգրացիոն հարաբերությունների, արդյունաբերության զարգացման և բարելավման հիմնական ուղիները։ Դ.Հարությունյանի «Վճարային հաշվեկշռի պետական կարգավորման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» մենագրությունում քննարկվում են մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունը երկրի վճարային հաշվեկշռի վրա և հավասարակշռելու ժամանակակից մեթոդների առավելություններն ու խոցելի կողմերը։

II. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1. *«Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ»* ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) «Հակաճգնաժամային միջոցառումներն աշխարհում և Հայաստանում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայում բացահայտվել է, որ համաշխարհային տնտեսության մեջ իրականացած և այժմ էլ դեռևս իրականացվող հակաճգնաժամային միջոցառումները տվել են որոշակի արդյունքներ, սակայն առկա են մի շարք հիմնախնդիրներ, որոնք, այնուամենայնիվ, կարող են ռիսկային լինել համաշխարհային տնտեսության համար և իրենց բացասական ազդեցությունը թողնել զարգացող ու փոքր բաց տնտեսություն ունեցող երկրների վրա։

Բացահայտվել է նաև, որ ԱՄՆ-ի տնտեսության մեջ ահագնացող պարտքային դեֆոլտի վտանգը և դրա արդեն իսկ նկատելի բացասական ազդեցությունը, ԵՄ-ում պետական պարտքերի աճը և, հատկապես, ՌԴ տնտեսությունում տեղի ունեցող աճի տեմպերի դանդաղեցումն իրենց բացասական ազդեցությունը կթողնեն ՀՀ տնտեսության զարգացման տեմպերի վրա։ Այդ իսկ պատճառով կարևորվել են ՀՀ-ում կառավարության կողմից որդեգրված ծրագրային դրույթների և գերակայությունների իրականացումը, ինչպես նաև դրանց ճիշտ և ժամանակին հակապարբերաշրջանային ուղղվածություն տալու հանգամանքը՝ սոցիալական ապահովության ծրագրերի մշակման, տնտեսական ցնցումների և ճգնաժամերի սոցիալական բացասական ազդեցության չեզոքացմանն ուղղված լինելու համատեքստում։

2) «Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում վերլուծվել են պետության սուբյեկտների հարկային պոտենցիալի գնահատման ժամանակակից մեթոդները, ինչպես նաև առանձնացվել դրանց մեթոդաբանական մշակման յուրովի մոտեցումները՝ հարկային եկամուտների օպտիմալացման և հարկային վարչարարության բարելավման տեսանկյուններից։ Գնահատելով հարկային ներուժի վրա ազդող գործոնների համակարգը՝ ներկայացվել են հարկային ներուժի դինամիկայի և բաշխման առանձնահատկությունները։

3) *«Ձեռնարկատիրության արդի հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում»* (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ա.Թամազյան) թեմայում ուսումնասիրվել է Հայաստանում ձեռնարկատիրական գործունեության արտաքին միջավայրը ձևավորող հիմնական գործոնները, կատարվել է դրանց մանրամասն վերլուծություն, քննարկվել են ձեռնարկատիրության տարածաշրջանային ինտեգրացիայի, օրենսդրական, տեղեկատվական ապահովվածության և պետական կարգավորման կատարելագործման հիմնահարցերը, քննադատական վերլուծության են ենթարկվել ինովացիաների և վենչուրային ձեռնարկատիրության կարգավորման ծրագրային և օրենսդրական հիմքերը Հայաստանում՝ մշակելով այս խնդիրների լուծման ուղիներ և միջոցառումներ։ Ուսումնասիրությունների ընթացքում պարզվել է, որ ՀՀ-ում

ներքին շուկայի տարողունակությունը, հատկապես վերամշակման բարձր մակարդակ պահանջող ապրանքների գծով, շարունակում է մնալ ցածր մակարդակի վրա, ներկայումս տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին հատկացվող մեծ դերն ավելի շատ պայմանավորված է որոշակի ներուժի առկայությամբ, քան թե դրա իրական օգտագործմամբ, ձեռնարկատիրության տեղեկատվական ապահովվածությունը գտնվում է բավականին ցածր մակարդակի վրա, ինչը թույլ չի տալիս ձեռնարկատերերին ժամանակին և ճկուն կերպով արձագանքել շուկայի տարբեր ազդակներին և համարժեք ձևով ճշգրտել իրենց ձեռնարկությունների զարգացման ռազմավարությունն ու մարտավարությունը:

4) ***«Հարկային բեռի գնահատման հիմնահարցերը և համասարաչափ բաշխման խնդիրները ՀՀ-ում»*** (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Գ.Կիրակոսյան) թեմայում գնահատվել է հարկային համակարգի դերը տնտեսության զարգացման գործում, բացահայտվել են հարկային քաղաքականության առանձնահատկությունները զարգացող և զարգացած տնտեսությունների պայմաններում, ուսումնասիրվել է հարկային բեռի տնտեսագիտական բովանդակությունը, քննարկվել են դրա բաշխման խնդիրները և գնահատվել է վերջինիս ազդեցությունը տնտեսության վրա, վերլուծության են ենթարկվել պետական եկամուտների ձևավորման և դրանց հավաքագրման խնդիրները, ինչպես նաև հարկային մուտքերի ապահովման տնտեսական նախադրյալները, ուսումնասիրվել են ՀՀ-ում հարկային բեռի բաշխման առանձնահատկությունները, դրա վրա ազդող գործոնները, հարկային համակարգի գործունեությունը կանոնակարգող օրենսդրական դաշտը, բացահայտվել են դրա բացթողումները և թերությունները, քննարկվել է հարկային բեռի հավասարաչափ բաշխման խնդիրը և դրա լուծման ընդհանուր մոտեցումները, դիտարկվել են հարկային բեռի գնահատման եղանակները, իրականացվել է տարբեր երկրների կտրվածքով հարկային բեռի մակարդակի համեմատական վերլուծություն:

5) ***«ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի բարելավման հիմնախնդիրները՝ հակաճգնաժամային արդյունավետ մեխանիզմների մշակման համատեքստում»*** (ղեկավար՝ տ.գ.թ., դոցենտ Վ.Խաչատրյան) թեմայում բացահայտվել են Հայաստանի տնտեսական ներուժն ու ճկունությունն (դիմացկունություն) ավելացնելու քաղաքականությանն ուղղված մոտեցումներ և մեխանիզմներ: Հարցումների արդյունքների վերլուծության շնորհիվ գնահատական է տրվել ՀՀ-ում իրականացված սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությանը, ինչպես նաև տնային տնտեսությունների կողմից հակաճգնաժամային արդյունավետ ռազմավարությունների ընտրությանը:

Հիմնավորվել է ՀՀ-ում ՓՄՁ-ների կողմից ճգնաժամի հաղթահարման մրցունակ ռազմավարությունների մշակման անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև մրցակցային առավելությունների կատարելագործմանն ուղղված քաղաքականության շարունակականության ապահովումը:

Հիմնավորվել է Հայաստանի տնտեսական քաղաքականության հիմնական վեկտորի դեպի Ասիա ուղղվածություն տալու և Մաքսային միության շրջանակներում առավել մրցունակ դիրք գրավելու տնտեսական հնարավորությունները:

2. «Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրները» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) ***«ՀՀ ագրարային ոլորտի արտադրական գործընթացների տնտեսվարման ձևերի կարգավորման հիմնախնդիրների լուծման ուղիները»*** (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայում ուսումնասիրվել է գյուղատնտեսական կոոպերատիվների ձևավորման սկզբունքները, կարգավորման խնդիրները, գործող կոոպերատիվների գործունեությունը, ուղղվածությունը, կազմավորմանը խոչընդոտող գործոնները, հաղթահարման հնարավորությունները: Մանրամասն վերլուծության է ենթարկվել կոոպերատիվների զարգացմանն ուղղված աջակցությունը, որի շնորհիվ այժմ գործում են 148 գյուղացիական կոոպերատիվներ, որոնց նպա-

տակը արտադրության զարգացման խթանումն է:

Արվել են մի շարք առաջարկություններ համայնքների տնտեսական զարգացմանն ուղղված աջակցությունների ապահովման, սուբսիդավորման միջոցով մատչելի վարկավորման, խորհրդատվության խորացման, մարքեթինգի զարգացման վերաբերյալ:

2) «Լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը» (ղեկավար՝ երկրահանք. գ.դ. Հ.Ավագյան) թեմայում ներգրավվել են 10 մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրեր և հանքավայրերի խմբեր, որոնցից 7-ը այժմ շահագործվում են, իսկ 3-ը պատրաստվում են շահագործման:

Այժմ շահագործվող հանքավայրերից թողարկվում են միայն կիսաարտադրանքներ՝ մետաղների խտանյութեր, որոնց գերակշիռ մասը՝ մետալուրգիական գործարաններ չունենալու պատճառով, վաճառվում են արտասահմանյան երկրներին էժան գներով:

Խտանյութերի արտադրության գործընթացներում ուշադրության են արժանացվում միայն ու միայն հիմնական մետաղները, որոնք էլ հանքաքարերից խտանյութերի մեջ կորզվում են շատ ցածր տոկոսներով՝ հիմնականում 60-70, բացառիկ դեպքերում՝ 80: Այդպիսի թերկորզման հետևանքով էլ բնական միջավայր (պոչամբարներ) են թափվում հարյուրավոր ու հազարավոր տոննաներով ծանր մետաղներ և թունահարույց հատկություններով տարրեր, որոնք՝ բոլորը միասին, ստեղծում են էկոլոգիական աղետով սպառնացող միջավայր:

3) *«ՀՀ տարածաշրջանային ինտեգրման գործընթացները (Հայաստանի Հանրապետության և Իրանի Իսլամական Հանրապետության միջև առևտրատնտեսական կապերի գնահատականը և հետագա զարգացման միտումները)»* (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Թ.Թորոսյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են Իրանի Իսլամական Հանրապետության (ԻԻՀ)

բնառեսուրսային կարողությունները, տրվել է դրանց տնտեսական գնահատումը արտաքին առևտրի զարգացման տեսանկյունից:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվել ԻԻՀ մակրոտնտեսական ցուցանիշների փոփոխության միտումների բացահայտման վրա վերջին 10 տարվա կտրվածքով՝ առանձնացնելով երկրի մակրոտնտեսական իրավիճակը մինչև միջազգային կառույցների կողմից տնտեսական պատժամիջոցների կիրառումը և դրանից հետո:

Ուսումնասիրվել է ԻԻՀ ներդրումային միջավայրը, հետազոտվել է օտարերկրյա ներդրումների շարժը, դրանց կառուցվածքը երկրների կտրվածքով: Վերլուծվել է ԻԻՀ արտաքին առևտուրն աշխարհի տարբեր երկրների հետ: Ընդ որում՝ արտաքին առևտուրը դիտարկվել է նաև ապրանքային կառուցվածքի կտրվածքով: Ցույց են տրվել ԻԻՀ տնտեսության այն ոլորտները, որոնք արտահանման տեսանկյունից ունեն բացահայտված համեմատական առավելություններ:

Ուսումնասիրվել է նաև բնակչության և աշխատանքային ռեսուրսների միգրացիոն փոփոխությունները, որոնք հատկապես դրսևորվել են ԻԻՀ-ից արտահոսքի տեսքով՝ որպես հետևանք միջազգային կառույցների կողմից տնտեսական պատժամիջոցների կիրառման:

3. *«Ծառայությունների ոլորտի զարգացում և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ»* ուղղության հետազոտվող թեմաներից են.

1) «Էլեկտրոնային պետության և տեղեկատվական հասարակության ձևավորման տնտեսական հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Հ.Մարկոսյան) թեմայում ուսումնասիրվել է տեղեկատվական հասարակության զարգացման և էլեկտրոնային պետության ձևավորման հայեցակարգային մոտեցումները և սկզբունքները, դրա հիմքում ընկած օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ գործոնները: Վերլուծվել է

տեղեկատվական հասարակության և էլեկտրոնային պետություն հասկացության և բովանդակության ընդգրկման շրջանակը և արտերկրյա առաջադեմ փորձը: Տրվել է նախորդ դարի 60-ական թվականներից ձևավորված հասարակական հարաբերությունների սկզբունքորեն նոր հայեցակարգ, որը բնութագրվում է որպես տեղեկատվական հասարակություն: Էլեկտրոնային պետությունը ներկայացվել է որպես տեղեկատվական հասարակության զարգացման նոր փուլ և մակարդակ, որը հնարավորություն է տալիս ոչ միայն բարձրացնել պետական կառավարման համակարգի արդյունավետությունը, այլև նոր հնարավորություններ է ընձեռում տնտեսական գործունեության զարգացման և միջազգայնացման համար:

2) «Սոցիալական և ժողովրդագրական անվտանգության ապահովման նախադրյալները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Թ.Մանասերյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել է անհատ-ընտանիք-հասարակություն-պետություն կապը և դրա էվոլյուցիան անկախության տարիներին, բացահայտվել են բնակչության կենսամակարդակի վրա ազդող երևույթներն ու գործոնները, դրա բարելավման հնարավոր ուղիները: Վերլուծության են ենթարկվել միգրացիոն գործընթացները Հայաստանում անկախության երկու տասնամյակներում: Ներկայացվել են բնակչության կազմի փոփոխությունները և դրանք ծնող պատճառները: Տնտեսական վերլուծություններով հիմնավորվել են զբաղվածության ավելացման միջոցով աղքատության կրճատման հնարավորությունները:

4. «Տնտեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմության» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) «Կանաչ տրանսֆերտային տնտեսությունների առաջնային զարգացումը՝ որպես հասարակության զարգացման և աղքատության հաղթահարման կարևորագույն ուղիներ» (ղեկավար՝ տ.գ.դ., Բ.Եղիազարյան) թեմայում նշվել է, որ «կանաչ տնտեսության» մոդելը ունի մի շարք դրական կողմեր: Աստիճանական անցում կատարելով «կանաչ տնտեսության»՝ մարդկությունը ստանում է իրական տնտեսական, սոցիալական օգուտներ, որոնք շոշափելի կլինեն ոչ միայն այժմյան, այլև ապագա սերունդների կենսագործունեության համար: Շրջակա միջավայրի պահպանությունը դառնում է այս համակարգի հիմնական առանձնահատկություններից մեկը: Առանձնացված են մի քանի դրույթներ.

- «Կանաչ տնտեսությանն» անցումը չի կարող լինել ակնթարթային: Այս գործընթացն ունի աստիճանական բնույթ, պայմանավորված է առաջին հերթին տարբեր երկրների առանձնահատկություններով:
- ՀՀ-ում «Կանաչ տնտեսությանն» անցումը պետք է սկսել էներգետիկ, ջրային ռեսուրսների, ձկնարդյունաբերության, զբոսաշրջության և տրանսպորտային համակարգի ոլորտներից, որոնք համարվում են ՀՀ տնտեսության հենասյուները, և այստեղ ավելի հեշտ կլինի իրականացնել անցումը, քանի որ եկամուտների մեծ մասը կուտակվում է այս ոլորտներում: ՀՀ-ում պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել գյուղատնտեսության կանաչացմանը, որը կնպաստի գյուղական բնակչության զբաղվածության ապահովմանը, աղքատության հաղթահարմանը և դրանով իսկ կկրճատվի մասսայական արտագաղթը սահմանային գյուղերից:
- Կարևորվում է գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացումը, այսինքն՝ յուրաքանչյուր ոլորտի «կանաչացումից» առաջ հարկավոր է փնտրել և գտնել առավել նպաստավոր ճանապարհները: Սա կնպաստի առավել օպտիմալ ձևով անցում կատարել տնտեսական նոր համակարգին:
- Ուսումնասիրվել է տնտեսության կանաչացման գործում փոքր և միջին բիզնեսի ներգրավվածությունը: ՀՀ-ում հնարավոր է ներդնել Grameen Energy ընկերության փորձը: Այստեղ առանձնացվել է նաև թափոնների օգտագործման բիզնեսը:

2) ***«Հայ տնտեսագիտական մտքի հիմնական հոսանքները 19-րդ դարի 70-90-ական թթ.»*** (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ռ.Սարինյան) թեմայի շրջանակներում լույս է տեսել Ռ.Սարինյանի «Հայ տնտեսագիտական մտքի հիմնական հոսանքները» մենագրությունը: Աշխատության մեջ 19-րդ դարի 70-90-ական թվականների հայ տնտեսագիտական միտքը հետազոտվել է ազատամտական, ազգային-պահպանողական և նարոդնիկական հոսանքների ամբողջության, դրանց հայացքների համակարգը միացնող և բաժանող տիրույթների մեջ: Նրանում ընդլայնվել են խնդրի գիտական շրջանակների վերաբերյալ պատկերացումները: Հարցերն իրենց վերլուծական դրվածքով բազմաթիվ ընդհանրություններ են գծում արդի տնտեսական փոխակերպության հետ:

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1) «ՀՀ և Բելառուսի շուկաների սուբյեկտների գործունեության միջազգայնացումը ուղղված երկու երկրների տնտեսական համակարգերում նոր տեխնոլոգիաների ներգրավմանը, ադապտացմանը և ներդրմանը» (11РБ-009) (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ա.Մարգարյան) ավարտված թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել ու բացահայտվել են տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանցման համակարգում շուկայի սուբյեկտների փոխներգործությունների տեսամեթոդական հիմքերը, հետազոտվել և ընդհանրացվել են նոր տեխնոլոգիաների ստեղծման ու փոխանցման բնագավառում համաշխարհային և հայրենական փորձը, առանձնացվել ու համակարգվել են համաշխարհային տնտեսության մեջ վերջին տասնամյակների ընթացքում ձևավորված միտումներն ու մարտահրավերները, որոնք առաջիկա տասնամյակների ընթացքում պայմանավորելու են ազգային տնտեսությունների նորաստեղծական համակարգերի վարքագիծը, սահմանվել են ՀՀ և ԲՀ գիտության և տեխնոլոգիաների ոլորտներին բնորոշ ուժեղ և թույլ կողմերը, հետազոտվել և գնահատվել են Հայաստանի Հանրապետության և Բելառուսի Հանրապետության տեխնոլոգիաների փոխանցման ներուժը ու նրա արդյունավետ իրացման առավել ռացիոնալ ուղղությունները, ուսումնասիրվել են ՀՀ-ում և Բելառուսում տեխնոլոգիաների փոխանցման բնագավառում արդյունավետ քաղաքականության իրականացման պայմանները և գործոնները:

Առանձնացվել է տեխնոլոգիաների այն հիմնական շրջանակը, որի գծով Հայաստանի Հանրապետությունը, հաշվի առնելով երկրի ռեսուրսային հնարավորություններն ու սահմանափակումները, առաջիկա երկու տասնամյակների ընթացքում ի զորու է ապահովել նշանակալի զարգացումներ: Այդ համատեքստում փորձ է արվել գնահատել երկրում ստեղծվելիք արտադրատեսակների հիմնական տեխնիկատնտեսական չափորոշիչները և դրանց իրացման շուկաների հնարավոր շրջանակը:

Կատարվել է ՀՀ տնտեսության ձեռնարկատիրական միջավայրի ուսումնասիրություն՝ հիմնական չափանիշ ունենալով գործարար հանրության կողմից նորագույն տեխնոլոգիաներ ստեղծելու կամ արտաքին միջավայրից փոխառելու պատրաստակամությունն ու շահագրգռությունները: Նորաստեղծական ձեռնարկատիրության համատեքստում դիտարկվել են այն հիմնական գործոնները, որոնք խոչընդոտում են նորագույն տեխնոլոգիաների ու բարձրտեխնոլոգիական պրոդուկտների ստեղծմանն ու արմատավորմանը: Մասնավորապես, վերլուծության են ենթարկվել այն հիմնական ինստիտուցիոնալ գործոնները, որոնք նոր տեխնոլոգիաների ստեղծման, ադապտացման ու ներդրման հարցում ունեն համակարգաստեղծ նշանակություն:

Բացահայտվել են տեխնոլոգիական արդիականացման առավել հեռանկարային ուղղությունները, դրանց հիման վրա առաջարկվել է Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության նոր տեխնոլոգիական պլատֆորմի նախագիծ՝ ելնելով տնտե-

սությունը նորաստեղծական տնտեսական աճի պարադիգմի փոխադրելու անհրաժեշտությունից, մշակվել են Հայաստանի Հանրապետության ինովացիոն քաղաքականության և ներքին շուկայում տեխնոլոգիական փոխանցման հիմնական ուղղությունններն ու դրանց հիմնական գործիքները:

Հրատարակվել է 30 հոդված և 1 մենագրություն: Բելառուսական կողմի հետ համատեղ նախապատրաստվել ու գիտական ամսագրերում հրատարակվել են 16 համատեղ հոդվածներ, որոնցից 6-ը արտերկրյա գիտական մամուլում:

2) «Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» (թեմայի ղեկավար տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմատիկ ֆինանսավորմամբ թեմայում ուսումնասիրվել է պետական պարտքի և դրա կառավարման ժամանակակից հայեցակարգային մոտեցումները, կառավարման նպատակները, սկզբունքները, ռազմավարությունը և գնահատման մեթոդաբանական խնդիրները, պետական պարտքի հետ կապված ռիսկերն ու դրանց գնահատման եղանակները: Վերլուծվել և համակարգվել է պետական պարտքի կառավարման արտերկրյա փորձը, հետճգնաժամային ժամանակաշրջանում դրա կառավարման անհրաժեշտությունը և մոտեցումները, պետական պարտքի կառավարման արդյունավետ համակարգի ձևավորման խնդիրները: Ցույց է տրվել, որ ՀՀ պետական պարտքի կառավարման արդյունավետության անհրաժեշտությունը հատկապես սրվել է համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի տարիներից սկսած, ինչն առավել քան հրատապ է դարձնում փոխառու միջոցների տնտեսապես հիմնավորված աղբյուրների փնտրման և կառավարման մոտեցումների մշակման անհրաժեշտությունը:

V. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները.

«Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ–ում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ տ.գ.դ., Վ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում մշակվել են հարկային վարչարարության բարելավմանը նպաստող ուղիներ, ինչպես նաև պետության և տնտեսավարող սուբյեկտների հարկային ներուժի գնահատման համալիր մեթոդներ և առաջարկվել է վերջինիս կարճաժամկետ մոդել՝ ստվերային տնտեսության նվազեցման համատեքստում, ինչը կնպաստի ՀՆԱ-ի 5-10% ավելացմանն ու 1,5-2% ստվերայնության կրճատմանը ՀՀ տնտեսական բարեփոխումների արդի փուլում:

2013թ. կառավարությանն են ներկայացվել երկրաբանահանքաբանական գիտությունների դոկտոր Հրաչիկ Ավագյանի ***«ՀՀ Լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը»*** գիտական թեմայի շրջանակներում ստացված եզրակացությունները և առաջարկությունները, որոնք օգտակար կարող են լինել ՀՀ-ում իրականացվող հակաճգնաժամային միջոցառումների և նորացվող տնտեսական քաղաքականության համատեքստում, ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի մաքրության պահպանման գործում:

VI. Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2013թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 7-ում:

VII. ***Տեղեկություններ հաշվետու տարում պատվավոր կոչումների և պարգևատրումների արժանացած աշխատակիցների մասին***՝ ՀՀ ԳԱԱ 70-ամյակի կապակցությամբ, գիտության

և կրթության բնագավառում մատուցած ակնառու ծառայությունների համար ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Վլադիմիր Հարությունյանը պարգևատրվել է «Մովսես Խորենացի» մեդալով:

ՀՀ նախագահի հովանու ներքո «Տնտեսագիտություն և իրավագիտություն» ոլորտում իրականացված երիտասարդ գիտնականների մրցույթում՝ Մ.Գոշի անվան մրցանակների են արժանացել ինստիտուտի ավագ գիտաշխատողներ Դ.Հարությունյանը (1-ին կարգի մրցանակ) և Վ.Խաչատրյանը (2-րդ կարգի մրցանակ):

ՀՀ ԳԱԱ, Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի, Ռուսաստանի հայերի միության և ՀՀ սփյուռքի նախարարության հետ համատեղ հայտարարված «Լավագույն գիտական աշխատանք» (ՀՀ ԳԱԱ 70-ամյակին նվիրված) երիտասարդ գիտնականների համահայկական մրցանակաբաշխության «Տնտեսագիտություն» անվանակարգում մրցանակների արժանացան ավագ գիտաշխատողներ Դավիթ Հարությունյանը (1-ին) և Վիլեն Խաչատրյանը (2-րդ):

ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ «Երիտասարդ գիտաշխատողների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր - 2013» մրցույթի հաղթող է ճանաչվել ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Դավիթ Վլադիմիրի Հարությունյանը «Պարենային անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի համար:

VIII. *Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ համատեղողների թվաքանակը, համատեղ հրապարակումներ յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ՝*

Ինստիտուտը համագործակցում է Երևանի պետական (6 աշխատակից դասավանդում են), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական (7), Հայաստանի պետական ճարտարագիտական (2), Անանիա Շիրակացի միջազգային հարաբերությունների (1), Հայաստանի ազգային ագրարային (3) համալսարանների հետ:

Ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Վ.Խաչատրյանը համահեղինակ է «Արդյունաբերական զարգացումը Հայաստանում» զեկույցի՝ «Արդյունաբերական զարգացումը Սևծովյան տարածաշրջանում» շրջիկ ցուցահանդեսի կատալոգում:

Ինստիտուտի ասպիրանտ Աննա Մակարյանը նոյեմբերի 4-15 մասնակցել է Համաշխարհային բանկի ինստիտուտի և Արժույթի միջազգային հիմնադրամի կողմից կազմակերպվող «Գործիքներ և քաղաքականությունները ընդգրկուն (ներառական) աճի համար», որը տեղի է ունեցել Ավստրիայի մայրաքաղաք Վիեննայում և ֆինանսավորվել է Ավստրիայի ֆինանսների նախարարության կողմից:

Համատեղ հրապարակումներ՝

1. ***ՀՊՃՀ-ի հետ՝*** Սարինյան Ռ.Ն., Հայ տնտեսագիտական մտքի հիմնական հոսանքները (XIX դարի 70-90-ական թվականներ), Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ, 2013, 224 էջ:

2. ***ՀՊՏՀ-ի հետ՝***

ա) Յու.Մ.Սուվարյան, Վ.Լ.Հարությունյան, Վ.Ա.Սարգսյան, Վ.Վ.Խաչատրյան, Գիտակրթական համակարգի կառավարման ռազմավարությունը Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», հրատ., 2013, 232 էջ:

բ) Յու.Սուվարյան, Վ.Միրզոյան, Հանրային կառավարման տեսություն և պատմություն, Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, 368 էջ:

3. ***«Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ-ի հետ՝*** «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ), Եր., 2013, 1(17) 290 էջ, 2(18) 346 էջ, 3(19) 266 էջ:

Ինստիտուտի 2013թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 42-48-ում:

Աղյուսակ 42

2013թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (ռ) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)		
		Բազային	Թեմատիկ	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	1 118357828	1 4827000	-

Աղյուսակ 43

2013թ. ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	Ք. Երևան, Գրիգոր Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան ՏԻ, 24-25 հունիսի 2013թ., ՏԻ և ՀՊՏՀ	115	-
2	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում»	Ք. Երևան, Գրիգոր Լուսավորչի 15, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ, 16-17 դեկտեմբերի, 2013թ., ՏԻ և ՀՊՏՀ	110	-

Աղյուսակ 44

2013թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	Բելառուս	-	1	-
		Թուրքմենիա	1	-	-
		Ավստրիա	-	-	1

Աղյուսակ 45

Կազմակերպության 2013թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակերպություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	132019,728	7447000	-	-	-

Աղյուսակ 46

Գիտաշխատողների 2013թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակերպություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	10	-	-	-	93	20	-	1

Աղյուսակ 47

2013թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	6 (1)	11 (9)	4 (0)	-

Աղյուսակ 48

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2014թ.

№	Կազմակերպությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածուներ
.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	89	72	1	1	12	30

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2014 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայում գնահատվել է հարկային վարչարարության արդյունավետության մակարդակի բարձրացման համար հարկային բարեփոխումների «արժեքը» և նպատակը՝ հարկային ստուգումների իրականացման գործընթացներում: Խթանող հարկային քաղաքականությունը նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում պետության և հարկ վճարողի միջև: Հիմնավորվել է հարկերի հավաքագրելիության, հարկ վճարողների և հարկային մարմինների փոխազդեցության արդյունքը: Հաշվի է առնվել, որ խոշոր հարկ վճարողների մոտ հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման խնդիրը նպաստում է մրցունակ հարկային համակարգի ձևավորմանը ՀՀ-ում, ինչպես նաև՝ հարկային պարտավորությունների կատարողականությանը:

Հրատարակվել են. Յու.Սուվարյանի «Տնտեսություն, գիտություն, կրթություն», Ռ.Սարինյանի «Ուրվագիծ հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության» (1 և 2 մաս.) գրքերը: Թ.Մանասերյանի «Տնտեսական անվտանգություն. ռազմավարության ուրվագծեր» մենագրությունում վերլուծվել են երկրի տնտեսական անվտանգության ապահովման ռազմավարության հիմնահարցերը, ներառյալ ազգային շահերը, պետության դերը համարժեք ռազմավարության մշակման և կիրարկման գործում: Տ.Հարությունյանի «Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» գրքում առաջին անգամ ամբողջական ձևով դիտարկվում են տարբեր երկրներում ձևավորված հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման հիմնական մոտեցումները, դրանց վերաբերյալ կիրառվող հարկաբյուջետային քաղաքականության առանձնահատկությունները, հարկային բեռի բաշխման և դրանց տեղափոխման առանձնահատկությունները ու թերությունները: ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Վ.Հարությունյանի խմբագրությամբ Ա.Զատիկյանի, Ա.Դանիելյանի «Փոքր և միջին ձեռնարկությունների գործունեության կարգավորման ուղիները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում» գրքում հետազոտվել են ՓՄՁ-ների գործունեության հայեցակարգային և մեթոդաբանական հիմնախնդիրները, առաջարկվել են հակաճգնաժամային կառավարման արդյունավետության բարձրացման գիտականորեն հիմնավորված կառուցակարգեր, արվել են առաջարկություններ ՓՄՁ-ների գործունեության կառավարման և հմտությունների կատարելագործման արդյունավետության բարձրացման ուղղությունների վերաբերյալ:

II. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1. «Մակրոտնտեսական հիմնախնդիրներ և ֆինանսներ» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) «Հակաճգնաժամային միջոցառումներն աշխարհում և Հայաստանում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայում բացահայտվել է, որ համաշխարհային տնտեսության մեջ առկա են մի շարք տնտեսական և քաղաքական ռիսկեր, որոնք ազդում են առանձին տարածաշրջանների, ինչպես նաև երկրների տնտեսության վրա: Համաշխարհային տնտեսությունն առաջիկա տարիներին մինչև 2020թ.

կզարգանա դանդաղ տեմպերով, դեռ ավելին սպասվում են նաև մի շարք բացասական զարգացումներ՝ պայմանավորված Ռուսաստանի Դաշնության դեմ ԵՄ-ի, ԱՄՆ-ի և Ճապոնիայի կողմից Ուկրաինայի հարցում կիրառված պատժամիջոցների հետ։

Մյուս կողմից թերթաքարային նավթի և գազի արդյունահանման և էներգետիկայի բնագավառում տեղի ունեցող հեղափոխության, ինչպես նաև մի շարք արաբական երկրներում առկա պատերազմական իրավիճակի և OPEC-ի կողմից նավթի գների անկման անկառավարելիության արդյունքում աշխարհում նավթի գները կտրուկ անկում են ապրում։ Վերջինս կազդի ՌԴ տնտեսության վրա, որի տնտեսական աճը 2014թ. կկազմի 0.2%, իսկ 2015թ.՝ 0.5%, ըստ ԱՄՀ կանխատեսումների։ Սա հանգեցնելու է նաև ՀՀ տնտեսության մեջ աճի տեմպերի անկման և մի շարք բացասական զարգացումների, որը միայն կարող է կոմպենսացվել ԵԱՏՄ անդամակցության դրական զարգացումների արդյունքում։ Այս համատեքստում չնայած չի խոսվում լուրջ և ահագնացող ճգնաժամային երևույթների մասին, բայց, այնուամենայնիվ, մի շարք տնտեսական ցուցանիշներ կրկնում են 2008-2009թթ. միտումները, որը փաստում է նախաճգնաժամային իրավիճակի, ինչպես նաև դրանց դեմ տարվող հակաճգնաժամային կանխարգելիչ միջոցառումների անհարժեշտության մասին։

2) «Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայում հաշվարկվել են հարկային վարչարարության ցածր մակարդակը, որը նպաստում է ՀՀ-ում ստվերի առաջացմանը։ Ներկայացվել են գործարար միջավայրին խոչընդոտող գործոնները, մասնավորապես հիմնավորվել է հարկային դրույքաչափերի նվազեցման անհրաժեշտությունը ԵՏՄ ինտեգրացիոն գործընթացներում, առաջարկվել է ՀՀ հարկային համակարգում ներդնել հարկային ներդաշնակեցման քաղաքականություն՝ ըստ

հարկատեսակների, հարկային դրույքաչափերի, ինչպես նաև վերանայել ՓՄՁ-ների հարկման մեխանիզմները։ Թեմայի վերաբերյալ հրատարակվել է մեկ գիրք։

3) *«Ձեռնարկատիրության արդի հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում»* (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Ա.Թամազյան) թեմայում ամփոփված են գիտական հետազոտությունների արդյունքները՝ նվիրված ձեռնարկատիրական գործունեության, ինչպես նաև այդ գործունեության երկու կարևոր բաղադրիչների՝ մրցակցության և ձեռնարկատիրական ռիսկի, տեսական և մեթոդաբանական հիմնախնդիրների լուսաբանմանն ու վերլուծությանը։ Քննադատական մոտեցում ցուցաբերելով մասնագիտական գրականության մեջ առկա տեսակետներին, մի շարք հարցերի շուրջ ներկայացվել է նաև մոտեցումներ՝ ձեռնարկատիրության, մրցակցության և ձեռնարկատիրական ռիսկի հետ կապված՝ հիմնարար հասկացությունների սահմանումների և տնտեսական օրենքների ու օրինաչափությունների մեկնաբանության հարցում, ինչպես նաև մշակվել ու առաջարկվել է ձեռնարկատիրական ռիսկի քանակական ու որակական գնահատման ամփոփ մեթոդաբանություն։ Թեմայի վերաբերյալ հրատարակվել է մեկ մենագրություն։

4) *«Հարկային բեռի գնահատման հիմնահարցերը և հավասարաչափ բաշխման խնդիրները ՀՀ-ում»* (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Գ.Կիրակոսյան) թեմայում քննարկվել են հարկային քաղաքականության մշակման և իրականացման, հարկային վարչարարության կազմակերպման, ինչպես նաև հարկային բեռի արդարացի և հավասարաչափ բաշխման հիմնահարցերը։ Ներկայացվել են այն սկզբունքները և հիմնադրույթները, որոնք պետք է ընկած լինեն հարկային համակարգի ձևավորման հիմքում։ Վերջին տարիներին ՀՀ-ում իրականացված հարկային վերափոխումների վերլուծության հիման վրա բացահայտվել են դրանց միտումներն ու առանձնահատկությունները։ Գնահատվել է հար-

կային բեռի ազդեցությունը տնտեսության վրա, և ներկայացվել են դրա հավասարաչափ և արդարացի բաշխման մոտեցումները: Թեմայի վերաբերյալ լույս է տեսել մեկ գիրք:

5) ***«ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի բարելավման հիմնախնդիրները՝ հակաճգնաժամային արդյունավետ մեխանիզմների մշակման համատեքստում»*** (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Վ.Խաչատրյան) թեմայի շրջանակներում մշակվել է «Համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի մակրոտնտեսական ազդեցություն՝ խոցելիություն սկզբնական պայմանների առկայությամբ» հայեցակարգային մոդել: Առաջարկված մոդելի շրջանակում անդրադարձ է կատարվել դեպի ՀՀ իրական հատված համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի փոխանցման հինգ մեխանիզմներին՝ արտահանման ապրանքների հիմնական խմբեր, ուղղակի օտարերկրյա ներդրումներ, ընթացիկ պետական կառավարման տրանսֆերտներ, գործոնային եկամուտներ, ընթացիկ մասնավոր տրանսֆերտներ և զբոսաշրջություն, ինչպես նաև տնտեսության հիմնական սուբյեկտների սկզբնական պայմաններում: Վերլուծության արդյունքների հիման վրա առաջարկվել է բարձրացնել տնտեսության ճկունության աստիճանը՝ տնտեսական հիմքի բազմազանության ապահովման միջոցով, առաջնությունը տալ թեթև արդյունաբերությանը և այլ աշխատատար, ցածր տեխնոլոգիական ոլորտների զարգացմանը՝ մի շարք սոցիալական խնդիրներ լուծելու նպատակով, խրախուսել և իրականացնել այնպիսի միջոցառումներ, որոնք կխանգեցնեն տեղական արտադրանքի սպառման ծավալների աճին, ինչպես նաև նպաստել ցածր տեխնոլոգիական ոլորտներում «արդյունավետություն փնտրող» օտարերկրյա ընկերությունների ներգրավմանը:

2. «Տնտեսության իրական հատվածի հիմնախնդիրները» ուղղության հետազոտվող թեմաներն են.

1) ***«ՀՀ ագրարային ոլորտի արտադրական գործընթացների տնտեսվարման ձևերի կարգավորման հիմնախնդիրների լուծման ուղիները»*** (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում վերլուծության է ենթարկվել մի քանի տարիների կտրվածքով վերամշակող կազմակերպությունների արտադրական կարողությունները և դրանց ենթակառուցվածքների զարգացման հնարավորությունները: Վերլուծության արդյունքները վկայում են, որ աճել է հիմնական գյուղատնտեսական արտադրանքների արտադրությունը, որն իր հերթին մեծացնում է վերջիններիս առաջարկը ներքին շուկայում առանձին արտադրանքների համար՝ ստեղծելով արտահանման հնարավորություններ, ինչպես նաև ներմուծվող արտադրանքները փոխարինել հայրենական արտադրանքով: Քանի որ Հայաստանն ունի մի շարք ոլորտներում սննդամթերք արտադրող մրցունակ դառնալու ներուժ, կապված տարբեր արտադրատեսակների (միրգ, բանջարեղեն, կաթնամթերք, ալկոհոլային խմիչքներ, բուսական թեյեր և այլն) հետ, որոնք ունեն պահանջարկ ԱՊՀ և այլ երկրներում:

Ըստ ուսումնասիրությունների, պարզվում է նաև, որ անհրաժեշտ է պետական հովանավորությամբ գործող կազմակերպություններին տալ արտահանման խթանման հետազոտությունների կատարման կարևոր դերը՝ համայնքներում տեղական բիզնեսի զարգացման նպատակով: Հատկապես համայնքային և միջհամայնքային կոոպերացիայի միջոցով փոքր հզորությամբ վերամշակող, մատակարարող և այլ սպասարկումներ իրականացնող կոոպերատիվների և ասոցիացիաների ստեղծումը այսօր խիստ օգտակար է և այժմեական: Գյուղական կոոպերատիվների զարգացման միջոցով են օժանդակություն ստացել անասնապահությամբ զբաղվող տնտեսությունները, կատարվել են բիզնես ներդրումներ և կազմակերպվել են թարմ կաթի հավաքման միավորումներ:

Հանրապետությունում ագրարային ոլորտի կարգավորման գործում կարևոր նույնպես տեղ ունի օրգանական գյուղատնտեսությունը, որը զարգացնելու համար անհրաժեշտ են՝

- պետական ծրագրերում, մասնավորապես՝ ագրարային ոլորտի առաջնային ուղղություններում օրգանական գյուղատնտեսության կայուն դիրքի պահպանում և պետական աջակցության շրջանակներում՝ դրանց ներառում,
- նպատակային վարկերի կիրառմամբ օրգանական գյուղատնտեսության զարգացման խթանում,
- ագրարային ոլորտում իրականացվող վարկային ծրագրերում օրգանական գյուղատնտեսության զարգացման բաղադրիչների նախատեսում և կիրառում,
- օրգանական գյուղատնտեսության արտադրանքի իրացման երաշխավորված մեխանիզմների ստեղծում,
- միջպետական մակարդակով էկոլոգիական գյուղատնտեսության արտադրանքի արտահանման հնարավորությունների ստեղծում,

Անհրաժեշտ է լայնորեն օգտագործել պետական ռեսուրսները, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների դրամաշնորհները, իսկ ներգրավված փոխառու միջոցները ուղղել գյուղացիական տնտեսություններին, կոոպերատիվներին տրամադրվելիք վարկային և այլ տիպի ֆինանսավորման հնարավորությունների ընդլայնմանը:

Թեմայի վերաբերյալ լույս է տեսել 7 հոդված:

2) «Հազվագյուտ տարրերն ու հողատարրերը Հայաստանի Հանրապետության հանքավայրերում, դրանց արդյունահանման ու տնտեսական արդյունավետության հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ երկր.հանք.բանական գ.դ. Հ.Ավագյան) թեմայում հետազոտվել են մետաղական օգտակար հանածոների 34 հանքավայր-հանքաերևակումներ, որոնցից.

Հետազոտության արդյունքով պարզվել է, որ ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրերը բավականին հարուստ են ինչպես հազվագյուտ տարրերով, այնպես էլ հազվագյուտ հողատարրային մետաղներով՝ լանտանոիդներով: Վերջիններս, բացառությամբ սկանդիումից, հիմնականում տարածված են երկաթաքարային հանքավայրերում ու հանքաերևակումներում, որոնցից ոչ մեկը դեռևս չի շահագործվում:

Սկանդիում հողատարրային շատ թանկարժեք մետաղը կորզելի քանակներով հայտնաբերված է նաև Քաջարանի պղնձամոլիբդենային հանքավայրում, սակայն հանքավայրի շահագործման և հանքահարստացման գործընթացներում այդ շատ թանկարժեք մետաղը չի կորզվում և ամբողջությամբ թափվում է պոչամբարներ՝ թունավորելով բնական միջավայրը և վտանգելով մեր բնակչության կյանքը:

ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրում հայտնաբերված են 27 հազվագյուտ տարրեր և 14 հազվագյուտ հողատարրեր:

Շահագործվող և շահագործման պատրաստվող հանքավայրերում առկա 41 հազվագյուտ տարրերի և հողատարրային մետաղների արժեքը (մեկ տարվա կտրվածքով) կազմում է 24 մլրդ 69,99 մլն դոլար, որոնցից 14 հողատարրային մետաղներինը՝ 17 մլրդ 297,7 մլն դոլար: Նշենք, որ նշված հազվագյուտ տարրերի գերակշիռ մասը շահագործվող հանքավայրերում փոշիացվում է (չի կորզվում և թափվում է պոչամբարներ): Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի կողմից տարեկան փոշիացման ենթարկվող սկանդիումի քանակը 2013թ. կազմել է 96,48տ, որի արժեքն էլ 2011թ. գներով կազմել է 503,3 մլն դոլար:

Հաշվարկները ցույց են տալիս, որ ՀՀ շահագործվող և շահագործման պատրաստվող հանքավայրերի բարբարոսաբար շահագործման հետևանքով տարեկան ունենում ենք (կունենանք) ավելի քան 31 մլրդ դոլարի կորուստ և դա էլ այն պարագայում, երբ հաշվի չեն առնվում հիմնական օգտակար տար-

րերի (պղնձի, մոլիբդենի, ոսկու, արծաթի) թերկորզման հետևանքով տեղի ունեցող կորուստները:

Հետազոտվող թեմայի վերաբերյալ հրատարակվել է մեկ մենագրություն:

3) «Հայաստանի Հանրապետության տարածաշրջանային ինտեգրման գործընթացները (ՀՀ Մաքսային միություն)» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Թավադյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են Մաքսային միությանը Հայաստանի անդամակցության ընձեռած հնարավորություններն ու մարտահրավերները:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվել այն հանգամանքին, որ ընդամենը երեք տարվա պատմություն ունեցող Մաքսային միությունը միտում ունի վերածվելու Եվրասիական տնտեսական միության: Այս համատեքստում, տնտեսական շահերը հաշվի առնելով, Հայաստանը կարող է լինել Մաքսային միությունը ձևավորողների և նախաձեռնողների շարքում, քանի որ այդ շրջանակներում ինտեգրացիային ակտիվ մասնակցությունը որպես համահիմնադիր, անհամեմատ ավելի նախընտրելի է, քան հետագայում ձևավորված միության պահանջներին արձագանքելը: Մյուս կողմից, եվրաինտեգրման գործընթացը ոչ միայն չի հակասում Մաքսային միության շահերին, այլև, հակառակը, կարող է օգնել ավելի լավ իրացնելու երկրների մրցակցային առավելությունները, այդ թվում ԵՄ շուկաներում, և էլ ավելի ուժեղացնել դիրքերը միջազգային ասպարեզում:

Ուսումնասիրվել է նաև ԵՄ-ի և նրա առանձին անդամների հետ տնտեսական և քաղաքական հարաբերությունների ամրապնդումը, որը հնարավոր է հատկապես չօգտագործված հնարավորություններն իրացնելու նպատակով: Ուշադրություն է դարձվել զարգացած և զարգացող երկրների քաղաքական և տնտեսական պայմանների տարբերություններին, ինչը վերջիններին հնարավորություն չի տալիս ոչ միայն իրականացնել իրենց մրցակցային առավելություններն արտաքին շուկանե-

րում, այլև հաջող մրցակցել դրսից եկող սուբսիդավորված ապրանքների և ծառայությունների արհեստականորեն իջեցված գների հետ: Հատուկ ուսումնասիրության առարկա են դարձել այն գործոնները, որոնք որոշում են հետխորհրդային երկրների դերը համաշխարհային տնտեսությունում՝ միջազգային առևտրի փոփոխվող պայմաններում, և որոնք ակտուալ են դարձել նոր տնտեսակարգի ձևավորման հարցում:

3. «Ծառայությունների ոլորտի զարգացում և սոցիալ-ժողովրդագրական հիմնախնդիրներ» ուղղության հետազոտվող թեմաներից է.

1) «Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի և տեղեկատվական հասարակության զարգացման սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Հ.Մարկոսյան) թեմայում ուսումնասիրվել են էլեկտրոնային ծառայությունների զարգացման ժամանակակից միտումները, հասարակության և պետության տեղեկատվական զարգացման և պատրաստվածության գնահատման հիմնահարցերը, էլեկտրոնային ծառայությունների օգտագործման ինտենսիվության բնութագրերը: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ, ըստ էության, գոյություն չունի տեղեկատվական հասարակության կայացվածության գնահատման համընդհանուր ընդունելի մեթոդաբանություն: Որպես այդպիսին կիրառվել է կայացած տեղեկատվական հասարակության պայմաններում տարբեր ինտերնետ ծառայությունների օգտագործման ինտենսիվությունը, ինչը հնարավորություն կտա համեմատման միջոցով գնահատել կայացման փուլում գտնվող հասարակության կայացվածությունը: Պարզվել է, որ կայացած հասարակության պայմաններում հանրության շուրջ 61%-ն օգտվում է օնլայն բանկային ծառայություններից, 71%-ը կատարում է օնլայն գնումներ, 25%-ը մասնակցում է բարեգործական ակցիաներին, 67%-ը օգտվում է էլեկտրոնային կառավարության ռեսուրսներից, 27%-ը իշխա-

նության հետ շփումներում օգտագործում է էլեկտրոնային կապի միջոցները, 14%-ը վարում է սեփական էջը, բլոգը կամ կայքը, իսկ 55%-ը մասնակցություն է ցուցաբերել ինտերնետ մեդիա բովանդակության ստեղծմանը: Նախնական ուսումնասիրությունների համաձայն նշված ցուցանիշների մեծությունը ՀՀ-ում 3-5 անգամ փոքր է, ինչը ցույց է տալիս զարգացման մեծ բացի մասին: Էլեկտրոնային կառավարության պատրաստվածության գնահատման համար կիրառվում են տարբեր չափանիշներ և ցուցանիշներ: Չնայած վերջին տարիներին Հայաստանում էլեկտրոնային կառավարության ներդրման ոլորտում ձեռնարկվել են զգալի քայլեր՝ Հայաստանը 190 երկրների շարքում էլեկտրոնային կառավարման պատրաստվածության 0.4997 ցուցանիշով զբաղվում է 94–րդ հորիզոնականը: Ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ նույնիսկ ետխորհրդային երկրների շարքում Հայաստանի դիրքերը բավականին թույլ են, քանի որ Հայաստանից ցածր վարկանիշ ունեն այնպիսի երկրներ, ինչպիսիք են Ադրբեջանը, Ղրղզստանը, Տաջիկստանը և Թուրքմենիան: Դա նշանակում է, որ այդ քայլերը դեռևս բավարար չեն համաշխարհային մասշտաբով բարձր գնահատականներ արձանագրելու համար:

2) «Սոցիալական և ժողովրդագրական անվտանգության ապահովման նախադրյալները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Թ.Մանասերյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են Հայաստանում սոցիալական և ժողովրդագրական անվտանգության ապահովման նախադրյալները, որոնց ձևավորումը պայմանավորված է սոցիալական և տնտեսական բարեփոխումների անհրաժեշտությամբ: Ըստ այդմ, հաշվի է առնվել բարեփոխումների բովանդակությունը, ինչպես նաև դրանցում առկա հետևյալ գործոնները.

- բնակչության ծերացումը (ՄԱԿ-ի դասակարգմամբ Հայաստանը համարվում է աշխարհի արագ ծերացող երկրներից մեկը: Եթե 1990թ. ՀՀ-ում 65 և բարձր տարիք ունեցող բնակչության թվաքանակը կազմել է 11%, ապա 2020թ. այն կկազմի 19,6%, իսկ 2050թ.՝ 27,9% (աղբյուրը՝ 1998թ. սեպտեմբերի 15-22 Իսրայելում տեղի ունեցած «Կենսաթոշակային բարեփոխումներ» սեմինարի նյութեր),
- սեփականաշնորհման (ներառյալ նաև սոցիալական ոլորտի) նկատմամբ աճող հետաքրքրությունը,
- շուկայի զարգացումը, որն առաջ է բերել աշխատուժի նկատմամբ մեծ ուշադրություն,
- այսպես կոչված «ոչ ֆորմալ ոլորտի» աճը, որն անպաշտպան է թողնում բնակչության մեծ մասին:

Կենսաթոշակային ապահովության համակարգի բարեփոխումներն ուսումնասիրելիս հաշվի են առնվել նշված գործոնները: Կենսաթոշակային ապահովության համակարգի հիմնական խնդիրն է երաշխավորել համարժեք փոխհատուցում այն աշխատողներին, որոնք ելնելով իրենց տարիքից եկամուտ ստանալու համար այլևս չեն կարող աշխատել: Կենսաթոշակային համակարգի գործունեությունը կարող է կամ նպաստել, կամ էլ, ընդհակառակը, խոչընդոտել տնտեսության երկարատև զարգացումը, որն էլ իր հերթին, պայմանավորում է ինչպես աշխատող բնակչության, այնպես էլ թոշակառուների ապագա եկամուտները:

Ուսումնասիրությունները վկայում են, որ Հայաստանում գործող կենսաթոշակային ապահովության գործող համակարգը գնահատվում է որպես անարդյունավետ և թանկարժեք: Կենսաթոշակների վճարման համար կատարված ծախսերի բարձր մակարդակն առաջ է բերում մտահոգություն, քանի որ այն հանգեցնում է աշխատավարձից կատարվող հատկացումների ավելացման և, համապատասխանաբար, ձգտում թաքցնելու զբաղվածների թվաքանակը: Այսինքն, չնայած իրականացվող բարեփոխումներին, կենսաթոշակային ապահովության առու-

մով հանրապետությունում իրավիճակը դեռևս մնում է լարված: Հայաստանում միջին կենսաթոշակը կազմում է հանրապետության միջին աշխատավարձի 24%-ը և կենսամիջոցների նվազագույնի, կամ՝ այսպես կոչված, սպառողական զամբյուղի ընդամենը 10%-ը:

4. «Տեսական հետազոտությունների և տնտեսագիտական մտքի պատմության» ուղղության հետազոտվող թեման է.

«Հայ տնտեսագիտական մտքի արդի ընթացքի ուրվագծեր: Հայ տնտեսագետներ» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ռ.Սարինյան) թեմայի շրջանակներում վերջին տասնամյակների ընթացքում պարբերաբար անդրադարձել են արդի հայ տնտեսագիտական մտքի պատմությանը, փորձել «տեսություն» կոչված ակնարկների ձևով ուրվագծել կատարվող տեղաշարժերը: Բնականաբար ժամանակի հոսքի մեջ փոխվել են նրանում կատարվող արծարծումների շրջանակները: Սկզբում ավելի շատ, այսպես կոչված, շուկայական տնտեսության «մուտքի» և շարժման ուղղության, ավելի ուշ վրիպումների ու եթե-ների և իրողությունների ու ինքնաճանաչման հարցերն էին: Կատարվող տարընթաց գործընթացները տեղադրվում են հին ու նոր տեսություններում, այդպես էլ չամբողջանալով որպես որոշակի համակարգ, մարելով հայացքների բազմազանության ոլորտներում: Որոնումները խճճված են ինչպես և սրանից երկու տասնամյակ առաջ: Տնտեսական կյանքի արդի կացությունը, նոր տնտեսաձևերի ու գործառույթների ներհոսքը պայմանավորեցին բեկման շրջանին բնորոշ նոր թեմատիկ ոլորտների ուսումնասիրության անհրաժեշտությունը, փորձելով հասարակության տնտեսական պահվածքը ընթերցել նորագույն ուղղությունների մեկնություններում: Սակայն տնտեսագիտական միտքը միշտ չէ որ ուղղություն է տալիս տնտեսական տեղաշարժերին, պայմանավորում նրանում կատարվող փոփոխությունները:

Թեմայում վերլուծվող նյութը որոշակի պատկերացում է

տալիս նորագույն շրջանի հայ տնտեսագիտական մտքի՝ այդ անհետազոտ ոլորտի դիտակետերի, նոր որոնումների, սահմանազատումների ու շարժման ընթացքի վերաբերյալ: Թեմայի վերաբերյալ հրատարակվել է երկու գիրք:

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1) «Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում իրականացվել է ինչպես համախառն, այնպես էլ ներքին և արտաքին պետական պարտքերի ժամանակագրական վերլուծություն՝ առանձնացնելով պետական պարտքի կառավարումն անկախությունից հետո և արդի ժամանակաշրջանում: Վերլուծության է ենթարկվել ՀՀ պետական պարտքի և պետական բյուջեի փոխկապակցվածությունները, ՀՀ պետական պարտքի կանխատեսման հնարավորությունը: Քննարկվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայի ձևավորման ու զարգացման տնտեսական նախապայմաններն ու իրավական հիմքերը, մասնավորապես պետական պարտատոմսերի շուկայի առանձնահատկությունները և դրա գնահատման մոտեցումները: Ցույց է տրվել, որ վերջին տարիներին ներքին պետական պարտքի կառուցվածքում արձանագրվող հիմնական միտումը միջնաժամկետ պետական պարտքի մասնաբաժնի աճն է, ինչը կարող է հանգեցնել նաև պետական պարտքի անկայունությանը: Արտաքին պետական պարտքի կառուցվածքում կարևորագույն միտումը ճգնաժամային տարիներին երկկողմանի վարկերի մասնաբաժնի ավելացումն է, ինչը հանգեցնում է առանձին երկրներից կախվածության մեծացման: Մյուս կողմից, միջազգային կառույցների կողմից տրամադրվող վարկային միջոցները, որպես կանոն, արտոնյալ

պայմաններով են տրամադրվում, ինչը նվազեցնում է դրանց սպասարկման բեռը: Առաջարկվել է պետական բյուջեի դեֆիցիտի ֆինանսավորման աղբյուրներում մեծացնել ներքին փոխառու միջոցների տեսակարար կշիռը, ուշադրության կենտրոնում պահել ներքին և արտաքին պարտքի ձևավորման ու դրանց ժամկետային մարման ռիսկերի կառավարումը, ներդնել ռիսկերի գնահատման համակարգ, որով հնարավորություն կընձեռվի անմիջապես ճանաչել պետական պարտքին բնորոշ ռիսկերը, ինչպես նաև համապատասխան աշխատողների մոտ ռիսկերի կառավարման գիտելիքների և դրանց կիրառման կարողությունների զարգացումը,

Հրատարակվել է 6 գիտական հոդված:

2) «Պարենային անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Դ.Հարությունյան) թեմայի իրականացման շրջանակներում կատարվել են վերլուծություններ համաշխարհային, ՀՀ և ԼՂՀ պարենային ապրանքների գների վիճակագրական ցուցանիշների հիման վրա, որոնց արդյունքում հստակ ներկայացվել են առկա խնդիրները, բացահայտվել են միջազգային գների ազդեցությունը ՀՀ և ԼՂՀ գների վրա, որի արդյունքում ներկայացվել են առկա խնդիրների լուծման ուղիները: Հաշվի առնելով ներկայիս սոցիալ-տնտեսական խնդիրները շատ կարևորվում է առաջին սպառման պարենային ապրանքների գների մասով իրականացված հետազոտությունը, որը փաստում է թեմայի արդիական լինելու հանգամանքը: Կատարել են վերլուծություններ համաշխարհային շուկայում առաջին անհրաժեշտության պարենային ապրանքների արտադրության և արտահանման վիճակագրական ցուցանիշների հիման վրա, որի արդյունքում բացահայտվել են պարենի հիմնական խոշոր արտադրող և արտահանող երկրները, դրանց կողմից արտահանման համար սահմանվող գները: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՀՀ-ում առկա են պարենային ապահովության խնդիրներ և տարբեր երկրներից ներկրվում են պարենի լայն տեսականի ներքին պահանջարկը բավարարելու նպատակով, ուստի կարևորվում է նաև վերոնշյալ իրականացված հետազոտությունը և թեմայի արդիականությունը: Նշվում են ՀՀ-ում իրականացվող գյուղատնտեսության արդի վիճակը, ինչպես նաև հաշվի առնելով ՀՀ-ում սոցիալ-տնտեսական վիճակը՝ սոցիալական բարելավման մեջ մեծ տեղ են հատկացնում ՀՀ-ում գյուղատնտեսության պոտենցիալի զարգացման հիմնախնդիրներին, հատկապես բուսաբուծության և անասնապահության ճյուղերի զարգացմանը, մասնավորապես բուսաբուծության մասով բարձր մթերատու սորտերի բարելավման առկա ցանքատարածությունները, ինչպես նաև բերքատու այգիները: Կարևորվել է ջերմոցային տնտեսությունների զարգացումը ՀՀ-ում և ներկայացվել են առաջարկներ և տեխնիկական լուծումներ: Անասնապահության ճյուղի տեսանկյունից ներկայացրել են առաջարկներ առկա անասնագլխաքանակը ավելացնելու և մթերատվությունը բարձրացնելու նպատակով՝ նոր բարձր-մթերատու կենդանիների ներկրումը ՀՀ՝ առկա ցեղատեսակների հետ տրամախաչման արդյունքում ցեղատեսակների բարելավման նպատակով:

Թեմայի շրջանակում հրապարակվել են մի շարք գիտական հոդվածներ:

IV. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

«Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ–ում» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ տ.գ.դ., Վ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում ԵՏՄ-ի ինտեգրացիոն գործընթացում հաշվարկվել են գործարար միջավայրի վրա ազդող հարկային վարչարարության ընթացակարգերի նվազեցման հնարավորությունները՝

մաքսային սահմանի վրա ԱԱՀ-ի դադարեցման համատեքստում: Բացի այդ, գնահատելով ԵՏՄ ԱԱՀ-ից ստացվող օգուտները, հաշվարկվել է, որ ՀՀ պետական բյուջե է ներառվելու 1,3 մլրդ դրամ:

2014թ. կառավարությանն են ներկայացվել երկրաբանահանքաբանական գիտությունների դոկտոր Հ.Ավագյանի թվով հինգ՝ «Պիրիտ հանքանյութը դիտարկել որպես մետաղական օգտակար հանածո», «ՀՀ բնական ցեոլիտները որպես կաթնատվության բարձրացման խթանիչ», «Մետալուրգիական գործարանների կառուցման անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում», «ՀՀ Քաջարանի պղնձամոլիբդենային կազմավորման հանքավայրի շահագործման արդյունավետության հիմնախնդիրները», «ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության և հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը», տ.գ.դ. Ա.Բայադյանի «ՀՀ ագրարային ոլորտի արտադրական գործընթացների և տնտեսվարման ձևերի կարգավորման հիմնախնդիրների լուծման ուղիները», տ.գ.թ. Ա.Թամազյանի «Ձեռնարկատիրության արդի հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում», տ.գ.թ. Գ.Կիրակոսյանի «Հարկային բեռի գնահատման հիմնահարցերը և հավասարաչափ բաշխման խնդիրները ՀՀ-ում» գիտական թեմաների շրջանակներում ստացված եզրակացությունները և առաջարկությունները, որոնք կարող են օգտակար լինել ՀՀ-ում իրականացվող հակաճգնաժամային միջոցառումների և նորացվող տնտեսական քաղաքականության համատեքստում:

V. Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2014թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 8-ում:

VI. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ նշելով համատեղողների թվաքանակն ըստ կազմակերպությունների, յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ համատեղ հրապարակումներ

Ինստիտուտը համագործակցում է Երևանի պետական (1 աշխատակից դասավանդում 1), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական (3), Հայաստանի պետական ճարտարագիտական (2), Անանիա Շիրակացի միջազգային հարաբերությունների (1), Հայաստանի ազգային ագրարային (1) համալսարանների հետ:

Ինստիտուտի տնօրեն ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Վլադիմիր Հարությունյանը ընդգրկվել է «Տնտեսության փոխակերպման տարածքային հիմնախնդիրներ» համառուսական գիտապրակտիկ ամսագրի գիտախմբագրական խորհրդի կազմում :

Ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող տ.գ.թ. Վիլեն Խաչատրյանը սույն թվականի օգոստոսի 3-5-ը մասնակցել է Տուլչա (Ռումինիա) «Պետություն-մասնավոր հատված համագործակցություն: ՓՄՁ-ների վերապատրաստման դասընթաց» խորագրով գիտաժողովին՝ որպես ՓՄՁ-ների տնտեսական հարցերով փորձագետ:

Ինստիտուտի կրտսեր գիտաշխատող Ալբերտ Հայրապետյանը սույն թվականի մարտի 13-17-ը մասնակցել է Իտալիայի Հանրապետության նախագահի, Իտալիայի ԱԳՆ-ի և ՄԱԿ-ի Հռոմի գրասենյակի բարձր հովանու ներքո Հռոմ քաղաքում անցկացված ՄԱԿ-ի «ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի ժողովրդավարացումը» թեմայով մոդել համաժողովին:

Սույն թվականի մայիսի 21-ին Աստանայում տ.գ.թ. Վիլեն Խաչատրյանը, կրտսեր գիտաշխատող Ալբերտ Հայրապետյանը մասնակցել են երիտասարդ գիտնականների «Ղազախստանի ինովացիոն տնտեսությունը կայուն զարգացման գլոբալիզացիայի պայմաններում» խորագրով միջազգային գիտական

նստաշրջանին: Վ.Խաչատրյանը հանդես է եկել «Տնտեսության և գիտության ինովացիոն զարգացման կոնցեպտուալ հիմունքները», Ա.Հայրապետյանը «Ինովացիայի դերն առևտրային կազմակերպություններում» թեմաներով:

Ինստիտուտի կրտսեր գիտաշխատող Ա.Մակարյանը Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան՝ ֆինանսական օժանդակության շնորհիվ՝ Հանրային քաղաքականության կրթաթոշակներ նախաձեռնություն՝ ծրագրի շրջանակներում ստացված դրամաշնորհի շրջանակներում իրականացնում է հետազոտություն «Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցության տնտեսական ազդեցության գնահատականը Հայաստանի տնտեսության վրա» թեմայով՝ 2014թ. հոկտեմբերից մինչև 2015թ. մայիս ամիսներին:

Համատեղողների թվաքանակը՝19

Համատեղ հրապարակումներ՝

1. ***ՀՊՃՀ-ի հետ***՝ Սարինյան Ռ.Ն., «Ուրվագիծ արդի հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության», Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ, 2013, 224 էջ:

2. ***Այլընտրանք հետազոտական կենտրոնի հետ***՝

Թ.Ն.Մանասերյան, «Տնտեսական անվտանգության ռազմավարության ուրվագծեր» ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, Եր., Այլընտրանք հետազոտական կենտրոն, 2014, 836էջ:

3. ***«Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ-ի հետ***՝ «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ), Եր., 2014, 1(21) 294 էջ:

Ինստիտուտի 2014թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 49-55-ում:

Աղյուսակ 49

2014թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)			
		Նպատակային ֆինանսավորում	Բազային ֆինանսավորում	Թեմատիկ ֆինանսավորում	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	380,0	129617,7	9161,0	-

Աղյուսակ 50

2014թ. ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» խորագրով	ՀՀ, Կոտայքի մարզ, Արզական, ՀՀ ԳԱԱ գիտաժողովների տանը հուլիսի 4-7, 2014թ. ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ.ՏԻ և ՀՊՏԻ	30	-
2	Գիտաժողով «Զարգացման ժամանակակից մարտահրավերներ» խորագրով	Ք.Երևան, Նալբանդյան 128, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան, հոկտեմբերի 29-31, 2014թ., ՀՊՏՀ և ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ	200	-

Աղյուսակ 51

2014թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	Ղազախստան	2	-	-
		Իտալիա	1	-	-
		Ռումինիա	1	-	-

Աղյուսակ 52

Կազմակերպության 2014թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակեր-պություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագի-տության ինստիտուտ	147868,2	5936,6	-	-	-

Աղյուսակ 53

Գիտաշխատողների 2014թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակեր-պություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան	հանրա-պետա-կան	արտա-սահ-մանյան
1.	Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	13	-	-	-	45	10	-	-

Աղյուսակ 54

2014թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակեր-պություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպի-րանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսա-գիտության ինստիտուտ	11/1	13/9	5/0	3/1

Աղյուսակ 55

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2015թ.

№	Կազմակեր-պությունը	Աշխատող-ների ընդհա-նուր թիվը	Գիտական աշխատող-ների ընդ-հանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմի-կոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտու-թյան դոկտոր-ներ	Գիտու-թյան թեկնա-ծուներ
.	Տնտեսագի-տության ինստիտուտ	66	51	1	1	8	25

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2015 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Եվրասիական տնտեսական միությանը անդամակցության հնարավոր ազդեցությունները ՀՀ տնտեսության վրա» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Թավադյան) թեմայի շրջանակներում.

- հիմնավորվել է, որ անհրաժեշտ է ճշգրտել և համաձայնեցնել ԵԱՏՄ երկրների տնտեսական քաղաքականության գերակայությունները, որոշել նպատակները, ձևավորել տնտեսության զարգացման նոր մոդել,
- ձևակերպվել են ՀՀ տնտեսության զարգացման ինտեգրացիոն ճանապարհների ընտրության սկզբունքները,
- հիմնավորվել է, որ ԵԱՏՄ ձևավորման լավագույն սցենարի հավանականությունը բարձր է միայն այն դեպքում, եթե ապահովվում է ԵԱՏՄ պայմանագրի առանցքային պահանջների կատարումը և իրականացվում է համաձայնեցված հարկաբյուջետային, դրամավարկային և, հատկապես, արժութային քաղաքականություն:

«Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում

- կարևորվել և հիմնավորվել է պետական պարտքի կառավարումն ու քաղաքական որոշումներն իրարից տարանջատելու անհրաժեշտությունը,
- հիմնավորվել է պետական պարտքի ներգրավման յուրաքանչյուր գործարքի ժամանակ նպատակի սահմանման անհրաժեշտությունը և պարտք ներգրավելու բացառիկ իրավունքի վերապահումը,

- պարտքային ճգնաժամից խուսափելու նպատակով առաջարկվել է ավելացնել ներքին պետական պարտքի մասնաբաժինը և, մասնավորապես, խնայողական պարտատոմսերի ծավալը,
- պետական պարտքի կառավարելիությունը ապահովելու նպատակով առաջարկվել է օրենսդրորեն ամրագրել պետական պարտքի սահմանային լրացուցիչ մեծություններ:

«Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց փոխհատուցման հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում

- տրվել են ցեղասպանության ժողովրդագրական, նյութական և ֆինանսական կորուստների վերաբերյալ մեկնաբանություններ,
- վերոնշյալ կորուստները գնահատվել է ըստ ՀՀ ազգային արխիվում պահվող հայտարարագրերի,
- ինչպես նաև հետազոտության առարկա է դարձել այդ կորուստների հատուցման հնարավոր ձևերի հիմնախնդիրը,
- ուսումնասիրության առարկա է դարձել նաև ցեղասպանության միջազգային իրավական պատասխանատվության հիմնախնդիրը և ցեղասպանության ֆոնդի ստեղծման ու հատուցման փաթեթի ձևավորման հիմնահարցերը:

II. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1) «Ներդրումային ծրագրերի իրականացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ իրական հատվածում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ք.Բաղդասարյան) թեմայի շրջանակներում հիմնավորվել է, որ.

- կատարվել է վերլուծություն ներդրումային քաղաքականության վերաբերյալ: Մասնավորապես, պետական ներդրումների ցածր տեսակարար կշիռը պետական բյուջեում, բնակչության սոցիալական վիճակը և խնայողությունների սղությունը, ներքին շուկայի տարողունակության և արտահանման ծավալների փոքր լինելը, վնասով աշխատող կազմակերպությունների թվաքանակի աճը, ֆինանսական ինստիտուտների թերզարգացվածության մակարդակը, միջազգային շուկայում մրցունակության լարվածությունը և այլ հիմնախնդիրներ հնարավորություն չեն ընձեռում կատարել մեծածավալ ազգային ներդրումներ,
- գնահատվել են ՀՀ օտարերկրյա ուղղակի ներդրումները և դրանց իրականացման ոլորտները 2007-2014թթ.՝ վերլուծելով ներդրումային գործունեությունը կարգավորող օրենսդրական դաշտը, «Օտարերկրյա ներդրումների» մասին ՀՀ օրենքը, ներդրումային հայեցակարգը,
- կատարվել է նաև վերլուծություն, համաձայն որի գնահատվել են հարկային օրենսդրությամբ սահմանված հարկային համակարգի ազդեցությունը ներդրումային գործունեության վրա:

2) «Կուտակային կենսաթոշակային համակարգի ներդրման ռիսկերի կառավարման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Ջատիկյան) թեմայի շրջանակներում

1. վերլուծվել է ՀՀ -ում ՀՆԱ -ի իրական աճը 2007 -2014թթ.,
2. ուսումնասիրվել է ՀՀ տնտեսության իրական հատվածում իրականացված օտարերկրյա ներդրումների ծավալը, կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների կողմից կայուն եկամտային, պահպանողական և հավասարակշռված կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների կառավարման արդյունքները,
3. գնահատվել է ֆինանսական ռիսկերի կառավարման գործընթացի հիմնական փուլերը, ՀՀ -ում կենսամակարդակի

հիմնական սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշները, ՀՀ առկա և մշտական բնակչության թվաքանակը և սեռատարիքային կազմը, ՀՀ ազգաբնակչության կյանքի միջին տևողությունը և մի շարք այլ ցուցանիշներ,

4. հիմնավորվել է այնպիսի ռիսկերի առկայությունը, ինչպիսիք են աղքատության մակարդակի ավելացումը, պետական բյուջեի ծախսային բեռի ավելացումը, միջոցների կուտակման և հետագա բաշխման մեխանիզմների անկատարությունը և ՀՀ-ից կապիտալի հնարավոր արտահոսքը:

Նոր կենսաթոշակային համակարգի ներդրման ռիսկերի արդյունավետ կառավարման նպատակով առաջարկվել է.

- արտասահմանյան երկրների կենսաթոշակային համակարգերի ռիսկերի, կառավարման առաջատար փորձի ուսումնասիրության հիման վրա հնարավոր ֆինանսական ռիսկերի առաջացման նկատմամբ մշտական վերահսկողության իրականացումը,
- ռիսկերի կառավարման համապատասխան ռազմավարության մշակումը և իրագործումը,
- ներդրվող միջոցների ապահովագրումը,
- ֆինանսական շուկաների զարգացման միտումների մշտական հետազոտությունը և ֆինանսական ռեսուրսների արդյունավետ ներդրման նոր ընձեռված հնարավորությունների օգտագործումը:

3) «Ֆինանսական միջոցների կազմավորման և օգտագործման բարելավման ուղիները ՀՀ ագրարային ոլորտում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել է ագրարային, շուկայական ենթակառուցվածքների զարգացման հնարավորությունները, մարքեթինգի, խորհրդատվության ու տեղեկատվության հասանելիությունը:

Բացահայտվել են ՀՀ առևտրային բանկերի, Համաշխարհային բանկի միջազգային և վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող ֆինանսական միջոցների ներկա վիճակը և դրա օգտագործման արդյունավետությանը խոչընդոտող հանգամանքներն ու լուծման ուղիները և դրանց համահունչ առաջարկվել է.

- գյուղացիական տնտեսություններում արտադրական սպասարկման՝ պարարտանյութերով, թունաքիմիկատներով, այլ նյութական միջոցներով ապահովման խնդրի լուծման նպատակով, համայնքներում ստեղծել վճարովի ծառայություն մատուցող կառույց,
- պետության կողմից տարբեր ծրագրերով հանրապետություն ներկրված գյուղատնտեսական տեխնիկան, պարարտանյութերը, թունաքիմիկատները տրամադրել ոչ թե առանձին անհատ հողագործներին, այլ համայնքներում ձևավորվող մասնագիտացված կազմակերպությանը (կոոպերատիվին),
- գյուղատնտեսության վարկավորման բարելավման համար կարևորվում է գրավադրման մեխանիզմների կատարելագործումը, վարկային տոկոսադրույքի իջեցումը, սուբսիդավորման մասնաբաժնի ավելացումը, մարման ժամկետների ավելացումը,
- տրամադրվող վարկերի գումարը առաջարկվել է դարձնել մինչև 10 տարի, իսկ տոկոսադրույքը նվազեցնել 2-3%-ի չափով:

Նոր ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելու համար տրամադրել նախնական կապիտալ, առաջիկա հինգ տարիներին ազատելով հարկերից:

4) «Եվրասիական տնտեսական միությանը անդամակցության հնարավոր ազդեցությունները ՀՀ տնտեսության վրա» (ղեկավար՝ տ.գ.դ.Ա.Թավադյան) թեմայի շրջանակներում

- Վերլուծվել են ԵԱՏՄ երկրների տնտեսության ներուժի մեծացման տեսանկյունից հակաճգնաժամային քայլերի համաձայնեցման ուղիները։
- Ուսումնասիրվել է Հայաստանի արտաքին տնտեսական կապերի իրական վիճակը։
- Գնահատվել է ազգային արժույթների կիրառման նպատակահարմարությունը, հատկապես ռազմավարական ապրանքների համար։ Վերլուծվել է ԵԱՏՄ երկրների համաձայնեցված դրամավարկային քաղաքականության ազդեցությունը ազգային արժույթով փոխաշվարկների վրա։
- Հետազոտվել է համաձայնեցված դրամավարկային և հարկաբյուջետային քաղաքականության նպատակահարմարությունը և արդյունավետությունը ԵԱՏՄ երկրներում։

5) «Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց փոխհատուցման հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում գնահատականներ են տրվել ցեղասպանության ժողովրդագրական, նյութական և ֆինանսական կորուստների վերաբերյալ։

- Հատուկ ուշադրություն է դարձվել նաև հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական պատասխանատվության հիմնախնդիրներին, ինչպես նաև ցեղասպանության ֆոնդի ստեղծման ու հատուցման փաթեթի ձևավորման հիմնահարցերին։

6) «Հայ տնտեսագիտական մտքի արդի ընթացքի ուրվագծեր։ Նորագույն շրջանի հայ տնտեսագիտական միտքը» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ռ.Սարինյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրություններ են իրականացվել XX դարասկզբի և արդի հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության կտրվածքներով։ «Բախշի Իշխանյան» գրքում առաջին անգամ համակարգվում են հայ մտավոր պատմության նշանավոր անուններից մեկի տնտեսագիտական հայացքները, որում ցույց է տրվում, որ.

1. նա ընդլայնում է XX դարասկզբի հայ տնտեսագիտական մտքի տեսապատմական սահմանները՝ տնտեսական երևույթների վերլուծության ժամանակ կիրառելով սոցիոլոգիական մեթոդը,
2. նրա հետազոտությունը Առաջին համաշխարհային պատերազմի գերմանական միլիտարիզմի պատճառների բացահայտման առումով դուրս է զուտ ազգային շրջանակներից,
3. ժողովրդավարության վերաբերյալ նրա ուսումնասիրությունները ուսանելի են պատմության ուսումնասիրության համար։

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1) «Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ սկսած 2009 թվականից տեղի է ունեցել պետական պարտքի աճման միտում՝ 2014 թվականի վերջին կազմելով 1,969.8 մլրդ դրամ և 2009 թվականի մակարդակը գերազանցեց 699.1 մլրդ դրամով։ ՀՀ պետական և ՀՆԱ հարաբերակցությունն ամենաբարձրն է եղել 2002թ.-ին (45.8%) և 2012թ.-ին (44.3%), իսկ ամենացածրը՝ 2007թ.-ին (16.4%), այսինքն՝ ըստ ուսումնասիրվող տարիների ունեցել ենք նվազման, այնուհետև աճման միտում։

ՀՀ պետական պարտքի կառավարման արդյունավետության բարձրացման մոտեցումներն ու դրանց լուծման ուղիների շարքում կարևոր նշանակություն ունի հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- պարտքային ճգնաժամից խուսափելու նպատակով առաջարկվել է ավելացնել ներքին պետական պարտքի մասնա-

բաժինը և, մասնավորապես, խնայողական պարտատոմսերի ծավալը,

- պետական պարտքի կառավարելիությունն ապահովելու նպատակով առաջարկվել է օրենսդրորեն ամրագրել պետական պարտքի սահմանային լրացուցիչ մեծություններ:

2) «Պարենային անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ -ում» (ղեկավար՝ տ.գ.թ. Դ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում՝

- կատարվել են սննդարդյունաբերության ճյուղի, մասնավորապես սննդամթերքի տարբեր տեսականու մասով համախառն թողարկված արտադրանքի և արտաքին առևտրի վիճակագրական ցուցանիշների համեմատական վերլուծություններ,
- վերլուծության արդյունքում առաջարկվել է համապատասխանեցնել ՀՀ ստանդարտները ԵՏՄ միասնական ստանդարտներին, հատկապես մսամթերքի արդյունաբերության ենթաճյուղում,
- առաջարկվել է գյուղացիական տնտեսությունների ֆինանսական միջոցների ձեռքբերումը իրականացնել կոոպերատիվների միջոցով, որի շնորհիվ համապատասխան գույքի գրավադրմամբ հնարավոր կլինի ֆինանսական հաստատություններից ստանալ ֆինանսական ռեսուրսներ,
- առաջարկվել է նաև վարչարարության միջոցով պարենային շուկայի վերահսկողության իրականացում, որը միտված է լուծել տնտեսական խնդիրներ:

V. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

«Եվրասիական տնտեսական միությանը անդամակցության հնարավոր ազդեցությունները ՀՀ տնտեսության վրա» (ղեկավար՝ տ.գ.դ.Ա.Թավադյան) թեմայում գնահատվել են ԵԱՏՄ երկրների տնտեսության ներուժի մեծացման տեսանկյունից հակաճգնաժամային քայլերի կոորդինացման ուղիները: Հայաստանի տնտեսական աճի տեսանկյունից ներկայացվել է ԵԱՏՄ պայմանագրի առանցքային հոդվածները և նրանց ճշգրտման հնարավորությունները:

Գնահատվել է արտահանում-ՀՆԱ հարաբերակցությունը: Հիմնավորվել է, որ այդ ցուցանիշը Հայաստանի համար պետք է լինի ոչ պակաս, քան 30%: Հաշվի առնելով այն, որ այդ ցուցանիշը չի գերազանցում 15%-ը, ձևավորվել են, հատկապես, պատրաստի արտադրանքի, արտահանման հնարավորությունները, ինչպես ԵԱՏՄ, այնպես էլ ԵՄ և այլ երկրներ:

Հիմնավորվել է ԵԱՏՄ երկրների մակրոտնտեսական քաղաքականության համաձայնեցման անհրաժեշտությունը, ինչը փաստացի հանդիսանում է ԵԱՏՄ պայմանագրի պահանջը: Ցույց են տրվել ՀՀ տնտեսության համար հնարավոր էֆեկտները այդ քայլից: Ելնելով դրանից ձևակերպվել են համակարգված քայլեր, որոնք անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ տնտեսության ինտեգրացիոն էֆեկտները հնարավորինս մեծացնելու համար:

«Ֆինանսական միջոցների կազմավորման և օգտագործման բարելավման ուղիները ՀՀ ագրարային ոլորտում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայում

- ուսումնասիրվել է ագրարային ոլորտի ֆինանսավորման, վարկավորման և դրանց օգտագործման արդյունավետությունը, ՓՄՁ-ների, կոոպերատիվների գործունեության բարելավման համար ֆինանսների հասանելիությունն ու դրանց հա-

մահունչ բացահայտվել են խոչընդոտող հանգամանքները և տրվել են լուծման ուղիները:

- Ագրարային ոլորտի բարելավման նպատակով ուսումնասիրության արդյունքում հիմնավորվել է տնտեսապես զարգացող երկրների փորձին համահունչ կոոպերատիվների հետագա խթանումն ու ընդլայնումը, ինչպես նաև նոր ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման համար, առաջարկվել է ստեղծել ֆինանսական կառույցներ և առաջիկա հինգ տարիներին տալ հարկային արտոնություններ:
- Վերլուծվել և հիմնավորվել է հիփոթեքային վարկերի դրական ազդեցությունը, որը կնպաստի արտադրական գործընթացներում նորամուծությունների ներդրմանն ու զարգացմանը:

V. Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2015թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 9-ում:

VI. Տեղեկություններ հաշվետու տարում պատվավոր կոչումների և պարգևատրումների արժանացած գիտնականների մասին՝

ՀՀ պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ծրագրերում և թեմաներում ընդգրկված բարձր արդյունավետությամբ աշխատող գիտաշխատողներին հավելավճարի տրամադրման հայտերի ընտրության մրցույթում հաղթող են ճանաչվել ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանը և տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Հ.Բայադյանը:

VII. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ նշելով համատեղողների թվաքանակն ըստ կազմակերպությունների, յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ համատեղ հրապարակումներ

Ինստիտուտը համագործակցում է Երևանի պետական (2 աշխատակից դասավանդում են), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական (3), Հայաստանի պետական ճարտարագիտական (3), Հայաստանի ազգային ագրարային (3), Հայ ամերիկյան (1) համալսարանների հետ:

Ինստիտուտի տնօրեն ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Վլադիմիր Հարությունյանն ընդգրկվել է համառուսական գիտապրակտիկ «Տնտեսության փոխակերպման տարածքային հիմնախնդիրների» ամսագրի գիտախմբագրական խորհրդի կազմում, Չորրորդ միջազգային ֆորումի «Ռուսաստանը XX դարում՝ գլոբալ հրավերներ և զարգացման հեռանկարներ» կազմկոմիտեի անդամ:

Այս տարի համագործակցության հուշագիր է կնքված Գավառի պետական համալսարանի հետ՝ իրականացնել ծրագրեր կրթական, գիտահետազոտական գործունեության, երիտասարդ մասնագետների պատրաստման ոլորտում, ովքեր զբաղվում են տնտեսագիտության տեսական և գործնական խնդիրների, հայ և արտասահմանյան տնտեսագիտական մտքի պատմության ուսումնասիրությամբ:

Տ.գ.դ., պրոֆեսոր Աշոտ Թավադյանը մասնակցել է

- «Կյանքը պատժամիջոցների պայմաններում, միջազգային փորձ» միջազգային գիտաժողովին, «Ճգնաժամի պայմաններում արժութային անվտանգությունը», զեկույց, ԱՊՀ, երկրների ինստիտուտ, Մոսկվայի պետական համալսարանի Լոմոնոսովի անվ. տնտեսագիտական ֆակուլտետի հետ համատեղ:
- Եվրասիական նախագիծ 2015. ընդհանուր հարևանության

պետությունների սպասումների մարմնացում միջազգային փորձագիտական սեմինար «Եվրասիական ինտեգրացիա. ԶԼՄ-ների և տնտեսության մարտահրավերները», Մոսկվա, Կլոր սեղան, ՌԻԱ Նովոստի:

- «Եվրասիական տնտեսական ինտեգրացիա» X միջազգային գիտաժողով, 2015 թվականի հոկտեմբերի 29, Մոսկվա, Եվրասիական զարգացման բանկ: Լիագումար նիստ «Տնտեսագետների զրույց (երկխոսություն). ԵԱՏՄ տնտեսական զարգացման վեկտորները ճգնաժամի պայմաններում»:

Ավագ գիտաշխատող տ.գ.դ. Դավիթ Հարությունյանը մասնակցել է.

- Բիզնես ֆորումին, որի նպատակը Հայաստանի արտահանման ապահովագրության գործակալության և իրանի արտահանման երաշխավորման ֆոնդի միջև հուշագրի ստորագրումն էր: Այն միտված էր կողմերի միջև առևտրի և ներդրումների խթանմանն ու աջակցությանը (Իրան-Հայաստան Բիզնես ֆորում, նոյեմբերի 9, 2015թ.): «Doing business in Armenia» զեկույցում Դավիթ Հարությունյանը ներկայացրել է Հայաստանի ներդրումային միջավայրը, ՕՈՒՆ-ների խթանման և պաշտպանության մեխանիզմները, արտահանման և ներմուծման կարգավորման ուղիները ՀՀ հարկային համակարգի, բիզնեսի գրանցման, լիցենզավորման ու սեփականության իրավունքների գրանցման առանձնահատկությունները և այլն:
- «Հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները», աշխատաժողովին (Կիև, Ուկրաինա, ապրիլի 23-24, 2015թ.), որի ընթացքում ներկայացրել է ՀՀ-ում հարկային համակարգում առկա խնդիրները, հարկային հաշվետվությունների ներկայացման և վարչարարության հետ կապված տարբեր հարցեր:

Համատեղողների թվաքանակը՝ 19

Համատեղ հրապարակումներ՝

1. *ՀՊՃՀ-ի հետ*՝ Ռ.Ն.Սարինյան, Ա.Ս.Թադևոսյան, Բախշի Իշխանյան. տնտեսագիտական հայացքները, «Ճարտարագետ» հրատ., Եր., 2015, 136 էջ:
2. *«Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ-ի հետ*՝ «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Եր., 2015, 1(22) 359 էջ:
3. ՀՊՏՀ-ի «Զարգացման ժամանակակից մարտահրավերներ», ՀՊՏՀ 24-րդ գիտաժողովի (2014թ. հոկտեմբերի 29 -31) նյութեր, Եր., «Տնտեսագետ», 2015, մաս 1՝ 772 էջ, մաս 2՝ 536 էջ:
4. «Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց հատուցման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածու), Ժողովածուն նվիրված է Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին՝ 1915 -2015թթ., Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ, 2015, 174 էջ:

Ինստիտուտի 2015թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 56-62-ում:

Աղյուսակ 56

2015թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)			
		Նպատակային ֆինանսավորում	Բազային ֆինանսավորում	Թեմատիկ ֆինանսավորում	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	162093,4	5534,0	5742,0

Աղյուսակ 57

2015թ. ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	2	3	4	5
1.	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ -ում» խորագրով	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ և ՀՊՏԻ հունիսի 4 -7, 2015թ.	60	-
2.	Գիտաժողով «Գիտելիք, նորաստեղծություն և զարգացում» խորագրով	Ք.Երևան, Նալբանդյան 128, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան, ՀՊՏՀ և ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ նոյեմբերի 11-13, 2015թ.,	40	-
3.	Գիտաժողով «Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց հատուցման հիմնախնդիրները» (նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին՝ 1915-2015թթ.	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ և ՀՊՏԻ դեկտեմբերի 3-4, 2015թ.	50	

Աղյուսակ 58

2015թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	ՌԴ	3	-	-
		Ուկրաինա	1	-	-
		Իրան	1	-	-

Աղյուսակ 59

Կազմակերպության 2015թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակերպություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	167627,4	5742,0	-	-	-

Աղյուսակ 60

Գիտաշխատողների 2015թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակերպություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	2	-	-	-	85	27	-	-

Աղյուսակ 61

2015թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	14 / 0	10 / 4	5 / 0	3 / 1

Աղյուսակ 62

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2016թ.

№	Կազմակերպությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածուներ
.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	71	59	1	1	8	31

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2016 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները

«Տնտեսվարող սուբյեկտների ֆինանսատնտեսական գործունեության գնահատման հիմնահարցերը և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում առաջարկվել է.

- տարբեր ճյուղերում ներդրումային ծրագրերի խթանում, բյուջետային բոլոր ծախսերի կրճատում, հարկային վարչարարության բարեփոխում, փոքր ու միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագրերի ընդլայնում՝ ապահովելով մրցակցությունը,
- ապահովել կազմակերպությունների մրցունակության համակողմանի քանակական գնահատման միասնական մեթոդիկայի կիրառումը, որի կարիքը ունեն հայրենական բոլոր կազմակերպությունները։

«Հայաստանի Հանրապետության ինտեգրացման գործընթացների հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Թավադյան) թեմայի շրջանակներում հիմնավորվել է, որ

- անհրաժեշտ է ձևավորել ՀՀ տնտեսության զարգացման նոր մոդել, որը հաշվի կառնի ՀՀ տնտեսության ներքին ու արտաքին մարտահրավերները, կանխատեսելով ակնկալվող արդյունքները,
- եզրակացվել է, որ Հայաստանի համար ԵԱՏՄ ինտեգրացիոն ներուժի արդյունավետ օգտագործման հանձնարարականները պետք է հաշվի առնեն նաև երկրի տնտեսական անվտանգության խնդիրները,

- Հայաստանը առևտրատնտեսական արդյունավետ հարաբերություններ զարգացնելու զգալի ներուժ ունի ինչպես հարևան երկրների՝ Վրաստանի և Իրանի հետ, այնպես էլ ԵՄ անդամ մի շարք պետությունների հետ։

«Հարկաբյուջետային քաղաքականության բարելավման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկն. Կ.Սարգսյան) թեմայի շրջանակներում.

- ՀՀ-ում գործարար միջավայրի ակտիվացման, տնտեսական աճի խթանման և սոցիալական լարվածության թուլացման տեսանկյունից առավել մեծ նշանակություն ունի հարկային բեռի կրճատումը և միաժամանակ հարկման բազայի ընդլայնումը, ինչը թույլ կտա Հայաստանի հարկային համակարգն ավելի արդյունավետ դարձնել։ Որպես հարկային ոլորտի բարեփոխումներ՝ առաջարկվել է.
- ԱԱՀ-ի տարբերակված դրույքաչափերի կիրառումը՝ մասնավորապես կենսական նշանակության ապրանքների և ծառայությունների համար կիրառելով ԱԱՀ-ի նվազեցված դրույքաչափի սահմանումը,
- շահութահարկի գծով արագացված ամորտիզացիայի կիրառումը,
- կազմակերպության հարկվող շահույթի նվազեցումն այն գումարի չափով, որն ուղղվելու է ներդրումների ֆինանսավորմանը,
- կազմակերպության շահույթից նվազեցվող ծախսերի առավելագույն նորմաների վերանայումը,
- ֆիզիկական անձանց հարկային բեռի կրճատումը։

II. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

1) «Տնտեսվարող սուբյեկտների ֆինանսատնտեսական գործունեության գնահատման հիմնահարցերը և դրանց լուծ-

ման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրվել է.

- տնտեսվարող սուբյեկտների ֆինանսատնտեսական գործունեությունը, դրանց ֆինանսական արդյունքների և դրանից բխող շահութաբերության ցուցանիշները, ֆինանսական կայունության գնահատումը, ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքների հաղթահարման հնարավոր ուղիները, վերամշակող կազմակերպությունների և արտադրողների միջև պայմանագրային հարաբերությունների զարգացումը, ֆինանսական ռեսուրսների մատչելիության բարելավումը, արտադրական կազմակերպությունների ռիսկերի վերլուծությունը և ռիսկերի նվազեցման եղանակներն ու ուղիները: Կատարված վերլուծությունների արդյունքում առաջարկվել է.
- բարձրացնել իրացումից ստացած զուտ հասույթի չափը համախառն ներքին արդյունքի կազմում, որը հնարավորություն կտա նպաստելու ավելի շահութաբեր արտադրատեսակների ծավալների ընդլայնմանը,
- ագրովերամշակման ոլորտի կարևորագույն հիմնախնդիրներից են՝ մատչելի վարկերի ներգրավումը:

2) «Հարկաբյուջետային քաղաքականության բարելավման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Կ.Սարգսյան) թեմայի շրջանակներում.

- հետազոտվել և վերլուծվել են հարկաբյուջետային քաղաքականության տեսամեթոդական հիմքերը,
- վերլուծվել են հարկաբյուջետային քաղաքականության առանձնահատկությունները, ինչի արդյունքում և բացահայտվել են ոլորտում առկա հիմնախնդիրները,
- ուսումնասիրվել է հարկաբյուջետային քաղաքականության ոլորտում արտերկրյա փորձը և իրականացվել են համեմատական վերլուծություններ,
- առաջարկվել են հարկաբյուջետային քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման յուրովի մոտեցումներ:

3) «Հայաստանի Հանրապետության ինտեգրացման գործընթացների հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Թավադյան) թեմայի շրջանակներում.

- բացահայտվել են ՀՀ տնտեսության արտաքին և ներքին մարտահրավերները: Որպես արտաքին մարտահրավերներ են մատնանշվել տարածաշրջանում ոչ կայուն իրավիճակը, Ռուսաստանում գնողունակության անկումը, ԵԱՏՄ–ում մակրոտնտեսական քաղաքականության չհամաձայնեցվածությունը, ինչպես նաև՝ համաշխարհային շուկայում գունավոր մետաղների գների անկումը, իսկ ներքին մարտահրավերները պայմանավորված են դրամավարկային և հարկաբյուջետային քաղաքականությունների ոչ բավարար համաձայնեցմամբ և կոռուպցիայի բարձր մակարդակով:

ԵԱՏՄ ինտեգրացիոն ներուժի արդյունավետ օգտագործման ուղիների բացահայտման նպատակով հետազոտվել են այդ ներուժի իրացման խոչընդոտներն ու հեռանկարներն՝ ըստ ինտեգրացիոն համագործակցության զարգացման այն ուղղությունների, որոնք առաջարկվել են Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի կողմից: Փորձ է կատարվել որոնել ուղիներ՝ ՀՀ տնտեսության զարգացման բոլոր իրատեսական ու անիրատեսական հեռանկարների հանգույցները Եվրասիական տնտեսական տիրույթում շաղկապելու համար:

Ուսումնասիրվել են Հայաստանի տնտեսական ինտեգրացիայի այլընտրանքային ուղղությունները՝ մասնավորապես հայ-իրանական և ՀՀ-ԵՄ առևտրատնտեսական համագործակցության զարգացման հեռանկարները: Վերլուծվել են հայ-իրանական ներդրումների դինամիկան և կառուցվածքը:

4) «Հայ-իրանական տնտեսական հարաբերությունների հեռանկարներն ու ուղղությունները ժամանակակից աշխարհաքաղաքական պայմաններում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկ-

նածու Հ.Մարկոսյան):

Առկա հնարավորությունների և գործարկված ծրագրերի տեսանկյունից կարևոր ենք համարում հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

1. Տարածաշրջանային տրանսպորտային ցանցի մաս կազմելու նպատակով ֆինանսական ռեսուրսների կոնսոլիդացմամբ ավարտին հասցնել հյուսիս–հարավ ավտոմայրուղու շինարարությունը՝ որից հետո միայն անցնել երկաթգծի կառուցման նպատակահարմարության քննարկմանն ու իրականացմանը, քանզի նման մասշտաբային նախագծերի միաժամանակյա իրականացումը կարող է վտանգել դրանց իրագործելիությունը:

2. ԵՏՄ տարածք վերամշակված գյուղմթերքի անխափան մատակարարում իրականացնելու, հայրենական վերամշակող արդյունաբերության սեզոնային ծանրաբեռնվածության հարթեցման նպատակով կազմակերպել իրանական ծագմամբ գյուղմթերքի ներկրման, վերամշակման և արտահանման աջակցության մեխանիզմներ:

3. Վերջին տարիներին արագընթաց զարգացում ապրող այլընտրանքային էներգիայի օգտագործման, ժամային ծանրաբեռնվածության համահարթեցման, եղանակային և բնակլիմայական գործոններով պայմանավորված էներգիայի գերարտադրության և պակասորդի հաղթահարման նպատակով մշակել և ներդնել էներգիայի փոխադարձ մատակարարումների և փոխհաշվարկների մեխանիզմներ:

4. Զբոսաշրջության խթանման նպատակով, մի շարք զբոսաշրջային երկրների օրինակով, թույլատրել առևտրի և սպասարկման կետերում արտարժույթով վճարումներ կատարելու հնարավորությունը, ինչը կխթանի ոչ միայն իրանցի, այլև այլ երկրներից ժամանած զբոսաշրջիկների կողմից ավելի շատ գնումներ կատարելուն:

5) «ՀՀ վերամշակող արդյունաբերական արտադրանքի արտահանման և ներդրումային գործունեության արդի հիմնախնդիրները ԵԱՏՄ ինտեգրացման համատեքստում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ք.Բաղդասարյան) թեմայի շրջանակներում բացահայտվել է, որ

1. Լեռնային Ղարաբաղի շարունակվող հակամարտության հետևանքով իր չորս սահմաններից երկուսի (Թուրքիայի և Ադրբեջանի հետ) փակումը, բերում են ՕՈՒՆ-ների կրճատման,

2. քաղաքական սահմանափակումները օտարերկրյա շուկայի ծավալի ցուցանիշով երկիրը 144-րդ երկրների շարքում ինքնըստինքյան զետեղում են Մրցունակության համաշխարհային 2014-2015թթ. ցուցիչի 126-րդ տեղում և հանգեցնում են բարձր տրանսպորտային ծախսերի, ինչը կարող է ճնշել արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված ներդրումների մասով Հայաստանի ակնկալիքները,

3. ԵՏՄ երկրների միջև ՕՈւՆ-ների համար գնալով ավելացմամբ մրցակցությունը, որը ենթադրում է, որ ընդունող երկրները պետք է իրականացնեն ՕՈւՆ-ներ ներգրավելու ամենաարդյունավետ ռազմավարությունները՝ միաժամանակ ապահովելով և առավելագույնի հասցնելով դրա ներդրումը երկրի զարգացման նպատակների կենսագործման հարցում,

6) «Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց փոխհատուցման հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ. Վ.Հարությունյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են Բուրսայի և Ադանայի նահանգներում բնակվող հայերի սեփականության, ինչպես նաև եկեղեցու տնօրինության տակ գտնվող անշարժ գույքի նկարագիրը նախքան 1915 թ., ինչպես նաև կորուստները Հայոց ցեղասպանության տարիներին: Բուրսայի նահանգի դեպքում ներկայացվել է շերամաբուծության և թեթև արդյունաբերության մեջ հայ գործարար-

ների դերը, Ադանայի և Բուրսայի նահանգների պարագայում՝ հանքերի մասին տեղեկատվություն: Տրվել է Ադանայի նահանգը՝ որպես հարևան նահանգների համար արտագնա աշխատանքի վայր (150,000) և վերջիններիս զբաղվածության հնարավորությունները տարբեր ոլորտներում: Բուրսայի նահանգի դեպքում ներկայացվել է տարբեր եկեղեցիների ունեցվածքի և/կամ անշարժ գույքի նկարագիրը, որը հնարավորություն է տալիս ստանալու միջին եկեղեցու սեփականության տակ գտնվող գույքի նկարագիրը: Ադանայի և Բուրսայի նահանգներում ներկայացվել է հայերի զբաղվածության նկարագիրը, ըստ տնտեսության ոլորտների, ինչպես նաև տնտեսության տարբեր ճյուղերում առանձին ձեռնարկությունների և վերջիններիս կողմից արտադրված ապրանքների սպառման շուկաների նկարագիրը: Ադանայի նահանգում նշվել է նահանգի որոշ բնակավայրերում բնակվող հայերի ունեցվածքի վերականգնման համար անհրաժեշտ գումարի չափը՝ 700,000 Օսմանյան կայսրության ոսկի (1918թ. գներով կամ 39.5 մլն. ԱՄՆ դոլար 2016թ. գներով):

7) «Միգրացիոն գործընթացների կարգավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Զատիկյան) թեմայի շրջանակներում ներկայացվել են ինչպես ՀՀ-ի միգրացիոն տեղաշարժերի ներկայիս վիճակը, երկիր օտարերկրյա աշխատուժի ներգրավման հետ կապված խնդիրները: Առանձնացվել են այն գործոնները, որոնք նպաստում և զսպում են աշխատանքային միգրացիան: Ցույց է տրվել, որ աշխատանքային միգրանտների դրամական փոխանցումները լրջորեն ազդում են ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման վրա: Նշվել է միգրանտների դրամական փոխանցումների դերի աճը ՀՀ տնտեսության զարգացման գործընթացում որպես կապիտալի նոր աղբյուր, դրանց տարբերությունները ֆինանսական այլ հոսքերից, ինչպես նաև ներկայացվել է արտասահմանյան

երկրների փորձը դրամական եկամուտների ներդրումների փոխանակման գործում:

Թեմայի շրջանակում բացահայտվել են նաև ընկերությունների ներդրումային գործունեության խթանման միջոցով տնտեսության զարգացման հնարավորությունները, ուսումնասիրվել են գործազրկության մակարդակի կրճատման, նոր աշխատատեղերի ստեղծման, կենսամակարդակի բարձրացման և տնտեսության համաչափ զարգացման ապահովման հիմնախնդիրները:

Ներկայացվել է տարբեր երկրների աշխատանքային միգրացիայի կարգավորման փորձը, ինչպես նաև նշվել է ՀՀ պետական միգրացիոն քաղաքականության առաջնահերթությունները, մասնավորապես, ՀՀ-ից երիտասարդ կադրերի արտահոսքի կրճատման նպատակով:

8) «Հայ տնտեսագիտական մտքի արդի ընթացքի ուրվագծեր. գիտական հետագիծ» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ռ.Սարինյան) թեմայի շրջանակներում ուսումնասիրությունների արդյունքներն իրացվել են հետևյալ հրապարակումներում.

Մենագրություններ

- Վ.Հարությունյան, Ռ.Սարինյան, Տնտեսագիտության ինստիտուտը 10 տարում. 2006-2016թթ. (հետազոտական արդյունքների ուրվագիծ), «Գիտություն» հրատ., 2016, 223 էջ:

Աշխատությունն ուրվագծում է տնտեսագիտության ինստիտուտի տասնամյա (2006-2016թթ.) հետազոտական գործունեության հետագիծը: Նյութը ենթարկելով որոշակի թեմատիկ համակարգման (տնտեսական ճգնաժամեր, հարկային տնտեսագիտություն, գիտություն և տնտեսական աճ, միջազգային տնտեսագիտություն, կառավարչական միտք, տնտեսության իրական հատված, տնտեսագիտական մտքի պատմություն) կատարվել են վերլուծություններ դրանց դիտակետերի և կիրառական տեսանկյունների վերաբերյալ:

- Հրատարակվել է Ավետիք Արասխանյանը և իր «Մուրճը» մենագրությունը (Ռ.Սարինյան, Ա.Թաղնոսյան):

Վերսկսվել են «Հայ տնտեսագետներ» գրքի նոր նյութերի հավաքումը հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության առանձին շրջանների վերաբերյալ մենագրության լրամշակված հրատարակության աշխատանքները, ինչպես նաև հրատարակության է պատրաստվում «Հայ տնտեսագիտական մտքի երկու դարը» (գիտակենսագրական հանրագիտարան) խորագրով գրքի I մասը:

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական հետազոտություն չենք ունեցել:

IV. Գիտական գործունեության կիրառական մշակումների արդյունքները

«Տնտեսվարող սուբյեկտների ֆինանսատնտեսական գործունեության գնահատման հիմնահարցերը և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Բայադյան) թեմայում.

- Ուսումնասիրվել, վերլուծվել և հիմնավորվել է «Երևանի կոնյակի գործարան» ՓԲԸ օրինակով գյուղատնտեսական արտադրանք (մթերք) արտադրող սուբյեկտների և վերամշակող արտադրական կազմակերպությունների միջև կնքված ու գործող պայմանագրերի նպատակահարմարությունը, առաջարկվել է ՀՀ կառավարության կողմից արտադրողներին սուբսիդավորման իրականացում՝ շուկայական գնի և նվազագույն սահմանված գնի միջև եղած տարբերության չափով,
- արտադրական ռիսկերի կառավարման նվազեցման համար առաջարկվել է ստեղծել համաֆինանսավորման սկզբունքով ապահովագրության նոր համակարգի արագ ձևավորում, որին հետագայում կնպաստի միջհամայնքային միավորումների նոր համակարգի ստեղծումը:

«Հայաստանի Հանրապետության ինտեգրացման գործընթացների հիմնախնդիրները» (ղեկավար՝ տ.գ.դ. Ա.Թավադյան) թեմայի շրջանակներում.

- ՀՀ ինտեգրացիոն էֆեկտները գնահատելու համար առաջարկվել է ստեղծել բազմաչափ ռեգրեսիոն մոդել այդ համատեքստում, մասնավորապես ուսումնասիրվել է ՀՆԱ-ի վրա ինտեգրացիոն գործընթացները պայմանավորող փոփոխականների ազդեցությունը:
- Առաջարկվել է էապես կրճատել վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի և գնաճի տարբերությունը ավելի քան 2-3 տոկոսային կետով:
- Հիմնավորվել է, որ էներգետիկ գլոբալ շուկայի արդի զարգացումներին համահունչ Հայաստանի նման երկիրը, որը զգալիորեն կախված է էներգակիրների ներկրումից, պետք է աստիճանական անցում կատարի էներգիայի այլընտրանքային (վերականգնվող) աղբյուրների օգտագործմանը:

V. Ինստիտուտի գիտաշխատողների կողմից 2016թ. հրատարակված մենագրությունների, համահեղինակությամբ գրքերի և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 10-ում:

VI. Տեղեկություններ հաշվետու տարում պատվավոր կոչումների և պարգևատրումների արժանացած գիտնականների մասին՝

ՀՀ պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ծրագրերում և թեմաներում ընդգրկված բարձր արդյունավետությամբ աշխատող գիտաշխատողներին հավելավճարի տրամադրման հայտերի ընտրության մրցույթում հաղթող են ճանաչվել ինստիտուտի

տնօրեն, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Լ.Հարությունյանը և տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Հ.Բայադյանը:

VII. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ նշելով համատեղողների թվաքանակն ըստ կազմակերպությունների, յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ համատեղ հրապարակումներ

Ինստիտուտը համագործակցում է Երևանի պետական (2 աշխատակից դասավանդում են), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական (4), Հայաստանի պետական ճարտարագիտական (3), Հայաստանի Խ.Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական (1), Հայաստանի ազգային ագրարային (3) համալսարանների հետ:

Ինստիտուտի 3 գիտաշխատող մասնակցել և զեկուցումներով հանդես են եկել՝

«Հայոց նորագույն պետականության քառորդ դարը» խորագրով գիտաժողովին, որը կազմակերպել էր ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքը և ԵՊՀ-ը (հուլիսի 15-ին):

Տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Բայադյանը մասնակցել է միջազգային գիտաժողովին՝ Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանում «Սննդամթերքների անվտանգության և որակի ապահովման հիմնախնդիրները» խորագրով (հոկտեմբերի 20-21-ը): Հանդես է եկել հետևյալ թեմաներով՝

- «Եվրասիական տնտեսական միության անդամակցության հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ-ի տնտեսական գործընթացների վրա»:

«ՀՀ-ում վարկային ներդրումների կարգավորման հիմնախնդիրները գյուղատնտեսության ոլորտում»:

Ինստիտուտի տնօրեն ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Վլադիմիր

Հարությունյանն ընդգրկվել է միջազգային «Տնտեսագիտական ինստիտուտի լրաբեր», Բելառուսի ազգային ակադեմիայի ամսագրի գիտախմբագրական խորհրդի կազմում:

Համատեղողների թվաքանակը ՝ 11

Համատեղ հրապարակումներ ՝

1. Հայոց նորագույն պետականության քառորդ դարը (գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, 2016թ., հուլիսի 15) ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունք, Երևանի պետական համալսարան, Եր., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2016, 185 էջ:

2. Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու -1(23)), Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարան, Եր., «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարան, 2016, 475 էջ:

Ինստիտուտի 2016թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 63-69-ում:

Աղյուսակ 63

2016թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Գիտական հիմնարկներ	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ.դրամ.)			
		Նպատակային ֆինանսավորում	Բազային ֆինանսավորում	Թեմատիկ ֆինանսավորում	Տնտ. պայմանագիր
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	8 / 140192,7	-	-

Աղյուսակ 64

2016թ. ինստիտուտի անցկացրած հանրապետական և միջազգային կոնֆերանսները, սիմպոզիումները և այլ գիտական միջոցառումներ

№	Միջոցառումները	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտ. երկրներից
1	2	3	4	5
1.	Գիտաժողով «Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց հատուցման հիմնախնդիրները» (նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100 -րդ տարելիցին՝ 1915 -2015թթ.)	ՀՀ, Կոտայքի մարզ, Արզական, ՀՀ ԳԱԱ գիտաժողովների տանը հուլիսի 14-16, 2016թ. ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ.ՏԻ	60	-
2.	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ -տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ -ում» խորագրով	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ հոկտեմբերի 10-11, 2016թ.	30	

Աղյուսակ 65

2016թ. աշխատակիցների արտասահմանյան, այդ թվում ԱՊՀ անդամ երկրներ կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			գիտաժողովներին մասնակցելու համար	համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու համար	բանակցությունների և կոնսուլտացիաների համար
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	ՌԴ	2	-	-

Աղյուսակ 66

Կազմակերպության 2016թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակերպություն	Բյուջե, հազ.դրամ	Արտաբյուջե, հազ.դրամ	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	Դրամ
	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	161119,3	3205,1	-	-	-

Աղյուսակ 67

Գիտաշխատողների 2016թ. հրատարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակերպություն	Մենագրություն, ժողովածու		Ուսումնական ձեռնարկ, դասագիրք		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան	հանրապետական	արտասահմանյան
1.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	7	-	-	-	72	14	-	-

Աղյուսակ 68

2016թ. ասպիրանտների թվաքանակը

Կազմակերպություն	Ասպիրանտների քանակը (այդ թվում կանայք) առ 01.01.2011թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
	ա/կ	ա/չկ	ա/կ	ա/չկ
1	2	3	4	5
Տնտեսագիտության ինստիտուտ	13 / 0	11 / 5	3 /0	4 / 3

Աղյուսակ 69

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներ առ 01.01.2017թ.

№	Կազմակերպությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածուներ
.	Տնտեսագիտության ինստիտուտ	60	48	1	1	8	23

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ 2017 Թ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

I. *Գիտական գործունեության կարևորագույն արդյունքները*

«Հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության կատարելագործման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտ. դոկտոր Վ.Լ.Հարությունյան) կատարված վերլուծությունների արդյունքում բացահայտվել է ԵՏՄ անդամության հետ կապված հնարավոր խնդիրների ու հետևանքների անորոշության աստիճանը՝ անդրադառնալով ԵՏՄ անդամ և ոչ անդամ պետությունների հետ հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության կազմակերպման առանձնահատկություններին, անդամակցությունից բխող օրենսդրական և վարչարարական նորամուծություններին:

Վերլուծության և միջազգային փորձի խորը ուսումնասիրության արդյունքում բացահայտվել է հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության կատարելագործման օպտիմալ ուղիները՝ շեշտադրումը կատարելով և՛ կազմակերպչական, կառուցվածքի օպտիմալացմանը, և՛ հարկային, և՛ մաքսային ծառայողի վարվելակերպի կանոնների բարելավմանը:

«ՀՀ տնտեսության կայուն աճի ապահովման հիմնախնդիրները և լուծման ուղիները» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր Ա. Բայադյան) ցույց է տրվել, որ ՀՀ-ում սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավումը հնարավոր է մարզային արդյունաբերական համալիրի ձևավորման, վերամշակող արդյունաբերության տարբեր ճյուղերի զարգացման, մարզի ներսում ներճյուղային ու միջճյուղային արտադրական կապերի ստեղծման պարագայում: ՀՆԱ-ի ավելացման նպատակով անհրաժեշտ է բարելավել արտահանման ենթակառուցվածքները, մասնավորապես՝ հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել Հայաստանի տրանսպորտային փոխադրումների դժվարություններին և կարևորել արտահանման խթանման ջանքերի նպատակաուղղումը՝ բարձրակարգ և չփչացող ապրանքատեսակներին:

II. Բազային ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

«ՀՀ տնտեսության կայուն աճի ապահովման հիմնախնդիրները և լուծման ուղիները» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր Ա.Բայադյան) բացահայտվել է, որ տարածքային համաչափ զարգացման հիմքում պետք է դնել որոշակի տարածքի ռեսուրսային ներուժը՝ պայմանավորված կլաստերների ձևավորմամբ, գիտելիքների և նորարարությունների կիրառմամբ: Տնտեսության բոլոր ոլորտների զարգացման արդյունավետությունն ապահովելու համար հիմնավորվել է ապահովագրության արմատավորման հույժ կարևորությունը:

«Վերականգնվող էներգետիկայի զարգացման խթանման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Հ.Մարկոսյան) ցույց է տրվել, որ Հայաստանի ծերացած էներգետիկ համակարգում սերնդափոխության իրականացման ընթացքում ատոմային, ջերմային և վերականգնվող էներգետիկայի միջև ընդհանուր հզորությունների օպտիմալ բաշխումը մինչև 21–րդ դարի կեսերը կանխորոշելու է Հայաստանի էներգետիկ անվտանգությունն ու մրցունակությունը: Վերականգնվող էներգետիկայի ենթակառուցվածքների խթանման գործում խիստ արդիական է պետական աջակցության այնպիսի մեխա-

նիզմների ներդրումը, որոնք երկարաժամկետ բեռի չեն վերածվի պետական բյուջեի համար:

«Ռազմաարդյունաբերության, նորարարությունների և տնտեսական աճի միջև փոխկապվածությունները փոքր բաց տնտեսությունում (ՀՀ օրինակով)» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ Վ.Հարությունյան) կառուցվել է ազգային տնտեսության և ռազմաարդյունաբերության փոխկապվածություններն արտացոլող գծապատկերային մոդել, որով հիմնավորվել է ռազմաարդյունաբերության ոլորտի ներուժային համակարգաստեղծ նշանակությունն ամբողջ տնտեսության համար՝ պայմանավորված տնտեսության այլ ճյուղերի հետ համագործակցության լայն հնարավորություններով:

Գրեյնջեր-պատճառականության թեստի միջոցով բացահայտվել է, որ Հայաստանում պաշտպանությանը հատկացվող պետական ծախսերը, չնայած զգալի ծավալներին (2015թ. ՀՆԱ 4.5%-ը) տնտեսական աճի վրա խթանիչ ազդեցություն չեն ունեցել, ավելին ռազմական ծախսերը 1 տարի ժամանակային լագով պայմանավորված են եղել ՀՆԱ ցուցանիշով: Հետազոտվել են քաղաքացիական նշանակության արտադրությունների վրա ռազմական ԳՀՓԿԱ-ների ազդեցության ուղղությունները, գնահատվել են դրանց առանձնահատկությունները:

«Հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավման հիմնախնդիրները կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցման համատեքստում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ք.Յու.Բաղդասարյան) հիմնավորվել են հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավման առաջարկություններ, որոնք ներկայացվել են երկու առանցքային հարցերի տեսքով՝ ոչ ֆորմալ տնտեսության և կոռուպցիոն ռիսկերի: Ըստ եզրակացության՝ Հայաստանում հարկային վարչարարությունը խաթարվում է ոչ ֆորմալ տնտեսությունում հարկային օրենքները կիրարկելու արդյունքում, ինչպես նաև

տնտեսաչափական գործիքների կիրառման արդյունքում տրվել է քանակական գնահատական՝ ՀՀ տնտեսության զարգացման վրա ազդող հարկային բեռի, աշխատուժի և կապիտալի վերաբերյալ:

«Ներքին և օտարերկրյա ներդրումային ակտիվության խրախուսումը որպես ՀՀ կայուն տնտեսական աճի ապահովման գործիք» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Լ.Մարգսյան) կատարված էկոնոմետրիկ վերլուծության արդյունքում ցույց է տրվել, որ 1 տարվա ընթացքում ՀՀ-ում ՕՈՒՆ-ների ներհոսքը մեծացնում է տնտեսական աճը 0.14 տոկոսային կետով, իսկ արտահանումը՝ 0.56 տոկոսով: Ցույց է տրվել, որ ներդրումներն իրականացվում են արտահանման աճի տեմպը նվազող ոլորտներում, ինչպես նաև այնպիսի արտադրությունների ոլորտներում, որոնք գործունեություն են ծավալում հումքի կամ տեխնոլոգիաների ներմուծման միջոցով:

Հիմնվելով բացահայտ համեմատական առավելության ինդեքսի հաշվարկի վրա՝ առանձնացվել են ներդրումների իրականացման համար ԵՏՄ շուկա արտահանելու տեսանկյունից հեռանկարային ոլորտները, որոնց շարքում են գյուղատնտեսական և թեթև արդյունաբերության մի շարք արտադրատեսակներ:

Իրականացված սոցիոլոգիական հարցման համաձայն տնտեսվարողների կողմից բարձրաձայնված ամենաէական խնդիրներն են՝ առևտրային վարկի բարձր տոկոսադրույքը՝ 52.5%, առևտրային վարկի համար պահանջվող գրավի առկայությունը՝ 28%, նոր ներդրողների ներգրավման դժվարությունը՝ 27.2%, աշխատողների մասնագիտական հմտությունների անհամապատասխանությունը կազմակերպության պահանջներին՝ 49%, բարձր հարկադրույքները՝ 39%, մաքսազերծման ժամանակ հսկիչ գների չարդարացված չափի արդյունքում առաջացող վճարումները՝ 21% և այլն:

«Ժողովրդագրական բարելավմանն ուղղված նորովի մոտեցումների մշակում և ներդրում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Ջատիկյան) բացահայտվել է, որ երեխաների ծնելիության աճը կարող է հանգեցնել խնայողություններ/ՀՆԱ հարաբերակցության կրճատմանը, իսկ տարեց բնակչության աճի դեպքում կարող է արձանագրել խնայողությունների աճ: Քանի որ ՀՀ բնակչությունը ծերացման միտում ունի, ապագայում կարելի է ակնկալել, որ խնայողությունների մակարդակը կավելանա:

III. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական գործունեության հիմնական արդյունքները

Հաշվետու տարում թեմատիկ ֆինանսավորմամբ գիտական հետազոտություններ չեն իրականացվել:

IV. Գիտական գործունեության կիրառական աշխատանքների արդյունքները

«Հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության կատարելագործման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. դոկտոր Վ.Լ.Հարությունյան) ուսումնասիրվել է տնտեսության առաջընթացի ապահովման գործում վճռորոշ ազդեցություն ունեցող հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության զարգացման հիմնախնդիրները, հարկային վարչարարության բարելավման տեսական և մեթոդաբանական մոտեցումները, տարածաշրջանային ինտեգրման ազդեցությունը հարկային և մաքսային համակարգերի վրա, միջազգային լավագույն փորձի հիման վրա հարկային և մաքսային ծառայողի վարվելակերպի արմատական վերափոխման հնարավոր ուղիները:

«Վերականգնվող էներգետիկայի զարգացման խթանման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Հ.Մարկոսյան) կատարված ուսումնասիրության արդյունքում առաջարկվել է վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում թույլատրել արագացված ամորտիզացիայի կիրառումը և էներգիայի մասնավոր ցրված հզորությունների կառուցման խթանման նպատակով էներգիայի կուտակման կայաններին էլեկտրաէներգիայի վաճառքի և ետգնման գնի երաշխավորված մարժայի սահմանումը, մշակվել են առանց լիցենզիայի ինքնավար արևային կայանների գործունեության խթանման մեխանիզմներ՝ հիմնված արտադրված էներգիայի գնման սակագնի սանդղակի և վարկային միջոցներով կառուցված հզորությունների վարկի դիմաց հաշվարկված տոկոսադրույքը ֆիզիկական անձանց վճարած եկամտային հարկից փոխհատուցելու տարբերակի վրա, հիմնավորվել է «Կանաչ սերտիֆիկատների» ներդրման արդյունավետությունը և հիդրոակումուլյացիոն հզորությունների գործարկման անհրաժեշտությունը:

«Ներքին և օտարերկրյա ներդրումային ակտիվության խրախուսումը որպես ՀՀ կայուն տնտեսական աճի ապահովման գործիք» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Լ.Սարգսյան) գործարարության դյուրինության ինդեքսի բարելավմանն ուղղված վերլուծությամբ ցույց է տրվել, որ անհրաժեշտ է բարելավել շինարարության թույլտվության ստացման, էլեկտրաէներգիայի միացման, փոքր ներդրողների պաշտպանության, հարկերի վճարման, պայմանագրերի կիրարկման և վեճերի քննման ընթացակարգերը: Հայաստանը ներդրումային ներուժի և ներդրումային ռիսկի գնահատման արդյունքում պարզվել է, որ առավել մտահոգիչ են ՕՈՒՆ-ների ներհոսքի, 1 շնչին բաժին ընկնող ՀՆԱ-ի, աղքատության, բիզնեսի կողմից վճարվող հարկերի ցուցանիշները:

«Ռազմաարդյունաբերության, նորարարությունների և տնտեսական աճի միջև փոխկապվածությունները փոքր բաց տնտեսությունում (ՀՀ օրինակով)» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Գ.Հարությունյան) ՀՀ օրինակով տեղայնացվել է ռազմաարդյունաբերության զարգացման հիմքով տնտեսական աճի էական ցուցանիշներ արձանագրած փոքր բաց տնտեսությամբ որոշ երկրների (Իսրայել, Հարավային Կորեա, Սինգապուր) հաջող փորձը: Ներկայացվել է ռազմաարդյունաբերության զարգացման համար միջգիտակարգային համագործակցության նոր կառուցակարգ, առաջարկվել է այն ներդնել ՀՀ գիտության զարգացման ժամանակակից քաղաքականության հիմքում:

«Ժողովրդագրական բարելավմանն ուղղված նորովի մոտեցումների մշակում և ներդրում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Ջատիկյան) ներկայացվել է աշխատանքային արտագաղթողների տեսանկյունից հետաքրքրություններ ներկայացնող պետությունների գնահատման մեթոդաբանություն՝ համապատասխան մոդելի առաջադրմամբ:

«Հայկական կազմակերպությունների դիրքավորման հնարավորությունների բացահայտումն ու իրացումը վերազգային կորպորացիաների արժեքային շղթային ինտեգրման համատեքստում» թեմայի շրջանակներում (թեմայի ղեկավար՝ տնտեսագիտ. թեկնածու Ա.Մակարյան) բարձր իրական աճի տեմպեր ապահովելու տեսանկյունից անհրաժեշտ է խթանել խումբ 62–ի ինչպես արտապատվիրված, այնպես էլ սեփական արտադրության հագուստի և հագուստի պարագաների արտահանման ծավալների աճը դեպի ՌԴ և այլ ԵԱՏՄ անդամ երկրների շուկաներ: Դեղագործական արտադրանքի արտադրության կտրվածքով կատարված վերլուծության արդյունքում հիմնավորվել է ջեներիք (generic) դեղերի արտադրության կարևորությունը:

V. Ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից 2017թ. հրատարակված մենագրությունների և գիտական հոդվածների ցանկը բերված է հավելված 11-ում:

VI. Տնօրենի, գիտական գծով փոխտնօրենի և գիտքարտուղարի գիտական աստիճանը, անունը, ազգանունը

Տնօրեն՝ *Վլադիմիր Լիպարիտի Հարությունյան*
ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ,
տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Փոխտնօրեն՝ *Ալվարդ Թևոսի Ջատիկյան*
տնտեսագիտության թեկնածու

Գիտական քարտուղար՝
Քրիստինե Յուրիի Բաղդասարյան
տնտեսագիտության թեկնածու

Ինստիտուտի էլեկտրոնային փոստը՝ **E-mail: info@economics.sci.am.**

VII. Տվյալներ կադրերի վերաբերյալ.

ա) մինչև 35 տարեկան 1 գիտնական (այդ թվում՝ 1 կին) զբաղեցնում է ղեկավար պաշտոն,

բ) հաշվետու տարում ընդունվել են 6 երիտասարդ մասնագետ (այդ թվում՝ 3 կին), ազատվել են 7 երիտասարդ մասնագետ (այդ թվում՝ 4 կին),

գ) մինչև 35 տարեկան գիտաշխատողների թվաքանակը՝ 15,
35-ից 60 տարեկան գիտաշխատողների թվաքանակը՝ 18,
60 տարեկանից ավելի գիտաշխատողների թվաքանակը՝ 7:

VIII. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ նշելով համատեղողների թվաքանակն ըստ կազմակերպությունների, յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ համատեղ հրապարակումները:

Ինստիտուտի 7 աշխատակիցներ դասավանդում են ՀՀ բուհերում՝

- Երևանի պետական համալսարան՝ 1
- Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան՝ 1
- Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարան՝ 1
- Հայաստանի Խ.Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարան՝ 1,
- Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան՝ 1,
- Ռուսաստանի տուրիզմի և սերվիսի պետական համալսարանի Երևանի մասնաճյուղ՝ 1,
- ՀՀ ԳԱԱ միջազգային գիտակրթական կենտրոն՝ 1:

Ինստիտուտը համագործակցել է ԵԱՏՄ Դատարանի հետ՝ CE-2-1/1-17-БК վարույթի շրջանակներում ներկայացնելով փորձագիտական կարծիք:

Ինստիտուտի 2017թ. գիտական ներուժին, աշխատողների թվաքանակին և այլնին վերաբերող տեղեկությունները ներկայացված են աղյուսակներ 70-75-ում:

Աղյուսակ 70

2017թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Կազմակեր-պությունը	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ. դր.)			
		Նպատակային ֆինանսավորում	Բազային ֆինանսավորում	Թեմատիկ ֆինանսավորում	Տնտ. պայմանագրեր
1	2	3	4	5	6
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ		12 (141400.5)	-	

Աղյուսակ 71

2017թ. կազմակերպության անցկացրած հանրապետական և միջազգային գիտական միջոցառումները

№	Միջոցառման անվանումը	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտերկրնեից
1	2	3	4	5
1	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» խորագրով	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, հունիսի 15-16, 2017թ.	66	-

Աղյուսակ 72

Կազմակերպության 2017թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակեր-պությունը	Բյուջե	Արտաբյուջե	Դրամաշնորհներ		
				արտարժույթ ($, €, руб.)	արժույթի կուրսը	դրամ
1	2	3	4	5	6	7
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ	160523.9	4287.5	-	-	-

Աղյուսակ 73

2017թ. գիտաշխատողների հրապարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակեր-պությունը	Մենագրություններ, ժողովածուներ, գրքեր		Ուսումնական ձեռնարկներ, դասագրքեր		Հոդվածներ, զեկուցումներ		Թեզիսներ	
		Հանրապետ.	Արտասահմ.	Հանրապետ.	Արտասահմ.	Հանրապետ.	Արտասահմ.	Հանրապետ.	Արտասահմ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ	10	-	-	-	80	40	-	-

Աղյուսակ 74

2017թ. ասպիրանտների թվաքանակը

№	Կազմակեր-պությունը	Ասպիրանտների քանակն (այդ թվում՝ կանայք) առ 01.01.2018թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
		ա/կ.	ա/չկ.	ա/կ.	ա/չկ.
1	2	3	4	5	6
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ	9 (-)	11 (6)	2 (-)	2 (2)

Աղյուսակ 75

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներն առ 01.01.2018թ.

№	Կազմակեր-պությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածուներ
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ	53	40	1	1	6	18

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2007 թ. հրապարակումները

I. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Ходжабекян В. Е., Демография и проблемы занятости в Армении (с начала XIX века до XXI середины века), Изд-во “Гитутюн” НАН РА, Ереван, 2007, 505 стр.
2. Սարինյան Ռ. Ն., Արդի հայ տնտեսագիտության տեսություն (գիրք 2), «Ճարտարագետ» հրատ., Եր.: 2007, 240 էջ:
3. Եղիազարյան Բ.Հ., Գյուրջյան Ա.Ս., Եղիազարյան Ն.Բ., Մարդկային կապիտալը հասարակության զարգացման հիմնական գործոն, «ԱԱԱԱ» հրատ., Եր.: 2007, 332 էջ:
4. Հարությունյան Դ.Վ., Գործարարության ծավալման տնտեսական խթանները ՀՀ-ում, «Արեգ» հրատ., Եր.: 2007, 190 էջ:
5. Габриелян Б. В., Управление мотивацией – основное направление в управлении персоналом, Изд.-во «АААА», Ер., 2007, 27 с.

II. Հրապարակված հոդվածներ

1. Հարությունյան Վ., ՀՀ պետական բյուջեի դեֆիցիտի գնահատականը, «Էկոնոմիկա» հանդես, №4, ապրիլ, 2007, էջ 30-32:
2. Հարությունյան Վ., Տարածքային զարգացման ֆինանսական հիմնախնդիրները, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», №7-8 (84-85), հուլիս-օգոստոս, 2007, էջ 6-10:
3. Казарян С., Распределение прибыли между производителей сельскохозяйственной продукции и рыночных посредников / В соавторстве. Ж. “Аграрная наука” , №7, Москва, 2007, стр. 2-4.
4. Ղազարյան Ս., Գրիգորյան Վ., Գինոսյան Լ., Գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները արդի պայմաններում / Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, 2007, էջ 175-180:
5. Խոջաբեկյան Վ., Ժողովրդական գործընթացները Հայաստանում, «21-րդ դար», «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, Եր.: 2007, №2 (14), էջ 117-139:
6. Ходжабекян В., Транспортный комплекс Республики Армения / Общество и экономика, М., 2007, №24, стр. 150-157.
7. Ավագյան Հ., Հայաստանի հանքային ջրերի օգտագործման արդի վիճակը և արդյունավետության բարձրացման ուղիները, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, 2007, №1, էջ 28-31:
8. Ավագյան Հ., Բորը ՀՀ հանքային ջրերում, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», հանդես, 2007, №4, էջ 16-19:
9. Ավագյան Հ., Ացետատային և ցեոլիտային ֆիլտրերը ծխախոտի սիգարետներում և դրանց համափոխարինելիության հիմնախնդիրները, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, 2007, №6, էջ 58-62:
10. Բաբայան Է., Բնական միջավայրի պաշտպանության հիմնախնդիրների շուրջ / ՀՀ սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), «ԱԱԱԱ», Եր., 2007, էջ 28-32:
11. Բաբայան Է., Մելիքյան Ս., Особенности развития предпринимательской деятельности Армении / ՀՀ սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), «ԱԱԱԱ», Եր., 2007, էջ 156-162:
12. Եղիազարյան Բ, Գյուրջյան Ա., Գիտակցված գործելու կարողության ձևավորումը՝ մարդկային ռեսուրսների զարգացման ռազմավարական ուղղություն, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, Եր.: 2007, №1, էջ 65-76

13. Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Մարդու գիտակցված գործելու կարողության կիրառումը հասարակության զարգացման կարևորագույն գործոն, «Հանրային կառավարում» գիտական հանդես, Եր.: 2007, №2, էջ 51-63:
14. Гюрджян А., Анализ и оценка завершенных результатов в ходе реализации комплексной программ / Научно-практический журнал “Проблемы управления”, Мн., №1(22), 2007, стр. 156-160.
15. Գյուրջյան Ա., Սկզբունքագիտության հետազոտությունների առաջնայնության վերաբերյալ, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: 2007, №1(78), էջ 6-8
16. Գյուրջյան Ա., Սկզբունքային ապահովում. հետազոտության հիմնական ուղղությունները, «Բանբեր Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի», Եր.: 2007, №1, էջ 73-86:
17. Gyurjyan A., Human Capital: An Attemp of Systemic Description / Социальная экономика. Международный рецензируемый и реферируемый научно-практический журнал. Тбилиси, 2007, стр. 131-133, 204-205:
18. Թաղևոսյան Ա., Միջազգային և տեղային մարքեթինգային ստրատեգիաների մշակման առանձնահատկությունների տարբերությունները / Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: «ԱԱԱԱ», 2007, էջ 499-507:
19. Քարամյան Ա., Մակրոտնտեսական կանխատեսումների անհրաժեշտությունը, նշանակությունը և դերը տնտեսական քաղաքականության ձևավորման գործընթացում / Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: «ԱԱԱԱ», 2007, էջ 197-202:

20. Գաբրիելյան Բ., Основные звенья в системе мотивации / Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: «ԱԱԱԱ», 2007, էջ 293-296:
21. Եղիազարյան Բ., Սիմոնյան Ա., Արդյունավետությունը մարդկային գիտակցված գործունեության կարևորագույն ամփոփ բնութագիր / Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: «ԱԱԱԱ», 2007, էջ 165-173:
22. Гюрджян А., Об одном подходе к формированию органа управления программой / Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: «ԱԱԱԱ», 2007, էջ 289-293:
23. Գյուրջյան Ա., Գիտելիքի և գիտելիքաստեղծ գործունեության կառուցվածքավորման և դասակարգման մեթոդական մոտեցում / Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: «ԱԱԱԱ», 2007, էջ 20-28:
24. Гюрджян А., Комплексные программы анализ полученных результатов / Տեղեկագիր ՀՀ ԳԱԱ և Հայաստանի ՊՃՀ Տեխնիկական գիտությունների սերիա, Եր.: 2007, հատ. LX, N2, էջ 361-366:
25. Սարդարյան Լ., Հայրիյան Մ., ՀՀ գյուղատնտեսական համայնքներում առկա հիմնախնդիրների կարևորության գնահատման մեթոդական մոտեցումները /Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական արդի հիմնախնդիրները (գիտական հոդվածների ժողովածու-9), Եր.: ԱԱԱԱ, 2007, էջ 183-188:
26. Гюрджян А., Текущее планирование реализации программ, Россия и глобальные экономические процессы: инвестиционный климат и инновации / Сб. материалов междуна-

родной научно-технической конференции. Ростов-на-Дону, 2007, стр. 163-165.
27. Գյուրջյան Ա., Գործունեության նպատակային-արդյունավետ ուղղվածությունը՝ մարդու գիտակցված գործելու կանխադրույթ, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», №6 (83), Երևան, 2007, էջ 4-7:
28. Аветисян Г., Симонян А., К оценке риска процентной ставки в банках / Специализированный “Бухгалтерия и банки”, Москва, сентябрь 9, 2007, с. 36-38.
29. Аветисян Г., Симонян А., Модели для повышения эффективности работы банка / Специализированный “Бухгалтерия и банки”, Москва, октябрь 10, 2007, стр. 35-37.
30. Պետրոսյան Մ., (համահեղինակ), Ժողովրդագրական գործընթացները Հայաստանում, «21-րդ դար», «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, Ե., 2007, №2 (14), էջ 117-139:
31. Папикян С., Армянская АЭС: сегодня и завтра. Энергия: Экономика, техника, экология, №7, Москва, 2007, стр.33-34.
32. Մարկոսյան Ա., Ի՞նչն ենք համարում բարձրագույն արժեք Հայաստանի և հայերի համար, «Էկոնոմիկա», №2 (5), 2007, էջ:
33. Մարկոսյան Ա., Հայաստանը շուկայական տնտեսության կառուցման ճանապարհին. ձեռքբերումներ և առաջիկա հիմնահարցեր, «Էկոնոմիկա», №2 (5), 2007:
34. Маркосян А., Об оценке экономических благ на примере питьевой воды / Сборник докладов Международного конгресса “ЭТЭВК-2007”, Украина, Крым, г. Ялта, 22-26 мая 2007.
35. Մկրտչյան Վ., Հայաստանի ագրարային համակարգի նոր կառուցվածքի ձևավորման հարցի շուրջ, «Известия аграрной науки», Թբիլիսի. 2007, հատ. 5-րդ թ.1, անգլերեն/:
36. Մկրտչյան Վ., Ղազարյան Ս.Գ., Մկրտչյան Հ.Վ. Շահույթի բաշխումը գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրողի

և շուկայական միջնորդի միջև / "Аграрная наука" ամսագիր, Մոսկվա 2007, 7 էջ:

III. Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի «Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության զարգացման արդի հիմնախնդիրները» միջբուհական գիտաժողովի նյութերում

37. Հարությունյան Վ., Դոտացիաների հատկացման մոտեցումները:
38. Ղազարյան Ս., Գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման առաջնային ուղղությունները ՀՀ մարզերում:
39. Եղիազարյան Բ., Համախառն ներքին արդյունքի էության և բաշխման մոտեցումի շուրջ:
40. Մարկոսյան Ա., Տնտեսական քաղաքականության ուղեցույցը
41. Մարկոսյան Հ., ՀՀ տնտեսության դիվերսիֆիկացման արդի հիմնախնդիրները:
42. Հովականյան Ն., Աշխարհատնտեսական նոր իրականության գնահատման անհրաժեշտությունը ՀՀ տնտեսական զարգացման ռազմավարության համատեքստում:
43. Հարությունյան Դ., Գործարարության անհավասարաչափ զարգացման ու դրանց համահարթեցման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում:
44. Գյուրջյան Ա., Գիտակցված գործունեության տիպաբանության ձևավորում ըստ պարադիգմայի հիմնական բնութագիր-պայմանների:
45. Акопян И., Финансовые стимулы развития малого предпринимательства в Армении.
46. Առաքելյան Կ., Արժեթղթերի շուկայի զարգացման ժամանակակից միտումները:

47. Հախվերդյան Դ., Վերազգային կորպորացիաների ներքին քաղաքականությունը և գաղափարախոսությունը:

IV. Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտաժողովի նյութերում (Եր.: «Էդիթ Պրինտ», 2007, 600 էջ)

48. Հարությունյան Վ., Ֆինանսական միջոցների ապակենտրոնացման արդի վիճակն ու նրա բարելավման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 11-14:
49. Ամիրյան Ա., ՀՀ բանկային համակարգում իրականացվող գործառնությունները և մատուցվող ծառայությունները, էջ 14-16:
50. Ամիրյան Ա., Բանկային ծառայությունների տնտեսական բովանդակությունը և կազմակերպման ձևերը, էջ 16-18:
51. Ավագյան Մ., Հանրային ծառայությունները և դրանց իրականացման հիմնախնդիրները ՀՀ համայնքներում, էջ18-21:
52. Ավետիսյան Հ., Ռիսկերի գնահատումը կազմակերպության բյուջեի կազմման գործընթացում, էջ 21-24:
53. Ավետիսյան Վ., Ապահովագրությունները պետք է վերանայեն ստանձնած ռիսկերի վերաապահովագրության քաղաքականությունը, էջ 24-31:
54. Բաղդասարյան Ա., Ֆոնդային բորսաների գործունեությունն ու զարգացման միտումները զարգացած և ձևավորվող շուկա ունեցող երկրներում, էջ 31-36:
55. Բաղդասարյան Ք., Հարկերի և ներդրումների փոխազդեցությունը ՀՀ-ում, էջ 36-40:
56. Բայադյան Ա., Առևտրային բանկի հաշվեկշռի իրացվելիությունը բնութագրող ցուցանիշների հաշվարկումն ու վերլուծությունը, էջ 40-43:

57. Բատիկյան Ա., Ֆոնդերը որպես նորամուծական գործունեության բնագավառում պետական քաղաքականության իրականացման գործիք, էջ 43-45:
58. Բատիկյան Ա., Իրավական դաշտի ձևավորման քայլերը նորամուծական գործունեության ոլորտում, էջ 45-46:
59. Բոստանջյան Վ., Մուրադյան Ա., Ազգային անվտանգության ապահովման հիմնական ուղղությունները, էջ 47-50:
60. Բոստանջյան Վ., Մարության Ս., Հայաստանի Հանրապետության արժույթի փոխարժեքի վրա ազդող գործոնները, էջ 50-54:
61. Գալստյան Տ., Հայաստանի Հանրապետությունում պարտադիր բժշկական ապահովագրության ներդրման նախապայմանները, էջ 55-57:
62. Գալստյան Տ., Հանրապետությունում առողջության կորուստների ռիսկից սոցիալ-տնտեսական պաշտպանվածության հիմնահարցերը, էջ 58-60:
63. Գրիգորյան Վ., Կադրային հիմնախնդիրները ՀՀ հարկային համակարգում, էջ 60-62:
64. Գրիգորյան Վ., Հարկային ծառայության կադրերին ներկայացվող պահանջներն արդի քաղաքական և սոցիալ-տնտեսական հիմնահարցերի համատեքստում, էջ 62-65:
65. Եղիազարով Ա., Փոխառուի վարկունակության գնահատումը, էջ 65-69:
66. Թավադյան Մ., Վճարային հաշվեկշռի տեսությունները, էջ 69-73:
67. Լպուտյան Ս., Բանկային վարկի վերադարձելիության ապահովումը, էջ 73-76:
68. Կոթոյան Թ., Արտադրանքի ինքնարժեքի վրա ազդող մի քանի գործոնների ուսումնասիրությունը, էջ 77-80:
69. Հայրապետյան Ռ., Տեղական ինքնակառավարման համակարգի ձևավորման և զարգացման ուղղությունները Երևան

քաղաքում, էջ 80-85:
70. Հարությունյան Դ., Բանկային համակարգը և կենտրոնական բանկի կողմից դրանց նկատմամբ իրականացվող քաղաքականությունը, էջ 85-86:
71. Ղազարյան Գ., ՀՀ պետական բյուջեի դեֆիցիտի գնահատականը (վերջին տասը տարիների կտրվածքով), էջ 87-89:
72. Մարկոսյան Ս., Առևտրային բանկերի ակտիվների կազմավորման աղբյուրները և դրանց վերլուծությունը, էջ 89-92:
73. Մելիքյան Մ., Ազգային տնտեսությունների կառավարման մոդելները պետական ծախսերի քաղաքականության համատեքստում, էջ 93-96:
74. Մելիքյան Մ., Հայաստանի Հանրապետության պետական ծախսերի մակարդակի և կառուցվածքի համեմատականը այլ երկրների հետ, էջ 97-101:
75. Միրզոյան Ա., Բիզնես-ինժինիրինգ. ոչ թե շռայլություն, այլ կառավարման միջոց, էջ 101-104:
76. Միրզոյան Ա., Ֆինանսական ինժինիրինգի արդյունավետության գնահատման մեթոդաբանական հիմնախնդիրները, էջ 104-107:
77. Մկրտչյան Ա., Ֆինանսական կլաստերի ձևավորման հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 107-109:
78. Մկրտչյան Ա., Կլաստերային և ցանցային քաղաքականությունները մի շարք եվրոպական երկրներում (համեմատական վերլուծություն), էջ 110-113:
79. Մկրտչյան Մ., ՀՀ-ում ներդրումների ներգրավման ինստիտուցիոնալ հիմքերը, էջ 113-117:
80. Մկրտչյան Մ., Ներդրումային գործունեության իրականացման վարչական խոչընդոտները և դրանց վերացման ուղիները, էջ 117-119:
81. Նազարյան Գ., Կոնցեսիան՝ որպես օտարերկրյա ներդրումների ներգրավման միջոց, էջ 120-124:

82. Պողոսյան Ռ. Արժեթղթերի շուկայի զարգացման ժամանակակից միտումները էջ 124-129:
83. Սարգսյան Հ., Ապահովագրությունը տնտեսական համակարգում, դրա դերն ու նշանակությունը, էջ 129-133:
84. Սարգսյան Հ., Ապահովագրության զարգացման դինամիկան և նախադրյալները Հայաստանում, էջ 133-138:
85. Տեր-Ազարյան Ա., Ժամանակակից բանկային հեռակառավարման տեխնոլոգիաների հետ առնչվող ռիսկերը, էջ 138-141:
86. Տեր-Ազարյան Ա., Բանկային հեռակառավարման տեխնոլոգիաները աշխարհի զարգացած երկրներում և ՀՀ-ում, էջ 141-144:
87. Քյուրումյան Ա., Բանկերի սնանկության դեպքերում ավանդներ ապահովագրողների կողմից ավանդատուների միջոցների պաշտպանության նպատակով ձեռնարկվող միջոցառումները, էջ 145-149:
88. Քյուրումյան Ա., Ավանդների ապահովագրության համակարգի դերը բանկային համակարգի կայունության գործում, էջ 149-152:
89. Акопян И., Фискальная политика в контексте устойчивого развития страны, стр.153-158.
90. Таранян И., Кредитные проекты в системе питьевого водоснабжения РА, стр.158-163.
91. Սուվարյան Յ., Մ.Չոբանյան, ՀՀ տարածքային կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղղությունները, էջ 164-170:
92. Ավագյան Հ., Բորի արմատական հանքավայրի (հանքավայրերի) հայտնաբերման հեռանկարների մասին, էջ 170-173:
93. Ավագյան Հ., ՀՀ Սյունիքի մարզի մետաղական օգտակար հանածոների օգտագործման արդի վիճակը և արդյունավետության բարձրացման ուղիները, էջ 173-180:

94. Աղանալյան Ա., ՀՀ ջրօգտագործման ոլորտի կառավարման արդի վիճակը, էջ 181-185:
95. Ասատրյան Կ., Բնական գազի արտադրության և բաշխման համաշխարհային փորձը, էջ 185-189:
96. Ասատրյան Կ., Բնական գազի շուկան և ներդրումների ներգրավման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 189-193:
97. Բաբայան Է., ՀՀ բնական ռեսուրսների տնտեսական գնահատումը, էջ 193-197:
98. Բաբայան Է., Երանոսյան Ա., ՀՀ փորձը միջազգային բնապահպանական ծրագրերի իրացման գործում, էջ 198-201:
99. Գևորգյան Ֆ., Սարաֆյան Դ., ՀՀ հյուսիսային մարզերի բնօգտագործման հարցերի շուրջ, էջ 201-204:
100. Զավաղյան Հ., Գրիգորյան Մ., Արմավիրի մարզի գյուղատնտեսության ոլորտում առկա հիմնախնդիրները, էջ 204-208:
101. Երանոսյան Տ., Շուկայական հարաբերությունների տնտեսական կարգավորումը և գյուղատնտեսական ոլորտում շուկայի ու պետության փոխհարաբերությունները, էջ 208-210:
102. Զաքարյան Ա., Օհանյան Ա., Հայաստանի Հանրապետության թեթև արդյունաբերության ճյուղային հիմնախնդիրները, էջ 210-213:
103. Թադևոսյան Ա., Ծովային ելք չունեցող զարգացող երկրների առանձնահատուկ հիմնախնդիրները (ՀՀ օրինակով), էջ 213-216:
104. Թամրազյան Հ., Հայկական գովազդի շուկայի օրենսդրական կարգավորումը, էջ 217-221:
105. Թամրազյան Հ., Գովազդի շուկայի ինքնակարգավորման մոդելները Եվրամիության անդամ երկներում, էջ 221-224:
106. Իսախանով Ռ., Հայաստանի Հանրապետության բնօգտագործման էկոլոգատնտեսական հիմնահարցերը, էջ 224-227:
107. Իսախանով Ռ., Բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման և դրանց պահպանման ռեգիոնալ առանձնահատկությունները, էջ 227-231:
108. Խանիկյան Գ., Խաչատրյան Ս., Տեխնոլոգիական առաջընթացը և տնտեսության տեխնոլոգիական վերազինումը, էջ 231-235:
109. Խանիկյան Գ., Խաչատրյան Ս., ՀՀ տնտեսության տեխնոլոգիական արդիականացման և տեխնոլոգիական ներդրումների խրախուսման հիմնախնդիրները, էջ 236-241:
110. Կարապետյան Ա., Բիզնես միջավայրի փորձագիտական գնահատումը «Արմավիա» ընկերության գործունեության օրինակով, էջ 241-245:
111. Կարապետյան Ա., ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի զարգացման ծրագրային սկզբունքները, էջ 245-247:
112. Կոստանյան Շ., Ազատյան Լ., Գիտատեխնիկական առաջընթացի դերը ՀՀ ագրարային ոլորտում, էջ 248-251:
113. Հայրապետյան Է., Հայաստանի Հանրապետության ընդերքօգտագործման զարգացման ռազմավարության ծրագրի ներդրման անհրաժեշտությունը, էջ 251-252:
114. Հայրապետյան Է., Ընդերքօգտագործման կարգավորման խնդիրները, էջ 252-253:
115. Հովասափյան Ա., ՕՈՒՆ-ների դերը նորարարությունների իրականացման գործում (ԿԱԵ երկրների օրինակով), էջ 254-257:
116. Հովասափյան Ա., Նորարարական տնտեսության ձևավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 257- 260:
117. Հովհաննիսյան Լ., Գյուղատնտեսության տարածքային զարգացման անհամաչափության հաղթահարման նախադրյալը, էջ 260-23:
118. Ղազարյան Ս., ՀՀ գյուղատնտեսության հիմնական ճյուղերի զարգացման միտումները, էջ 263-268:

119. Ղազարյան Ս., Սահակյան Կ., Նոր պահանջներ մարքեթինգային գործունեությանը ՀՀ ագրոպարենային համակարգում, էջ 268-272:
120. Մարկոսյան Ա., Երանոսյան Տ., Հայաստանի գյուղատնտեսական արտադրության տնտեսական արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները, էջ 273-276:
121. Մարկոսյան Ա., Մաքսուդյան Ա., Արտադրության կազմակերպման, մենեջմենթի և սեփականատիրական հարաբերությունների վերաբերյալ անցկացված սոցիոլոգիական հետազոտության արդյունքները, էջ 276-282:
122. Մարկոսյան Հ., Արդյունաբերության գիտատար ճյուղերի ձեռնարկություններում կազմակերպչական կառուցվածքի առանձնահատկությունները, էջ 282-287:
123. Մարկոսյան Հ., Դեղագործական արդյունաբերությունը Հայաստանում. ներկան և հեռանկարները, էջ 287-292:
124. Մարկոսյան Մ., Բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 292-298:
125. Մելիքյան Ա., ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգի արդի վիճակը, էջ 298-303:
126. Մկրտչյան Լ., Տնտեսության հակաճգնաժամային կարգավորման հիմնական ուղղությունները, էջ 303-305:
127. Մկրտչյան Հ., Մկրտչյան Վ., Կարտոֆիլի արտադրության տնտեսական արդյունավետության հարցի շուրջ, էջ 306-310:
128. Մկրտումյան Մ., Կարապետյան Ա., Աղանալյան Ա., Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ոլորտում պետական ֆինանսական աջակցությունը, էջ 310-316:
129. Նազարյան Ա., Արդյունաբերության նորամուծության և ներդրումային միասնական գործունեության կազմակերպման առանձնահատկությունները, էջ 316-324:

130. Նազարյան Ա., Տարածքային միավորումների զարգացման բնութագրումը, նախադրյալներն ու ֆինանսավորումը, էջ 324-329:
131. Պապիկյան Ս., Հայաստանի էներգահամակարգի սահմանակից երկրների հետ ինտեգրման տնտեսագիտական հիմնահարցեր, էջ 329-331:
132. Պապիկյան Ս., Երևանի ջեռուցման համակարգերի զարգացման տնտեսագիտական հիմնահարցերը, էջ 331-335:
133. Պապոյան Ս., Զբոսաշրջային շուկայի զարգացմանը նպաստող օրենսդրաիրավական դաշտը ՀՀ-ում, էջ 335-338:
134. Պապոյան Ս., Զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցման ոլորտում որակի համակարգի ներդրումը, էջ 339-343:
135. Սարիբեկյան Ա., Մխիթարյան Ն., Ձեռնարկությունների ֆինանսավորման այլընտրանքային ուղիները զարգացող երկրներում, էջ 344-346:
136. Սարիբեկյան Ա., Մխիթարյան Ն., Ձեռնարկությունների ֆինանսավորման այլընտրանքային ուղիների զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 346-349:
137. Սիմոնյան Վ., Գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման մի քանի հարցեր, էջ 350-351:
138. Տարանյան Ի., Վարձակալությունը որպես խմելու ջրի մատակարարման համակարգի օգտագործման իրավունքի փոխանցման տարատեսակ, էջ 352-355:
139. Օհանյան Տ., Արդյունաբերական ձեռնարկությունների տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 355-357:
140. Օհանյան Ա., Հայաստանի թեթև արդյունաբերության ճյուղային մրցունակության բարձրացման հիմնախնդիրներն ու լուծման որոշակի ուղիները, էջ 357-359:

141. Затикян А., И.Акопян, Некоторые проблемы развивания малого и среднего предпринимательства в РА, стр. 359-362.
142. Затикян А., Риски в сфере предпринимательской деятельности, стр. 363-366.
143. Акопян Э., Некоторые вопросы теневой экономики в РА, стр. 366-367.
144. Габриелян Б., Аветисян А., Мотивирующие факторы, принципы воздействия на мотивацию людей, стр. 367-372.
145. Габриелян Б., Мотивация и мотивационный процесс, стр. 372-375.
146. Оганян Т., Государственное регулирование инновационных процессов РА, стр. 376-378.
147. Ходжабекян В., Ликвидация безработицы путем переориентации промышленности в республике Армении, стр. 379-382.
148. Մարկոսյան Մ., Տնային տնտեսությունների եկամուտները, ծախսերը և սպառումը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 382-387:
149. Մխիթարյան Տ., ՀՀ կենսաթոշակային համակարգը և դրա բարելավման ուղին, էջ 387-391:
150. Մխիթարյան Տ., Տարեցների առողջապահական խնդիրների լուծումը բժշկական ապահովագրության նոր մեխանիզմի ստեղծման միջոցով, էջ 391-395:
151. Թորոսյան Թ., Եվրամիությունը և ՀՀ առևտրատնտեսական կապերը, էջ 396-401:
152. Աղոնց Ն., Տուրիզմի համաշխարհային շուկայի զարգացման հիմնական միտումները, էջ 401-404:
153. Առաքելյան Կ., Տարածաշրջանային հիմնախնդիրները և Հայաստանը, էջ 404-408:
154. Բաղալյան Մ., Արտահանմանն ուղղված ՕՈՒՆ-ների ներգրավման պետական ռազմավարություն, էջ 408-412:

155. Բաղալյան Մ., Հատուկ տնտեսական գոտիները որպես արտահանման խթանման կարևոր միջոց, էջ 412-416:
156. Դավթյան Ա., Տրանսպորտի դերը ԱՊՀ երկրների հետ առևտրատնտեսական համագործակցության զարգացման գործում, էջ 416-419:
157. Դավթյան Ա., Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրի խթանման ինստիտուցիոնալ համակարգի զարգացման ուղիները, էջ 419-421:
158. Թադևոսյան Ա., Միջազգային կոնյուկտուրայի ազդեցությունը ազգային տնտեսության վրա. երկրների միջև ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալի և աշխատուժի հոսքերի դերը, էջ 422-427:
159. Կռունկյան Ն., Միջազգային մարքեթինգի առանձնահատկությունները, էջ 427-429:
160. Կռունկյան Ն., Միջազգային մարքեթինգի հայեցակարգը, էջ 429-431:
161. Հայրապետյան Գ., Մրցակցային քաղաքականություն և առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունը (ԱՀԿ) էջ 431-434:
162. Հայրապետյան Գ., ՀՀ արտաքին առևտրի վերլուծությունը, էջ 434-438:
163. Հովականյան Ն., Արտահանման խթանման հիմնադրույթները, էջ 439-443:
164. Հովականյան Ն., Արտահանման խթանման հիմնական ուղիները ՀՀ-ում, էջ 443-448:
165. Մարկոսյան Ա., Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրի արդի հիմնախնդիրները, էջ 448-457:
166. Մարկոսյան Ա., Զուտ արտահանումը որպես երկրի զարգացման որակական ցուցանիշ, էջ 457-462:
167. Ներսիսյան Ա., Գլոբալացումը և արտաքին առևտրի զարգացման հնարավորությունները, էջ 462-467:

168. Սարգսյան Ս., Հայաստան-Թուրքիա առևտրային հոսքերը, էջ 467-469:
169. Սարգսյան Ս., Հայաստանի և Թուրքիայի համեմատական առավելությունները, էջ 469-471:
170. Սարինյան Ռ., Տնտեսագիտական մտքի զուգահեռներում, էջ 472-480:
171. Բոստանջյան Վ., Մելքիկյան Ա., Գործարար միջավայրի բարելավման հիմնական ուղղությունները, էջ 480-483:
172. Աղաջանյան Դ., Տնտեսությանը պետության միջամտության սահմանները, էջ 483-486:
173. Աղաջանյան Դ., Պետական և մասնավոր սեփականության կարգավորման հարցի շուրջ, էջ 487-490:
174. Բեգոյան Ա., Լիզինգային գործունեության կառավարման հիմնախնդիրները, էջ 490-492:
175. Բեգոյան Ա., Լիզինգի իրավական հիմքերը, էջ 493-495:
176. Գևորգյան Ս., Բնապահպանության կառավարման շուկայական մոդելը, էջ 495-500:
177. Գյուրջյան Ա., Գիտելիքահենքությունը գիտակցված գործունեության կարևոր գործոն, էջ 500-504:
178. Դավթյան Լ., Տնտեսական մրցակցության քաղաքականության առանձնահատկությունները ՀՀ-ում, էջ 505-508:
179. Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Կառավարումը գիտակցված գործունեության կարևոր պայման և բաղադրիչ: Գիտելիքահենք կառավարում, էջ 508-515:
180. Եղիազարյան Բ., Նասիբյան Ի., ՀՀ-ում կորպորատիվ կուլտուրայի ազգային մոդելի բնութագրերի գնահատման շուրջ, էջ 515-519:
181. Եղիազարյան Բ., Թաղևոսյան Ա., Տնտեսական քաղաքականության մեկնաբանման շուրջ, էջ 520-527:
182. Թաղևոսյան Ա., Տնտեսական քաղաքականության նպատակների և գործիքակազմի մեկնաբանման շուրջ, էջ 527-535:

183. Թամազյան Ա., Տարածաշրջանի սոցիալ-տնտեսական ներուժի և դրա բաղադրիչների քաղաքական գնահատման մոտեցումները, էջ 536-543:
184. Թամազյան Ա., Սոցիալ-տնտեսական ներուժի և դրա կառուցվածքային տարրերի գնահատման մեթոդոլոգիական մոտեցումները, էջ 543-548:
185. Խաչատրյան Վ., Տնտեսության ռազմավարական կառավարման կատարելագործման մեթոդաբանական հիմքերը, էջ 548-553:
186. Հախվերդյան Դ., Տնտեսական քաղաքականության և տնտեսագիտության տեսական հիմնադրույթների համադրական հետազոտությունը, էջ 553-558:
187. Հարությունյան Լ., Արդյունաբերական ճգնաժամեր (համացքների ուրվագիծ), էջ 558- 562:
188. Հովեյան Տ., Համակենտրոնացման աստիճանը ՀՀ մի շարք ապրանքային շուկաներում, էջ 562-564:
189. Միքայելյան Գ., ԱՊՀ երկրների հակամենաշնորհային քաղաքականության միտումները 21-րդ դարի սկզբում, էջ 564-565:
190. Նասիբյան Է., Սարդարյան Լ., Ակնկալիքների տեսության որոշ մոտեցումների կիրառումը մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործընթացում, էջ 566-569:
191. Պողոսյան Շ., Ուղղակի մարքեթինգի հեռանկարները ՀՀ-ում, էջ 569-572:
192. Պողոսյան Ս., Մտավոր սեփականությունը որպես միկրոկառավարման օբյեկտ, էջ 572-575:
193. Սիմոնյան Ա., Սիմոնյան Հ., Մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետության գնահատում, էջ 575-579:
194. Սիմոնյան Հ., Մարդկային ռեսուրսների էությունը և դրանց կառավարման արդիականությունը ժամանակակից պայմաններում, էջ 579-583:

195. Վարդանյան Ա., Բնօգտագործման տնտեսական մեխանիզմի առանձնահատկությունները, էջ 583-585:
196. Տարասյան Է., Պետական կադրային քաղաքականությունը քաղաքացիական ծառայության համակարգում, էջ 586-590:
197. Տարասյան Է., Քաղաքացիական ծառայության համակարգը որպես պետական կառավարման արդյունավետության ապահովման միջոց, էջ 590-594:
198. Торосян К., О некоторых политико-экономических проблемах цивилизации, стр. 594-596.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2008 թ. հրապարակումները

1. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Հարությունյան Վ., Թամազյան Ա., Համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման և ֆինանսական հիմնախնդիրների լուծման ուղիները, Եր.:ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2008, 224 էջ
2. Հարությունյան Վ., Ազիզյան Ա., Ֆինանսական համահարթեցման հիմնախնդիրները, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2008, 116 էջ
3. Սարինյան Ռ., Տնտեսագիտություն: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր.: «Ճարտարագետ» հրատ., 2008, 336 էջ
4. Վարդանյան Գ., Գիտելիքահենք տնտեսություն (հնարավորություններ և մարտահրավերներ), Եր.: «Տիգրան Մեծ» հրատ., 2008, 390 էջ
5. Մարկոսյան Մ., Բնակչության դրամական եկամուտների ձևավորման և բաշխման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2008, 326 էջ
6. Ավագյան Հ., ՀՀ ընդերքի հարստությունների՝ մետաղական օգտակար հանածոների գնահատումն ըստ մարզերի, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2008, 198 էջ
7. Սարինյան Ռ., Ալեքսեյ Ջիվելեգովի տնտեսագիտությունը, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2008 ,110 էջ
8. Բաբայան Վ., Ավանդների ապահովագրության համակարգի և նրա կատարելագործման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2008, 50 էջ
9. Բայադյան Ա., Ֆինանսա-վիճակագրական բացատրական բառարան, Եր.: «Լիմուշ» հրատ., 2008, 514 էջ

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2008թ. սեպտեմբերի 22-24 ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտում «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով անցկացված հանրապետական գիտաժողովի ժողովածուում (Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2008, 492 էջ)

1. Հարությունյան Վ., Սարգսյան Զ., Հարկերի ծագումը, էությունը և տնտեսագիտական բովանդակությունը, էջ 8-15
2. Հարությունյան Վ., Խաչատրյան Կ., Պետական ֆինանսական վերահսկողության կատարելագործման և զարգացման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 15-24
3. Բայադյան Ա., Բաղդասարյան Ա., Մուրադյան Խ., Հայաստանի Հանրապետությունում դրամավարկային քաղաքականության ընտրության հիմնախնդիրներն արտարժութային տատանումների պայմաններում, էջ 25-31
4. Ասրյան Ա., Հարկային համակարգի զարգացման համաշխարհային միտումները և դրա պարզեցումը որպես փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման գլխավոր գործոն, էջ 31-39
5. Ավագյան Մ., ՀՀ համայնքներում հանրային ծառայությունների գնահատման մեթոդական հարցերի շուրջ, էջ 40-47
6. Բաբայան Վ., Ավանդների ապահովագրության համակարգի կատարելագործման ուղիները, էջ 47-51
7. Բաբայան Վ., Ներքին հսկողության համակարգի գնահատման հնարավոր մոտեցումները (ՀՀ առևտրային բանկերի օրինակով), էջ 51-56
8. Բայադյան Ա., ՀՀ առևտրային բանկերի շահութաբերության գործոնային վերլուծությունը, էջ 56-63
9. Բայադյան Ա., Տոկոսադրույքի սպրեդը և դրա ազդեցությունն առևտրային բանկերի շահույթի վրա, էջ 63-68
10. Բատիկյան Խ., Արտահանման խթանման հարկային մեխանիզմները որպես տնտեսական մրցունակության բարձրացման գրավական, էջ 68-73
11. Բատիկյան Խ., Բանկային համակարգի դերը երկրի տնտեսական մրցունակության բարձրացման գործում, էջ 73-77
12. Գալոյան Դ., ԱՄՀ դերը ՀՀ տնտեսական կայունացման գործում, էջ 78-83
13. Դինգչյան Գ., Բյուջետային գործընթացի կատարելագործման հարցի շուրջ, էջ 83-87
14. Երանոսյան Ա., Հեռահար (դիստանցիոն) բանկային սպասարկման ներդրումը, էջ 88-94
15. Զախարյան Ա., Բանկերի պորտֆելային ներդրումները՝ որպես ՀՀ բաժնետիրական ընկերությունների գործունեության բարելավման միջոց, էջ 94-101
16. Հովակիմյան Թ., Մնացականյան Հ., Ոչ բանկային ֆինանսական համակարգի զարգացման միտումները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 102-109
17. Մարգարյան Լ., Տնտեսական արդարության հիմնախնդիրը և դրա իրացումը հասարակական կյանքում, էջ 110-119
18. Մելիքյան Ռ., Կորպորատիվ պարտատոմսերի ձևերն ու դրանց կիրառման նպատակահարմարությունը, էջ 120-123
19. Միրզոյան Թ., Կորպորատիվ կառավարման հիմնական մոդելներն ու ժամանակակից միտումները, էջ 123-128
20. Մխիթարյան Ա., Լիզինգային կազմակերպության ռիսկերի գնահատման և կառավարման կոմպլեքս մոտեցումը, էջ 128-132
21. Մնացականյան Հ., Հովակիմյան Թ., ՀՀ բանկային համակարգի ռիսկերի կառավարման և վերահսկման հիմնահարցերը, էջ 133-137
22. Ներսիսյան Ա., Հարկման տեսական հիմքերը, էջ 138-141
23. Պետրոսյան Մ., Գյուղատնտեսության ոլորտում իրականաց-

ված բարեփոխումներն ու վարկավորման առանձնահատկությունները տնտեսավարման նոր պայմաններում, էջ 141-148
24. Սարգսյան Զ., Հարկման տեսական հիմքերը, էջ 148-156
25. Սարգսյան Ս., ՀՀ առևտրային բանկերի պարտավորությունների կառավարումը, էջ 156-161
26. Սարգսյան Ս., Գյուղատնտեսության հարկման առանձնահատկությունները զարգացած երկրներում, էջ 162-165
27. Սարգսյան Ս., Հարկային վերափոխումների առանձնահատկություններն անցումային տնտեսությամբ երկրներում, էջ 165-168
28. Սալնազարյան Գ., Արժեթղթերի շուկայում ինստիտուցիոնալ ներդրողների գործառույթների առանձնահատկությունները, էջ 169-175
29. Սալնազարյան Գ., Ինստիտուցիոնալ ներդրողների ներդրումների խթանման պայմանները, էջ 175-183
30. Ստեփանյան Ս., Արժեթղթերի շուկայի էությունը և տնտեսական նշանակությունը, էջ 183-191
31. Ստեփանյան Ս., Կորպորատիվ արժեթղթերը որպես ներդրումների ներգրավման ֆինանսական գործիքներ, էջ 191-200
32. Փաշինյան Ա., Գյուղատնտեսության ապահովագրության համակարգի ներդրմանը խոչընդոտող գործոնները և դրանց վերացման ուղիները, էջ 200-205
33. Ղազարյան Ս., Ղազարյան Է., Փաշինյան Ա., Գյուղացիական տնտեսությունների հեռանկարային զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 206-211
34. Ղազարյան Ս., Մամիկոնյան Հ., Գևորգյան Վ., ՀՀ գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման նպատակահարմար ուղիները, էջ 211-219
35. Ավագյան Հ., ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի մետաղական օգտակար հանածոները (օգտագործման արդի վիճակը և արդյունավետության բարձրացման ուղիները), էջ 220-227
36. Ավագյան Հ., ՀՀ Կոտայքի մարզի մետաղական օգտակար հանածոները (օգտագործման արդի վիճակը և արդյունավետության բարձրացման ուղիները), էջ 227-236
37. Ավետիսյան Ս., Արիստակեսյան Ա., Գյուղատնտեսության պետական աջակցությունը զարգացած երկրներում, էջ 237-241
38. Ավետիսյան Ս., Ծպնեցյան Հ., Գյուղատնտեսական վարկերի տոկոսադրույքի սուբսիդավորման անհրաժեշտությունը և, էջ 242-251
39. Բաբայան Է., Բնապահպանական միջոցառումների հիմնահարցերի շուրջ, էջ 252-257
40. Բաբաջանյան Ա., Արտադրական ձեռնարկատիրական գործունեության ռազմավարական կառավարումը և պլանավորումը, էջ 257-264
41. Բաբաջանյան Ա., Գործունեության տեղեկատվական-մոտիվացիոն ապահովումը որպես տնտեսավարման արդյունավետության գործիք, էջ 264-271
42. Գրիգորյան Մ., Արտադրության համակողմանի ինտենսիվացումը՝ որպես Արմավիրի մարզի արտադրության արդյունավետության բարձրացման, էջ 272-275
43. Հարությունյան Դ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման մակարդակի գնահատականը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 276-278
44. Հարությունյան Դ., Ներդրումային միջավայրը և դրա վրա ազդող հիմնական գործոնները, էջ 279-281
45. Հաջոյան Ռ., Զբոսաշրջության մարքեթինգի ժամանակակից հայեցակարգը, էջ 281-285
46. Հովասափյան Ա., Առևտրային կազմակերպությունների նորարարական գործակցի գնահատումը «Նորարարական հաշվետախտակ» մեթոդի օգնությամբ («Մետտա Գրուպ» ընկե-

րության օրինակով), էջ 285-287
47. Հովասափյան Ա., Նորարարական գործունեությունը խթանող ՀՀ օրենսդրական դաշտի ձևավորման ընթացքը և վիճակի բնութագիրը, էջ 288-292
48. Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ մարզերում փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման և գյուղատնտեսական ներուժի բարձրացման որոշ հարցեր, էջ 293-298
49. Մանասերյան Ն., Հողի ժամանակակից կադաստրային գնահատումը, էջ 298-306
50. Նազարյան Ա., Տարածքային միավորների զարգացման համասարակշռման չափորոշիչները և նախադրյալները, էջ 306-315
51. Վարդանյան Վ., Քաղաքային տնտեսության զարգացման ենթակառուցվածքային ապահովվածության, էջ 316-319
52. Վարդանյան Վ., Քաղաքի գլխավոր հատակագծի առանձնահատկությունները և դերը քաղաքային տնտեսության զարգացման գործում, էջ 319-323
53. Օհանյան Տ., ՀՀ ձեռնարկությունների ներդրումային գործընթացի կազմակերպման, էջ 323-332
54. Եգանյան Ռ., Նազարյան Ռ., Խաչատրյան Ա., Հայաստանի բնակչության կանխանկարը մինչև 2057թ, էջ 333-340
55. Աղոնց Ն., Բնակչության կյանքի որակի մոնիտորինգի նշանակությունը տեղական մակարդակում և նրա դերը կառավարչական որոշումների ընդունման, էջ 341-345
56. Խաչատրյան Լ., Կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխման այլընտրանքային ուղղությունները ՀՀ-ում, էջ 345-353
57. Затикян А., Некоторые проблемы гендерных исследований в сфере экономики, էջ 353-361
58. Մանասերյան Թ., Համաշխարհային տնտեսության արդի միտումների ազդեցությունը մարդկային զարգացման ընդհանուր գործընթացի, էջ 362-372
59. Աղայան Ս., «Գլոբալացման» տնտեսագիտական հիմնախնդիրները և Հայաստանի Հանրապետության արտաքին, էջ 372-378
60. Ավետիսյան Հ., Ազգային տնտեսության անվտանգությունը համաշխարհային տնտեսության գլոբալացման, էջ 378-384
61. Հարությունյան Լ., Անդրսահմանային համագործակցության հեռանկարները հայ-վրացական, էջ 385-392
62. Հարությունյան Լ., Եվրամիության տեխնիկական աջակցության առաքելությունը Հայաստանի, էջ 393-399
63. Մանասյան Ա., ԱՀԿ և Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրի, էջ 399-404
64. Ներսեսյան Ա., Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունը և ՀՀ առևտրային հաշվեկշռի, էջ 404-408
65. Սարինյան Ռ., Հայ կառավարչական մտքի պատմությունից. Դավիթ, էջ 409-416
66. Աղայան Մ., Հայ կոոպերատիվ մտքի պատմությունից, էջ 416-419
67. Արշակյան Ա., Զախարյան Ա., Բաժնետիրական ընկերությունների գործունեության բարելավման ուղիները Հայաստանի, էջ 420-429
68. Բատիկյան Ա., Գլոբալացումը և ազգային նորամուծական, էջ 430-433
69. Եղիազարյան Բ., Նասիլյան Է., Անձի գիտելիքների և մտավոր մակարդակի գնահատումը մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործընթացում, էջ 434-439
70. Եղիազարյան Բ., Գնահատումն ու վերլուծությունը որպես կառավարման կարևորագույն գործառույթներ: ՀՆԱ գնահատման որոշ խնդիրներ, էջ 440-448
71. Հակոբյան Ա., Տնտեսական բարեփոխումների էվոլյուցիոն-

ինստիտուցիոնալ տեսությունը, էջ 448-455
72. Մուրադյան Ա., Ազգային անվտանգության ապահովման հիմնական գործոնները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 455-460
73. Նասիլյան Ի., Կորպորատիվ կուլտուրայի ազդեցությունն անձնակազմի ատեստավորման գործընթացի վրա, էջ 461-467
74. Սիմոնյան Հ., Անձնակազմի ճիշտ ընտրությունը՝ մարդկային ռեսուրսների կառավարման կարևոր գործոն, էջ 467-475
75. Гюрджян А., Основные задачи принциповедения, стр. 475-477
76. Гюрджян А., Общество действий на высокой базе знаний в порядке обсуждения, стр. 478-481
77. Габриелян Б., К вопросу усовершенствования управления персоналом в организациях, стр. 482-488

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանում «Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության զարգացման արդի հիմնախնդիրները» թեմայով անցկացված միջբուհական գիտաժողովի ժողովածուում, (միջբուհական գիտաժողովի նյութեր I), Եր.: «Տնտեսագետ» հրատ., 2008թ.

78. Եղիազարյան Բ., Համախառն ներքին արդյունքի էության և բաշխման մոտեցումի շուրջ, էջ 8-11
79. Ղազարյան Ս., Գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման առաջնային ուղղությունները ՀՀ մարզերում, էջ 11-14
80. Մարկոսյան Ա., Մարկոսյան Մ., Տնտեսական քաղաքականության ուղեցույցը, էջ 14-19
81. Ասլանյան Ա., Արքելաթյան Գ., Բարձրագույն կրթության ծախսերի տնտեսական գնահատման անհրաժեշտությունը և հիմնախնդիրները, էջ 26-29

82. Մարկոսյան Հ., ՀՀ տնտեսության դիվերսիֆիկացման արդի հիմնախնդիրները, էջ 45-47
83. Հովականյան Ն., Աշխարհատնտեսական նոր իրականության գնահատման անհրաժեշտությունը ՀՀ տնտեսական զարգացման ռազմավարության համատեքստում, էջ 48-51
84. Հարությունյան Դ., Գործարարության անհավասարաչափ զարգացման ու դրանց համահարթեցման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 51-54
85. Գյուրջյան Ա., Գիտակցված գործունեության տիպաբանության ձևավորումը՝ ըստ պարադիգմային հիմնական բնութագիր - պայմանների, էջ 7-10
86. Հակոբյան Ա., Էվոլյուցիոն-ինստիտուցիոնալ տեսությունը և համակարգային մոտեցումը, էջ 10-14
87. Սալնազարյան Ա., Բաժնետոմսերի նախնական հանրային առաջարկի անհրաժեշտությունը ու ներդրման հնարավորությունները ՀՀ-ում, էջ 64-67
88. Հարությունյան Վ., Դոտացիաների հատկացման մոտեցումները, էջ 67-70
89. Акопян И., Затикян А., Финансовые стимулы развития малого предпринимательства в Армении, էջ 84-89
90. Առաքելյան Կ., Արժեթղթերի շուկայի զարգացման ժամանակակից միտումները, էջ 89-93
91. Թորոսյան Թ., Ուղղվածությունը դեպի Եվրամիություն. առևտրատնտեսական կապեր, էջ 153-155
92. Հախվերդյան Դ., Վերազգային կորպորացիաների ներքին քաղաքականությունը և գաղափարախոսությունը, էջ 159-163
93. Գալոյան Դ., Ազատ տնտեսական գոտիների կայացման հեռանկարները ՀՀ-ում, էջ 163-166

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են Հայաստանի և Ռուսաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանների ու ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի համատեղ «Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները» թեմայով 2008թ. նոյեմբերի 13-14 անցկացված միջազգային գիտագործնական համաժողովի ժողովածուում
Եր.: «Տնտեսագետ» հրատ., 2008, 293 էջ

94. Հարությունյան Վ., Հարությունյան Տ., Հարկային օրենսդրության բարեփոխումների հիմնական մոտեցումները ՀՀ-ում, էջ 26-31
95. Հարությունյան Վ., Հարությունյան Դ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման հարկային և վարկային խթանները ՀՀ-ում, էջ 31-36
96. Վարդանյան Գ., Սոցիալական կապիտալը և գիտելիքահենք տնտեսությունը, էջ 52-55
97. Վարդանյան Գ., Վարդանյան Հ., ՀՀ տնային տնտեսությունների ծախսերի վիճակագրական ուսումնասիրությունը վերջին տասնամյակում, էջ 55-58
98. Եղիազարյան Բ., Մարդկային գործունեության գիտակցվածության աստիճան հասկացության շուրջ, էջ 88-92
99. Զաքարյան Ա., Տնտեսական կապերի զարգացման հիմնախնդիրների շուրջ, էջ 92-94
100. Ղազարյան Ս., ՀՀ գյուղատնտեսության հեռանկարային զարգացման առաջնային ուղղությունները, էջ 94-98
101. Մարկոսյան Ա., ՀՀ կայուն զարգացման ապահովման հիմնական ուղիները, էջ 110-117
102. Մարկոսյան Մ., Բնակչության եկամտի կամ սպառման բաշխման մեթոդաբանական արդի հիմնահարցերը, էջ 117-124
103. Մարկոսյան Հ., Էլեկտրոնային վճարային համակարգերը որպես ինտերնետ բիզնեսի զարգացման գործոն, էջ 124-127
104. Թամազյան Ա., Ստվերային տնտեսության բացահայտման և գնահատման մեթոդաբանական հիմքերը, էջ 173-180
105. Հարությունյան Վ., Վարդանյան Գ., Տեղեկատվական հեղափոխությունը որպես գիտելիքահենք տնտեսության շարժիչ ուժ, էջ 221-224

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Գյումրու մասնաճյուղում «ՀՀ տնտեսության ինստիտուցիոնալ համակարգի զարգացման միտումները» թեմայով անցկացված հանրապետական գիտաժողովի ժողովածուում
Եր.: «Նահապետ» հրատ., 2008

106. Հակոբյան Ա., Ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների իրականացման այլընտրանքային հնարավորությունները Հայաստանում, էջ 11-19
107. Հախվերդյան Դ., Տնտեսական համակարգի արդյունավետության մասին, էջ 20-27
108. Սեյսյան Մ., Ստվերային տնտեսության ծավալների գնահատումը ՀՀ-ում, էջ 36-40
109. Փանոսյան Ա., Միջին բիզնեսի մրցունակության բարձրացման և ինովացիոն գործունեության ակտիվացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 59-66
110. Հայրապետյան Ա., Համայնքների ծրագրանպատակային ֆինանսական օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ հիմքերի զարգացման ուղիները, էջ 66-71
111. Սեյսյան Մ., Ստվերային տնտեսության էությունը և դրսևորման առանձնահատկությունները, էջ 71-75
112. Կեսոյան Ն., Հիպոթեքային արժեթղթավորման զարգացման հիմնական հայցակարգերը, էջ 102-110

113. Այվազյան Ք., Արժութային քաղաքականության առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 110-117
114. Գասպարյան Ա., Ներդրումային նախագծերի ռիսկայնության գնահատման մեթոդները, էջ 117-123
115. Թադևոսյան Ս., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ֆինանսական հիմնախնդիրները Շիրակի մարզում, էջ 123-130
116. Պետրոսյան Մ., Տնտեսավարող սուբյեկտների ճգնաժամային իրավիճակի հիմնական պատճառները և սնանկացման հավանական գնահատման մեթոդական հիմքերը, էջ 134-138
117. Ավետիսյան Լ., Ֆիզիկական անձանց վարկային ռիսկի գնահատման սքորինգի համակարգը և դրա կիրառման հեռանկարները ՀՀ-ում, էջ 138-144
118. Գալոյան Լ., Պետական պարտքի կառավարման միջազգային փորձի վերլուծությունը, էջ 144-153
119. Հայրապետյան Ա., Ֆինանսական համահարթեցման և նպատակային ֆինանսավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 153-158
120. Գասպարյան Ա., Ռիսկի պայմաններում որոշումների ընդունման վիճակագրական խաղերի մեթոդը, էջ 168-171
121. Կեսոյան Ն., Հիպոթեքային արժեթղթավորումը որպես ՀՀ-ում հիպոթեքային շուկայի զարգացման հեռանկարային մեթոդ, էջ 171-176
122. Պետրոսյան Կ., Հարությունյան Ղ., Ֆինանսների ներգրավման այլընտրանքային ուղիների օգտագործման հեռանկարները ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքներում, էջ 176-181
123. Մկրտումյան Մ., Կարապետյան Ա., Աղանալյան Ա., Ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի կառավարման հիմնախնդիրները, էջ 198-204
124. Աղանալյան Ա., Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ոլորտում մասնավոր հատվածի մասնակցության միջազգային փորձը Անգլիայում և Բեռլինում (Գերմանիա), էջ 210-213
125. Եղիզարյան Կ., Միկրոավտոբուսային երթուղիների արդյունավետության ինտեգրալային հայտանիշի կառուցման մեթոդը, էջ 217-220
126. Գյուլումյան Ռ., Սպառողական գների ինդեքսի և սպառողական զամբյուղի կազմի վերլուծություն, էջ 220-223
127. Փանոսյան Ա., Միջին բիզնեսի կայացման և զարգացման սոցիալական ասպեկտների ուսումնասիրությունը ՀՀ-ում, էջ 238-245
128. Եղիզարյան Կ., Երևան քաղաքի գործող երթուղային ցանցի ընդհանուր արդյունավետության գնահատումը, էջ 263-267
129. Գյուլումյան Ռ., Սպառողական վարքագծի մաթեմաթիկական մոդելը և օպտիմալ լուծումը, էջ 267-270

Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդեսում

130. Մարկոսյան Ա., Մելիքյան Մ., ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակը 1994-2006թթ. տնտեսական անվտանգության ցուցանիշների մոնիտորինգի համատեքստում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №1 (90) հունվար, 2008, էջ 10-14
131. Հայրապետյան Ա., Համայնքների ծրագրանպատակային զարգացման և պետական բյուջեից նպատակային ֆինանսավորման մեխանիզմների կատարելագործման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №1 (90) հունվար, 2008, էջ 25-27
132. Հակոբյան Վ., Տնտեսական մրցակցության պետական կար-

գավորման տեսական հիմքերը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №1(90) հունվար, 2008, էջ 28-31

133. Փանոյան Ա., Միջին ձեռնարկատիրության սահմանաչափերի որոշման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №1 (90) հունվար, 2008, էջ 53-55
134. Թադևոսյան Ա., ՀՀ արտաքին տնտեսական հիմնախնդիրները և Մ.Պորտերի տեսությունը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №1(90) հունվար 2008, էջ 59-62
135. Մարկոսյան Մ., Բնակչության եկամուտների ձևավորման և բաշխման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №1 (90) հունվար, 2008, էջ106-110
136. Գյուրջյան Ա., Մարդկային կապիտալը հանրային կառավարման հիմնական գործոն և միջոց / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2 (91) փետրվար, 2008, էջ 4-6
137. Մկրտչյան Լ. Վերջնական արդյունքներին ուղղված կամ նպատակածրագրային բյուջետավորման եղանակի մշակման ու ներդրման միջազգային փորձը ԱՄՆ օրինակով / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար, 2008, էջ 9-18
138. Մկրտչյան Լ., Ռուսաստանում ծրագրային պլանավորման կիրառվող գործընթացների պայմաններում նպատակածրագրային բյուջետավորման առանձին բաղադրիչների ներդրման միջազգային փորձի դրական արդյունքների օգտագործման մասին / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2 (91) փետրվար, 2008, էջ 19-21
139. Հարությունյան Ն., Պետական արժեթղթերի շուկայի զարգացման ռազմավարական միտումները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար, 2008, էջ 30-33

140. Հարությունյան Ն., Պետական արժեթղթերի տեղաբաշխման եղանակների համեմատական բնութագիրը՝ որպես առաջնային շուկայի զարգացման հեռանկար / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար, 2008, էջ 33-37
141. Ադամալյան Ա., Ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի ընդհանուր բնութագիրը և դրանց կառավարման տնտեսական հիմունքները, / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար, 2008, էջ 38-42
142. Խաչատրյան Կ., Միասնական ֆինանսական վերահսկողության առավելություններն ու թերությունները ՀՀ-ում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2 (91) փետրվար, 2008, էջ 42-44
143. Օհանյան Ա., Տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի տեսական ու գործնական մոտեցումները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար, 2008, էջ 52-55
144. Օհանյան Ա., Վերլուծական հիմնարար մեթոդների դերը ճյուղային ներդրումային որոշումների իրականացման ժամանակ / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար 2008, էջ 55-58
145. Ամիրյան Ա., ՀՀ բանկերում իրագործվող ծառայությունների ընդլայնումը և արդյունավետության բարձրացումը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2(91) փետրվար 2008, էջ 71-73
146. Սարգսյան Վ., Շուկայական տնտեսության պայմաններում հողաբարելավման բնապահպանական հիմնախնդիրների պետական կարգավորման արդյունավետության բարձրացման տնտեսական հիմնախնդիրները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2 (91) փետրվար, 2008, էջ 88-90
147. Գրիգորյան Մ., Տնտեսավարման տարբեր ձևերի զարգացման ուղիները ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում (Արմա-

վիրի օրինակով) / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №2 (91) փետրվար, 2008, էջ 90-92
148. Գյուրջյան Ա., Մարդկային գիտակցված գործունեության կառավարման սկզբունքային ապահովում. գաղափարը և համակարգը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3(92) մարտ, 2008, էջ 4-7
149. Հարությունյան Լ., Հայաստանի տնտեսական զարգացման միտումները Եվրամիությանը հետագա հնարավոր անդամակցության նպատակով / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3(92) մարտ, 2008, էջ 6-10
150. Մարտիրոսյան Ա., Զբոսաշրջության զարգացման նպատակները և միջազգային փորձը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 21-24
151. Մարտիրոսյան Ա., ՀՀ-ում զբոսաշրջության պետական կարգավորումը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 24-27
152. Կարապետյան Ա., Ավիափոխադրումների շուկայի սեգմենտացիայի անհրաժեշտությունն ու էությունը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 27-30
153. Սարգսյան Հ., Ապահովագրական ընկերությունների կապիտալի համարժեքության մոդելների կիրառումը որպես վճարունակության ռիսկի չափման կարևոր գործիք / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 48-51
154. Բաղիկյան Ա., Շահույթը որպես ձեռնարկության գործունեության արդյունավետության ինտեգրալային ցուցանիշ / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 58-60
155. Բաղիկյան Ա., Արդյունաբերական ձեռնարկություններում շահույթի արդյունավետ բաշխման օպտիմալ ուղղությունները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 60-63

156. Մարգարյան Գ., Ֆինանսական համակարգի և տնտեսական աճի փոխադարձ կապը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 75-77
157. Կեսոյան Ն., Արժեթղթավորման ազդեցությունը առաջնային շուկայում ձևավորված հիպոթեկային տոկոսադրույքի վրա / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 մարտ (92), 2008, էջ 84-89
158. Կեսոյան Ն., Արժեթղթավորման իրագործման պարագայում ՀՀ հիպոթեկային շուկայի հնարավոր ծավալային աճի գնահատումը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №3 (92) մարտ, 2008, էջ 89-93
159. Գյուրջյան Ա., Սկզբունքագիտությունը որպես գիտության ճյուղ առանձնացնելու շուրջ / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №4(93) ապրիլ, 2008, էջ 4-7
160. Մանուկյան Մ., Պետական առևտրային կազմակերպությունները Հայաստանի Հանրապետությունում և դրանց զարգացման հեռանկարները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №4 (93) ապրիլ, 2008, էջ 38-44
161. Մկրտչյան Լ., Հայաստանի Հանրապետությունում պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում իրականացվող բարեփոխումները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №4 (93) ապրիլ, 2008, էջ 49-52
162. Մկրտչյան Լ., Բյուջեի կատարման մասին հաշվետվության մոդելի առաջարկվող տարբերակ / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №4 (93) ապրիլ, 2008, էջ 52-56
163. Ավագյան Մ., Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կառավարվող ծառայությունները և իրականացման հիմնախնդիրները ՀՀ համայնքներում / Հայաստան. Ֆի-

նանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 4-7
164. Մկրտչյան Լ., Նպատակածրագրային բյուջետավորման սկզբունքի պայմաններում կանխատեսումային գործընթացները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 8-10
165. Թումանյան Ռ., Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հիմնական ձևերը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 12-14
166. Թումանյան Ռ., Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ հիմքերը ՀՀ-ում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 14-16
167. Ներսեսյան Ա., ՀՀ արտահանման և ներմուծման հարաբերակցությունը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 39-41
168. Երանոսյան Ա., ՀՀ առևտրային բանկերի նորամուծական քաղաքականության հիմնախնդիրները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 60-63
169. Երանոսյան Ա., Ռեինժինիրինգի նորամուծական ծրագրերի իրականացումը առևտրային բանկերում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 63-66
170. Հարությունյան Լ., Եվրամիության աջակցության դերը ՀՀ կրթական բարեփոխումների իրականացման գործընթացում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 94-96
171. Պապոյան Ս., Զբոսաշրջության ոլորտի վարչականի վիճակագրության անհրաժեշտությունը և պահանջվող նվազագույն տեղեկատվությունը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №5(94) մայիս, 2008, էջ 99-100

172. Гюрджян А., Егиазарян Б., Экономика на базе знаний – проблемы перехода / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 6-9
173. Ղուկասյան Լ., Պետական բյուջեի եկամուտների բաշխման հարաբերությունների արդի առանձնահատկությունները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 19-20
174. Ղուկասյան Լ., Պետական բյուջեի եկամուտների բաշխման հարաբերությունների կատարելագործման օրենսդրա-կազմակերպական ուղղությունները Հայաստանի Հանրապետությունում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 21-24
175. Ավագյան Մ., Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կազմակերպվող և կառավարվող ծառայությունների մատչելիությունը ՀՀ համայնքներում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 25-28
176. Մուրադյան Հ., Առևտրային բանկերի դինամիկ զարգացման հնարավորությունները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 92-95
177. Մուրադյան Հ., Սինդիկացված վարկերի նշանակությունը վարկային պահանջարկի բավարարման գործում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 95-97
178. Եղիզարյան Կ., Հասարակական տրանսպորտային համակարգի զարգացման միջազգային փորձը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 118-120
179. Եղիզարյան Կ., Քաղաքային ուղևորատար տրանսպորտի կայուն համակարգի կազմավորման խնդիրները Երևան քա-

ղաքում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №6-7 (95-96) հունիս-հուլիս, 2008, էջ 121- 123
180. Gyurjyan A., Complex Programs: Analysis of Received Results / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 41-42
181. Ավետիսյան Դ., Համայնքային բյուջե հասկացությունը և դրա ձևավորման առանձնահատկությունները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 56-59
182. Ավետիսյան Դ., Համայնքային բյուջեների ձևավորման միջազգային փորձը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 59-62
183. Մուրադյան Է., Կազմակերպության մրցունակության ապահովման մեթոդաբանական մոտեցումները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 86-89
184. Մուրադյան Է., Ֆինանսական կայունության գնահատման այլընտրանքային մոտեցման դերը կազմակերպության մրցունակության ապահովման գործում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 89-93
185. Մարտիրոսյան Ա., Հայաստանում զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող հնարավոր առաջնահերթությունների գնահատումը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 108-110
186. Մարտիրոսյան Ա., Ինտերնետային ցանցի յուրահատուկ դերը զբոսաշրջության ոլորտում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 110-112
187. Հովհաննիսյան Հ., Վարկային ռիսկի կառավարման մեթոդաբանական հիմքերը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 116-119

188. Հովհաննիսյան Հ., Վարկային ռիսկի կառավարման գործընթացի կատարելագործման հիմնական ուղղությունները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 120-123
189. Փաշինյան Ա., Գյուղատնտեսության ապահովագրական համակարգի ներդրման մեթոդական մոտեցումները և խնդիրների լուծման ուղիները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №8-9 (97-98) օգոստոս-սեպտեմբեր, 2008, էջ 143-146
190. Մանասերյան Թ., Ֆինանսական ճգնաժամի դասերը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 4-7
191. Գյուրջյան Ա., Գյուրջյան Գ., Եղիազարյան Բ., Սիմոնյան Ա., Գիտելիքի, թե բազմակողմ զիտակցված գործունեության հասարակություն է կառուցելու մարդկությունը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 10-17
192. Ամիրջանյան Ա., Մրցունակության գործոնները զարգացող տնտեսություններում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 18-23
193. Ամիրջանյան Ա., Մրցակցության գործիքների ժամանակակից բովանդակությունը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 35-37
194. Մանասերյան Թ., Գույքահարկի դերը ազգային տնտեսության աշխուժացման գործում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 38-40
195. Խաչատրյան Կ., Պետական ֆինանսական վերահսկողության հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմ-

բեր, 2008, էջ 49-50
196. Նարիմանյան Գ., Փոխարժեքի դինամիկան և մակրոտնտեսական միջավայրը ՀՀ-ում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 51-52
197. Նարիմանյան Գ., Արժութային փոխարժեքի ազդեցությունը արտաքին հատվածի վրա / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 53-54
198. Կարեյան Ա., Առևտրային բանկի գործունեության արդյունավետության գնահատումը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 73-74
199. Կարեյան Ա., Առևտրային բանկերի գործունեության ֆինանսական արդյունքների գնահատման ձևավորման հիմնահարցերը / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 74-75
200. Բարսեղյան Ն., Բնակֆոնդի վերականգնման ֆինանսական մեխանիզմները / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 83-84
201. Սիմոնյան Հ., Անձը բնութագրող գործոնների գնահատում մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործընթացում / Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա, Եր.: №10 (99) հոկտեմբեր, 2008, էջ 91-92

Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում» հանդեսում

202. Չախմախչյան Բ., Մարտիրոսյան Ա., Կաթնամթերքի շուկայի օպտիմալացման հիմնախնդիրնգրի լուծման ուղիները հանրապետությունում / Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, Եր.: №2, 2008, էջ 195-199
203. Կոստանյան Ն., Գյուղատնտեսության կոոպերատիվ վարկավորման համակարգի կայացման և զարգացման հիմնական ուղղությունները / Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, Եր.: №3 2008, էջ 247-255
204. Հարությունյան Ն., Էլեկտրոնային առևտրի համակարգերի դերը պետական արժեթղթերի տեղաբաշխման գործընթացում / Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, Եր.: №1, 2008, էջ 255-271
205. Հայրապետյան Ա., Տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարկաբյուջետային կարողությունների համահարթեցման մոդելի դերը ՀՀ համայնքների զարգացման գործում / Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և կառավարում, Եր.: №1, 2008, էջ 187-192

Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են այլ գիտական ամսագրերում

206. Ղազարյան Ս., Ընդլայնել արդյունավետ տնտեսագիտական հետազոտությունները ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում / Ագրոգիտություն, № 7-8 (հուլիս-օգոստոս), 2008, 8 էջ
207. Ходжабекян В., Папазян Х., О мерах экономических политики по ликвидации безработицы в республике Армения / Политический журнал “Общество и экономика”, М., №1, 2008 էջ 166-173
208. Բայադյան Ա., Ամիրխանյան Ս., Հիփոթեքային վարկավորման շուկայի իրավիճակը և զարգացման նախադրյալները ՀՀ-ում / ՀՊԱՀ-ի միջազգային գիտական կոնֆերանսի նյութերը, (գյուղատնտեսության բնապահպանության պրոբլեմները), 2008, էջ 22-26
209. Բայադյան Ա., Ասլանյան Գ., Թարվերդյան Ա., Ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեխանիզմը Հայաստանում / ՀՊԱՀ-ի միջազգային գիտական կոնֆերանսի նյութերը (գյուղատնտեսության բնա-

պահպանության պրոբլեմները), 2008, էջ 26-30
210. Баядян А., Пути повышения эффективности расходов бюджетных средств / Вестник ГАУ Армении, №1, 2008, էջ 124-130
211. Манасерян Т., Современные проблемы экономической безопасности Армении и перспективы их разрешения / Сб. докладов конференции "Региональное сотрудничество и безопасность", Изд. Союзом армян в России, 6 с.
212. Манасерян Т., Энергетическая безопасность Армении / Сб. докладов конференции "Региональное сотрудничество и безопасность", Изд. Союзом Армян в России, 4 с.
213. Манасерян Т., Economic Security Architecture and Prospects for Cooperation: India and the Caucasus India – Eurasia: The way ahead (With Special focus on the Caucasus) / Published by the Centre for Research in Rural and Industrial Development, pp.159-173
214. Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Գիտակցված գործունեության և գիտելիքահենք տնտեսություն ձևավորելու խնդիրներ / Հանրային կառավարում, գիտական հանդես, Եր.: №1, 2008, էջ 53-66
215. Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Սիմոնյան Ա., Կառավարման արդյունավետության գնահատման մեթոդական մոտեցումներ / Լրաբեր ՀՃԱ, Եր.: №1, 2008, էջ 12-18
216. Егиазарян Б., Гюрджян А., Principles of Translation Khowledge Economy / Государственное управление в XXI веке. Традиции и инновации, МГУ, "Макс Пресс", М., 2008, с. 205-213
217. Габриелян Б., Механизмы и методы управления / Сб. научных трудов преподавателей №1, Е., Международная академия. предпринимательства (МАП), Ереванский филиал, 2008, с 1-8
218. Manasyan H., Remittances and Midration / AIPRG conference "Looking Forward: Global Competitiveness of the Armenian Economy", May 17-18, 2008, link http://www.aiprg. net/en/content/29
219. Մարկոսյան Ա., Մարկոսյան Մ., Մարդը որպես զարգացման նպատակ / Էկոնոմիկա, Գարուն, №5 (7), 2008, էջ 14-15, 26-27, 72-73, 95-97
220. Մարկոսյան Ա., Մարկոսյան Մ., Աշխարհի երկրների դասակարգումը ըստ եկամուտների / Էկոնոմիկա, Գարուն №5 (7), 2008, 18էջ
221. Adanalyan A., Gevorgyan S., A Comparison of Ecological Education and Sustainable Development Education / Re: NATO Advanced Research Workshop: Rethinking Higher Education to Meet the New Challenges of Environmental Security in Kharkiv, Ukraine 21-25 May 2008, 7 էջ
222. Հակոբյան Վ., ՀՀ մրցակցային քաղաքականության և տնտեսության պետական կարգավորման այլ գործիքների փոխհամաձայնեցման խնդիրները / Օրենք և իրականություն, Եր.: №3 մարտ, 2008, էջ 27-30

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2009թ. հրապարակումները

I. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Հարությունյան Վ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009, 146 էջ:
2. Հարությունյան Վ., Թամազյան Ա., Հայրապետյան Ն., Արտահանման աճի և տնտեսության մասնագիտացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009, 192 էջ:
3. Սարինյան Ռ., Աղայան Մ., Նշանավոր տնտեսագետների տողանը (հետքեյնսյան շրջան), Գիտակենսագրական ուրվագծեր, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009, 480 էջ:
4. Ավագյան Հ., ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների գնահատումն ըստ մարզերի. մաս 2 (Լոռու, Կոտայքի, Գեղարքունիքի, Տավուշի և Արագածոտնի մարզեր), Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ. 2009, 200 էջ:
5. Թորոսյան Թ., «Միջազգային տնտեսագիտություն» (միջանկյալ մակարդակ), Եր.: 2009, 207 էջ:

II. Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են 2009թ. ապրիլի 27-28 ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտում «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով անցկացված հանրապետական գիտաժողովի նյութերում (Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2009)

1. Ղազարյան Ս., Ղազարյան Է., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման հիմնահարցերը, էջ 12-16:
2. Ավետիսյան Հ., Ազգային ինովացիոն բանկի ստեղծման անհրաժեշտությունը, էջ 16 -20:
3. Ավետիսյան Վ., Պարտադիր ապահովագրության համակարգերի սկզբունքները և նպատակները շուկայական տնտեսությամբ երկրներում, էջ 20-28:
4. Ափյան Ն., Հարկային վարչարարության կատարելագործման ուղիները, էջ 29 -32:
5. Բաբաջանյան Ս., Արտադրական կազմակերպությունների ֆինանսական արդյունքի տնտեսական բովանդակությունը, էջ 33-38:
6. Գալստյան Հ., Հիփոթեքային վարկավորման միջազգային փորձը, էջ 38-45:
7. Գալստյան Հ., Հիփոթեքային վարկերի շուկայի զարգացման հայեցակարգային հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 46 -54:
8. Դավթյան Մ., Օտարերկրյա կապիտալով գործող բանկերը միջազգային ֆինանսական ինտեգրման գործընթացներում, էջ 54-60:
9. Երանոսյան Ա., Նորամուծական գործընթացների կարգավորման նոր մոտեցումներ, էջ 61-66:
10. Երանոսյան Ա., Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները որպես բանկային նորամուծական գործընթացների կարգավորման գործիք, էջ 67-71:
11. Թամազյան Ա., Ստվերային տնտեսության ծավալների գնահատման հատուկ տնտեսաիրավական մեթոդները, էջ 72-80:
12. Կակոսյան Լ., Վենչուրային ինվեստավորման ազգային համակարգի ձևավորման խնդրի շուրջ, էջ 80-83:
13. Կակոսյան Լ., Հայաստանին անհրաժեշտ սկզբնական վենչուրային կապիտալի ծավալի գնահատումը, էջ 84-85:

14. Կարեյան Ա., ՀՀ առևտրային բանկերի ֆինանսական արդյունքների հիմնական ցուցանիշների փոփոխությունների վերլուծությունը, էջ 86-88:
15. Կարեյան Ա., ՀՀ առևտրային բանկերի հիմնական ցուցանիշների համեմատական վերլուծությունը, էջ 89-96:
16. Կիրակոսյան Գ., Պետական բյուջեի կատարման և վերահսկողության իրականացման հիմնահարցերը, էջ 93-96:
17. Հախվերդյան Դ., Գլոբալացումը և ենթակառուցվածքները, էջ 97-103:
18. Հախվերդյան Դ., Գլոբալ անհաշվեկշռվածությունը և համաշխարհային տնտեսությունը, էջ 104-112:
19. Հակոբյան Ա., Սթրես թեստավորման դերը և նշանակությունն ապահովագրական ընկերությունների ֆինանսական կայունության գնահատման մեջ, էջ 113-115:
20. Հարությունյան Վ., Հարությունյան Դ., Համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամ. պատճառներ և հետևանքներ, էջ 116-118:
21. Հարությունյան Դ., Գլոբալիզացիան և նրա փուլերը, էջ 118-120:
22. Հարությունյան Դ., Համայնքների բյուջեներում վարկային միջոցների ներգրավման անհրաժեշտությունը և տեղական վարկային շուկաների ձևավորման նախադրյալները ՀՀ-ում, էջ 120-124:
23. Հովակիմյան Ա., Փոխարժեքի և առևտրային հաշվեկշռի փոխկապվածության տեսագործնական հիմքերը, էջ 125-131:
24. Ղազարյան Գ., Հարկաբյուջետային քաղաքականության սկզբունքների շուրջ, էջ 131-133:
25. Ղուլյան Կ., Համայնքների դերը Հայաստանի Հանրապետության կառավարման համակարգում, էջ 134-137:
26. Ղուլյան Կ., Տեղական ինքնակառավարման առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 137-140:

27. Մելիքյան Ռ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պատճառները և դրանց ազդեցությունը Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության վրա, էջ 141-148:
28. Միքայելյան Ռ., Փոքր և միջին առևտրային կազմակերպությունների վարկավորման հարցի շուրջ, էջ 149-158:
29. Միքայելյան Ռ., Կազմակերպությունների վարկունակության գնահատման հարցի շուրջ, էջ 159-165:
30. Մնացականյան Ա., Բանկային համակարգի կառավարման բարելավման ուղիները շուկայական տնտեսության պայմաններում, էջ 166-170:
31. Մնացականյան Հ., Աուդիտի ոլորտի օրենսդրական բարեփոխումների անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում, էջ 170-173:
32. Մնացականյան Հ., Աուդիտորական գործունեության կարգավորման Եվրամիության առանձին պահանջների հարցի շուրջ, էջ 174-176:
33. Մովսիսյան Մ., Արժեթղթերի շուկայի զարգացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 177-179:
34. Մուրադյան Հ., Անհատական կառավարիչը բանկում և նրա դերը հաճախորդների հետ հարաբերությունների կազմակերպման գործում («Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ-ում ներդնելու նպատակով), էջ 180-187:
35. Մուրադյան Է., Կազմակերպության ֆինանսական դրության կայունացման վերլուծական ծրագրի մշակման մոտեցումը, էջ 187-193:
36. Մուրադյան Է., Գործարար ակտիվության դերը ֆինանսական դրության կայունացման գործընթացում, էջ 193-203:
37. Շմավոնյան Գ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության պետական կարգավորման առանցքային հիմնախնդրի շուրջ, էջ 204-208:

38. Պետրոսյան Մ., Միջազգային ծրագրերի միջոցով գյուղատնտեսության վարկավորման գործընթացի վերլուծություն, էջ 208-215:
39. Սարգսյան Զ., Հարկման արտերկրյա փորձը, էջ 216-224:
40. Սարգսյան Լ., Տնտեսական աճ՝ առևտրային հաշվեկշռի բացասական սալդոյի աճի զուգակցմամբ, 224-228:
41. Սարգսյան Վ., Հարկային համակարգի արտերկրյա փորձը, էջ 229-237:
42. Սարգսյան Ս., Վարկառուի ֆինանսական վիճակի գնահատումը և վարկերի դասակարգման օրինականության ստուգումը, էջ 237-242:
43. Սաֆարյան Ռ., Տնտեսական զարգացման շարունակական կայուն աճի գերակա ուղղությունները, էջ 242-248:
44. Ստեփանյան Ս., ՀՀ արժեթղթերի շուկայում ինստիտուցիոնալ ներդրողների զարգացման արդի հիմնախնդիրները, էջ 249-254:
45. Дадаян Г., Возможности применения модели “догоняющего” развития в Армении, стр. 255-260.
46. Манасерян Т., О некоторых аспектах современного финансового кризиса и путях дальнейшего оздоровления экономики Армении, стр. 261-272.
47. Саруханян В., Общий обзор системы и механизмов борьбы с отмыванием денег и финансированием терроризма в Республике Армения, стр. 272-276.
48. Ավագյան Հ., Թեղուտի պղնձամոլիբդենային հանքավայրի շահագործման հիմնախնդիրները, էջ 277-285:
49. Ավագյան Հ., Քաջարանի պղնձամոլիբդենային հանքավայրի պոչանքների մասին, էջ 285-289:
50. Աբրահամյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսության վարկավորման հիմնախնդիրներն արդի պայմաններում, էջ 290-296:

51. Աղայան Ս., Հայ-թուրքական առևտրատնտեսական հարաբերությունները մրցակցային առավելության արդյունք, թե թուրքական էքսպանսիա, էջ 296-302:
52. Աղայան Ս., ՀՀ արտաքին առևտրի զարգացման հեռանկարը, էջ 302-308:
53. Ավետիսյան Ս., Ծպնեցյան Հ., ՀՀ ագրովերամշակող ընկերությունների մրցունակության բարձրացման մի քանի հարցեր, էջ 309-316:
54. Բաբայան Ա., ՀՀ անդամակցությունը ԱՀԿ-ին և նրա ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, էջ 316-325:
55. Գասպարյան Վ., Արշակյան Ա., Զախարյան Ա., Սնանկացումը որպես բաժնետիրական ընկերությունների գործունեության բարելավման միջոց, էջ 326-333:
56. Իսկանդարյան Ս., Ներդրումային գործընթացը Հայաստանում և դրա վրա ազդող գործոնները, 2009, էջ 333-337:
57. Իսկանդարյան Ս., Ներդրումային միջավայրի բարելավման ուղիները Հայաստանում, էջ 337-344:
58. Հակոբյան Ի., Վճարային հաշվեկշռի բարելավման ուղիները, էջ 344-349:
59. Հայրապետյան Է., ՀՀ բնապահպանական գործունեության կառավարման տնտեսական մեխանիզմների շուրջ, էջ 350-354:
60. Հովհաննիսյան Լ., Գյուղատնտեսության տարածքային զարգացման հիմնահարցերը Հայաստանում, էջ 355-359:
61. Հայրապետյան Վ., Գյուղատնտեսական ռիսկերի ապահովագրության և վերաապահովագրության միջազգային շուկայի վերլուծությունը, էջ 360-364:
62. Հայրապետյան Վ., Ապահովագրական ռիսկերի կառավարման գործում օգտագործված ռազմավարությունները, էջ 364-369:
63. Ղազարյան Ս., Մկրտչյան Հ., ՀՀ գյուղատնտեսության հողային ֆոնդի շարժընթացը և արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները, էջ 369-376:

64. Ղազարյան Ս., Դավթյան Գ., Գյուղատնտեսության զարգացման մի քանի հիմնահարցեր և դրանց իրականացման ուղիները, էջ 376-382:
65. Մկրտչյան Հ., Մկրտչյան Վ., Բուսաբուծական ճյուղերի տնտեսական արդյունավետությունը գյուղացիական տնտեսություններում և շահույթի բաշխումը, էջ 382-388:
66. Նազարյան Ա., ՀՀ մեքենաշինական ձեռնարկությունների վերականգնման ու գործարկման կազմակերպման և ընդլայնման շուկայական պայմանները, էջ 389-395:
67. Պարոնյան Գ., Ներդրումային քաղաքականությունը որպես ՀՀ մարզերի տնտեսական անվտանգության ապահովման հիմնաքար, էջ 395-399:
68. Ջանգուլյան Պ., Կառուցապատման և շինարարության վարչական ընթացակարգերը որպես ՀՀ-ում ներդրումները խոչընդոտող գործոններ, էջ 400-404:
69. Ջաներյան Հ., Ներսիսյան Լ., Գյուղական աղքատության պատկերը և հիմնախնդիրները, էջ 405-408:
70. Սարգսյան Ա., Տրանսպորտային բեռնափոխադրումների դերը Հայաստանի տնտեսությունում, էջ 409-413:
71. Սարգսյան Ն., ՀՀ միջազգային բեռնափոխադրումների ապահովագրության արդի հարցը, էջ 413-419:
72. Վարդանյան Ա., Բնապահպանական ծրագրերի ֆինանսավորման աղբյուրների ընդլայնման օրենսդրաիրավական ուղիները, էջ 419-424:
73. Վարդանյան Ա., Բնապահպանական պետական քաղաքականության առանձնահատկությունները և կարգավորման լծակները, էջ 424-428:
74. Օհանյան Տ., ՀՀ մարզերի անհավասարաչափ զարգացման ուղիների վերլուծությունը, էջ 428-432:
75. Агаджанян В., Вопросы преодоления проблем по ускорению интеграционных процессов в Армении, стр. 433-439.

76. Затикян А., Сущность и важнейшие фунции предпринимательства, стр. 439-445.
77. Աղաջանյան Դ., Բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության հիմնախնդիրների շուրջ, էջ 446-450:
78. Ավետիսյան Վ., Տրաստի և հավատարմագրային կառավարման պատմական զարգացման առանձնահատկությունները, էջ 451-457:
79. Բաբաջանյան Կ., Պետությունը որպես բրենդ, էջ 458-462:
80. Խաչատրյան Ն., Էլեկտրոնային առևտուրը որպես էլեկտրոնային բիզնեսի տարատեսակ, էջ 462-465:
81. Խաչատրյան Ն., Էլեկտրոնային բիզնեսի տնտեսաիրավական հիմնախնդիրները, էջ 465-467:
82. Կարապետյան Ա., Հայաստանի Հանրապետության ավիափոխադրումների շուկայի վերլուծությունը, էջ 468-472:
83. Մկրտչյան Ս., Իրավաբանական անձանց վերակազմակերպման պատճառները Հայաստանում, էջ 472-477:
84. Մկրտչյան Ս., Փոխանցման ակտի և բաժանիչ հաշվեկշռի բովանդակությունը և անհրաժեշտությունը, էջ 478-482:
85. Ստեփանյան Ս., Կորպորատիվ կառավարումը որպես կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի զարգացման գործոն, էջ 482-489:
86. Արզումանյան Ս., «Տրանսակցիա» հասկացությունը նեոինստիտուցիոնալ ուղղության շրջանակներում և դրա բաղադրիչները, էջ 490-495:
87. Կարապետյան Ծ., Նորամուծական ձեռնարկատիրության հիմնախնդիրները, էջ 496-500:
88. Հակոբյան Ա., Ինստիտուտների բնութագրման և դասակարգման համակարգային սկզբունքները, էջ 501-509:
89. Հովակիմյան Թ., Պետության տեղը և դերը ժամանակակից սոցիալ-տնտեսական համակարգում, էջ 510-515:
90. Մաղոյան Հ., Ինչքանով են կատարյալ մտավոր սեփականության պահպանության մեխանիզմները Հայաստանում, և

որ գործոններն են ազդում արդյունաբերական սեփականության ձևավորման վրա, էջ 516-522:
91. Պողոսյան Շ., Սպառողական վարքագծի և մշակութային գործոնների ազդեցությունը հայկական մտածելակերպի վրա, էջ 522-525:
92. Սարինյան Ռ., Արդի հայ տնտեսագիտության ուղեգծերում (ոչ քննական դիտողություններ), էջ 525-547:
93. Манукян Н., Информационные технологии и информационное общество обзор и прогнозы международных аналитических агенств), стр. 548-554.

III. Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են 2009թ. ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտում «Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում և աշխարհում» գիտական հոդվածների ժողովածուում (Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2009)

94. Հարությունյան Վ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի առաջացման պատճառները ԱՄՆ-ում և Հայաստանում, էջ 8-25:
95. Հարությունյան Վ., ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումները և դրանց խնդիրները, էջ 26-40:
96. Հարությունյան Վ., Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Ճգնաժամերի կանխարգելման խնդիրների և մոտեցումների շուրջ, էջ 41-59:
97. Ղազարյան Ս., ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ագրարային ոլորտում, էջ 60-73:
98. Թորոսյան Թ., Սարգսյան Լ., Դավթյան Մ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը և նրա բացասական դրսևորումները, էջ 74-90:

99. Ավետիսյան Ս., Ծպնեցյան Հ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքները և ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումները ագրոպարենային ոլորտում, էջ 91-103:
100. Մանասերյան Թ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը և ազգային տնտեսության մարտահրավերները, էջ 104-111:
101. Թորոսյան Թ., Հայրապետյան Գ., ՀՀ տնտեսության հիմնախնդիրները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 112-122:
102. Աղաջանյան Դ., ՀՀ բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության հիմնախնդիրները ճգնաժամի պայմաններում, էջ 123-134:
103. Աղայան Ս., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ, թե՞ զլոբալացման ռիսկերով պայմանավորված իրականություն, էջ 135-142:
104. Սուվարյան Ա., Սահակյան Դ., Առևտրային բանկերի կորպորատիվ ռազմավարության արդյունավետության գնահատման հիմնախնդիրները ճգնաժամի պայմաններում, էջ 143-153:
105. Հովհաննիսյան Լ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում Հայաստանի գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակող արդյունաբերության հիմնախնդիրները, էջ 154-164:
106. Ավագյան Հ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի բացասական ազդեցությունների նվազեցման մոտեցումները լեռնահանքային արդյունաբերությունում, էջ 165-172:
107. Ղազարյան Ս., Ազատյան Լ., Ալեքսանյան Վ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացումը որպես ճգնաժամի հաղթահարման միջոց, էջ 173-180:
108. Оганян Т., Влияние финансоэкономического кризиса на экономику РА и его последствия, стр. 181-188.
109. Акопян И., Влияние экономического кризиса на состояние платежного баланса РА, стр. 189-200.

110. Затикян А., Некоторые проблемы участия малого предпринимательства во внешне-экономической деятельности Армении в условиях финансово-экономического кризиса, стр. 201-208.
111. Таранян И., Кризис – время развития инфраструктуры, стр. 209-225.

IV. Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդեսում (Եր.: 2009)

112. Ավետիսյան Վ.Հ., Ապահովագրության ապահովությունը միջին խավն է, № 3(104), մարտ, 2009, էջ 18-24:
113. Մանասերյան Թ., Զարգացման ուրվագծեր և դրա առաջացման պատճառները, № 105-106, մարտ-ապրիլ, 2009, էջ 4-8:
114. Հայրապետյան Է., ՀՀ հանքարդյունաբերության ռազմավարության մշակման մի քանի հիմնահարց, № 105-106, մարտ-ապրիլ, 2009, էջ 45-46:
115. Հայրապետյան Է., ՀՀ գունավոր մետալուրգիայի արտաքին տնտեսական կապերի զարգացումը խթանող պետական կարգավորման քաղաքականության մի քանի հարց, № 105-106, մարտ-ապրիլ, 2009, էջ 46-48:
116. Ավագյան Հ. Ս., ՀՀ քաղցրահամ ջրերի արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները, № 105-106, մարտ-ապրիլ, 2009, էջ 48-53:
117. Միքայելյան Ռ., Առևտրային կազմակերպությունների վարկունակության վարկանշման մեթոդաբանական հարցի շուրջ, № 105-106, մարտ-ապրիլ, 2009, էջ 58-60:

V. Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել 2009թ. «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու 2-ում, «Անանիա Շիրակացի» միջազգ. հարաբ. համալսարան

118. Եղիազարյան Բ., Ինչպիսի ապագա հասարակություն է ձգտում կերտել մարդկությունը, էջ 3-44:
119. Նասիբյան Ի., Մաքիավելիզմը որպես կորպորատիվ կուլտուրայի բնութագրիչ, էջ 60-68:
120. Ավետիսյան Հ., Գիտատեխնիկական նորույթից ինովացիային անցման հարցերը, էջ 68-74:
121. Ավետիսյան Հ., Արժեթղթերի շուկային ինովացիոն գործունեության ինտեգրումը, էջ 74-83:
122. Նասիբյան Է., Սիմոնյան Ա. Ժամանակի կառավարման որոշ հիմնախնդիրների շուրջ, էջ 130-136:
123. Գաբրիելյան Բ., Система управления персоналом в международных компаниях, стр. 136-146.
124. Բաբայան Է., Սարաֆյան Դ., Ասմարյան Ա., Շիրակի մարզի բնօգտագործման և բնապահպանական հիմնախնդիրների շուրջ, էջ 152-160:
125. Աղանալյան Ա., Գյուղատնտեսության ոլորտի ջրօգտագործման հիմնախնդիրները, էջ 181-183:
126. Բաբայան Է., Գևորգյան Ա., О некоторых вопросах гармонического взаимодействия общества, стр. 188-195.
127. Գևորգյան Ա., Աղանալյան Ա., Цели экологического образования для устойчивого, стр. 211-216.

VI. Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են այլ գիտական պարբերականներում

128. Խոջաբեկյան Վ., Համաշխարհային ճգնաժամի կանխատեսումները դրանից 10 տարի առաջ / Լրաբեր հասարակական գիտությունների, Եր.: №2, մայիս-օգոստոս, 2009, էջ 66-72:

129. Վարդանյան Գ., Գիտելիքահենք տնտեսության ինստիտուցիոնալ համակարգի և տնտեսական խթանների շրջանակը / ՀՊՏՀ, «Բանբեր», №1, 2009, էջ 17-28:
130. Մարգարյան Ա., Ճգնաժամերի համաշխարհային փորձը և Հայաստանը / Համահայկական հանդես «ՎԷՄ», Եր.: №1(26), ապրիլ-հունիս, 2009, էջ 72-88:
131. Մարգարյան Ա., Ազգային նորամուծային համակարգը զարգացման մարտահրավերների համատեքստում, Համահայկական հանդես «ՎԷՄ», Եր.: №2 (27), հուլիս-սեպտեմբեր, էջ 81-95:
132. Մարգարյան Ա., Ազգային նորամուծային համակարգի ձևավորման տեսական-մեթոդական հիմքերը / «Բանբեր» Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի, «Տնտեսագետ» №2, 2009:
133. Մարգարյան Ա., Ղարիբյան Ա., Ազգային ինովացիոն համակարգի կլաստերային բաղադրիչը / ՀՀ տնտեսությունը տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, հիմնախնդիրներ և զարգացման հեռանկարներ (միջբուհական գիտաժողովի նյութեր), ՀՊՏՀ «Տնտեսագետ» հրատարակչ. 2009:
134. Մայիլյան Փ., Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում. հիմնախնդիրներ և զարգացման հեռանկարներ (միջբուհական գիտաժողովի նյութեր): ՀՊՏՀ «Տնտեսագետ» հրատ., 2009:
135. Варданян Г., Движущие силы экономики, основанной на знаниях. Ростов на Дону, Вестник Ростовского государственного экономического университета, №2 (28, июль), 2009 стр. 18-23.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2010թ. հրապարակումները

1. Հարությունյան Վ.Լ., Խաչատրյան Վ.Վ., Ճգնաժամ, մակրոտնտեսական իրավիճակն աշխարհում և Հայաստանում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010, 308 էջ
2. Հարությունյան Վ.Լ., Հարությունյան Տ.Վ., Հարությունյան Դ.Վ., Հարկեր և հարկագանձում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010, 600 էջ
3. Ավագյան Հ.Ս., ՀՀ քաղցրահամ ջրերը (պաշարները, ռեսուրսները և դրանց արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները), -Եր. : ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հատ, 2010, 120 էջ
4. Սարինյան Ռ.Ն., Հարությունյան Վ.Լ., Աղայան Մ.Կ., Հայ տնտեսագետներ (գիտակենսագրական ուրվագծեր), -Եր. : ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010, 336 էջ
5. Թորոսյան Թ. և ուրիշներ, Հայաստանի և Եվրամիության միջև առևտրատնտեսական կապերի կատարելագործումը, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010, 178 էջ
6. Ավետիսյան Վ., Դաղունց Ա., Հակոբյան Մ., Պարտադիր բժշկական ապահովագրության համակարգի ներդրման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում», գիտ. խմբագիր Վ.Լ.Հարությունյան, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010, 126 էջ

«Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» հանրապետական գիտաժողովի նյութեր

(Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2010թ., 460 էջ)

1. Աղայան Վ., Հարկման արդյունավետության ընդհանուր գնահատականը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 26-9
2. Աղաջանյան Դ., ՓՄՁ զարգացման հիմնախնդիրները որպես կայուն զարգացմանը նպաստող գործոն, էջ 229-233
3. Ավագյան Հ., Տարանյան Ի., ՀՀ քաղցրահամ ջրերի պաշարները, ռեսուրսները և դրանց գնահատումը, էջ 223-229
4. Բաբայան Է., ՀՀ Վայոց ձորի և Սյունիքի մարզերում շրջակա միջավայրի վրա թափոնների վտանգավոր ազդեցության մեղմման հիմնահարցերը, էջ 233-239
5. Բաբայան Վ., Ֆինանսական ճգնաժամի հիմնապատճառները և դրա ազդեցությունը Հայաստանի բանկային համակարգի վրա, էջ 29-35
6. Բաբաջանյան Ա., Գործարարության տեղն ու դերը ՀՀ արդյունաբերաարտադրական համակարգի զարգացման գործում, էջ 239-245
7. Բաղալյան Ա., Արտերկրյա կառավարությունների հակաճգնաժամային միջոցառումների դասերը, էջ 35-37
8. Բաղասյան Ն., Որակի կառավարման համակարգերի ներդրման հնարավոր տարբերակները ՀՀ-ում, էջ 408-412
9. Բաղդասարյան Ք., Հարկային քաղաքականության ու ստվերային տնտեսության փոխազդեցության տնտեսական գնահատումը ՀՀ-ում, էջ 37-42
10. Բաղդասարյան Ք., Օֆշորային բիզնեսի հարցի շուրջ, էջ 245-249
11. Բայադյան Ա., Բայադյան Ա., ՀՀ կենտրոնական բանկի դրամավարկային քաղաքականությունը ֆինանսական ճգնաժամի կարգավորման գործընթացում, էջ 42-47

12. Գալոյան Ռ., Բնակչության կյանքի որակի բաղադրիչները և ցուցանիշների համակարգը, էջ 370-376
13. Գալոյան Ռ., ՀՀ բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակը և կյանքի որակը, էջ 365-370
14. Գևորգյան Մ., Գյուղատնտեսական արտադրանքների հետբերքահավաքային գործընթացների կառավարմամբ պայմանավորված արտադրության ծավալների և արդյունավետության բարձրացման հնարավորությունները, էջ 249-253
15. Գրիգորյան Ա., Գործարար ոլորտին առնչվող հետևություններ համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամից, էջ 253-259
16. Գրիգորյան Ա., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը՝ որպես տնտեսագիտությունը վերանայելու ազդանշան, էջ 50-57
17. Գրիգորյան Վ., Արդյունաբերական ձեռնարկությունների ինտեգրացման և նորամուծության հիմնավորումը և կառավարումը, էջ 259-263
18. Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Մարդկային բազմակողմ գիտակցված գործունեության հասարակություն. գաղափարն ու զարգացման հիմնադրույթները, էջ 412-419
19. Զախարյան Ա., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունը կորպորատիվ կառավարման վրա, էջ 53-61
20. Զախարյան Ա., Տեղական ինքնակառավարման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 61-65
21. Զաքարյան Ա., Տնտեսական կապերի զարգացման և արտահանման կառավարման հիմնահարցեր, էջ 263-270
22. Խաչատրյան Ն., Ինտերնետի միջոցով իրականացվող առևտրի հարկման հարցի շուրջ, էջ 380-383

23. Խաչատրյան Ն., Ինտերնետի միջոցով իրականացվող առևտրի հարկման վերահսկողության կատարելագործման մոտեցումները, էջ 69-73
24. Խաչատրյան Վ., Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսման հիմնախնդիրները հետճգնաժամային զարգացումների համատեքստում, էջ 79-86
25. Խաչատրյան Վ., Հայաստանի Հանրապետության մակրոտնտեսական ցուցանիշների փոփոխության միտումները տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 73-79
26. Կարապետյան Ա., Վճարային համակարգեր՝ Իդրամ, էջ 383-386
27. Կարապետյան Բ., Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքների արդյունավետությունը, էջ 270-275
28. Կեսոյան Ն., ՀՀ բիզնես միջավայրի հարմարավետության գնահատումը բարեփոխումների արդի փուլում, էջ 275-280
29. Հախվերդյան Դ., Ինստիտուցիոնալ գործոնների ազդեցությունը հետսոցիալիստական երկրների տնտեսական աճի վրա, էջ 419-427
30. Հակոբյան Ե., Արտաքին և ներքին գործոնների ազդեցությունը կազմակերպությունների կայունության և արդյունավետության վրա, էջ 280-284
31. Հարությունյան Դ., Բաղալյան Ա., ՀՀ կառավարության հակաճգնաժամային միջոցառումները և դրանց արդյունքները ճգնաժամի առաջին տարում, էջ 96-105
32. Հարությունյան Դ., Հարկագանձման մոտեցումները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 91-96
33. Հարությունյան Դ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հաղթահարման ուղիները, էջ 86-91
34. Հարությունյան Վ., Հարկային պարտավորությունների հաշվարկման օրենսդրական ու մեթոդաբանական հիմքերը և դրանց կատարելագործման մոտեցումները եկամտային հարկերի մասով, էջ 8-19
35. Հարությունյան Վ., Մակրոտնտեսական ցուցանիշների փոփոխության միտումները և կանխատեսման հիմնախնդիրներն աշխարհում, էջ 19-26
36. Հարությունյան Տ., Հարկային բեռը և հարկման արդյունավետությունը, էջ 105-111
37. Հարությունյան Տ., Հարկային օրենսդրությունը և նրա բաղկացուցիչ տարրերը, էջ 111-118
38. Հովականյան Ն., Թուրքիայի տնտեսության զարգացումները ԵՄ ինտեգրման համատեքստում, էջ 284-292
39. Հովասափյան Ա., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հաղթահարման մակրոտնտեսական հիմքերը ՀՀ-ում, էջ 118-121
40. Հովեսյան Ս., ՀՀ-ում պետական պարտքի կառավարման որոշ խնդիրներ, էջ 128-132
41. Հովեսյան Ս., ՀՀ արտաքին պարտքի կայունության վերլուծությունը, էջ 121-128
42. Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալների ավելացման հնարավոր միջոցները ճգնաժամի պայմաններում, էջ 292-298
43. Ղազարյան Գ., ՀՀ արտաքին պետական պարտքի կառավարման ու կարգավորման ուղիները, էջ 132-139
44. Ղազարյան Ս., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցության մեղմման միջոցառումները ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում, էջ 307-314
45. Մանուկյան Մ., Ծրագրային բյուջետավորման հարցի շուրջ, էջ 139-142
46. Մանուկյան Մ., Ծրագրային բյուջետավորումը որպես արդյունավետ կառավարման գործիք, էջ 142-146

47. Մանուչարյան Լ., Էլեկտրոնային առնտրի զարգացման մակարդակի քանակական գնահատման մեթոդաբանությունը, էջ 386-389
48. Մարկոսյան Ա., Պետրոսյան Մ., Հարևան երկրների հետ առնտուրը և ՀՀ բնակչության կարծիքը տարածաշրջանային տնտեսական համագործակցության վերաբերյալ, էջ 314-321
49. Մարկոսյան Ա., Պետրոսյան Մ., ՀՀ բնակչության սպառման կառուցվածքում մեծ տեսակարար կշիռ ունեցող 25 ապրանքատեսակների շարժը, էջ 389-398
50. Մարկոսյան Հ., Ինտերնետ ծառայություններ ժամանակակից տեղեկատվական հասարակության համակարգում, էջ 398-401
51. Մարկոսյան Հ., Ինտերնետի միջոցով մատուցվող ծառայությունների դերը պետական կառավարման համակարգում, էջ 401-404
52. Մարտիրոսյան Լ., Տարածքային կառավարման մեթոդաբանական և իրավական հիմքերը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 427-434
53. Նազարյան Ա., Բաբաջանյան Ա., ՀՀ մշակող արդյունաբերության զարգացման ուղղությունները, էջ 321-327
54. Պողոսյան Գ., Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները, էջ 161-165
55. Սարգսյան Ա., Հարկային եկամուտների կանխատեսման ու պլանավորման մոտեցումները, էջ 165-169
56. Սարգսյան Ա., Հարկային համակարգի բարեփոխումների արտերկրյա փորձը ճգնաժամի պայմաններում, էջ 169-177
57. Սարինյան Ռ., Տնտեսագիտական դիտողություններ, էջ 443-455
58. Սաֆարյան Խ., Ֆինանսաարդյունաբերական խմբերի հիմնական գործառույթները և կազմակերպական կառուցվածքները, էջ 181-188
59. Սաֆարյան Խ., Ֆինանսաարդյունաբերական խմբերի ձևավորման մեխանիզմներն ու դրանց կազմակերպաիրավական ձևերը, էջ 177-181
60. Սմբատյան Ա., Գլոբալացման մի քանի տեսական հիմնահարցեր. պատմական արմատները, տարածման ոլորտները և զարգացման միտումները, էջ 331-336
61. Տեր-Եսայան Գ., Հարկային բեռի գնահատման և հավասարաչափ բաշխման հիմնախնդիրները, էջ 188-193
62. Օհանյան Դ., Համայնքային բյուջեների ֆինանսական ապահովվածության գործոնային գնահատականը, էջ 193-203
63. Авакян Г., Эффективное использование природных цеолитов Армении и проблемы преодоления финансово-экономичеського кирзиса, стр. 336-346
64. Акопян И., Структура государственных доходов в условиях финансово-экономического кризиса, стр. 203-208
65. Затикян А., Направления и формы государственной поддержки малого и среднего предпринимательства в условиях финансово–экономического кризиса РА, стр. 346-351
66. Манасерян Т., Инновации и экономическая безопасность, стр. 208-214
67. Манасерян Т., Новый мировой экономический порядок: тенденции и развития, стр. 214-223
68. Назарян А., Оганян Т., Вопросы кооперирования, интеграции и инновации в машиностроении РА в период финансово-экономического кризиса, стр. 351-356
69. Таранян И., Проблемы реализации транспортных проектов в Армении в условиях кризиса, стр. 356-365

«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգ. հարաբ. համալսարան

70. Աղոնց Ն., Զբոսաշրջային կրթության և բիզնես միջավայրի ինտեգրումը, գիտ.հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 326-333
71. Աղոնց Ն., Մրցակցային հարաբերությունները կրթության ոլորտում, գիտ.հոդվ. ժող. 2(6), 260 էջ, էջ 74-83
72. Աֆյան Ս., Գաբրիելյան Բ., Եղիազարյան Բ., Բարձրորակ մասնագիտական կրթությունը՝ գիտելիքի հասարակություն ձևավորելու ռազմավարական հիմնախնդիրները, գիտ. հոդվ. ժող. 2(6), 260 էջ, էջ 9-14
73. Աֆյան Ս., Եղիազարյան Բ., Բազմակողմ գիտական ապահովումը՝ բարձրագույն կրթության որակի բարելավման ռազմավարական ուղղություն ՀՀ-ում, գիտ.հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 9-15
74. Բաբայան Է., Աղանալյան Ա., Բնապահպանական վճարների կառավարման միջազգային փորձի ներդրման հնարավորությունները Սյունիքի մարզում, գիտ.հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 256-267
75. Բոստանջյան Վ., Ավետիսյան Մ., Մենաշնորհների առաջացման պատճառները և տնտեսական հետևանքները, գիտ. հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 25-31
76. Գալոյան Ռ., Կյանքի որակի բարելավման հիմնական ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, գիտ.հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 96-103
77. Գալստյան Ռ., Կյանքի որակի կարգավորման արդի հիմնախնդիրները, գիտ.հոդվ. ժող. 1(5), 298 էջ, էջ 93-101

78. Գրիգորյան Վ., Արդյունաբերության տնտեսական զարգացումը և դրա բնութագրումը, գիտ.հոդվ. ժող. 1(5), 298 էջ, էջ 101-108
79. Գրիգորյան Վ., Ձեռնարկության կայունության մակարդակների կառավարումը,գիտ.հոդվ. ժող. 1(5), 298 էջ, էջ 108-115
80. Գևորգյան Մ., Ղարաքեշիշյան Հ., Գյուղատնտեսական արտադրանքների հետբերքահավաքային գործընթացների կառավարման խնդիրները և դրանց առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, գիտ.հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 233-241
81. Լալայան Հ., Ոռոգման և խմելու ջրի սակագնային պետական կարգավորումը, գիտ.հոդվ. ժող. 2(6), 260 էջ, էջ 134-140
82. Լալայան Հ., Ջրային ռեսուրսների գետավազանային կառավարման դերը ՀՀ-ում, գիտ.հոդվ. ժող. 2(6), 260 էջ, էջ 127-134
83. Կարախանյան Կ., Օտարերկրյա ներդրումների խթանման միտումները ՀՀ-ում, գիտ.հոդվ. ժող. 1(5), 298 էջ, էջ 64-74
84. Հովեսյան Ս., ՀՀ արտաքին պարտքի կառավարումն անկախությունից հետո, գիտ.հոդվ. ժող. 3(7), 444 էջ, էջ 103-117
85. Հովեսյան Ս., Պետական պարտքի կառավարման նպատակները արդի պայմաններում, գիտ.հոդվ. ժող. 2(6), 260 էջ, էջ 140-147
86. Պողոսյան Գ., Պետական պարտքի էության և նրա բնորոշումների հարցի շուրջ, գիտ.հոդվ. ժող. 4(8), 419 էջ, էջ 17-24
87. Պողոսյան Գ., ՀՀ պետական պարտքի կառավարման հարցի շուրջ, գիտ.հոդվ. ժող. 4(8), 419 էջ, էջ 24-31
88. Սարգսյան Ա., Հարկային համակարգի կառավարման կազմակերպական կառուցվածքի կատարելագործման ուղղությունները, գիտ.հոդվ. ժող. 4(8), 419 էջ, էջ 10-17
89. Սաֆարյան Կ., Հասարակական եկամուտների մակարդակը որպես հասարակական սպառման կառուցվածքը պայմանավորող գործոն բյուջետային քաղաքականության մշակման

գործընթացում, գիտ.հոդվ. ժող. 4(8), 419 էջ, էջ 111-119
90. Бабаян Э., Каракешишян Г., О некоторых вопросах экономики природопользования, сб. научных ст. 4(8), 419 с, стр. 376-380
91. Габриелян Б. Мотивация карьеры, Проблемы устойчивого социально-экономического развития Республики Армения, сб. научных ст. 3(7), 444 с, стр. 182-188
92. Manaseryan T., Monetary security and monetary integration, գիտ.հոդվ. ժող. 4(8), 419 էջ, էջ 305-311

«Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես

93. Աղասյան Վ., Հարկային բեռի էությունը և դրա գնահատման մոտեցումները / №1-2(115-116) հունվար-փետրվար, էջ 37-39
94. Աղասյան Վ., Հարկերի էության և գործառույթների հարցի շուրջ / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №1-2(115-116) հունվար-փետրվար, 2010, էջ 34-37
95. Բաղալյան Ա., Ֆինանսական ճգնաժամի առանձնահատկությունները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №3(117) մարտ, 2010, էջ 36-42
96. Բաղալյան Ա., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի առաջացման պատճառները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №1-2(115-116) հունվար-փետրվար, 2010, էջ 4-7
97. Բաղասյան Ն., Որակի կառավարման համակարգերի էությունը / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №4-5(118-119) ապրիլ մայիս, 2010, էջ 37-39
98. Բայադյան Ա., Ծաղիկյան Ա., Արտարժութային ռիսկն ու դրա ազդեցությունը ՀՀ բանկային գործունեության վրա տնտեսավարման նոր պայմաններում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №7(121-122) հուլիս-օգոստոս, 2010, էջ 72-77
99. Լալայան Հ., Երաշխավորված ջրօգտագործումը և դրա ներդրման հիմնախնդիրները շուկայական համակարգում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №4-5(118-119) ապրիլ մայիս, 2010, էջ 55-57
100. Լալայան Հ., Ջրային ռեսուրսների օգտագործման վճարի գնահատումը / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №4-5(118-119) ապրիլ- մայիս, 2010, էջ 57-59
101. Խաչատրյան Մ., Հիպոթեկային վարկավորման ձևավորման էվոլյուցիան և մոդելները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №4-5(118-119) ապրիլ -մայիս, 2010, էջ 84-87
102. Կարախանյան Կ., ՀՀ ներդրումային դիրքը 2009թ.-ին / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №4-5(118-119) ապրիլ- մայիս, 2010, էջ 67-70
103. Ղազարյան Գ., ՀՀ ներքին պետական պարտքի կառավարման ու կարգավորման ուղիները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №4-5(118-119) ապրիլ մայիս, 2010, էջ 29-32
104. Ղազարյան Ս., «Հարկեր և հարկազանձում» գրքի վերաբերյալ / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №7 (121-122) հուլիս-օգոստոս, 2010, էջ 56-58
105. Ղարիբյան Գ., հարկային քաղաքականությանը նվիրված առաջին ընդգրկուն գիրքը Հայաստանում, / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №6(120) հունիս, 2010, էջ 94-95
106. Մարկոսյան Ա., Խոչընդոտը՝ ստվերային տնտեսություն ու կորպորատիվ մշակույթի բացակայություն / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №3(117) մարտ, 2010, էջ 27-29
107. Մարտիրոսյան Լ., Տարածքային զարգացման անհամաչափությունները պայմանավորող հիմնական գործոնները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», Եր.: №7(121-122) հուլիս-օգոստոս, 2010, էջ 38-44
108. Մարտիրոսյան Լ., Տարածքների համաչափ զարգացման ապահովման մեթոդաբանությունը և խնդիրները / «Հայաս-

տան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №7(121-122) հուլիս-օգոստոս, 2010, էջ 44-49
109. Միսակյան Ա., Առևտրային բանկերի դերը համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի սկզբնավորման գործընթացում և վերջինի ազդեցությունը արժեթղթերի շուկայի վրա / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №1-2(115-116) հունվար-փետրվար, 2010, էջ 7-9
110. Պողոսյան Ծ., Ուղղակի մարքեթինգի ներդրման հայեցակարգը ժամանակակից բիզնեսի վարման տեսանկյունից / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №7(121-122) հուլիս-օգոստոս, 2010, էջ 26-28
111. Սարգսյան Ա., Հայաստանի Հանրապետության հարկային եկամուտների փոփոխության միտումները ճգնաժամի պայմաններում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №7(121-122) հուլիս-օգոստոս,, 2010, էջ 4-8
112. Սուվարյան Յու., Ղարիբյան Գ., Ճգնաժամին նվիրված առաջին գիրքը Հայաստանում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №6 (120) հունիս, 2010, էջ 92-93
113. Օհանյան Դ., Համայնքային բյուջեների բյուջետային գործընթացի և եկամտային ներուժի ամրապնդման հարցի շուրջ / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №1-2(115-116) հունվար-փետրվար, 2010, էջ 16-18
114. Օհանյան Դ., Համայնքային բյուջեների ֆինանսական աջակցության և ապահովվածության հարցի շուրջ / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №1-2(115-116) հունվար-փետրվար, 2010, էջ 18-22
115. Гюрджян А., Ерзнкян Б., Трансформируя синергетическую экономику в экономическую синергетику / «Հայաստան. Ֆինանսներ և Էկոնոմիկա», Եր.: №7(121-122) հուլիս-օգոստոս, 2010, էջ 129-134

Հայաստանի տնտեսության զարգացման արդի հիմնախնդիրները. հանրապետական գիտաժողովի նյութեր. Եր.: Տնտեսագետ, 2010, 408 էջ

116. Եղիազարյան Բ., Մարդու բնական վերարտադրությունը՝ մարդկային հասարակության զարգացման կարևոր գործոն, էջ 26-33
117. Հարությունյան Վ., Խաչատրյան Վ., Հակաճգնաժամային միջոցառումների արդյունավետության համաթիվը և դրա մեթոդաբանական հիմքերը, էջ 47-53
118. Հարությունյան Վ., Խաչատրյան Վ., Համաշխարհային ֆինանսական համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 53-59
119. Մանասերյան Թ., Տնտեսական անվտանգության ֆինանսական բաղադրիչները, էջ 59-76
120. Բաբայան Է., Պետական բնապահպանական քաղաքականության տնտեսագիտական խնդիրները, էջ 100-106
121. Գաբրիելյան Բ., Շահադրդումային անվտանգություն, էջ 115-120
122. Կեսոյան Ն., Բաղդասարյան Ք., ՀՀ հարկային բեռի արդյունավետության համեմատական գնահատման մոտեցումները, էջ 143-147
123. Հակոբյան Ի., Զատիկյան Ա., ԱՊՀ երկրների հարկային համակարգերի առանձնահատկությունները, էջ 161-167
124. Հարությունյան Դ., Հարկային քաղաքականության արտերկրյա մոտեցումները ճգնաժամի պայմաններում, էջ 176-182
125. Հարությունյան Դ., Հարկերի դերը ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 182- 187
126. Հարությունյան Տ., Հարկման արդյունավետության և հարկային եկամուտների ընդհանուր գնահատականը, էջ 187-192

127. Հարությունյան Տ., Հարկման արդյունավետության և հարկային եկամուտների գնահատականը ուղղակի հարկերի մասով, էջ 192-199
128. Օհանյան Տ., ՀՀ թեթև արդյունաբերության զարգացման հիմնական ուղղությունները, էջ 274-280

Հրատարակած աշխատանքներին վերաբերող գրախոսություններ

1. «Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր», -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2009, 146 էջ գրքի վերաբերյալ.
    1.1. Յուրի Սուվարյան, Գրիգոր Ղարիբյան «Ճգնաժամին նվիրված առաջին գիրքը Հայաստանում», «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», №6(120), հունիս 2010, էջ 92-94
2. «Հարկեր և հարկազանձում» -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010, 600 էջ (համատեղ Դ.Հարությունյան, Տ.Հարությունյան) գրքի վերաբերյալ.
    2.1. Գրիգոր Ղարիբյան «Հարկային քաղաքականությանը նվիրված առաջին ընդգրկուն գիրքը Հայաստանում», «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», №6(120), հունիս 2010, էջ 94-96
    2.2. Սերգեյ Ղազարյան «Հարկեր և հարկազանձում» գրքի վերաբերյալ, «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», №7-8(121-122), հուլիս-օգոստոս 2010, էջ 56-58
    2.3. Ռոբերտ Սարինյան «Վ.Հարությունյանի, Դ.Հարությունյանի, Տ.Հարությունյանի «Հարկեր և հարկազանձում» գրքի վերաբերյալ», «Գիտության աշխարհում» գիտահանրամատչելի հանդես, №3, 2010, էջ 5-7
3. «Ճգնաժամ. մակրոտնտեսական իրավիճակն աշխարհում և Հայաստանում», -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2010,

310 էջ գրքի վերաբերյալ.
    3.1. Սերգեյ Ղազարյան «Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի և Հայաստանի մակրոտնտեսական մարտահրավերներին ուղղված արժեքավոր աշխատության մասին», «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա», №7-8 (121-122), օգոստոս 2010, էջ 13-15

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2011թ. հրապարակումները

I. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Սուվարյան Յու.Մ., Հարությունյան Վ.Լ., Սարգսյան Վ.Ա., Խաչատրյան Վ.Վ., Գիտակրթական համակարգը և տնտեսական զարգացումը, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, 150 էջ:
2. Հարությունյան Դ.Վ., Բադալյան Ա.Գ., Հակաճգնաժամային միջոցառումները և մակրոտնտեսական հիմնական ցուցանիշների փոփոխության միտումները, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, 154 էջ:
3. Հարությունյան Ա.Ա., Բաղդասարյան Ք.Յու., Հարկման արտերկրյա առաջավոր մոտեցումները և դրանց կիրառման հնարավորությունները ՀՀ-ում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, 156 էջ:
4. Ավագյան Հ.Ս., Լեռնահանքային և մետալուրգիական արդյունաբերությունների զարգացման ուղիներն ու հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, 326 էջ:
5. Ղարիբյան Գ., Հակոբջանյան Ա., Բնակչության եկամուտների բաշխման և վերաբաշխման հարաբերությունները Հայաստանի Հանրապետության անցումային տնտեսությունում, Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2011, 142 էջ:
6. Մաթևոսյան Ա., Ֆինանսական կառավարման հիմնախնդիրները ՀՀ արդյունաբերական կազմակերպություններում, Եր.: «Ոսկան Երևանցի» հրատ., 2011, 368 էջ:
7. Սարինյան Ռ.Ն., Հարությունյան Լ.Կ., Էջեր հայ տնտեսագիտական մտքի պատմությունից, Եր.: «Ճարտարագետ» հրատ., 2011, 288 էջ:
8. Սարինյան Ռ.Ն., Արդի հայ տնտեսագիտության տեսություն, գիրք 3, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, 192 էջ:
9. Կապիտալի նախասկզբնական կուտակման, հարստության ու եկամուտների բևեռացման առանձնահատկությունները և կարգավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետության անցումային տնտեսությունում, գիտական հետազոտական խմբի ղեկավար, տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆ., գիտության վաստակավոր գործիչ Ղարիբյան Գ., Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2011, 84 էջ:
10. Габриелян Б. Управление персоналом в организациях, учебное пособие, -Ер., ред. УМО “Анания Ширакаци”, 2011, 306 с.

II. Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդեսում

1. Կարապետյան Լ., ՀՀ սահմանադրական բարեփոխումները պետական կառավարման համակարգում / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N1(127) հունվար 2011, Եր.: էջ 2-4:
2. Կարապետյան Լ., ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության գործունեության շուրջ / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 1(127) հունվար 2011, Եր.: էջ 4-6:
3. Գաբրիելյան Ս., Կորպորատիվ կուլտուրայի էությունը / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 1(127) հունվար 2011, Եր.: էջ 35-37:
4. Գաբրիելյան Ս., Կորպորատիվ կուլտուրայի հիմնական տարրերը / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 1(127) հունվար 2011, Եր.: էջ 37-40:
5. Խաչատրյան Շ., Ֆինանսական միջնորդության ժամանակա-

կից տեսությունը / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 8(134) օգոստոս 2011, Եր.: էջ 47-49:
6. Մելքոնյան Լ., Եկամտային հարկերի հաշվարկման մոտեցումների շուրջ / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 3(129) մարտ 2011, Եր.: էջ 71-72:
7. Մելքոնյան Լ., Գույքահարկի հաշվարկման մոտեցումների թերությունների և կատարելագործման ուղիների շուրջ / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 3(129) մարտ 2011, Եր.: էջ 72-74:
8. Մխիթարյան Ա., Հայրենական բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ներգրաված միջոցների օգտագործման արդյունավետությունը / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 3(129) մարտ 2011, Եր.: էջ 43-46:
9. Սարգսյան Ա., ՀՀ կորպորատիվ արժեթղթերի շուկան ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում / «Հայաստան. ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, N 2(128) փետրվար 2011, Եր.: էջ 55-58:

III. Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2011թ. հունիսի 23-24 ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտում անցկացված «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածուում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, -368 էջ

10. Ավագյան Հ., Սև մետալուրգիայի զարգացման հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 139-156
11. Ավագյան Հ., Բնապահպանական հարցեր, էջ 156-164
12. Աղաջանյան Դ., Հովականյան Ն., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման պետական քաղաքականությունը (Ճապոնիայի օրինակով), էջ 164-172
13. Աղոնց Ն., Բնակչության կենսամակարդակը և այն բնութագրող ցուցանիշների համակարգը, էջ 294-298
14. Բաբայան Է, ՀՀ Վայոց ձորի և Սյունիքի մարզերում շրջակա միջավայրի բնապահպանական խնդիրների շուրջ, էջ 172-178:
15. Բաղդասարյան Ք., Դոտացիաների և սուբվենցիաների տնտեսական գնահատման մեթոդաբանությունը, էջ 10-18:
16. Բաղդասարյան Ք., Հարությունյան Ա. Բելառուսիայի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգերի համեմատական բնութագիրը, էջ 18-23:
17. Բաղդասարյան Ք., Հարությունյան Ա., Ղազախստանի Հանրապետության և ՀՀ հարկային օրենսդրության համեմատական վերլուծությունն ու գնահատումը, էջ 23-42:
18. Գրիգորյան Վ., Արդյունաբերական նորամուծության վերականգնման հիմնախնդիրները, էջ 178-185:
19. Գրիգորյան Վ., Ռազմավարական ալյանսների մարքեթինգային խնդիրները, էջ 185-189:
20. Գրիգորյան Վ., Ցանցային փոխհարաբերությունների դրսևորումները ՀՀ-ում, էջ 189-194:
21. Դավթյան Ա., Տեղական ինքնակառավարման մարմինների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի մշակման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 194-198:
22. Դավթյան Ա., Տեղական ինքնակառավարման բարեփոխումների ընթացքը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 198-210:
23. Եղիազարյան Բ., Բազմակողմ գիտակցված գործունեության հասարակություն. գաղափարը և ձևավորման հիմնախնդիրները, էջ 318-322:
24. Եղիազարյան Բ., Գյուրջյան Ա., Մարդկային գիտակցված գործունեության զարգացման ռազմավարություն մշակելու ընդհանրական հիմնադրույթները, էջ 322-336:
25. Զաքարյան Ա. Հովասափյան Ա., ՀՀ «տնտեսական աճը» և կենտրոնական բանկի կողմից տարվող մոնետար քաղաքականությունը, էջ 42-47:

26. Թերզյան Հ., Փողի իրական պաշարների նկատմամբ պահանջարկի մոդելավորումը էկոնոմետրիկ մոդելների միջոցով, էջ 47-55:
27. Խաչատրյան Վ., Համաշխարհային տնտեսության հետճգնաժամային զարգացման միտումները, էջ 55-60:
28. Կիրակոսյան Գ., Գործառնական ծախսերի գնահատումը կազմակերպական տարբեր մոդելներ ունեցող ֆինանսական շուկաներում, էջ 60-69:
29. Հակոբյան Ե., Ռոզման դերն ու նշանակությունը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում, էջ 210-213:
30. Հարությունյան Թ., Առևտրային բանկերի գործունեության գնահատումը պայմանավորող ցուցանիշները և դրանց գործոնային վերլուծությունը, էջ 213-217:
31. Հովհաննիսյան Լ., Գյուղատնտեսական հումքանյութային ռեսուրսների արդյունաբերական վերամշակումը և ապահովվածության հնարավորությունները էջ 217-222:
32. Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսության տնտեսական աճը ճգնաժամի պայմաններում. էջ 222-226:
33. Ղազարյան Ս., Ղազարյան Է., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքների վերացման միջոցառումները ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում, էջ 226-233:
34. Ղազարյան Ս., Ղազարյան Է., Ազատյան Լ., Փոքր և միջին ձեռնարկությունների կառավարման և զարգացման հիմնախնդիրների լուծման ուղիները ՀՀ ագրոպարենային համակարգում, էջ 233-240:
35. Մակարյան Ա., Ճգնաժամի մակրոտնտեսական ազդեցությունը ՀՀ-ում, էջ 69-76:
36. Մանասերյան Թ., Բարձր գնաճի իրական պատճառները և դրանց հաղթահարման հեռանկարները, էջ 240-260:

37. Մանուչարյան Լ., Հարկային քաղաքականության արդյունավետության գնահատումը անուղղակի հարկերի մասով, էջ 76-81:
38. Մանուչարյան Լ., Ֆրանսիայի և ՀՀ հարկային համակարգերի համեմատական վերլուծությունը, էջ 81-119:
39. Մկրտչյան Կ., Տնային տնտեսությունների փոխառուական վարքագծի վրա ազդող գործոնների վերլուծություն, էջ 298-308:
40. Սարգսյան Լ., Արտահանման կառուցվածքի ազդեցությունը ՀՆԱ-ի փոփոխության վրա ԱՊՀ երկրներում, էջ 260-266:
41. Սաֆարյան Խ., Ֆինանսաարդյունաբերական խմբերի գործունեության օրենսդրական հիմքերի ձևավորման անհրաժեշտությունը և ուղիները ՀՀ-ում, էջ 266-274:
42. Ստեփանյան Ս., Ֆինանսական ճգնաժամի ազդեցությունը ՀՀ կապիտալի շուկայի վրա, էջ 119-123:
43. Տարանյան Ի., Մասնավոր հատվածի կառավարման արդյունավետության բարձրացումը Երևանի ջրամատակարարման համակարգում, էջ 274-282:
44. Սարինյան Ռ., Տնտեսագիտական լուսանցանշումներ, էջ 336-358:
45. Акопян И., Особенности антикризисной налоговой политики, стр. 123-139:
46. Затикян А., Некоторые проблемы транснационализации предпринимательства в условиях кризиса, стр. 282-290.
47. Назарян А., Оганян Т., Основные направления ресурсного обеспечения производства машин и оборудования РА стр. 290-294.
48. Манасерян Т., Уроки Казахстана, стр. 308-318.
49. Габриелян Б., Модель «Мотивация – Стимул» и типы мотиваций, стр. 358-364.

IV. Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2011թ. դեկտեմբերի 5-6 ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտում անցկացված «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածուում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2011, -392 էջ

50. Սուվարյան Յու., Հարությունյան Վ., Խաչատրյան Վ., Սարգսյան Վ., Գիտության ֆինանսավորում. միջազգային փորձը և բարեփոխման գերակայությունները, էջ 7-17:
51. Աբդոլլահի Ա., Նավթային եկամուտների երկակի ազդեցությունը Իրանում և Նորվեգիայում, էջ 17-24:
52. Ադոնց Ն. «Հասարակական զարգացման ժամանակակից կոնցեպցիաները, էջ 369-373:
53. Ազիզբեկյան Վ., Ապահովագրական շուկայի զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 24-30:
54. Ավագյան Հ., Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 163-176:
55. Ավագյան Հ., Լեռնահանքային և մետալուրգիական արդյունաբերությունների զարգացման ուղղություններն ու հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 176-186:
56. Ալեքսանյան Վ., Գյուղատնտեսության հիմնական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները (Արագածոտնի մարզի օրինակով), էջ 193-197:
57. Բաբայան Է., Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերում բնօգտագործման և բնապահպանության տնտեսագիտական հիմնահարցերի շուրջ, էջ 197-202:
58. Բաղդասարյան Գ., ՀՀ ներդրումային քաղաքականության վերլուծություն 1998-2010թթ. համար, էջ 30-35:

59. Բաղդասարյան Գ., Ներդրումային միջավայրի էությունը և տնտեսական բովանդակությունը, էջ 35-37:
60. Բաղդասարյան Ք, ՀՀ բիզնես միջավայրից ստվերային եկամուտների բացահայտման և գնահատման հիմնական մոտեցումները արտահանվող արտադրության դիվերսիֆիկացման համատեքստում, էջ 37-42:
61. Բաղդասարյան Ք., Վերազգային հանցավոր կազմակերպությունները տնտեսական հարաբերությունների համակարգում, էջ 42-45:
62. Բոստանջյան Վ., Կիրակոսյան Գ., Բյուջետային գործընթացի կատարելագործման և ծախսերի արդյունավետության բարձրացման հիմնախնդիրները, էջ 45-48:
63. Գևորգյան Թ., Փողերի լվացումը որպես հարկերից խուսափման հետևանք, էջ 48-51:
64. Դուղանգի Մ., Ներդրումների ներգրավման հեռանկարները ԻԻՀ Գոլեստան տարածաշրջանում, էջ 57-64:
65. Եղիազարյան Բ., Բազմակողմ զիտակցված գործունեության հասարակություն. Գաղափարը և ձևավորման հիմնախնդիրները, էջ 373-377:
66. Թամազյան Ա., Հանրային ծառայություններ մատուցող սուբյեկտների շահութաբերության կարգավորման հիմնական սկզբունքները և մոտեցումները, էջ 64-70:
67. Թերզյան Հ., ՀՀ էներգետիկ անվտանգությունը հետճգնաժամային սոցիալ-տնտեսական զարգացումների համատեքստում, էջ 319-322:
68. Խաչատրյան Ն., Ինտերնետի միջոցով իրականացվող առևտրի հարկման հիմնախնդիրները տարբեր բիզնես մոդելներում, էջ 322-325:
69. Խաչատրյան Ն., Էլեկտրոնային առևտրի հարկման ամերիկյան փորձը, էջ 325-330:
70. Խաչատրյան Շ., Կայուն ֆինանսական համակարգը` որպես

բարձր ֆինանսական միջնորդության երաշխիք, էջ 74-79:
71. Կարապետյան Բ., Անդրադարձ Հայաստանում տնտեսական զարգացման խնդիրներին ու պայմաններին, էջ 377-379:
72. Կարապետյան Ա., Կարապետյան Լ., Գործադիր իշխանության ձևավորման ու գործունեության արտասահմանյան փորձը, էջ 233-238:
73. Կարապետյան Լ., ՀՀ գործադիր իշխանության կառավարման մարմինների կազմակերպական կառուցվածքային մոդելը, էջ 238-241:
74. Համբարձումյան Վ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության հարկման մոտեցումները, էջ 79-84:
75. Համբարձումյան Վ., Հարկային բեռի հաշվարկման մեթոդաբանական մոտեցումները, էջ 84-89:
76. Հարությունյան Վ., Հարությունյան Ա., ՀՀ ստվերային տնտեսության տեսամեթոդաբանական գնահատման հիմքերը արտերկրյա փորձի համատեքստում, էջ 89-94:
77. Հարությունյան Ա., Օֆշորները որպես միջազգային հարկային պլանավորման արդյունավետ գործիք, էջ 94-96:
78. Հարությունյան Լ., Արտաքին պետական պարտքի կազմի ու կառուցվածքի դինամիկան. 2001-2010թթ. տվյալների ամփոփում, էջ 96-100:
79. Հարությունյան Լ., Արտաքին պետական պարտքի կառավարման գրավականը հանքարդյունաբերությունն է, էջ 100-105:
80. Հակոբյան Ե., ՀՀ ՋՕԸ-ներում ոռոգման ջրի սակագների փոփոխության և կորուստների դինամիկայի ուսումնասիրությունը, էջ 241-245:
81. Հովականյան Ն., ՓՄՁ-ների արտահանման ներուժի գնահատման մեթոդաբանություն, էջ 245-251:
82. Հովհաննիսյան Հ., Ձեռնարկատիրական միջավայրի գնահատականը ՀՀ-ում, էջ 251-255:
83. Հովհաննիսյան Հ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրությունը ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում. մարտահրավերներ և հեռանկարներ, էջ 255-258:
84. Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման ուղղությունները, ագրովերամշակման կազմակերպությունների և գյուղատնտեսվարողների հարաբերությունների խորացումն ու զարգացումը, էջ 258-262:
85. Ղազարյան Ս., Ղազարյան Է., Ազատյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսության հեռանկարային զարգացման միջոցառումները, էջ 217-223:
86. Ղազարյան Է., Ծպնեցյան Հ., Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական մեծածախ շուկայի ձևավորման հիմնախնդիրները, էջ 223-229:
87. Ղազարյան Է., Ծպնեցյան Հ., Հայաստանի Հանրապետությունում կարտոֆիլի ապրանքայնության մակարդակի և կարտոֆիլաբուծության արդյունավետության բարձրացման խնդիրները, էջ 229-233:
88. Ղամբարյան Ա., Ֆինանսական հաստատություններում ռիսկերի վրա հիմնված մոտեցման կիրառումը որպես ՓԼԱՖ կանխարգելման կարևոր հիմնասյուն, էջ 105-109:
89. Մակարյան Ա., Ճգնաժամի սոցիալական ազդեցության գնահատման մոտեցումը ՀՀ-ում, էջ 333-336:
90. Մակարյան Հ., Հարկային եկամուտների միտումների վերլուծությունը համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 109-114:
91. Մանասերյան Թ., Միջազգային ֆինանսական ճգնաժամի երկրորդ ալիքը և նրա ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, էջ 114-120:
92. Մանասերյան Թ., Տնտեսական մրցակցության պաշտպանություն, թե՞ հակամենաշնորհային քաղաքականություն, էջ 120-126:
93. Մանուկյան Ն., Կառավարչական որոշումների աջակցման

տեղեկատվական ապահովումը, էջ 336-339:
94. Մանուչարյան Լ., Մեծ Բրիտանիայի հարկային համակարգը, էջ 126-131:
95. Մարգարյան Ա., Խաչատրյան Ս., Միջազգային փորձը և ինովացիոն ոլորտի կարգավորման օրենսդրական խնդիրները ՀՀ-ում, էջ 270-277:
96. Մարգարյան Ա., Խաչատրյան Ս., Հետազոտական և ինովացիոն գործունեության գնահատման քանակական մեթոդները և ցուցանիշները, էջ 277-280:
97. Մարգարյան Ա., Հովակիմյան Ա., ՀՀ ինովացիոն-տեխնոլոգիական փոխանցման ներուժի վերլուծություն և գնահատում, էջ 280-288:
98. Մարկոսյան Հ., Էլեկտրոնային ձեռնարկատիրություն. պատմական ակնարկ, էջ 379-385:
99. Մարկոսյան Հ., Էլեկտրոնային ձեռնարկատիրության պետական կարգավորման հիմնախնդիրները ժամանակակից տնտեսական պայմաններում, էջ 339-343:
100. Մկրտչյան Տ., ՀՀ տնային տնտեսությունների ավանդների կառուցվածքը, դրա փոփոխման միտումներն ու վերջինիս վրա ազդող գործոնները, էջ 351-356:
101. Մկրտչյան Տ., Տնային տնտեսությունների համախառն տնօրինվող եկամուտների, վերջնական սպառման ծախսերի և խնայողությունների փոխառնչությունը, էջ 356-362:
102. Պողոսյան Շ., Ուղղակի մարքեթինգի վիճակը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 362-369:
103. Սայադյան Ս., Զարգացող երկրների փորձը հիփոթեքային վարկավորման ոլորտում, էջ 131-138:
104. Սարգսյան Լ., Արտահանման և տնտեսական աճի փոխկապվածությունը Հայաստանում, էջ 288-294:
105. Սարգսյան Վ., Հակոբյան Լ., Արտահանման քաղաքականության փոփոխությունը, էջ 294-297:

106. Վարդապետյան Ն., Բանկի իրացվելիության նորմատիվները և դրանց դերը բանկի ֆինանսական կայունության ապահովման գործընթացում, էջ 144-149:
107. Տեր-Եսայան Գ., Հարկային քաղաքականության կատարելագործման և հարկային վարչարարության բարելավման հիմնական մոտեցումները, էջ 149-153:
108. Տեր-Եսայան Գ., Հարկային բեռի տնտեսագիտական բովանդակությունը, էջ 153-158:
109. Акопян И., Взаимосвязь амортизационной и налоговой политики в постсоциалистических странах, стр. 158-163.
110. Даниелян А., «Влияние финансово-экономичекого кризиса на малое и среднее предпринимательство в РА, стр. 297-300.
111. Егиазарян Б., Габриелян Б., Самооценка личности и его влияние на виды мотивации, стр. 385-390.
112. Затикян А., Даниелян А., Малое и среднее предпринимательство как объект управления в условиях финансово-экономического кризиса в РА, стр. 300-304.
113. Таранян И., Шамшян Д., Источники финансирования транспортных проектов Армении в условиях кризиса, стр. 310-319.
114. Оганян Т., Создание и становление свободной экономической зоны в Армении, стр. 304-307.
115. Оганян Т., Роль государства в распределении инвестиций и стимулировании инноваций, стр. 307-310.

V. «Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածուներում

116. Հարությունյան Վ., Աղասյան Վ., Անուղղակի հարկերի և հաստատագրված վճարների գծով հարկման արդյունավետության բարձրացման ուղիները, № 1(9), էջ 9-13:

117. Հարությունյան Վ., Հովսեփյան Ի., Գյուղատնտեսական բերքի ապահովագրության համար տրվող պետական սուբսիդավորման արդյունավետ ձևաչափերը, էջ 254-265:
118. Ազիզբեկյան Լ., Կեսոյան Ն., Գյուղատնտեսության զարգացման այլընտրանքային մոտեցման նկարագիրն ու գնահատումը ներդրումների և հարկման տեսանկյունից, № 1(9), էջ 199-207:
119. Ալիխանյան Ա., Որոշ քննարկումներ՝ կապված լիզինգային գործարքների դասակարգման հետ, № 1(9), էջ 124-132:
120. Ալեքսանյան Վ., Գյուղատնտեսությունում տնտեսավարման ձևերը և դրանց զարգացման միտումները ՀՀ Արագածոտնի մարզում, № 2(10), էջ 231-243:
121. Աղասյան Վ., Ուղղակի հարկերի գծով հարկման արդյունավետության բարձրացման ուղիները, № 1(9), էջ 13-19:
122. Առաքելյան Կ., Մինասյան Ա., Բենչմարկինգը որպես կազմակերպությունների մրցունակության բարձրացման մեխանիզմ, № 2(10), էջ 49-55:
123. Աֆյան Դ., Գնաճի զգացողությունների և սպասումների գնահատման առանձնահատկությունները ՀՀ-ում, № 1(9), էջ 113-124:
124. Ավդալյան Լ., Ներքին հսկողության համակարգի հիմնախնդիրները ՀՀ առևտրային բանկերում, № 2(10), էջ 127-133:
125. Բաբայան Է., Գևորգյան Գ., Սարաֆյան Դ., ՀՀ բնապահպանական և բնօգտագործման արդի խնդիրների շուրջ, № 1(9), էջ 295-301:
126. Բաբայան Է., Թերզյան Հ., ՀՀ և ԼՂՀ տնտեսությունների փոխկապվածության ուսումնասիրությունը էկոնոմետրիկ մոդելների օգնությամբ, № 3(11), էջ 65-72:
127. Բոստանջյան Վ., Սարգսյան Ա., Պետական բյուջեի ծախսերի արդյունավետության» ապահովման հիմքերը, № 4(12), էջ 11-16:

128. Բոստանջյան Վ., Ղուկասյան Գ., Բյուջետային դեֆիցիտի արդյունավետ կառավարման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, № 2(10) էջ 9-14:
129. Գաբրիելյան Բ., Ավետիսյան Գ., Անձնակազմի գնահատումը որպես մարդկային ռեսուրսների գործառույթ, դրա կատարելագործման ուղիները, № 4(12), էջ 31-35:
130. Թերզյան Տ., Թերզյան Հ., Քերիմյան Ա., ՀՀ իրական ՀՆԱ-ի դինամիկայի վերլուծությունը Սամուելսոն-Հիքսի մոդիֆիկացված մոդելի միջոցով, № 1(9), էջ 19-29:
131. Թերզյան Հ., Մկրտչյան Տ., ՀՀ տնային տնտեսությունների սպառման ծավալների վրա ազդող տնտեսական գործոնների ուսումնասիրությունը էկոնոմետրիկ մոդելների օգնությամբ, № 4(12), էջ 39-47:
132. Համբարձումյան Վ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության պետական կարգավորման համակարգը ՀՀ-ում, № 4(12), էջ 132-138:
133. Համիդ Եղբալյան, Ակտիվների արժեթղթավորումը Իրանում, № 1(9), էջ 168-171:
134. Համիդ Եղբալյան, Հիփոթեքով ապահովված պարտատոմսեր, № 2(10), էջ 167-171:
135. Համիդ Մոհամադ Ռոշանի, Դրամական շուկան, կայունությունը և կենտրոնական բանկի դերը, № 1(9), էջ 171-184:
136. Հեսամ Զալբեգի Դարեսթանի, Իրանի Իսլամական Հանրապետության հիմնական վճարային համակարգերը, № 1(9), էջ 162-168:
137. Հովսեփյան Ի., ՀՀ-ում գյուղատնտեսական բերքի ապահովագրության ընդունելի ինովացիոն պրոդուկտների և սխեմաների հիմնավորումը, № 1(9), էջ 265-276:
138. Ղազարյան Է., Հայաստանի գյուղատնտեսության հիմնական ճյուղերի զարգացման կարևորագույն հիմնախնդիրները, № 1(9), էջ 246-254:

139. Մեհդի Ռահմանի, Արտադրողականության հասկացությու-նը ժամանակակից տնտեսագիտական հետազոտություննե-րում, № 1(9), էջ 156-162:
140. Մոհամադրեզա Աբբասի, Ուսուցման, գիտելիքների տարած-ման և հետազոտման դերը և դրանց փոխհարաբերությունը Քերմանշահի գյուղացիության տնտեսության և գյուղի զարգացման գործում, № 2(10), էջ 207-215:
141. Մոհամմադ Դուղանզի, Իրանի Իսլամական Հանրապետու-թյունում ներդրումների բնազավառում կատարված ուսում-նասիրությունները, № 2(10), էջ 142-160:
142. Սալնազարյան Գ., ՀՀ բաժնետոմսերի շուկայի արդի հիմ-նախնդիրները, № 2(10), էջ 55-58:
143. Սայադյան Ա., ՀՀ հիփոթեքային վարկավորման առանձ-նահատկությունները ֆինանսական ճգնաժամի պայման-ներում, № 4(12), էջ 178-184:
144. Սայիդ Էշղալի Ասադիդոգահ, Ջրի սակագնի հաշվարկման մոտեցումները, ոլորտում առկա մարտահրավերները և դրանց լուծումները, № 2(10), էջ 163-167:
145. Бабаян Э., Каракешишян Г., О социально-экологических проблемах, № 4(12), стр. 275-280.
146. Бостанджян В., Саргсян А., Национальные механизмы по-вышения эффективности бюджетных расходов, № 4(12), стр. 218-221.
147. Бостанджян В., Манукян Г., Перспективы развития энергети-ки Республики Армения, № 4(12), стр. 221-229.
148. Габриелян Б., Аветисян А., Валовое национальное счастье – регулятор эффективной мотивации персонала, № 2(10), стр. 186-194.
149. Даниелян А., Некоторые вопросы совершенствования фи-нансовой системы малого и среднего предпринимательства в Республике Армения, № 4(12), стр. 244-248.

150. Հադի Մոթազառե, Investigation of the affects of the tea farmers՝ and manufacturers՝ involvement in the profit of selling dried tea on the quality of tea, № 2(10), pp. 242-249:
151. Մաջիդ Արաբ Չատեզանի, Essentials Of zero-based budgeting system, № 1(9), pp. 231-238:
152. Մոհամմադ Ռեզա Հոջաթ Շամամի, Translasion procedures strategies and methods, № 1(9), pp. 323-328:
153. Մոհամմադ Դուղանզի, An analysis of difficulties and obstacles the attraction of investment and guidelines for their removal (the cas of study I.R. of Iran), № 2(10), pp. 210-220:
154. Սայիդ Էշխալի Ասադիդոգահ, Water demand management by using water prising politics in Iran, № 2(10), pp. 193-199:
155. Սեյեդսազար Ֆոթուհի Օնջի, Effect of basic volume on acceleration on stock price and delay on reaching to real price in Iran stock exchange, № 2(10), pp. 142-160:

VI. Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են այլ գիտական ամսագրերում

156. Թավադյան Ա., Գնաճի վրա ազդող գործոնների համակար-գումը, «21-րդ դար» տեխնոլոգիական-վերլուծական հան-դեսում, N 2(36), 2011, էջ 94-104:
157. Սարինյան Ռ.Ն., Արդի հայ տնտեսագիտական մտքի ար-ծարծումներ, «Բանբեր» Հայաստանի պետական տնտեսա-գիտական համալսարանի, 2011, N 1, 1.5 մամուլ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2012թ. հրապարակումները

1. Սարինյան Ռ., Հարությունյան Վ., Նշանավոր տնտեսագետների տողանը (մինչքեյնսյան շրջան), գիտակենսագրական ուրվագծեր, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -280 էջ
2. Թորոսյան Թ., Հայրապետյան Գ., Գալոյան Դ., Հովականյան Ն., Կոտիկյան Ն., Սարգսյան Լ., Հայաստանը և Թուրքիան տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման գործընթացներում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -240 էջ
3. Բաբոյան Խ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության ֆինանսավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, -Եր.: Ոսկան Երևանցի հրատ., 2012, -192 էջ
4. Խաչատրյան Վ., Մակարյան Ա., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի կարճաժամկետ սոցիալական ազդեցության գնահատականը Հայաստանում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -184 էջ
5. Հարությունյան Դ., Հայաստանի Հանրապետության վճարային հաշվեկշռի կառավարման հիմնախնդիրները, մասն. խմբ.՝ Թ.Մանասերյանի, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -136 էջ
6. Ղազարյան Ս., Ղազարյան Է., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ու պետական աջակցության համալիր միջոցառումների իրականացումը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -176 էջ

Գրախոսություններ հրատարակված գրքերի վերաբերյալ

1. Բայադյան Ա., Գիտակրթական համակարգի և տնտեսական զարգացմանը նվիրված արժեքավոր աշխատության մասին, գրախոսություն / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №4(142) ապրիլ 2012, -Եր.: էջ 68-69
2. Բայադյան Ա., Գիտակրթական համակարգի և տնտեսական զարգացմանը նվիրված արժեքավոր աշխատության մասին, գրախոսություն / «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթ, 18 մայիսի 2012, -Եր.: էջ 5

Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են *«Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա»* հանդեսում

3. Թումասյան Մ., ՀՀ արտաքին առևտրի ազատականացման՝ աղքատության և սոցիալական պատկերի վրա ազդեցության գնահատումը / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №6(144) հունիս 2012, Եր.: էջ 32-35
4. Թավադյան Ա., Գնաժի վրա ազդող գործոնների գնահատման արդյունավետությունը / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №6(144) հունիս 2012, Եր.: էջ 37-40
5. Տեր-Գուլանյան Դ., Համայնքների կառավարման և համաչափ զարգացման իրավական հիմքերը Հայաստանի Հանրապետությունում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №6(144) հունիս 2012, Եր.: էջ 2-4
6. Տեր-Գուլանյան Դ., Պետական կառավարման մարմինների հետ փոխհարաբերությունների դերը համայնքների համաչափ զարգացման գործում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №6(144) հունիս 2012, Եր.: էջ 4-8
7. Հարությունյան Ա., Ճգնաժամային տնտեսությունները և դրանց պատմական զարգացման ընթացքը / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №7(145) հուլիս 2012, Եր.: էջ 34-37
8. Հարությունյան Ա., ՀՀ կառավարության հակաճգնաժամային միջոցառումների բնույթը և դրանց բնորոշ գծերի վերլուծությունը / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես,

№7(145) հուլիս 2012, Եր.: էջ 37-39

9. Հարությունյան Դ., Платежшый баланс и методы его регулирования / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, #9(147) սեպտեբեր 2012, Եր.: էջ 47-50
10. Հարությունյան Դ., Վճարային հաշվեկշռի պարտքային պարտավորությունները և միջազգային առույցները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №9 (147) սեպտեբեր 2012, Եր.: էջ 50-52
11. Հարությունյան Դ., Վճարային հաշվեկշռի կարգավորման սկզբունքների ու մեթոդների արդյունավետության հիմնախնդիրները, / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №10 (147) սեպտեբեր 2012, Եր.: էջ 50-52
12. Հարությունյան Դ., Հայաստանի վճարային հաշվեկիշռը տնտեսական բարեփոխումների շրջանում, / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №10 (147) սեպտեբեր 2012, Եր.: էջ 50-52
13. Սուվարյան Յու., Հարությունյան Վ., Սարգսյան Վ., Խաչատրյան Վ., Գիտակրթական համակարգի ռազմավարական արդի հիմնախնդիրների շուրջ, /«Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №10 (148) սեպտեբեր 2012, Եր.: էջ 2-8

Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են «Բանբեր ՀՊՏՀ» հանդեսում

14. Մարգարյան Ա.Շ., ՀՀ տեխնոլոգիական փոխանցման ներուժի Զարգացման հիմնահարցերը / «Բանբեր ՀՊՏՀ», «Տնտեսագետ» հրատ., № 3(26), -Եր.: 2012, էջ 43-53

Հրատարակված հոդվածներ

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2012թ. ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտում անցկացված «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածուում, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -284 էջ

15. Ադոնց Ն., Գլոբալացումը որպես զարգացման ժամանակակից միտում, էջ 277-280
16. Ալեքսանյան Վ., Տեղեկատվական և խորհրդատվական համակարգի, գիտական ապահովման կառուցակարգերի և կադրերի պատրաստման համակարգի կառավարման կատարելագործման հիմնական ուղղությունները գյուղատնտեսությունում (ՀՀ Արագածոտնի մարզի օրինակով), էջ 117-121
17. Ավագյան Հ., Արմանիսի ոսկի-բազմամետաղային հանքավայրի հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 99-108
18. Ավագյան Հ., Շահումյանի ոսկի-բազմամետաղային հանքավայրի հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 108-117
19. Բաղդասարյան Ք., Հարկային բարեփոխումների իրականացման ռազմավարական ուղիները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, էջ 16-23
20. Բաղդասարյան Ք., Միջազգային ֆինանսական շուկան որպես միջազգային բիզնես միջավայրի գործոն, էջ 23-26
21. Բաղդասարյան Ա., Բյուջետային գործընթացի ծրագրային ապահովվածության առանձնահատկությունները, էջ 26-29
22. Բաղդասարյան Ա., Ծրագրային բյուջետավորման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 29-32

23. Գրիգորյան Ա., Աշխարհի ամենապարզ և ամենաբարդ հարկային համակարգերը ըստ «Հարկերի վճարում 2012» զեկույցի արդյունքների, էջ 32-38
24. Գրիգորյան Ա., Հարկային քաղաքականություն: ՀՀ հարկային վարչարարության ռազմավարության ծրագիրը, էջ 38-44
25. Գրիգորյան Ա., Հարկային վարչարարության սկզբունքները, էջ 44-48
26. Գրիգորյան Ա., Հարկային ծառայության կազմակերպման և հարկային ծառայողների նյութական խթանման դերը հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման գործում, էջ 48-52
27. Դանիելյան Ա, Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը և փոքր ու միջին ձեռնարկությունների աջակցության հիմնահարցերը, էջ 121-124
28. Դանիելյան Ա., Проблемы совершенствования финансового механизма развития малого и среднего предпринимательства, էջ 211-215
29. Դավթյան Ա., Կառավարման ապակենտրոնացումը և լիազորությունների փոխանցումը ՏԻՄ-երին, էջ 242-246
30. Դավթյան Ա., Համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի ձևավորման գործընթացի հրապարակայնության ապահովման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 246-250
31. Զատիկյան Ա., Становление инновационной системы и развитие малого предпринимательства в РА, էջ 215-219
32. Թերզյան Հ., Հարությունյան Վ., Հարմարվողական սպասումներով (adaptive expactations) էկոնոմետրիկ մոդելների միջոցով ՀՀ իրական ՀՆԱ-ի և ներդրումների փոխկապվածության հետազոտումը, էջ 280-283
33. Խաչատրյան Ն., Մարկոսյան Հ., Ինտերնետի միջոցով իրականացվող առևտրի հարկման եվրոպական փորձը, էջ 250-255

34. Ծպնեցյան Հ., Իվանյան Վ., Հայաստանի Հանրապետությունում դաշտային կերարտադրությունում ստեղծված վիճակն ու արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները, էջ 133-139
35. Կոստանյան Շ., Ազատյան Լ., Գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացման ուղղությունները, էջ 139-144
36. Կարապետյան Լ., Էլեկտրոնային կառավարություն, էջ 255-259
37. Հակոբյան Ի., Государственные финансы в системе регулирования социальных проблем в РА, էջ 94-99
38. Հակոբյան Ե., Հայաստանի ջրային ռեսուրսները և կառավարման հիմնախնդիրները, էջ 144-148
39. Հակոբյան Ե., Ոռոգման ոլորտի սուբսիդավորման քաղաքականության ուղղությունները, էջ 148-152
40. Հակոբյան Լ., Սարգսյան Վ., Բնական ռեսուրսների տնտեսական արժեքը, էջ 152-156
41. Հակոբյան Լ., Սարգսյան Վ., Ագրոարդյունաբերական համալիրի էկոլոգիացումը և արտադրական-սպառողական ոլորտի զարգացումը, էջ 156-159
42. Հարությունյան Վ., Եղիազարյան Բ., Բաբայան Է., Թերզյան Հ., Անցումը «Կանաչ տնտեսությանը»՝ որպես մարդկային հասարակության կայուն զարգացման և բնակչության աղքատացման հաղթահարման կարևորագույն ուղղություն, էջ 235-242
43. Հարությունյան Վ., Սարգսյան Կ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պատճառները և դրա ազդեցությունը համաշխարհային տնտեսության վրա, էջ 52-57
44. Հարությունյան Ա., Հարկային համակարգի զարգացման առանձնահատկությունների հարցի շուրջ ՀՀ-ում և արտերկրում, էջ 57-62
45. Հովհաննիսյան Լ., Գյուղատնտեսական համայնքների զարգացման ֆինանսական ուղղությունները, էջ 165-170

46. Հովհաննիսյան Լ., Ագրարային ոլորտում ինտեգրացիոն հարաբերությունների արդյունավետության ապահովման հարցեր, էջ 170-173
47. Հովհաննիսյան Ն., Փոքր և միջին բիզնեսի ձևակերպումները մի շարք երկրներում և դրա զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները, էջ 179-183
48. Ղազարյան Է., Ծպնեցյան Հ., Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական տեխնիկայով ապահովվածության հիմնախնդիրները, էջ 183-189
49. Մակարյան Ա., Ճգնաժամի սոցիալական ազդեցության գնահատումը գյուղական համայնքներում, էջ 259-263
50. Մանասյան Է., Հայաստանի տնտեսության կառուցվածքային տեղաշարժերը ճգնաժամային և հետճգնաժամային զարգացումների համատեքստում, էջ 189-192
51. Մանուչարյան Լ., Հաստատագրված վճարով հարկվող օբյեկտների հարկման առանձնահատկությունները ՀՀ-ում, էջ 69-72
52. Մարկոսյան Հ., Խաչատրյան Ն., Ինտերնետի միջոցով իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության հարկման արդյունավետ համակարգի խոչընդոտները, էջ 263-268
53. Միքայելյան Ա., ԼՂՀ վարկային համակարգի զարգացման միտումները, էջ 72-77
54. Միքայելյան Ա., Վարկի դերը շուկայական տնտեսության համակարգում, էջ 77-82
55. Պողոսյան Ս., Գրիգորյան Ա., Ցանցային տնտեսության ֆինանսատնտեսական հրամայականը, էջ 268-272
56. Պողոսյան Շ., Ուղղակի մարքեթինգը կարգավորող իրավական ակտերի կատարելագործման ուղիները, էջ 272-277
57. Սայադյան Ա., Երևանյան բնակարանների հասանելիությունը, էջ 82-85
58. Սարգսյան Կ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը և պետության կողմից իրականացվող դրամավարկային քաղաքականությունը, էջ 85-90
59. Սարգսյան Վ., Պետական և շուկայական լծակների ցածր արդյունավետության պատճառները շրջակա միջավայրի պահպանության գործում, էջ 90-94
60. Սարգսյան Լ., ՀՀ տնտեսական աճի վրա արտահանման ազդեցության մեխանիզմի բացահայտումը՝ էկոնոմետրիկ մեթոդների կիրառությամբ, էջ 192-201
61. Տարանյան Ի., Платные дороги как источник финансирования дорожного хозяйства Армении, էջ 225-235
62. Օհանյան Տ., Стратегическое управление инновациями промышленных предприятий, էջ 219-225

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2012թ. ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտում անցկացված «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածուում, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -328 էջ

63. Հարությունյան Վ., Բաղդասարյան Ք., Հարկային բեռի մակրոտնտեսական գնահատման մեթոդները Հայաստանում և արտերկրում, էջ 6-11
64. Հարությունյան Վ., Խաչատրյան Վ., Դանդաղող տնտեսական աճի և աճող պարտքերի հիմնախնդիրները համաշխարհային տնտեսության մեջ էջ 11-18
65. Հարությունյան Վ., Սարինյան Ռ., Նշանավոր տնտեսագետների տողանը (մինչքեյնսյան շրջան), գիտակենսագրական ուրվագծեր, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2012, -280 էջ
66. Ադոնց Ն., Գլոբալացումը որպես նոր աշխարհի հարացույց, էջ 293-296

67. Ափյան Ն., Հարկային եկամուտները ՀՀ համայնքների բյուջեներում, էջ 23-29
68. Ավագյան Հ., ՀՀ հանքավայրերի պիրիտը (FeS2) որպես օգտակար հանածո, էջ 162-167
69. Ավագյան Հ., Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 167-180
70. Բաղդասարյան Ա., Բաղդասարյան Ք., Ծրագրային բյուջետավորման մոդելի ներդրման հարցի շուրջ, էջ 29-33
71. Դանիելյան Ա., ՓՄՁ-ների ֆինանսավորման և ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի փոխկապվածության հիմնահարցերի շուրջ, էջ 180-184
72. Զատիկյան Ս., Особенности развития малого и среднего бизнеса в инновационной системе РА, էջ 253-259
73. Թավադյան Ա., Գնաճի արդյունավետ կառավարման փուլերը, էջ 50-56
74. Թաղևոսյան Հ., Արտահանման ռազմավարության մշակման արդի մեթոդաբանական հիմնախնդիրները՝ արտաքին միջավայրի գործոնների համատեքստում, էջ 191-197
75. Թորոսյան Թ., Սարգսյան Լ., Արտահանման խրախուսման միջազգային փորձի կիրառելիության հնարավորությունները ՀՀ-ում, էջ 197-205
76. Խաչատրյան Վ., Համաշխարհային ֆինանսական համակարգի մարտահրավերները. իսլամական ֆինանսական համակարգի և հետճգնաժամային զարգացումների համատեքստում, էջ 56-68
77. Կիրակոսյան Գ., Բյուջետային ծախսերի տեսական հիմքերը և դրանք պայմանավորող հիմնական գործոնները, էջ 68-72
78. Կոստանյան Շ., Ազատյան Լ., Տեղական ինքնակառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության հիմնահարցերը և կարգավորման ուղիները, էջ 205-210
79. Կոստանյան Շ., Ալոյան Ռ., ՀՀ գյուղացիական տնտեսություններում վարելահողերի նպատակային չօգտագործման հիմնական գործոնների բացահայտման ուսումնասիրությունը և լուծման ուղիները, էջ 210-216
80. Հարությունյան Ա., ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների արդյունավետության գնահատման հիմնախնդիրները, էջ 72-80
81. Հարությունյան Դ., Մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունը երկրի վճարային հաշվեկշռի վրա, էջ 80-83
82. Հարությունյան Դ., Արտաքին առևտրի պետական կարգավորման լծակները, էջ 83-89
83. Հարությունյան Թ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի առաջացման պատճառներն ու ազդեցությունն աշխարհում, էջ 296-304
84. Հակոբյան Ի., Проблемы обеспечения социальной направленности налоговой политики в Армении, էջ 156-162
85. Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսական հումք վերամշակող արդյունաբերության զարգացման և բարելավման հիմնական ուղղությունները, էջ 222-228
86. Մակարյան Ա., Ճգնաժամի մակրոտնտեսական ազդեցության գնահատման հայեցակարգային հիմքերը, էջ 304-308
87. Մանասերյան Թ., Новый мировой экономический порядок: тенденции и развития, էջ 317-327
88. Մարգարյան Ա., Խաչատրյան Ս., Ապրանքային նշանները տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանցման համակարգում, էջ 228-239
89. Մարգարյան Ա., Զուհարյան Հ., ՀՀ նորարարական ոլորտի կերպափոխումը միջազգային համադրումների համատեքստում, էջ 239-246
90. Մանուկյան Թ., Բանկերի ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, էջ 89-93

91. Մանուկյան Թ., ՀՀ առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների ընդհանուր բնութագիրը, էջ 93-98
92. Մուրադյան Դ., Հարկային բեռի գնահատման անհրաժեշտությունը և հաշվարկման մեթոդական մոտեցումները, էջ 98-101
93. Մուրադյան Դ., ՀՀ հարկային համակարգի արդյունավետության գնահատականը, էջ 101-106
94. Չինարյան Վ., Պետական պարտքը և դրա կառավարման հիմնախնդիրները, էջ 106-110
95. Սայադյան Ա. Հիփոթեքային վարկավորման ռիսկերը և դրանց նվազեցման ուղիները, էջ 110-114
96. Սայադյան Ա., Հիփոթեքով գնվող բնակարանի գինը, էջ 114-117
97. Սարգսյան Դ., ՀՀ հարկային համակարգի արդյունավետության գնահատականը, էջ 117-123
98. Սարգսյան Դ., ՀՀ հարկային համակարգի վարչարարական կարողությունների ավելացման հիմնախնդիրները, էջ 123-129
99. Սարգսյան Կ., Ճգնաժամերի էությունը, տեսակները և դասակարգումը, էջ 308-312
100. Սարգսյան Կ., Սարգսյան Ա., Տնտեսական համակարգի զարգացման պարբերաշրջանները և դրանց առաջացման պատճառները, էջ 312-317
101. Սաֆարյան Ա., Իրացվելիության ռիսկի վերլուծության մեթոդաբանական առանձնահատկությունները ՀՀ բանկերում, էջ 1298-134
102. Սաֆարյան Ա., Իրացվելիության ռիսկի կառավարումը առևտրային բանկերում, էջ 134-140
103. Սիմոնյան Գ., Ներքին աուդիտի դերը, լիազորությունները և պարտականությունները ՀՀ առևտրային բանկերում, էջ 140-150
104. Սիմոնյան Գ., Առևտրային բանկերում ներքին աուդիտի արդյունավետությունը բարձրացնելու հետ կապված որոշ խնդիրներ, էջ 150-156
105. Տարանյան Ի., Совершенствование системы финансирования дорожного хозяйства в РА, էջ 265-274
106. Տեր-Գուլանյան Դ., Համայնքների համաչափ զարգացումը որպես երկրի տնտեսության զարգացման կարևոր նախապայման, էջ 274-280
107. Տեր-Գուլանյան Դ., Համայնքների զարգացման անհամաչափության կրճատման միջազգային փորձի կիրառման հնարավորությունները ՀՀ-ում, էջ 280-290
108. Օհանյան Տ., Стратегическое планирование инновационных процессов промышленных предприятий Армении, էջ 259-265

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2012թ. Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանի «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու 1(13)-ում, -Եր, «Անանիա Շիրակացի» համալս. հրատ., 2012, -364 էջ

109. Բաղդասարյան Գ., Ներդրումների վրա ազդող հիմնական գործոններն ու խոչընդոտները, էջ 99-103
110. Եղիազարյան Տ., ՀՀ տարածքների տնտեսական զարգացման և ներուժի փոխկապվածության գնահատումը, էջ 126-135
111. Զաքարյան Ա., Հովասափյան Ա., ՀՀ տեղական ինքնակառավարման խնդիրներ և լուծումներ, էջ 10-16
112. Հարությունյան Վ., Եղիազարյան Բ., Բաբայան Է., Թերզյան Հ., «Կանաչ տնտեսությանն» անցման անհրաժեշտությունը և արդյունավետ ուղիների մշակման ու իրագործման հիմնական խնդիրները, էջ 233-244
113. Մանուչարյան Լ., Հարկային վարչարարության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 73-81
114. Միսակյան Ա., ՀՀ բնակչության դրամական եկամուտների

բաշխման կատարելագործման ուղիները սոցիալական արդարության տեսանկյունից, էջ 110-115
115. Հովհաննիսյան Ն., Հարկային բեռի գնահատման տեսական մեթոդաբանական հարցի շուրջ, էջ 51-58

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2012թ. Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանի «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու 2(14)-ում, -Եր, «Անանիա Շիրակացի» համալս. հրատ., 2012, -377 էջ

116. Բոստանջյան Վ., Սանթրոսյան Ս., Ֆինանսական վերահսկողության խնդիրները և հիմնական գործառույթները, էջ 11-19
117. Բոստանջյան Վ., Մուսաելյան Տ., Հակամենաշնորհային քաղաքականության խնդիրները և նպատակները, էջ 19-29
118. Խաչատրյան Վ., Նաումովիչ Օ., Մտավոր սեփականության օբյեկտների առևտրայնացման հիմնահարցերը տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանցման համատեքստում, համեմատական վերլուծություն, էջ 40-47
119. Իսայան Հ., Հայաստանի տնտեսության զարգացման մեջ երկրի էներգետիկայի գազային սեկտորի (ոլորտի) դերի գնահատման որոշ մոտեցումներ, էջ 110-115
120. Իսայան Հ., Երկրի տնտեսության զարգացման մեջ Հայաստանի էներգետիկայի գազի հատվածի դերի գնահատման որոշ մոտեցումներ, էջ 115-122
121. Մարգարյան Ա., Սվերլով Ս., Тендетции развития мирового рынка трансфера технологий: концептуальный анализ, էջ 131-142

122. Մարգարյան Ա., Սալողովնիկով Ս., Теоретико-методологические основы интернационализации деятельности субъектов рынка, էջ 122-131
123. Մուրադյան Դ., Հարկային հիմնական հասկացությունների արտացոլումը ՀՀ օրենսդրության մեջ, էջ 65-70

Հոդվածներ, որոնք հրատարակվել են 2012թ. Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանի «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու 3(15)-ում, -Եր, «Անանիա Շիրակացի» համալս. հրատ., 2012, -304 էջ

124. Ազիզբեկյան Վ., Համաշխարհային ապահովագրական շուկան և զարգացման միտումները, էջ 123-133
125. Ավագյան Հ., Քաղցրահամ ջրերի պաշարները, ռեսուրսները և արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրները, էջ 208-213
126. Բոստանջյան Վ., Մուսաելյան Տ., Մրցակցային միջավայրի պետական կարգավորումը, էջ 9-23
127. Հակոբյան Ի., Основные направления налоговой политики Армении, էջ 179-184
128. Մուսաելյան Տ., Մրցակցության զարգացման հեռանկարները համաշխարհային տնտեսության մեջ ինտեգրվելու համատեքստում, էջ 104-117

Հոդվածներ, որոնք տպագրվել են արտասահմանյան մամուլում

129. Арутюнян Д.В., Вопросы эффективности принципов и методов регулирования платежного баланса, “Экономика” - Ежемесячный международный рецензируемый и реферируемый научный журнал, N9-10, стр. 35-49
130. Арутюнян Д.В., Проблемы регулирования платежного баланса в РА, “Экономика” -Ежемесячный международный рецен-

зируемый и реферируемый научный журнал, N9-10, стр. 124-128

131. Арутюнян Д.В., Современные модели регулирования внешнеэкономической деятельности государства. Сб. материалов IX международной научно-практической конференции “Проблемы современной экономики”, Новосибирск, 2012, - 275с., стр.74-78
132. Солодовников С.Ю., Маргарян А.Ш., Факторы и условия проведения политики трансферта технологий в республике Беларусь и Армении. Статья в журнале “Сацыяльна-эканамічныя і прававыя даследаванні”. N3. 2012. БИП институт правоведения. Минск
133. Солодовников С.Ю., Маргарян А.Ш., Тенденции региональных рынков трансферта технологий. Статья в журнале “Вопросы сервиса и экономики” N 3. 2012
134. Солодовников С.Ю., Маргарян А.Ш., Сверлов А.С., Теоретико-методологические основы интернационализации субъектов рынка. Научно-аналитический журнал: Стратегия развития и национальная безопасность. -Москва, 20 Выпуск № 5. 2012. Приложение 1. – 22- 32 с.
135. Маргарян А.Ш., Проблемы государственного регулирования инновационной сферы в трансформационной экономике. Материалы международной научно-практической конференции “Экономика Республики Беларусь в интеграционных процессах: тенденции, проблемы и перспективы”. Минск, 19-20 апреля 2012г. М.: Изд. “Право и экономика” 2012. стр. 412-416.
136. Хачатрян В.В., Маргарян А.Ш.. Необходимость формирования концептуальных основ интернационализации технологий. Материалы международной научно-практической конференции “Экономика Республики Беларусь в интеграционны процессах: тенденции, проблемы и перспективы”. Минск, 19-20 апреля 2012г. М.: Изд. “Право и экономика” 2012. стр. 438-440.

137. Солодовников С.Ю., Маргарян А.Ш., Хачатрян В.В., Сверлов А.С., Некоторые актуальные проблемы привлечения новых технологий организациями Республики Беларусь.
138. Солодовников С.Ю., Маргарян А.Ш., Сверлов А.С., Наумович О.А., Современные тенденции региональных рынков трансфера технологий.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2013թ. հրապարակումները

1. Ավագյան Հ.Ս., ՀՀ լեռնահանքային արդյունաբերության հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -272 էջ
2. Բայադյան Ա., ՀՀ գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -144 էջ
3. Հարությունյան Դ.Վ., Վճարային հաշվեկշռի պետական կարգավորման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, մասնագիտ. խմբագիր Ա.Հ.Բայադյան, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -464 էջ
4. Մարգարյան Ա.Շ., Տնտեսության նորաստեղծական արդիականացման հիմնախնդիրները, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -280 էջ
5. Սարինյան Ռ.Ն., Հայ տնտեսագիտական մտքի հիմնական հոսանքները (XIX դարի 70-90-ական թվականներ), -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -224 էջ
6. Սանամյան Է., Հակաճգնաժամային միջոցառումները և դրանց արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -208 էջ
7. Սաֆարյան Ա.Գ., Հանրային կառավարման արդյունավետության բարձրացման և հարկաբյուջետային համակարգի բարելավման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -304 էջ
8. Սուվարյան Յու.Մ., Հարությունյան Վ.Լ., Սարգսյան Վ.Ա., Խաչատրյան Վ.Վ., Գիտակրթական համակարգի կառավարման ռազմավարությունը, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -232 էջ
9. Սուվարյան Յու., Միրզոյան Վ., Հանրային կառավարման տեսություն և պատմություն, -Եր, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -368 էջ
10. Khachatryan V.V., Terzyan H.T., Makaryan A.R., Post-Crisis Developments in Armenia, Yerevan, Armenia, “Gitutyun” Publishing House of the NAS of the RA, 2013, -106p.

«Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի տնտեսագիտության ինստիտուտ. հետագծի և ապագայի ուրվագծեր. արդի հիմնահարցեր» (Գիրքը նվիրվում է ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 70-ամյակին (1943-2013)) / Գիտ. խմբ.՝ Վ.Լ.Հարությունյան. -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013.– 254 էջ

1. Սուվարյան Յու., Սարինյան Ռ., Ներածության փոխարեն. հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության համառոտ ակնարկ, էջ 5-13
2. Հարությունյան Վ., Սարինյան Ռ., ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական հետագիծը, էջ 13-36
3. Հարությունյան Վ., ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի ներկան և ապագան, էջ 36-48
4. Սուվարյան Յու., Գիտություն, կրթություն, տնտեսություն. ինտեգրման և կառավարման արդի հիմնախնդիրներ, էջ 48-80
5. Թամազյան Ա., Ձեռնարկատիրական ռիսկի գնահատման մեթոդական որոշ մոտեցումներ, էջ 80-107
6. Ավագյան Հ., Հայաստանի Հանրապետության մետաղական օգտակար հանածոների պաշարները, ռեսուրսները և դրանց օգտագործման հիմնախնդիրները, էջ 107-128
7. Հարությունյան Դ., Վճարային հաշվեկշռի պետական կարգավորման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները

Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 128-145
8. Կիրակոսյան Գ., Բյուջետային քաղաքականության մշակման և իրականացման տեսամեթոդական հիմնահարցերը, էջ 145-164
9. Բաղդասարյան Ք., Հարությունյան Տ., Հարկային բեռի կողմնորոշման տեսական հարցադրումներն ու դրանց տեղայնացման հնարավորությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 164-176
10. Սարգսյան Կ., Տնտեսության պետական հակաճգնաժամային կարգավորման հիմնախնդիրներն արդի փուլում, էջ 176-186
11. Բայադյան Ա., Ֆինանսական ճգնաժամի դրսևորման միտումները և դրա հաղթահարման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 186-200
12. Մանասերյան Թ., Միջազգային առևտրի տեսությունները, փոփոխվող աշխարհը և Հայաստանը, էջ 200-225
13. Затикян А., Новые реалии мировой экономики после глобального финансового кризиса, стр. 225-235

«Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» (հանրապետական գիտաժողովի նյութեր - 2013), գիրք 1, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ,, պատ.խմբ. Վ.Լ.Հարությունյան, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -390 էջ

14. Հարությունյան Վ., Բաղդասարյան Ք., Տնտեսության «ոչ ֆորմալ» հատվածի հարցի շուրջ ՀՀ-ում և աշխարհում, էջ 6-10
15. Հարությունյան Վ., Սարգսյան Կ., Ճգնաժամերի վերլուծությունը՝ համաշխարհային տնտեսության զարգացման տարբեր փուլերում, էջ 10-16
16. Հարությունյան Վ.,Եղիազարյան Բ., Բաբայան Է., Թերզյան Հ., «Կանաչ տնտեսությանն» անցման ընդհանրական պայմանները, էջ 370-381

17. Անաստասյան Ս., Հարկային քաղաքականությունը ՀՀ-ում և դրա արդյունավետության բարձրացման հիմնախնդիրները, էջ 25-29
18. Անաստասյան Ս., Հարկային քաղաքականութան ոլորտում ՀՀ և միջազգային փորձի համեմատական վերլուծությունը, էջ 29-34
19. Ավագյան Հ., Երկաթահանքերի շահագործման հետ կապված հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 171-179
20. Ավագյան Հ., Հազվագյուտ տարրերն ու հողատարրերը միլիարդավոր դոլարների «աղբյուրներ», էջ 179-184
21. Բաղդասարյան Ք., Հարությունյան Տ., Ստվերային տնտեսության և հարկային վարչարարության փոխազդեցության հարցի շուրջ, էջ 37-41
22. Բայադյան Ա., Փոխարժեքի ձևավորման առանձնահատկությունները և փոփոխությունների դինամիկան ՀՀ-ում, էջ 41-45
23. Բայադյան Ա., Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման վրա, էջ 45-49
24. Բայադյան Ա., Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում կոոպերացիայի զարգացման անհրաժեշտությունը, դրա գործունեության խթանման հիմնահարցերն ու լուծման ուղիները, էջ 184-191
25. Թաղևոսյան Հ., Ռիսկերի կառավարման և պետական կարգավորման լծակները գյուղատնտեսության զարգացման ոլորտում, էջ 191-199
26. Խաչատրյան Վ., Հայաստանի Հանրապետության 2012 և 2013թթ. պետական բյուջեների համեմատական վերլուծությունը՝ հետճգնաժամային զարգացումների համատեքստում, էջ 70-78
27. Կոստանյան Ծ., Ալոյան Ռ., ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացմանը նպաստող կարգավորման ուղիները, էջ 205-211

28. Հակոբյան Օ., Հայրապետյան Ա., Պետական պարտքի գնահատումը որպես հարկաբյուջետային քաղաքականության կայունության նախապայման, էջ 78-83
29. Հովհաննիսյան Լ., Ազատյան Լ., ՀՀ գյուղատնտեսության ներկա վիճակը և զարգացման հնարավոր ուղիները, էջ 222-229
30. Ղարիբյան Գ., Մկրտչյան Տ., Տնային տնտեսությունների խնայողությունների տեսակների տիպականացումը և դրանց էության վերլուծությունը, էջ 343-347
31. Ջանինյան Է., Հարկման սկզբունքների կիրառման ժամանակակից մոտեցումները, էջ 108-115
32. Ջանինյան Է., Հարկային քաղաքականության արդյունավետության խնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 115-123
33. Մակարյան Ա., Անցում բազմաստիճան (բազմաբաղադրիչ) կենսաթոշակային համակարգի, էջ 347-352
34. Մարգարյան Ա., Պարկային խթանների դերը տեխնոլոգիաների փոխանցման գործոնների համակարգում, էջ 229-237
35. Մարկոսյան Ա., ԱՊՊԱ համակարգի ձևավորումը և զարգացման միտումները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 358-370
36. Ներսիսյան Գ., Ստվերային եկամուտների գնահատման հիմնական մոտեցումները, էջ 89-94
37. Ներսիսյան Գ., Հարկման արտերկրյա մոտեցումները և դրանց գործնական կիրառության հնարավորությունները ՀՀ-ում, էջ 94-98
38. Չինարյան Վ., Ռիսկերի գնահատումը և պարտքի կառավարման ծրագրային փաթեթները արտաքին պետական պարտքի կառավարման գործընթացում, էջ 98-103
39. Չինարյան Վ., Արտաքին պետական պարտքի կառավարման արտերկրյա փորձը ճգնաժամի պայմաններում, էջ 103-108
40. Սարգսյան Ա., ՀՀ կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի կառուցվածքը, էջ 123-132

41. Սարգսյան Կ., Հակաճգնաժամային միջոցառումների արտերկրյա փորձի վերլուծությունը համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի համատեքստում, էջ 132-137
42. Սարգսյան Լ., Արտահանմամբ պայմանավորվող տնտեսական աճի հեռանկարները Հայաստանում, էջ 263-268
43. Վասիլյան Տ., Ֆինանսական գործառնությունների հարկման անհրաժեշտությունը և նպատակը. Ջեյմս Թոբինի առաջարկությունը՝ ճգնաժամի հաղթահարման լծակ, էջ 137-141
44. Վասիլյան Տ., Պարկային բեռի կառավարման մեխանիզմների փոփոխությունները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում. Եվրամիության անդամ երկրներ և Հայաստան, էջ 141-149
45. Քոթանջյան Ս., Արտաքին պետական պարտքի սկզբունքներն ու կառուցվածքը. էջ 149-156
46. Քոթանջյան Ս., Պետության դերը արտաքին պետական պարտքի կառավարման գործում, էջ 156-164
47. Акопян И., Затикян А., Особенности налогов на собственность в Армении, стр. 164-171
48. Затикян А., Мельникова Л., Поддержка малого и среднего инновационного предпринимательства в РА, стр. 275-282
49. Маргарян А., Сверлов А., Динамика внутренних рынков трансферта технологий Республики Армения и Беларусь: сравнительный анализ, стр. 282-290
50. Маргарян А., Солодовников С., Сверлов А., Проблемы привлечения и диффузии новых технологий в экономические системы Армении и Республики Беларусь, стр. 290-300
51. Таранян И., Дорожные фонды как альтернативный механизм финансирования автомобильных дорог, стр. 305-316
52. Оганян Т., Пути инновационно-инвестиционного развития промышленных и сельскохозяйственных предприятий РА, стр. 300-305

«Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» (գիտական հոդվածների ժողովածու), գիրք 2, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ, պատ.խմբ. Վ.Լ.Հարությունյան, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2013, -224 էջ

53. Ավագյան Հ., Ամուլսարի ոսկու «հանքավայրի» «կորզաթափոնների» և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 101-105
54. Ավագյան Հ., Տարանյան Ի., Ազնիվ մետաղները Քաջարանի հանքանյութերում, էջ 105-108
55. Ավետիսյան Ս., Նավոյան Գ., Տնտեսության ագրարային հատվածում բիոէներգետիկայի զարգացման տնտեսական և բնակլիմայական գործոնները, էջ 108-115
56. Բայադյան Ա., Հովհաննիսյան Լ., Գյուղատնտեսական տեխնիկայի վերազինման և օգտագործման արդյունավետության բարձրացման որոշ հնարավոր ուղիներ, էջ 116-119
57. Բայադյան Ա., Մարկոսյան Հ., Հայաստանի Հանրապետության ներքին և արտաքին պետական պարտքերն ու դրանց կարգավորման միտումները, էջ 10-17
58. Բայադյան Ա., Խաչատրյան Ն., Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտքի գործոնային վերլուծության որոշակի մոտեցումներ, էջ 18-22
59. Կոստանյան Շ., Ազատյան Լ., ՀՀ ագրարային ոլորտում ինտեգրացիոն հարաբերությունների և տնտեսվարման ձևերի կատարելագործման ուղիները, էջ 131-136
60. Հակոբյան Ե., Ռռոգման ոլորտում առկա հիմնախնդիրներն ու դրանց լուծման ուղիները, էջ 150-152
61. Հայրապետյան Գ., Հայրապետյան Վ., ԵՄ Արևելյան գործընկերության ծրագրի ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, էջ 210-214

62. Հարությունյան Թ., Հակաճգնաժամային միջոցառումների արտերկրյա փորձի վերլուծությունը, էջ 61-65
63. Հարությունյան Վ., Սարգսյան Կ., Հակաճգնաժամային քաղաքականության արդյունավետության վերլուծությունը՝ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի համատեքստում, էջ 5-9
64. Հարությունյան Տ., Հայաստանի Հանրապետությունում փոքր և միջին ձեռնարկությունների հարկային և տնտեսական խթանների հարցերի շուրջ, էջ 48-51
65. Հարությունյան Տ., Հարկային պարտավորությունների և հարկման արդյունավետության փոխազդեցության տեսական հարցադրումները, էջ 52-55
66. Հովհաննիսյան Լ., Ազատյան Լ., Պարենային անվտանգության ապահովման և գյուղմթերքների ինքնաբավության նվազագույն մակարդակի կարգավորման հիմնահարցեր, էջ 153-157
67. Մարկոսյան Հ., Էլեկտրոնային կառավարության հայեցակարգը, էջ 184-189
68. Ներսիսյան Գ., Հարկային համակարգի ձևավորման առանձնահատկություններն ու դրանց բարեփոխումը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 73-77
69. Սարգսյան Կ., Սարգսյան Ա., Հակացիկլիկ և երկարաժամկետ կարգավորումները՝ պետական տնտեսական քաղաքականության համատեքստում, էջ 215-219
70. Սարգսյան Կ., ԵՄ տնտեսական քաղաքականությունը՝ համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի համատեքստում, էջ 219-224
71. Փարսադանյան Տ., Հարկային քաղաքականության և հարկային վարչարարության փոխազդեցության տեսական հարցադրումները ՀՀ-ում, էջ 88-90
72. Փարսադանյան Տ., Հարկերի վճարումից խուսափելու վարքագիծը հարկային պլանավորման համատեքստում, էջ 91-94
73. Затикян А., Обеспечение финансирования предпринимательс-

кой деятельности в РА: проблемы и перспективы развития, стр. 165-170
74. Оганян Т., Алоян Р., Формирование и развитие кластеров АПК, стр. 170-175
75. Motazare H., Impact of Continuous Training of Occupied Manpower in Tea Cultivation and Industry on Quality of Produced Tea, pp. 176-179
76. Tarjoman Sh., Problems and limitations of tourism development in Lahijan city, pp. 197-201

Երևանի «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանի «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» գիտական հոդվածների ժողովածու 3(19), «Անանիա Շիրակացի» համալս. հրատ., -Եր.: 2013, -266 էջ

77. Բայադյան Ա., Մանուչարյան Մ., Անասնաբուժության ոլորտում գույքային ապահովագրության ներդրման անհրաժեշտությունը և ուղիները, էջ 111-117
78. Арутюнян Д., Мировой опыт регулирования платежного баланса, стр. 90-99

Հոդվածներ, որոնք հրապարակվել են «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդեսում

79. Անաստասյան Ս., Հարկային քաղաքականության հիմնախնդիրները և լուծման մոտեցումները ՀՀ-ում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №7(157) հուլիս 2013, -Եր.: էջ 19-21
80. Անաստասյան Ս., Հարկային քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ-ում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №7(157) հուլիս 2013, -Եր.: էջ 21-24

81. Հարությունյան Վ., Վարկային պորտֆելի օպտիմալացում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №2(152) փետրվար 2013, -Եր.: էջ 23-25
82. Հարությունյան Լ., Անտաքին պետական պարտք. նվազեցման մեխանիզմներ / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №1(151) հունվար 2013, -Եր.: էջ 6-9
83. Հարությունյան Վ., Վարկային պորտֆելի օպտիմալացում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №2(152) փետրվար 2013, -Եր.: էջ 23-25
84. Հարությունյան Վ., Վարկային պորտֆելի կենտրոնացվածության նվազեցում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №2(152) փետրվար 2013, -Եր.: էջ 25-27
85. Հարությունյան Տ., Ստվերային եկամուտների և աշխատանքի արտադրողականության փոխազդեցության գնահատումը ոչ ֆորմալ տնտեսության համատեքստում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №5(155) ապրիլ 2013, -Եր.: էջ 71-74
86. Սարգսյան Կ., Պետական մակրոտնտեսական կարգավորման առանձնահատկությունները տնտեսական ճգնաժամերի համատեքստում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №4(154) ապրիլ 2013, -Եր.: էջ 20-24
87. Սարգսյան Կ., Սանամյան Է., Տնտեսական ճգնաժամերի հիմնական տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №1(151) հունվար 2013, -Եր.: էջ 2-4
88. Սարգսյան Կ., Սանամյան Է., Տնտեսական ճգնաժամերի պատճառները և հաղթահարման ուղիները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №1(151) հունվար 2013, -Եր.: էջ 4-6
89. Վասիլյան Տ., ՀՀ հարկային քաղաքականության հիմնախնդիրները հետճգնաժամային փուլում / «Հայաստան. Ֆի-

նանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №7(157) հուլիս 2013, -Եր.: էջ 24-27
90. Վասիլյան Տ., Հարկային համակարգի բարեփոխումները ՀՀ-ում՝ հետճգնաժամային զարգացումների համատեքստում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №7(157) հուլիս 2013, -Եր.: էջ 27-30
91. Վարդանյան Ն., Բանկային գործունեության տնտեսական նորմատիվների մեկնաբանումը մակրոհաշվենկատության շրջանակներում / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №6(156) հունիս 2013, -Եր.: էջ 35-38
92. Վարդանյան Ն., Առևտրային բանկերի կայուն զարգացումը տնտեսական ցուցանիշներով գնահատելու մոտեցումները / «Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №6(156) հունիս 2013, -Եր.: էջ 38-40

Հոդվածներ, որոնք տպագրվել են արտասահմանյան մամուլում

93. Арутунян Д.В., Перспективы регулирования платежного баланса в АрмеНИИ / ”Теория и практика функционирования финансовой и денежно-кредитной системы России”. Сб. статей, Воронеж, 2013, стр. 65-68.
94. Арутунян Д.В., Современные модели регулирования внешне-экономической деятельности государства / “Известия аграрной науки”, Тбилиси, Грузия, “Фаворит Принт”, том 11, №1, 2013, стр. 111-114.
95. Арутунян Д.В., Сущность и основные элементы налоговой системы и взаимоотношение с теневой экономикой в РА / Научно-практическая конференция “Инфраструктурные отрасли экономики: Проблемы и перспективы развития”, шифр конф. АТ-8, Новосибирск, 2013, 5 стр.
96. Арутюнян Т.В., Вопросы повышения эффективности налогового администрирования / “Региональные проблемы преобразования экономики” -Ежемесячный научный журнал, №1, 2013, стр. 255-260
97. Арутюнян Т.В., Оценка налоговой нагрузки экономических организаций в Республике Армения / “Региональные проблемы переобразоания экономики” -Ежемесячный научный журнал, №1, 2013, стр. 325-329
98. Арутюнян Т.В., Теоретические аспекты повышения эффективности налоговой политики в Республике Армения / “Региональные проблемы переобразоания экономики” -Ежемесячный научный журнал, №2, 2013, стр. 205-209
99. Арутюнян Т.В., Тенденции взаимовлияния теневых доходов и налоговой политики в Республике Армения / “Региональные проблемы переобразоания экономики” -Ежемесячный научный журнал, №2, 2013, стр. 242-247
100. Арутюнян Т.В., Направление налоговых реформ и проблермы оценки налоговой нагрузки в Республике Армения / “Известия аграрной науки” 2013, том 11, №3, -Гр.: “Favotite print” ООО, стр. 93-98.
101. Арутюнян Т.В., Эффективность налоговой политики в РА / Сб. матетиалов Всероссийской научно-практической конференции «Тенденции и перспективы экономико-правового развития в современной России», “Уральский государственный экономический университет” Каменск-Уральский филиал, 14 ноября, Каменск-Уральский,: 2013, стр. 259-363.
102. Бабаян Э.А., Гидроминеральные ресурсы Армении / Сб. матетиалов Всероссийской научно-практической конференции «Тенденции и перспективы экономико-правового развития в современной России», “Уральский государственный экономический университет” Каменск-Уральский филиал, 14 ноября, Каменск-Уральский,: 2013, стр.12-17
103. Баядян А.А., Симонян Т., Внедряемая в рамках пенсионных

преобразований в РА накопительная система и присущие ей риски / Сб. матетиалов Всероссийской научно-практической конференции «Тенденции и перспективы экономико-правового развития в современной России», “Уральский государственный экономический университет” Каменск-Уральский филиал, 14 ноября, Каменск-Уральский.: 2013, стр. 362-366
104. Затикян А.Т., Сущность и понятия предпринимательства / Сб. матетиалов Всероссийской научно-практической конференции «Тенденции и перспективы экономико-правового развития в современной России», “Уральский государственный экономический университет” Каменск-Уральский филиал, 14 ноября, Каменск-Уральский.: 2013, стр. 359-363
105. Хачатрян В.В., Молодые ученые и европейский опыт инновационного развития / Тезисы: “Young scientists – uniting force of world science and culture”. –A.: Ashgabat. Ylym., 2013, 616 p., 381 p., (International Scientific conference).
106. Маргарян А.Ш., Проблемы инновационно-технологической модернизации экономики в контексте требований ВТО: опыт Армении / Сб. матетиалов международной научно-практической конференции “Проблемы и перспективы функционирования Республики Беларусь в Едином экономическом пространстве Беларуси, Казахстана и России”, Минск, 25-26 апреля, -Мн.: изд. “Право и экономика”, 2013, стр.63-67.
107. Саргсян К.С., Реформы налоговой системы в РА в контексте антикризисной политики / Научно-практическая конференция “Инфраструктурные отрасли экономики: Проблемы и перспективы развития”, шифр конф. АТ-8, Новосибирск, 2013, 6 стр.
108. Саргсян К.С., Воздействие финансово-экономического кризиса на экономику РА и макроэкономический анализ антикризисных мероприятий правительства / Научно-практическая конференция “Инфраструктурные отрасли экономики: Проблемы и перспективы развития”, шифр конф. КЭ-3, Новосибирск, 2013, 6 стр.

109. Сверлов А.С., Маргарян А.Ш., Методический подход к оценке экономической эффективности трансфера технологий / Сб. материалов международной научно-практической конференции “Проблемы и перспективы функционирования Республики Беларусь в Едином экономическом пространстве Беларуси, Казахстана и России”, Минск, 25-26 апреля, -Мн.: изд. “Право и экономика”, 2013, стр.489-493.
110. Bayadyan A.H., Harutyunyan V.L., Analysis of the Dynamics and Structural Changes in the Public Debt and Public Debt Regulation Methods / “Annals of agrarian science”, Tbilisi, Georgia, “Favorit print”, №4, 2013, 5 стр.
111. Sargsyan K.S., The essence and peculiarities of state anti-crisis economic policy / Annals of agrarian science, Georgia, № 4, 2013, 9 p.
112. Sargsyan K.S., Armenian economic developments in the context of the world financial crisis. Annals of agrarian science, Georgia, № 4, 2013, 10 p.

Հոդվածներ, որոնք տպագրվել են այլ հանդեսներում

113. Հարությունյան Վ., Սարինյան Ռ., Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ / «ՀՀ ԳԱԱ պատմաբանասիրական հանդես» 2013, №2(193) / - Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 117-130

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2014թ. հրապարակումները

I. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Ավագյան Հ.Ս., Հազվագյուտ տարրերն ու հազվագյուտ հողատարրերը Հայաստանի Հանրապետության հանքավայրերում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 176 էջ :
2. Ավագյան Հ.Ս., ՀՀ հանքավայրերում առկա պիրիտ հանքանյութի և դրա հարակից բաղադրիչների փոշիացումը կանխելու ուղիներն ու հեռնկարները, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 48 էջ:
3. Բայադյան Ա. Հ., Տնտեսագիտական բառարան, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 528 էջ:
4. Զատիկյան Ա.Թ., Դանիելյան Ա.Հ., ՀՀ փոքր և միջին ձեռնարկությունների գործունեության կարգավորման ուղիները ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 182 էջ:
5. Թամազյան Ա.Ռ., Ձեռնարկատիրություն, մրցունակություն և ռիսկ, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 192 էջ:
6. Կիրակոսյան Գ.Ֆ., Հարությունյան Տ.Վ., Հարկային բեռի արդարացի բաշխման և վարչարարության բարելավման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 104 էջ:
7. Հարությունյան Տ.Վ., Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 256 էջ:
8. Հարությունյան Վ., Սարգսյան Կ. Պետական հակաճգնաժամային քաղաքականության միջազգային փորձը և դրա վերլուծությունը, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ 2014, 176 էջ:
9. Մակարյան Ա., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի փոխանցման ուղիների ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 130 էջ:
10. Մանասերյան Թ.Ն., Տնտեսական պատմություն. ռազմավարական ուրվագծեր, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ, Եր.: «Այլընտրանք» հետազոտական կենտրոն, 2014, 836 էջ:
11. Սարինյան Ռ.Ն., Ուրվագիծ արդի հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության, 2 գրքով, գիրք 1, ՀՀ ԳԱԱ, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 352 էջ:
12. Սարինյան Ռ.Ն., Ուրվագիծ արդի հայ տնտեսագիտական մտքի պատմության, 2 գրքով, գիրք 2, ՀՀ ԳԱԱ, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 317 էջ:
13. Սուվարյան Յու.Մ., Տնտեսություն, գիտություն, կրթություն, ՀՀ ԳԱԱ, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, 370 էջ:

II. «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» հանր. գիտաժողովի նյութեր (2014թ., հուլիսի 4-6, Արզական), Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, -248 էջ

1. Անաստասյան Ս., Հարկային քաղաքականության պետական կարգավորման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման մոտեցումները ՀՀ-ում, էջ 50-55:
2. Անաստասյան Ս., Հարկային քաղաքականության պետական կարգավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում՝ տնտեսության զարգացման համատեքստում, էջ 55-61:
3. Ավագյան Հ., Թեղուտի պղնձամոլիբդենային հանքավայրի շահագործման հետևանքով սպասվող հանքահարստացման թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 108-119:

4. Ավագյան Հ., Հազվագյուտ հողատարրերն Աբովյանի երկաթի հանքավայրում, էջ 119-127:
5. Բաբայան Է., Գևորգյան Ա., Ծառայությունների տնտեսագիտական էությունը, դասակարգումը և ազդող գործոնները շուկայական տնտեսության պայմաններում, էջ 195-201:
6. Բայադյան Ա., Մարկոսյան Հ., Պետական պարտքի կառավարման նպատակները և դրա կարգավորման հիմնախնդիրները, էջ 45-50:
7. Բայադյան Ա., Հովհաննիսյան Լ., Հայաստանի գյուղական համայնքներում գյուղատնտեսական կոոպերատիվների ձևավորման հետագա ապահովման հիմնահարցերը և դրանց լուծման ուղիները, էջ 127-132 :
8. Բայադյան Ա., Օհանյան Տ., Կլաստերային քաղաքականության միջազգային փորձը և դրա ներդրման հնարավորությունները ՀՀ-ում, էջ 132-137:
9. Գալոյան Լ., Պետական պարտքի օպտիմալ կառավարումը պարտքի օպերատիվ և ռազմավարական կառավարման մոդելների հիման վրա, էջ 61-66:
10. Զատիկյան Ա., Դանիելյան Ա., Ներդրումների ֆինանսավորման աղբյուրները ՀՀ-փոքր և միջին ձեռնարկություններում, էջ 183-190:
11. Թադևոսյան Ա., Նասոյան Տ., Հեռահաղորդակցությունը որպես նոր տեխնոլոգիաների կիրառման, մրցակցության և մարքեթինգի գործիքակազմի խթանման ոլորտ, էջ 137-144:
12. Կոստանյան Շ., Ազատյան Լ., Օրգանական գյուղատնտեսության զարգացման միտումները, էջ 144-150:
13. Հակոբյան Ե., Կաթիլային ոռոգման տեխնոլոգիայի ներդրման արդյունավետության գնահատումը, էջ 150-154:
14. Հակոբյան Ի., Ֆիզիկական անձանց եկամուտների և գույքի հարկման հիմնական սկզբունքները, էջ 100-108:
15. Հարությունյան Դ., Խաչատրյան Լ., Մարկոսյան Մ., Պարենային ապրանքների արտադրությունը և արտահանումը համաշխարհային շուկա, էջ 17-35:
16. Հարությունյան Դ., Խաչատրյան Լ., Մարկոսյան Մ., Պարենային ապրանքների գների փոփոխությունների միտումները համաշխարհային շուկայում, ՀՀ-ում և ԼՂՀ-ում, էջ 35-45:
17. Հարությունյան Թ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամերի տեսական և պատմական հարցերի շուրջ, էջ 233-240:
18. Հարությունյան Վ., Սարգսյան Կ., Բանկային համակարգի հակաճգնաժամային կարգավորման և ֆինանսական կայունության հիմնախնդիրները, էջ 11-17:
19. Հովհաննիսյան Լ., ՀՀ ագրոարդյունաբերական համակարգի պարենամթերքի իրացման ենթակառուցվածքի հիմնահարցեր, էջ 166-172:
20. Ներսիսյան Գ., Հարկման արդյունավետության ազդեցությունը ՀՀ գործարար միջավայրի վրա, էջ 82-87:
21. Սարգսյան Լ., Քերոբյան Ա., ՀՀ արտաքին առևտրից ակնկալվող օգուտները մաքսային միությանն անդամակցելու պարագայում, էջ 172-179:
22. Սարինյան Ռ., Խմբագրի իմ խոսքը, «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» հանր. գիտաժողովի նյութեր, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, էջ 223-228:
23. Տարանյան Ի., Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի կողմից չկորզվող օգտակար տարրերի փոշիացման հարցերը, էջ 179-183:
24. Տեր-Ղևոնդյան Ա., ՀՀ տնտեսության զարգացման զգայունության վերլուծությունը ԱԱՀ դրույքաչափի նվազեցման դեպքում, էջ 92-96:
25. Փարսադանյան Տ., Հարկային վարչարարության գնահատման տեսական հարցադրումներն ըստ հարկերը չվճարելու

և հարկային օրենքները խախտելու վարքագծային տեսության, էջ 96-100:
26. Օհանյան Տ., Ալոյան Ռ., ԱՄՀ ռազմավարության քաղաքականությունը ՀՀ-ում, էջ 190-195:

III. «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ -1(21), Եր.: «Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ, 2014, -294 էջ

27. Ավագյան Հ., Տարանյան Ի., ՀՀ Քաջարանի պղնձամոլիբդենային և Ամուլսարի ոսկու հանքավայրերից փոշիացվող մի քանի օգտակար տարրերի մասին, էջ 109-116:
28. Բաբայան Է., Կարաքեշիշյան Հ., Պետական բնապահպանական քաղաքականության տնտեսագիտաէկոլոգիական խնդիրների մասին, էջ 116-123:
29. Զաքարյան Ա., Առաքելյան Կ., Մարքեթինգային կառավարման խնդիրները կրթության համակարգում, էջ 8-15:
30. Акопян И., Особенности налогообложения доходов населения в Республике Армения, էջ 141-148:

IV. «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես

31. Բայադյան Ա., Գնաճի, միջին փոխարժեքի և ապրանքային (առևտրային) հաշվեկշռի փոխկապվածությունն ու ժամանակագրական փոփոխությունները ՀՀ-ում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 65-68:
32. Գալոյան Լ., Պետական պարտքի կառավարման կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 2-5:
33. Գալոյան Լ., ՀՀ-ում տնտեսական աճի վրա պետական պարտքի ազդեցության գնահատման ռեգրեսիոն վերլուծությունը, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 5-8:

34. Դրամբյան Ա., Բիզնես միջավայրի կառուցվածքն ու դրա ազդող գործոնները, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 56-58:
35. Հարությունյան Թ., Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի փոխանցման մեխանիզմների վերլուծությունը ՀՀ-ում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №1(163) հունվար 2014, Եր.: էջ 14-16:
36. Հարությունյան Թ., ՀՀ մակրոտնտեսական ցուցանիշների փոփոխության միտումները ճգնաժամի և հետճգնաժամային զարգացումների համատեքստում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №1(163) հունվար 2014, Եր.: էջ 16-19:
37. Հարությունյան Թ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի փոխանցման մեխանիզմների ազդեցության գնահատումը ՀՀ-ում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 31-34:
38. Հարությունյան Ռ., Սթրես-Թեստավորում. Հիփոթեզ, թե ճգնաժամի կանխարգելման սցենար / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 31-34:
39. Ներսիսյան Գ., Հարկային համակարգի արդյունավետության բարձրացման որոշակի մոտեցումները, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №1(163) հունվար 2014, Եր.: էջ 28-30:
40. Ներսիսյան Գ., Հայաստանի Հանրապետությունում հարկման արդյունավետության բարձրացման և ստվերային եկամուտների նվազեցման տեսական հարցադրումները, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 20-22:
41. Ներսիսյան Գ., Հարկային մեխանիզմի և հարկման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները ՀՀ-ում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 22-24:
42. Պողոսյան Վ., ՀՀ ինովացիոն ներուժի զարգացմանը խոչըն-

դոտող համակարգային գործոնները, «Ֆինանսներ և էկոնո-միկա» հանդես, №3(165) մարտ 2014, Եր.: էջ 78-80:
43. Փարսադանյան Տ., Գործարար միջավայրի և հարկային բա-րեփոխումների փոխազդեցության համեմատական բնութա-գիրը, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №2(164) փետրվար 2014, Եր.: էջ 27-29:

V. «Լրաբեր հասարակական գիտությունների» հանդեսում

44. Սուվարյան Յու.Մ., Հարությունյան Վ.Լ., Սարգսյան Վ.Ա., Խաչատրյան Վ.Վ., Գիտակրթական համակարգի տեխնոլո-գիական զինվածության գնահատման ու կանխատեսման մեթոդաբանական հարցեր, «Լրաբեր հասարակական գիտու-թյունների» հանդես, №1(640), 2014, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 138-154:

VI. Գրախոսված աշխատանքներ

45. Սարինյան Ռ.Ն., Հարկման և հարկային վարչարարության արդյունավետության բարձրացման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում» Տ.Վ.Հարությունյանի մենագրության վերաբերյալ (Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 256 էջ), «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №5(167) մայիս 2014, Եր.: էջ 80-81:

VII. Արտասահմանյան հանդեսներում

46. Затикян А., Акопян И., Проблемы налогообложения субъек-тов малого предпринимательства в Армении. Всероссийский научно-практический журнал "Региональные проблемы преобразования экономики". #5 (43), 2014, стр. 135-140.
47. Макарян А., Роль новой модели политики занятости в снижении уровня безработицы в Республике Армения. Всероссийский научно-практический журнал "Региональные проблемы преобразования экономики". #4 (42), 2014, стр. 148-152.
48. Хачатрян В.В., Концептуальные основы инновационного раз-вития экономики и науки. "Инновационная экономика Ка-захстана: устойчивое развитие в условиях глобализации" / Сб. материалов международной научной конференции молодых ученых, -Астана: Евразийский инновационный университет им. Л.Н.Гумилева, 2014, часть 1, -426с. стр.326-330.
49. Тавадян А.А., Принцип минимального интервала полосы неопределенности экономики / Мир перемен, No. 1, с. 85-88.
50. Тавадян А.А., Интеграционные приоритеты Армении: взгляд из Еревана / Россия и новые государства Евразии, 2 (23), с. 28-42.
51. Тавадян А., Оценка миграционных процессов Армении / Евра-зийская информационная лига. http://eurasianinfoleague.com/topic.php?id=26226
52. Bayadyan, A.H., Harutyunyan, V.L. (2014). "Analysis of the dynamics and structural changes in the public debt of RA and its regulation methods," Annals of Agrarian Science, 12 (1), pp. 95-99.
53. Babasyan T., Hayrapetyan A., Christian ethis VS. corrupt economy, European scientific journal, ESJ, 2014, march, European scientific institute, ESI, march 2014 edition vol. 10, № 7, pp. 267-283.
54. Hayrapetyan A.A., The role of innovations in the commercial organizizations. "Инновационная экономика Казахстана: ус-тойчивое развитие в условиях глобализации", Сб. материалов международной научной конференции молодых ученых, -Ас-тана: Евразийский инновационный университет им. Л.Н.Гу-милева, 2014, часть 1, -426с. стр. 330-333.
55. Tavadyan A.A. (2014)." Sensitivity Thresholds of Countries with Transitional Economies: the Case of Armenia" *Intellectual Archive*, Volume 3, Number 5, pp.46-60.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 9

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2015թ. հրապարակումները

I. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Բայադյան Ա.Հ., Մարկոսյան Հ.Ա., Պետական պարտքի կառավարման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2015, 204 էջ:
2. Սարինյան Ռ.Ն., Թաղևոսյան Ա.Ս., Բախշի Իշխանյան (տնտեսագիտական հայացքներ), ՀԱՊՀ, Եր.: «Ճարտարագետ», 2015, 136 էջ:

II. «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտ.հոդվածների ժողովածու - 2015, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2015, 376 էջ

1. Ավագյան Հ.Ս., ՀՀ Ամուլսարի ոսկու հանքավայրի շահագործման հիմնախնդիրները, էջ 155-160:
2. Ավագյան Հ.Ս., Սոտքի և Մեղրաձորի հանքավայրերի շահագործման (ազնիվ մետաղների կորզման) արդյունքով առաջացած թափոնների և դրանց էկոլոգիական հետևանքների գնահատումը, էջ 160-169:
3. Բայադյան Ա.Ա., Արտարժույթի փոխարժեքային կուրսով պայմանավորված գործընթացների առանձնահատկությունները ՀՀ-ում, էջ 38-43:
4. Բայադյան Ա.Ա., Դատահաշվապահական փորձաքննության գործընթացի կազմակերպումն ու պլանավորումը, էջ 180-185:
5. Բայադյան Ա.Հ., Հակոբյան Ե.Ա., Գյուղատնտեսության մեջ վարկի օգտագործման արդյունավետության գնահատման մեթոդաբանական մոտեցումներ, էջ 175-180:
6. Բայադյան Ա.Հ., Հովհաննիսյան Լ.Մ., Գյուղատնտեսության գործընթացների ֆինանսավորման բարելավման հիմնահարցերը ՀՀ-ում, էջ 169-175:
7. Բայադյան Ա.Հ., Մարկոսյան Հ.Ա., Պետական պարտքի կառավարման արդյունավետության բարձրացման ինստիտուցիոնալ բարեփոխումները, էջ 32-38:
8. Գևորգյան Է.Մ., Ժամանակակից ածանցյալ գործիքների շուկան տարբեր երկրների օրինակով, էջ 43-48:
9. Գևորգյան Է.Մ., Ածանցյալ գործիքների պատմական էվոլյուցիան, էջ 48-54:
10. Դանիելյան Ա.Հ., Կուտակային կենսաթոշակային համակարգի ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման վրա, էջ 54-61:
11. Դրամբյան Ա.Գ., Պետության և գործարարության առաքելությունների համեմատական բնութագիրը, էջ 185-189:
12. Զախարյան Ա.Ե., Կուտակային կենսաթոշակային համակարգի ներդրման օրենսդրական հիմքերը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 68-74:
13. Զախարյան Ա.Ե., Կենսաթոշակառուների կենսամակարդակի բարելավման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 74-80:
14. Թավադյան Ա.Ա., ԵՏՄ երկրների տնտեսական ներուժի մեծացմանը ուղղված առաջնահերթ քայլերը, էջ 189-195:
15. Կոստանյան Շ.Մ., Ազատյան Լ.Ս., Գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման և արտահանման զարգացման ուղղությունները, էջ 195-201:
16. Հարությունյան Ա.Վ., Ներդրումների էությունը և դրանց դերը տնտեսության զարգացման գործում, էջ 80-86:
17. Հարությունյան Ա.Վ., Ներդրումների ներգրավման և ներդրումային գործունեության միջազգային առաջավոր փորձի կիրառման հնարավորությունները ՀՀ-ում, էջ 86-90:

18. Հարությունյան Գ.Է., ԵՏՄ անդամակցության հետևանքով հարկաբյուջետային ոլորտում հնարավոր փոփոխությունների ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, էջ 90-98:
19. Հարությունյան Գ.Է., Ղուբասարյան Մ., ԵՏՄ-ին ՀՀ անդամակցության հետևանքով էներգետիկ ոլորտում հնարավոր փոփոխությունների շուրջ, էջ 201-207:
20. Հարությունյան Հ.Հ., ՀՀ Լոռու մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրները, էջ 288-294:
21. Հարությունյան Հ.Հ., Լոռու մարզի տնտեսական զարգացման և շրջակա միջավայրի էկոլոգիական որակի փոփոխության արդի միտումները, էջ 294-300:
22. Հարությունյան Վ.Լ., Միջազգային կառույցների դերը համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամերի հաղթահարման գործընթացում, էջ 16-22:
23. Հարությունյան Վ.Լ., Ազգաբնակչության սոցիալական պաշտպանության միջոցառումների նշանակությունը հակաճգնաժամային քաղաքականության ոլորտում, էջ 22-27:
24. Հովհաննիսյան Լ.Մ., Գյուղատնտեսական մթերքներ վերամշակող արդյունաբերության զարգացման ռազմավարական հիմնական ուղղությունները, էջ 207-213:
25. Մակարյան Ա.Ռ., Մակրոտնտեսական խոցելիության գնահատման մոտեցումները արտերկրում և ՀՀ-ում, էջ 342-350:
26. Մաշինյան Ա.Կ., Ջերմուկ քաղաքի ներուժը առողջարանային զբոսաշրջության շուկայում, էջ 213-218:
27. Մարկոսյան Հ.Ա., Բաղդասարյան Ք.Յու., Ներքին և արտաքին ներդրումների օրենսդրական հիմքերն ու պետական կարգավորման մոտեցումները ՀՀ-ում, էջ 224-230:
28. Մկրտչյան Տ.Ժ., Գյուղատնտեսության զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 230-237:
29. Մուրադյան Տ.Ռ., Կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 98-103:
30. Շահինյան Տ.Վ., Օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների բազմագործոն ռեգրեսիոն վերլուծությունը ՀՀ-ում, էջ 237-241:
31. Պողոսյան Շ.Պ., Կուտակային կենսաթոշակային համակարգերի զարգացման հիմնախնդիրները, էջ 103-109:
32. Պողոսյան Շ.Պ., Ազգաբնակչության տեղեկացվածության ապահովումը կենսաթոշակային բարեփոխումների գործընթացում, էջ 109-116:
33. Սարգսյան Կ.Ս., Բանկային համակարգերի հակաճգնաժամային աջակցման արդյունավետության գնահատումը, էջ 127-135:
34. Սարգսյան Լ.Ն., ՀՀ արտահանման համեմատական առավելությունների իրացման հնարավորությունները ԵՏՄ շրջանակներում, էջ 246-250:
35. Սարատիկյան Ն.Գ., Բարձրագույն կրթական համակարգի զարգացման միտումները ՀՀ-ում, էջ 307-312:
36. Սարինյան Ռ.Ն., Հայաստանի տնտեսության վերափոխումները և վերելքի հեռանկարները, էջ 329-334:
37. Սարինյան Ռ.Ն., Թադևոսյան Ա.Ս., Բաշխի Իշխանյան. տնտեսական պատմության հանգույցներում, էջ 321-329:
38. Քերոբյան Ա.Ս., Հայաստանի Հանրապետությունում ներդրումներ ներգրավելու հնարավորությունները ԵՏՄ անդամակցության պարագայում, էջ 255-260:
39. Акобян И.Г., Проблемы инновационной направленности инвестиционной политики в РА, стр. 141-147.
40. Бабаян Э.А., Некоторые направления решения экологических проблем в РА, стр. 265-269.
41. Бабаян Э.А., Габриелян Б.В., Роль конкуренции в деле повышения конкурентоспособности организации, стр. 260-265.

42. Габриелян Б.В., Проблемы эффективности кадровой стратегии в организациях, стр. 354-360.
43. Затикян А.Т., Некоторые проблемы внедрения накопительной пенсионной системы в Республике Армения, стр. 147-155.
44. Затикян А.Т., Даниелян А.А., Перспективы развития внешнеэкономической деятельности малых и средних предприятий РА, стр. 269-275.

III. «Հայ ժողովրդի ժողովրդագրական և նյութական կորուստները ցեղասպանության ընթացքում և դրանց հատուցման հիմնախնդիրները» գիտ.հոդվածների ժողովածու - 2015 (ժողովածուն նվիրված է հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին (1915-2015)), ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2015, 174 էջ

45. Աստոյան Ա.Խ., Հայերի ունեզրկումը որպես Հայոց մեծ եղեռնի դրդապատճառ, էջ 55-95:
46. Բաղդասարյան Ա.Յու., Հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական պատասխանատվության և հատուցման հնարավոր ձևերի հիմնախնդիրների շուրջ, էջ 154-171:
47. Թամազյան Ա.Ռ., Ժողովրդագրական, նյութական, ֆինանսական կորուստների մեկնաբանություններ, էջ 45-66:
48. Հարությունյան Վ.Լ., Կիրակոսյան Գ.Ֆ., Ցեղասպանության սահմանումները և դրանց բնորոշ հատկանիշները, էջ 5-45:
49. Հարությունյան Վ.Լ., Մանասերյան Թ.Ն., Քերոբյան Ա.Ս., Ցեղասպանության նյութական կորուստների գնահատումն ըստ ՀՀ ազգային արխիվում պահվող հայտարարագրերի, էջ 144-154:
50. Լազարյան Ս.Ս., Ցեղասպանության ֆոնդի ստեղծում. հատուցման փաթեթի ձևավորում, էջ 171-183:
51. Մակարյան Ա.Ռ., Թուրքիայի կողմից էքսպրոպրիացված հայերի գույքի գնահատման և դրանց դիմաց տրվող փոխհատուցման հիմնախնդիրները Մարբոեի փաստարկների հիման վրա, էջ 95-121:
52. Մանասերյան Թ.Ն., Հարությունյան Թ.Հ., Հայկական եկեղեցիների հոգևոր և նյութական ներուժը ցեղասպանության ընթացքում, էջ 121-144:

IV. «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ -1(22), Եր.: «Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ, 2015, 359 էջ

53. Զաքարյան Ա.Ե., Առաքելյան Կ.Հ., Մինասյան Ա.Գ., Սիմոնյան Գ.Է., Գյուղատնտեսության ապահովագրման ֆինանսական մեխանիզմի կատարելագործման ուղղությունները, էջ 205-211:
54. Զաքարյան Ա.Ե., Առաքելյան Կ.Հ., Գալստյան Լ.Յու, Գյուղատնտեսության ապահովագրության արտասահմանյան փորձի հիմնական առանձնահատկությունները, էջ 211-218:
55. Бабаян Э.А., Каракешишян Г.М., Взаимодействие общества и природной среды, էջ 237-244.

V. Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան «Սննդամթերքների և պարենային ապահովության անվտանգության հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութեր (20-22 հոկտեմբերի 2014թ.), Եր.: HAYA, 2015, 378 էջ

56. Հարությունյան Թ.Հ., Արժութային ճգնաժամերը և ՀՀ դրամի արժեզրկումը, էջ 126-129:
57. Հարությունյան Թ.Հ., Մկրտչյան Հ.Հ., ՀՀ տնտեսության հնարավոր զարգացումները համաշխարհային տնտեսության համատեքստում, էջ 129-133:

VI. «Զարգացման ժամանակակից մարտահրավերներ» ՀՊՏՀ 24-րդ գիտաժողով՝ 2014, հոկտեմբեր 29-31, հատոր 1, Եր.: 2015, ՀՊՏՀ «Տնտեսագետ» հրատ., 772 էջ

58. Բաբայան Է.Ա., Բնօգտագործման և բնապահպանական էկոլոգատնտեսական հիմնախնդիրների շուրջ, էջ 81-87:
59. Բաղդասարյան Ք.Յու., Հեռահաղորդակցության ոլորտի պետական կարգավորման հեռանկարները ՀՀ-ում, էջ 76-81:
60. Բայադյան Ա.Հ., Մարկոսյան Հ.Ա., Պետական պարտքի գնահատման ցուցանիշները և դրանց ժամանակագրական վերլուծությունը, էջ 87-92:
61. Զախարյան Ա.Ե., Քաղաքացիական հասարակության ձևավորումը որպես ազգաբնակչության կենսամակարդակի բարելավման միջոց, էջ 137-143:
62. Հովհաննիսյան Լ.Մ., Գյուղատնտեսության գործունեության գերակա խնդիրների ուղղությունների վերլուծության արդյունքները, էջ 251-257:
63. Օհանյան Տ.Լ., ՀՀ արդյունաբերության կազմակերպությունների ներդրումանորամուծության զարգացման ուղիները, էջ 462-468:
64. Սարգսյան Կ.Ս., Տնտեսության իրական հատվածի աջակցության միջոցառումների վերլուծությունը՝ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հաղթահարման համատեքստում, էջ 406-412:
65. Акопян И.Г., Затикян А.Т., Проблемы налогового стимулирования и финансового обеспечения малого бизнеса в Армении, с. 746-753.

VII. «Զարգացման ժամանակակից մարտահրավերներ» ՀՊՏՀ 24-րդ գիտաժողով՝ 2014, հոկտեմբեր 29-31, հատոր 2, Եր.: 2015, ՀՊՏՀ «Տնտեսագետ» հրատ., 536 էջ

66. Խաչատրյան Վ.Վ., Եվրասիական տնտեսական միության

երկրների որոշ մակրոտնտեսական ցուցանիշների համեմատական վերլուծությունը էջ 120-125:
67. Հարությունյան Տ.Վ., Հարությունյան Վ.Լ., Ուղղակի հարկերի դերը և դրանց ազդեցությունը բիզնես միջավայրի վրա էջ 407-412:

VIII. "Наукови праци МАУП", Юридични науки, Економични науки, выпуск 45(2-2015), Киев, ДП "Видавничий дим Персонал", 2015

68. Авакян Г., Бабаян Э., Таранян И, О некоторых экологических проблемах мира и Армении, стр. 50-56.
69. Акопян И., Финансовые проблемы малого предпринимательства в Армении, стр. 94-98.
70. Баядян А., Арутюнян В., Характерные особенности стратегии государственного долга РА, стр. 46-50.
71. Затикян А., Даниелян А., Проблемы развития внешнеэкономических связей малых и средних предприятий Армении, стр. 113-118.
72. Манасерян Т., Интеллектуальная безопасность и экономическое развитие, стр. 68-73.
73. Оганесян Л., Некоторые проблемы стимулирования экспорта сельскохозяйственной продукции и финансирования сельского хозяйства, стр. 131-136.

IX. "Форморование Евразиского экономического союза: Финансово-прававой аспект" Сборник статей, Всероссийской научно-практической конференции (Екатеринбург, 6-7 октября 2015г.), М-во образования и науки РФ, Урал.гос. экон. унив. - Екатеринбург, изд-во УрГЕУ, 2015, -340 с.

74. Арутюнян В.Л. Особенности современных экономических кризисов, стр. 35-41.

75. Арутюнян Т.В., Концептуальный подход по смягчению влияния финансово-экономического кризиса в Республике Армения, стр. 41-47.
76. Бабаян Э.А., Габриелян Б.В., Понятие о биосреде человечества и обеспечение ее мотивационной бесопасности, стр. 276-282.
77. Баядян А.А., Основные тенденции становления и развития общин Республики Армения, стр. 70-75.
78. Габриелян Б.В., Мотовация как основа совершенствования конкурентоспасобности компании, стр. 109-115.
79. Захарян А.Г., Современные векторы развития акционерных обществ в Республике Армения, стр. 197-203.
80. Захарян А.Г., Стимулирование инновационной деятельности акционерных обществ в Республике Армения. стр. 203-211.
81. Саргсян К.С., Проблемы разработки современных направлений антикрызисной политики, стр. 115-122.
82. Тавадян А.А, “Интервальные прогнозы и системная экономическая политика” *Мир перемен*, Спец. вып. - с. 111-114.
83. Dokholyan, S.V., Harutyunyan, V.L. (2015). “Methodology approach to discussing the mechanism of structural changes in the economy,” Региональные проблемы преобразования экономики, 11 (61), стр. 6-13.
84. Makaryan, A.R., “The real-side linkages and the vulnerability of real sectors of low-income countries and Armenia,” Региональные проблемы преобразования экономики, №11 (61), стр. 154-161.
85. Makaryan, A.R., “The role of imports and credits in explaining the macroeconomic vulnerability of Armenia,” Региональные проблемы преобразования экономики, №12 (62), стр. 254-259.
86. Sargsyan, K.S., “Armenian economic developments in the context of the world financial crisis,” Региональные проблемы преобразования экономики, №9 (59), с.138-142.
87. Sargsyan, K.S., “Criteria and principles of enhancing effectiveness of state anti-crisis regulation,” Региональные проблемы преобразования экономики, №11 (61), с.150-153.
88. Sargsyan, K.S., “The issues of improvement of state anti-crisis measures,” Региональные проблемы преобразования экономики, №12 (62), с.195-199.

X. «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես

89. Հարությունյան Վ.Լ., Սարինյան Ռ.Ն., Գրախոսություն և ոչ միայն… Աշոտ Բայադյանի «Տնտեսական բառարանի» շուրջ, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3-4 (175-176), 2015, Եր.: էջ 118-119:
90. Մակարյան Ա.Ռ., ՀՀ տնտեսական աճը պայմանավորող գործոնների վերլուծությունը, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3-4 (175-176), 2015, Եր.: էջ 68-70:
91. Մակարյան Ա.Ռ., Ընթացիկ հաշվի պակասուրդ/ՀՆԱ հարաբերությունը որպես ՀՀ մակրոտնտեսական խոցելիության ցուցանիշ, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №3-4 (175-176), 2015, Եր.: էջ 75-78:
92. Հարությունյան Ա.Վ., Ներդրումային գործունեության զարգացման ուղիները ՀՀ-ում, «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, №5-6 (177-178), 2015, Եր.: էջ 87-90:

XI. «Բանբեր» ՀՊՏՀ, Եր.: 2015 [2(38)]

93. Арутюнян В.Л., Саргсян К.С., Антикризисные меры международных экономических организаций в контексте кризисных развитий глобальной экономики / “Банбер” АГЭУ, №2(38), 2015, Ер., с. 75-85.

XII. «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես

94. Ազատյան Լ.Ս., Նորամուծությունների զարգացման ուղղությունները տնտեսությունում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 82-90:
95. Ալոյան Ռ.Ս., Ագրարային ոլորտի ֆինանսավորման մեխանիզմների դրսևորումները, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 90-96:
96. Դրամբյան Ա.Գ., ՀՀ գործարար միջավայրի վարկանիշային գնահատման ինստիտուցիոնալ հիմքերը, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 32-38:
97. Խաչատրյան Լ.Ռ., ՀՀ պարենային անվտանգության ներկա վիճակը և զարգացման հեռանկարները, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 15-20:
98. Խաչատրյան Լ.Ռ., ՀՀ պարենային ապրանքների արտաքին առևտուրը և զարգացման հեռանկարները, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 295-305:
99. Հակոբյան Ե.Ա., Ոռոգման դերը ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №2, ապրիլ-հունիս, Եր.: էջ 20-26:
100. Հակոբյան Ե.Ա., Ոռոգման ջրի սակագնի որոշման մեթոդաբանությունը, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №2, ապրիլ-հունիս, Եր.: էջ 106-110:
101. Հարությունյան Ա.Վ., Ներդրումային գործունեության կատարելագործման ուղիները ՀՀ-ում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 178-185:
102. Հովհաննիսյան Լ.Մ., Ագրարային ոլորտի դերը տնտեսության զարգացման գործընթացում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 225-233:
103. Ղուբասարյան Մ.Ա., Տեխնոպարկի զարգացման նախադրյալները ՀՀ-ում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 20-25:
104. Մակարյան Ա.Ռ., ՀՀ տնտեսական զարգացման արդյունավետությամբ պայմանավորված փուլի և Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցության մարտահրավերներն ու հնարավորությունները տնտեսության խոցելիությունը նվազեցման գործում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №2, ապրիլ-հունիս, Եր.: էջ 177-193:
105. Օհանյան Տ.Լ., ՀՀ ներդրումային քաղաքականությունը գյուղատնտեսության ոլորտում, «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2015, №3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 196-203:

XIII. Այլ հանդեսներում և ինտերնետային կայքերում

106. Тавадян А.А., Интервальные прогнозы и системная экономическая политика. “Мир перемен” (специальный выпуск), Материалы Московского экономического форума “Тупики экономической политики России. Кто виноват и что делать?”. Международный научно-общественный журнал, 2015, стр. 111-114.
107. Թավադյան Ա.Ա., ԵԱՏՄ երկրների հակաճգնաժամային միջոցառումների համաձայնեցման անհրաժեշտության մասին: «Գլոբուս» տեղեկագիր, №2 (59), 2015, Եր.: էջ 59-65:
108. Тавадян А.А., Интеграционные процессы и экономическая безопасность http://soyuzinfo.am/rus/analitics/detail.php?ELEMENT_ID=1595&sphrase_id=905.
109. Тавадян А.А., О целесообразности взаимных расчетов в национальных валютах для стран ЕАЭС,

http://soyuzinfo.am/rus/analitics/detail.php?ELEMENT_ID=1683 & sphrase_id=905.
110. Тавадян А.А., Валютная безопасность в кризисных условиях (доклад), Междунар. науч. конф. «Жизнь под санкциями: международный опыт», Институт стран СНГ совместно с экономическим факультетом МГУ им. М.В. Ломоносова http://soyuzinfo.am/rus/analitics/detail.php? ELEMENT_ ID=1619&sphrase_id=911.
111. Тавадян А.А., Евразийский проект-2015 – воплощение ожиданий государств общего соседства? Международный экспертно-медийный семинар "Евразийская интеграция: вызовы для экономики и СМИ". Москва, Круглый стол, РИА Новости http://pressmia.ru/pressclub/20141218/949813782.html.
112. Тавадян А.А., Ключевые аспекты координации экономической политики стран ЕАЭС в условиях кризиса (доклад), "Евразийская экономическая интеграция" X межд. конф., 29 октября 2015 года, Москва, Евразийский банк развития. пленарное заседание «Диалог экономистов: векторы экономического развития ЕАЭС в условиях кризиса» http://www.eabr.org/r/research/conference/x_conference/.

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2016թ. հրապարակումները

I. Մենագրություններ և համահեղինակությամբ գրքեր

1. Բաղդասարյան Ք.Յու., Ներդրումային ծրագրերի իրականացման հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2016, 183 էջ:
2. Բայադյան Ա.Հ., Ֆինանսական միջոցների կազմավորման, օգտագործման և բարելավման ուղիները ՀՀ ագրարային ոլորտում, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2016, 184 էջ:
3. Հարությունյան Վ.Լ., Սարինյան Ռ.Ն., Տնտեսագիտության ինստիտուտը 10 տարում (2006-2016թթ.) հետազոտության արդյունքների ուրվագիծ, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2016, 224 էջ:
4. Հարությունյան Տ.Վ., Հարկային քաղաքականության և հարկային վարչարարության կատարելագործման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2016, 320 էջ:
5. Հարությունյան Ա.Վ. Առևտրային բանկերի ներդրումային գործունեության բարելավման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2016, 144 էջ:
6. Նավոյան Է., Հայկական հարցը միջազգային խորհրդաժողովներում և պայմանագրերում (1878-1923թթ.), (պատմական, իրավական և տնտեսական վերլուծություն), Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2015, 166 էջ
7. Սարգսյան Կ.Ս., Պետական հակաճգնաժամային քաղաքա-

կանության արդյունավետության բարձրացման հիմնախնդիր-ները, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2016, 416 էջ:

II. «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիր-ները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտ. հոդվածների ժողովածու - 2016, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2016, - 472 էջ

1. Ազատյան Լ.Ս., Ալոյան Ռ.Ս., Գիտատեխնիկական տեղե-կատվության իրականացման դերը արտադրության կա-յունացման ու զարգացման գործում, էջ 415-420
2. Ամիրխանյան Վ.Ա., Հետխորհրդային պետություններում գիտելիքահենք տնտեսության զարգացման համեմատական վերլուծություն. Հայաստան, Վրաստան, Բելառուս, Էս-տոնիա, էջ 199-207
3. Այանյան Ա.Հ.,Ժամանակակից ջերմոցային տնտեսություն-ների արտադրանքի ինքնարժեքի մեջ փոփոխուն ծախսերի վերլուծությունը, էջ 21-28
4. Անդրեասյան Ն.Հ., Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման բազելյան սկզբունքների կիրառման հիմնախնդիրները, էջ 28-33
5. Բաղդասարյան Ք.Յ., Ստվերային տնտեսության գնահատ-ման մեթոդները և դրանց տեղայնացման մոտեցումները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 425-432
6. Բաղդասարյան Ք.Յ., Հակոբյան Ե.Ա., Ստվերային տնտե-սության տեսական հարցերի շուրջ, էջ 420-425
7. Բայադյան Ա.Հ., Բայադյան Ա.Ա., ՀՀ-ում ապրանքաշրջա-նառության և ՀՆԱ-ի ժամանակագրական փոփոխություն-ներն ու կարգավորման ուղիները, էջ 221-228
8. Բայադյան Ա.Հ., Կոստանյան Շ.Մ., ՀՀ ազրովերամշակող արդյունաբերության մթերքների արտադրության բարելա-վումը որպես դրանց արտահանման ծավալների ավելաց-ման կարևորագույն նախապայման, էջ 228-234
9. Գրիգորյան Ա.Ս., Ներդրումների տնտեսական բովանդա-կությունը և բնութագրիչները, էջ 68-74
10. Դրամբյան Ա.Գ., ՀՀ արտահանման վրա ազդող հարկային արտոնությունների հարցի շուրջ, էջ 87-93
11. Զաքարյան Ա.Ե., Առաքելյան Կ.Հ., ՀՀ արդյունաբերական կառուցվածքային համակարգի և ազգային շուկայի հավա-սարակշռման հիմնախնդիրները, էջ 93-99
12. Թավադյան Ա.Ա., ՀՀ տնտեսության արտաքին ու ներքին մարտահրավերները և դրանց հաղթահարման ուղիները, էջ 239-244
13. Խաչատրյան Ն.Կ., ՀՀ հարկային օրենսգրքի անհրաժեշ-տությունն ու խնդիրները հարկային բարեփոխումների հա-մատեքստում, էջ 99-104
14. Կեռվտերելյան Բ.Կ., Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հիմնախնդիրները, էջ 250-254
15. Հարությունյան Ա.Վ., ՀՀ առևտրային բանկերի կողմից իրա-կանացվող վարկային ներդրումների փոխկապվածու-թյունների վերլուծությունն ըստ օգտագործման պատ-կանելիության, էջ 124-131
16. Հարությունյան Գ.Է., ՀՀ տնտեսական ներուժի իրացման հնարավորությունները ԵԱՏՄ շրջանակներում. խոչընդոտ-ներ և հեռանկարներ, էջ 254-260
17. Հարությունյան Գ.Է., Ինտեգրացիա. աշխարհաքաղաքական տեսանկյուն, էջ 438-443
18. Հարությունյան Դ.Վ., Ընթացիկ հաշվի պետական կար-գավորման հիմնախնդիրները էջ 138-143
19. Հարությունյան Հ.Հ., Էկոլոգիական անվտանգության ապա-հովման հիմնախնդիրները ՀՀ Լոռու մարզում, էջ 260-265
20. Հարությունյան Վ.Լ., ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտե-

սագիտության ինստիտուտի 10-ամյա (2006-2016թթ.) գիտական հետազիծը, էջ 17-21
21. Հարությունյան Վ.Լ., Հարությունյան Դ.Վ., Տնտեսական քաղաքականության առաջնահերթությունները և վճարային հաշվեկշռի պետական կարգավորման բարելավման հեռանկարները, էջ 131-138
22. Հովհաննիսյան Լ.Մ., Ագրովերամշակող արդյունաբերության պարենամթերքների արտադրության և իրացման բարելավման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 265-271
23. Ղուբասարյան Մ.Ա., ՏՏ ոլորտի զարգացման հեռանկարները ինտեգրացիայի շրջանակներում, էջ 271-275
24. Մանգասարյան Ռ.Յ., ԼՂՀ տնտեսության զարգացման արդի մարտահրավերները, էջ 275-280
25. Մանուչարյան Մ.Գ., Պետական աջակցության անհրաժեշտությունը գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրման գործում, էջ 280-285
26. Մանուչարյան Մ.Գ., Մկրտչյան Ս.Հ., Ագրովերամշակող արդյունաբերությունը որպես գյուղատնտեսության զարգացման շարժիչ ուժ, էջ 296-30
27. Մարկոսյան Հ.Ա., Հոլանդական հիվանդությունը որպես Հայաստանում 2009թ. ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի խորը ազդեցության հիմնական պատճառ, էջ 285-290
28. Մարկոսյան Հ.Ա., Մինասյան Ա.Գ., Հայաստանի և Իրանի տնտեսությունների համեմատական վերլուծությունը, էջ 290-296
29. Մխիթարյան Հ.Ս., Ներդրումային ռիսկերի դասակարգման հիմնական մոտեցումները, էջ 148-153
30. Մկրտչյան Ս.Ա., ՀՀ լեռնամետալուրգիական արդյունաբերության կայուն զարգացման էկոլոգիական բաղադրիչը, էջ 302-307
31. Մկրտչյան Ս.Հ., Մանուչարյան Մ.Գ., Ագրովերամշակող արդյունաբերությունը որպես գյուղատնտեսության զարգացման շարժիչ ուժ, էջ 296-302
32. Շահինյան Տ.Վ., Գործարարությամբ զբաղվելու պայմանները ԵԱՏՄ երկրներում, էջ 307-311
33. Պողոսյան Շ.Պ., ՀՀ միգրացիոն գործընթացների ազդեցությունը դրամական փոխանցումների վրա, էջ 394-401
34. Պողոսյան Շ.Պ., Միգրացիոն շարժումը և դրա մեղմացման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 401-406
35. Սարգսյան Լ.Ն., Հայ-իրանական փոխադարձ ներդրումային համագործակցության հիմքերը, էջ 326-332
36. Սարգսյան Կ.Ս., ՀՀ հարկաբյուջետային քաղաքականության առանձնահատկությունները և հիմնախնդիրները, էջ 164-171
37. Սարգսյան Կ.Ս., Հարկաբյուջետային քաղաքականության դերը և առանձնահատկությունները՝ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամերի հաղթահարման համատեքստում, էջ 171-176
38. Սարինյան Ռ.Ն., Նուրիջանյան Ի.Կ., Մատթեոս Մամուրյանի «Տնտեսագիտական ուղղությունը», էջ 454-460
39. Վերդյան Ռ.Ա., Տնտեսության գործարքային ծախսերի գնահատման առանձնահատկությունները, էջ 332-339
40. Քերոբյան Ա.Ս., ՀՀ-ԵՄ առևտրատնտեսական համագործակցությունը և զարգացման հեռանկարները «Արևելյան գործընկերության» շրջանակներում, էջ 339-347
41. Քարդումյան Ն.Գ., Գործարարությամբ զբաղվելը և հարկման արդյունավետությունը հարկային բեռի համատեքստում, էջ 193-199
42. Акобян И.Г., Таранян И.А., Проблемы взаимосвязи трудовой миграции с инвестициями в Армении, стр. 387-394
43. Бабаян Э.А., Проблемы совершенствования миграционной политики РА, стр. 347-352

44. Бабаян Э.А., О разновидностях и особенностях миграционных процессов, стр. 352-358
45. Габриелян Б.В., Совершенствование управления персоналом и оплата труда, стр. 432-438
46. Даниелян А.А., Пенсионное обеспечение в системе современных экономических отношений, стр. 81-87
47. Захарян А.Г., Проблемы миграции населения в Республике Армения, стр. 358-365
48. Захарян А.Г., Влияние миграционных процессов на развитие экономики Республики Армения, стр. 365-373
49. Затикян А.Т., Проблемы миграционных процессов в РА, стр. 373-380
50. Затикян А.Т., Трудовая миграция и ее роль в социально – экономическом развитии РА, стр. 380-387

«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ -1(23), Եր.: «Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ, 2016, 475 էջ

51. Ամիրխանյան Վ.Ա., Գիտելիքահենք տնտեսության հիմնական բաղադրիչները և ՀՀ-ում դրանց զարգացման ավանդույթներն ու հնարավորությունները, էջ 281-290
52. Ավագյան Հ., Բաբայան Է., Տարանյան Ի., Մետաղական օգտակար հանածոների շահագործման արդի վիճակը և դրանց արդյունավետության բարձրացման ուղիները, էջ 324-332
53. Ավագյան Հ., Բաբայան Է., Տարանյան Ի., Նորագույն տվյալներ Կամաքարի հանքաերևակման վերաբերյալ, էջ 332-340
54. Գաբրիելյան Բ., Գնորզյան Ա., Ձեռնարկատիրության զարգացման հիմնական ուղղությունները ՀՀ ծառայությունների շուկայում, էջ 37-48
55. Զախարյան Ա., Հայաստանի Հանրապետությունում բաժնետիրական ընկերությունների գործունեության բարելավման հիմնախնդիրները, էջ 105-117
56. Հովհաննիսյան Լ., Հակոբյան Ե., Գյուղատնտեսության սուբսիդավորման և վարկավորման բարելավման շուկայական մեխանիզմների գնահատումը, էջ 348-354
57. Акопян И., Особенности формирования инвестиционно среды в РА, էջ 298-304
58. Габриелян Б., Аветисян А., Совершенствование кадровой политики организации в условиях кризиса, էջ 290-298
59. Оганян Т., О некоторых проблемах состояния сельского хозяйства РА, էջ 369-374

«Հայոց նորագույն պետականության քառորդ դարը» գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, 2016թ., հուլիսի 15, Եր.: 2016, «Գիտություն» հրատ., 185 էջ

60. Բաղդասարյան Ք., Հարկային բարեփոխումներ, ստվերային տնտեսություն և տնտեսական զարգացում, էջ 103-107
61. Զախարյան Ա., Ազգաբնակչության կենսամակարդակի բարելավման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 92-98
62. Սարգսյան Կ., Կայուն տնտեսական աճի արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 98-103

«Հայաստան. Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես

63. Այանյան Ա.Հ., Ժամանակակից ջերմոցային տնտեսությունների հաստատուն ծախսերի վերլուծությունը, #5-6 (189-190), 2016, Եր.: էջ 30-33:
64. Ավետյան Ա.Մ., ՀՀ համայնքային ֆինանսական կառավարման մեթոդաբանական սկզբունքներ, #5-6 (189-190), 2016, Եր.: էջ 57-59:

65. Թանգյան Ս.Գ., Վարկային հարաբերությունների օրենսդրական դաշտի կարգավորման հիմնահարցերը, #5-6 (189-190), 2016, Եր.: էջ 102-105:
66. Հարությունյան Հ.Հ., Տնտեսական գործունեության էկոլոգիական հետևանքների գնահատման մոտեցումները Հայաստանի Հանրապետությունում, #5-6 (189-190), 2016, Եր.: էջ 114-117
67. Սարինյան Ռ.Ն., Պետական պարտքի կառավարման հանգույցներում, #1-2 (185-186), 2016, Եր.: էջ 117-119

«Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես 2016

68. Ամիրխանյան Վ.Ա., Նորարարական կլաստերների էությունը և ՀՀ տնտեսությունում դրանց գործարկման հնարավորությունները, 2016, #1, հունվար-մարտ, Եր.: էջ 342-351
69. Բոստանջյան Վ.Բ., Հարությունյան Տ.Վ., Հարկային քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, 2016, #1, հունվար-մարտ, Եր.: էջ 322-332:
70. Մակարյան Ա.Ռ., Տնտեսության իրական հատվածի վրա արտաքին գործոնների ազդեցությունը և կարգավորման ուղիները, 2016, #1, հունվար-մարտ, Եր.: էջ 351-364:
71. Մակարյան Ա.Ռ., ՀՀ տնտեսության ճկունության աստիճանի բարձրացումը տնտեսական զարգացման հիմքի բազմազանության ապահովման միջոցով, 2016, #1, հունվար-մարտ, Եր.: էջ 364-375:
72. Մանասերյան Թ.Ն., ԵԱՏՄ-ին Հայաստանի անդամակցությունից Հայաստանի գործարար հանրության սպասումները, 2016, #1, հունվար-մարտ, Եր.: էջ 7-14:

Այլ հանդեսներում և ինտերնետային կայքերում

73. Bayadyan A.H., On new mechanism of financing for agriculture. *Региональные проблемы преобразования экономики*, №11 (73), 2016, с.71-76. ISS N: 1812-7096
74. Harutyunyan V.L. Harutyunyan T.V., . The conceptual approach towards tax administration issues. *Региональные проблемы преобразования экономики*, №8 (70), 2016, с.111-117. ISS N: 1812-7096
75. Harutyunyan V.L. Harutyunyan T.V., The role of the tax system and its administration in contrebuting to the economic growth in Armenia. Региональные проблемы преобразования экономики, №8 (70), 2016, с.117-123. ISS N: 1812-7096
76. Sargsyan, K.S., Evaluation of the effectiveness of state anti-crisis regulation in the Republic of Armenia. Региональные проблемы преобразования экономики, №1 (63), 2016, с.149-155. ISS N: 1812-7096
77. Бостанджян В.Б., Захарян А.Г., Проблемы защиты прав акционеров в Республике Армения. Вертикали истории: международный научный журнал, N 34, 2016г. / Под общ. ред. И. Квеселавы. – Тбилиси: Издательство грузинского технического университета, 2016. – 298 с., стр. 101-108
78. Захарян А.Г., Проблемы управления финансовыми рисками в акционерных обществах Республики Армения. Актуальные вопросы современной науки: сборник научных трудов. Выпуск 50 / Под общ. ред. С.С. Чернова. – Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2016. – 214 с., стр. 46-54
79. Захарян А.Г., Проблемы активизации деятельности акционерных обществ Республики Армения в рамках Евразийского экономического союза, Международный научный журнал "Экономика и предпринимательство", № 12-2 (77-2), 2016 г. /-1227с./, с. 305-309. Российская Федерация, Москва
80. Лепехин В.А., Сафарян А.В., Тавадян А.А., Маркаров А.А., «Оценка интеграционных эффектов Армении» (в соавторстве),

«Многомерный статистический анализ и эконометрика», Москва, 2016, 2с, НФСП infoleader.online
81. Лепехин В.А., Сафарян А.В., Тавадян А.А., Маркаров А.А., «Оценка воздействия интеграционных эффектов Армениина динамику ВВП» (в соавторстве), Российский экономический конгресс, Москва, 2016, 3с., НФСП infoleader.online
82. Тавадян А.А., Сафарян А.В., Тевикян А.□Р., Тавадян А.А., Арутюнян Г.А., Саруханян С.□Н., Демиденко М.В., Армения и Таможенный союз: оценка экономического эффекта интеграции – ЦИИ ЕАБР, Доклад № 20, 2013. Санкт-Петербург, – 48 с.
83. Тавадян А.А., Сафарян А.В., Демиденко М.В., Армения и Таможенный союз: Влияние экономической интеграции (13 декабря, 2013 г.). Доклад № 20, 2013, Евразийский банк развития Центр интеграционных исследований Москва: Наука, 2012, -108с. http://ssrn.com/abstract=2831924,
84. Саргсян К.С., Современные проблемы бюджетно-налоговой политики в РА. “Социально-экономические исследования, гуманитарные науки и юриспруденция: теория и практика” сб.материалов X международной научно-практической конференции, 14 октября, 1 ноября 2016 г. / под общей ред. С.С.Чернова. -Новосибирск, изд. ЦРНС, 2016, -192 с., стр. 32-38
85. Саргсян Л.Н., Губасарян М.А., Григорян Д.О., Сравнительный анализ инвестиционной среды Армении, Грузии и Ирана, Сборник "Велес"- материалы II Международной конференции «Развитие науки в век информационных технологий» (Киев, 30 нояб. 2016 г.), с.72-75
86. Саргсян Л.Н., Губасарян М.А., Григорян Д.О., Состояние армяно-иранских торговых отношений, преоритетные направлени развития науки и образования. Изд-во ООО Центр научного сотрудничества “Интерактив плюс” (Чебоксары), 2016, стр. 211-213

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 11

ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2017թ. հրապարակումները

Մենագրություններ

1. Աստոյան Ա.Խ., Բուրսայի նահանգի հայության տնտեսական վիճակը և նյութական կորուստները հայոց Ցեղասպանության տարիներին: -Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2017, 320 էջ:
2. Բաղդասարյան Ք.Յու, Հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավման հիմնախնդիրները կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցման համատեքստում: Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2017, 168 էջ:
3. Բայադյան Ա.Հ., ՀՀ ազրովերամշակող արտադրական կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության և ռիսկերի գնահատման հիմնահարցերն ու լուծման ուղիները, Եր.: «Լիմուշ» հրատ, 2017, 236 էջ:
4. Затикян А.Т., Демографические факторы социально-экономического развития РА, Ер. изд. «Гитутюн», 2017, 192 с.
5. Հարությունյան Ա.Վ., ՀՀ առևտրային բանկերը ներդրումային միջավայրի բարելավման գործում, Եր.: Հ Հ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2017. 128 էջ:
6. Հարությունյան Վ.Լ., Հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության կատարելագործման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում: Եր.: «Գիտություն» հրատ, 2017, 264 էջ:
7. Ոսկանյան Ա.Հ., Ադանայի նահանգի հայերի տնտեսական վիճակը, 1909թ, Ունեզրկում: Գիրք Ա, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2017, 208 էջ:
8. Սարինյան Ռ.Ն., Հարությունյան Վ.Լ., Հայ տնտեսագիտական մտքի երկու դարը. գիտակենսագրական հանրագիտարան (Ա-Հ): Երկու գրքով, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2017, 464 էջ:

9. Սուվարյան Յու.Մ., Սարգսյան Վ.Ա., Հայրապետյան Ռ.Ա., Ասատրյանց Ս.Ա., Քոչարյան Մ.Ռ., Գյուլզյուլյան Լ.Ա., Ազգային նորամուծական համակարգ. Ներուժի գնահատումը և հայեցակարգային գերակայությունները, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Յու.Մ.Սուվարյանի ընդհ. խմբագրությամբ, Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2017, 192 էջ:
10. Ազգային տնտեսություն, ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտի հետազոտական հետազիծը (2007-2017թթ.). Եզրակացություններ, կիրառական առաջարկություններ (կազմվել է ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տնտեսագիտ. դոկտոր, պրոֆ. Վ.Լ.Հարությունյանի գլխավորությամբ): -Եր.: «Գիտություն» հրատ., 2017, 504 էջ:

Հոդվածներ, զեկուցումներ

1. Ամիրխանյան Վ.Ա., Գիտություն-նորամուծություն-առևտրայնացում շղթայի ամրապնդման ուղիները ՀՀ-ում / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #3-4 (199-200), 2017, Եր.: էջ 54-58
2. Ամիրխանյան Վ.Ա., ՀՀ գիտության ոլորտի վերլուծությունը գիտելիքահենք տնտեսական համակարգի ձևավորման տեսանկյունից /«Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #3-4 (199-200),, 2017, Եր.: էջ 50-54
3. Անդրեասյան Ն.Հ., Կառավարչական որոշումների ուղղությունները բանկային ռիսկերի շրջանակում / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #3-4 (199-200),, 2017, Եր.: էջ 10-13
4. Ասատրյան Շ.Ս., Գործազրկության նվազեցման մոտեցումները / «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2017, #3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 256-261:
5. Բոյախչյան Վ.Գ., Առևտրային կազմակերպության (բանկի) գործունեության դիվերսիֆիկացումը որպես կայունության ապահովման միջոց / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, #5-6 (201-202), 2017, Եր.: էջ 127-132

6. Բոյախչյան Վ.Գ., Բանկային ոլորտի կայունության ապահովման առանձին մեթոդներն ու ձևերը / «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2017, #3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 52-63:
7. Գաբրիելյան Բ.Վ., Չոբանյան Ա., Պետական ծառայողների աշխատանքի արդյունավետության բարձրացման խնդիրները / «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2017, #3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 121-131:
8. Գալոյան Մ.Ռ., Գնաճի մակարդակի և արտարժույթի փոխարժեքների փոխկապակցվածության վերլուծությունը / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #3-4 (199-200),, 2017, Եր.: էջ 4-7
9. Գալոյան Մ.Ռ., ՀՀ դրամավարկային քաղաքականությունը արդի պայմաններում / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, #1-2 (197-198), 2017, Եր.: էջ 82-84
10. Դալլաքյան Ս., Սարգսյան Ս., ՀՀ ժողովրդագրական գործոնների ազդեցությունը տնտեսական իրավիճակի վրա / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #9-10 (205-206), 2017, Եր.: էջ 148-151
11. Կուրղինյան Գ.Մ., ՀՀ ՀՆԱ-ի արտադրությունը՝ ըստ ազգային տնտեսության հատվածների /«Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #3-4 (199-200),, 2017, Եր.: էջ 19-24
12. Հարությունյան Գ.Է., ՀՀ ռազմարդյունաբերության զարգացման առաջնահերթությունները / 21-րդ դար («Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես), #5(75), Եր.: 2017, էջ 48-67
13. Մարկոսյան Ա.Խ., Կուրղինյան Գ.Մ., Տնտեսության պետական և մասնավոր հատվածների համագործակցության արդի հիմնական ուղղությունները ՀՀ-ում. Տնտեսա-իրավական և գույքային ասպեկտներ / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, #1-2 (197-198), 2017, Եր.: էջ 4-10
14. Մկրտչյան Ն.Ս., Վճարային հաշվեկշռի ընթացիկ հաշվի կառավարման գերակայությունները ՀՀ-ում / «Ֆինանսներ և

էկոնոմիկա» հանդես, #5-6 (201-202), 2017, Եր.: էջ 38-41
15. Մկրտչյան Ն.Ս., Տնտեսական քաղաքականության առաջնահերթությունները վճարային հաշվեկշռի բարելավման գործում / «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2017, #3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 191-200:
16. Չոբանյան Մ.Ա., Քաղաքացիական ծառայողների վարձատրության կազմակերպման խնդիրները / «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2017, #3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 114-121:
17. Սարատիկյան Ն.Գ., Տարածքային տնտեսության զարգացման հնարավորությունները տարածքային ինովացիոն համակարգի միջոցով / «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, 2017, #3, հուլիս-սեպտեմբեր, Եր.: էջ 226-232:
18. Վերդյան Ռ.Ա., Գործարքային ծախքերի նվազեցման ուղիները ՀՀ տնտեսությունում / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», #3-4 (199-200),, 2017, Եր.: էջ 138-142
19. Փարսադանյան Տ.Ա., Էլեկտրոնային կառավարման արտասահմանյան փորձի նախագծումը ՀՀ-ում / «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» հանդես, #1-2 (197-198), 2017, Եր.: էջ 35-38
20. Алоян Р.С., Анализ основных показателей деятельности растениводства РА, Новое слово в науке: стратегии развития: материалы международной научно-практической конференции (Чебоксары, 2 июля, 2017г.). / редкол.: О.Н.Широков (и др.), - Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2017, -168 с., стр. 88-94
21. Асатрян Ш.С., Иностранный опыт управления занятостью. “Развитие и актуальные вопросы современной науки” / международный научный журнал №5 (5) 2017. –Магнитогорск : ИП Вахрушев В.И., 2017. 133 с., стр. 32-43
22. Баядян А.А., Азатян Л.С., Устойчивый рост агропромышленности регионав Республики Армении как важный фактор для дальнейшего развития / Наука, образование, общество: тенденции и перспективы развития: материалы VI международной научно-практической конференции (Чебоксары, 18 июня, 2017г.). В 2-х т., т. 2 / редкол.: О.Н.Широков (и др.), - Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2017, 352 с., стр. 77-78
23. Баядян А.А., Алоян Р.С., Сфера промышленности Республики Армении в деле обеспечения валового внутреннего продукта и анализ их взаимосвязи / Наука, образование, общество: тенденции и перспективы развития: материалы VI международной научно-практической конференции (Чебоксары, 18 июня, 2017г.). В 2-х т., т. 2 / редкол.: О.Н.Широков (и др.), -Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2017, -352 с., стр. 78-83
24. Габриелян Б.В., Корпоративная культура как основа мотивации персонала. “Актуальные вопросы экономических наук”, ООО "Центр развития научного сотрудничества" (Новосибирск), Сб. мат. LVI Международной научно-практической конференции, -Новосибирск.: № 56, стр. 38-46. 256 с.
25. Даллакян С.А., Таранян И.А., Совершенствование системы регулирования внешней трудовой миграции в Республике Армения / Сб. научных трудов / Международный научный журнал “Интернаука” / №15(37), 2 т., -Киев.: 2017, стр. 21-24
26. Затикян А.Т., Захарян А.Г., Правовые основы регулирования миграционных процессов в Республике Армения / Актуальные вопросы современной науки: сборник научных трудов. Выпуск 51 / Под общ. ред. С.С. Чернова. –Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2017, 258 с. стр. 70-78.
27. Затикян А.Т., Макарян А.Р., Роль инвестиций в обеспечении экономического роста Армении / “Региональные проблемы преобразования экономики”, № 8(82), 2017, 10 с.
28. Затикян А.Т., Влияние демографической ситуации на социально-экономическое развитие РА / “Региональные проблемы преобразования экономики”, N 1(75), 2017, стр.109-121

29. Захарян А.Г., Проблемы повышения благосостояния населения Республики Армения посредством активизации деятельности акционерных обществ / Экономика и предпринимательство: международный научный журнал, N 5-2 (82-2), 2017, 1229с., РФ, М.: стр. 242-249
30. Захарян А.Г., Проблемы совершенствования дивидендной политики в Республике Армения / Экономика и управление: анализ тенденций и перспектив развития, сб. материалов XXXV международной научно-практической конференции, г. Новосибирск, 27 июня 2017г. / Под общ. ред. С.С.Чернова. -Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2017. 168 с., стр. 108-114
31. Захарян А.Г., Проблемы совершенствования экологической политики акционерных обществ в Республике Армения / Проблемы и пути социально-экономического развития: город, регион, страна, мир: сборник статей VII международной научно-практической конференции (Санкт-Петербург, 1-2 декабря 2016 г.) / -Санкт-Петербург: Ленинградский государственный университет им. А.С. Пушкина. Изд. СПбУ, 2017, 228с., стр. 24-31
32. Минасян А.Г, Агаджанян Л.Г., Как достичь успехов в маркетинге с помощю психологии / International Journal of Innovative Technologies in Economy, # 6(12), December 2017, pp. 19-22
33. Парсаданян Т.С., Механизмы налогового администрирования и приоритеты реформирования налоговой системы в деле улучшения бизнес-среды / Научный журнал «Наука в цифрах», Выпуск 4 (5), -Чебоксары.: 2017, стр. 41-44
34. Погосян Ш.П., Демографическая ситуация в Республике Армении и ее проблемы / Наука, образование, общество: тенденции и перспективы развития: материалы VI международной научно-практической конференции (Чебоксары, 18 июня, 2017г.). В

2-х т., т. 2 / редкол.: О.Н.Широков (и др.), -Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2017, 352 с., стр. 175-179
35. Погосян Ш.П., Проблемы кредитования малого и среднего предпринимательства в Республике Армении / Образование и наука в современных реалиях: материалы III Междунар. науч. практ. конф. (Чебоксары, 17 дек. 2017 г.) / редкол.: О.Н. Широков [и др.]. -Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2017, стр. 325-327, -424 с., ISBN 978-5-6040397-7-9
36. Саргсян К.С., Общая характеристика зарубежных систем налогового контроля / Конкурентоспособность в глобальном мире: экономика, наука, технологии. научный журнал, №5, ч.6, 2017, -Киров, стр.76-82.
37. Саргсян Л.Н., Джалалян К.В., Анализ инвестиционной среды Армении / Международный научный журнал "Интернаука". Серия: "Экономические науки", 2017. №5. стр. 96-100.
38. Asatryan Sh.S., Types, Causes and Socio-Economic Consequences of Unemployment / The collection includes the 8-th International Conference “Recent trend in Science and Technology management” “Science and Society”, Held by SCIEURO in London 24-30 august 2017, #3, pp. 81-93.
39. Baghdasaryan K.YU., The Interconnection Issues of the FDI and Tax Administration / “Science and Humanity”, №2, 2017. The collection includes 7th The International Conference “Social Science and Humanity” by SCIEURO in London, 23-29 September 2017, pp 36-40.
40. Bayadyan A.H., Harutyunyan A.V., Interplay of the Loans of the Banking System and Economic Growth in the Republic of Armenia / “Региональные проблемы преобразо-вания экономики”, № 7(81), 2017, 10 pages.
41. Bayadyan A.A., Makaryan A.R., Interplay of Commercial Bank Lending to the Manufacture of Food Products with the Industry

Output in Armenia. “Региональные проблемы преобразования экономики”, N 1(75), 2017, pp.11-20.
42. Bayadyan A. A., Manucharyan M.G., The mutual collection between poverty and economic growth in Republic of Armenia. Norwegia, Journal Development of the International Science, #7, 2017, vol. 2, Oslo, pp. 32-36.
43. Dallakyan S., Sargsyan S., Specifics of Implementing the Socioeconomic Policy to Ensure the Labor market Efficiency in Armenia and Belarus. Международный научных журнал “Интернаука”. Серия: “Экономические науки” № 4 (4), -Киев: 2017. стр. 41-44.
44. Gabrielyan B.V., Chobanyan M.A., Issues of staff recruitment and selection in the state service. “International journal of innovative technologies in economy”, #4(10), october 2017, ROST (Dubai), pp. 3-7, ISSN: 2412-8368, e ISSN: 2414-1305.
45. Harutyunyan G.E., The Impact of Millitary R&D on the Innovative Development of the Civilian Sector / Public Administration Issues, (Special Issue), 2017, pp. 27-37.
46. Keovterelyan B.C., Assessmentof the risk of human life loss in Armenia / “Science and Humanity”, №2, 2017. The collection includes 7th The International Conference “Social Science and Humanity” by SCIEURO in London, 23-29 September 2017, pp 82-90.
47. Khachaturyan A.A., Foreign Ptactice of Public Administration Strategic Reforms and its Trends / “Science and Humanity”, №2, 2017. The collection includes 7th The International Conference “Social Science and Humanity” by SCIEURO in London, 23-29 September 2017. pp 45-52.
48. Kyureghyan A.M., The issues of the factors impact on the business climate / XXXIII International Scientific and Practical Conference “Europen Research: Innovation in science, Education

and Technology” (Russian Federation, Moskow, november 8-9, 2017), -M.: 2017, pp. 37-43
49. Makaryan A.R., Scenarios of Growth of the Wearing Apparel in Armenia / “Региональные проблемы преобразования экономики”, N 1 (75), 2017, стр. 100-108.
50. Makaryan A.R., The Role of Outsourcing in Ensuring the Growth of Wearing Apparel Industry in Armenia / “Региональные проблемы преобразования экономики”, № 6(80), 2017, 10 pages.
51. Manucharyan M.G., Development of tourism and increase of opportunities of employment in Armenia / Znanstvena misel journal, №11/2017, Vol.1, Slovenia 2017, p. 21-23.
52. Mkrtchyan N.S., Issues of management and enhancement of efficiency of economic processes affecting the balance of payments / The collection includes the 8-th International Conference “Recent trend in Science and Technology management”, Held by SCIEURO in London 23-29 July 2017, #2, pp. 59-66.
53. Mkrtchyan N.S., The Essence of management of the balance of payments in the RA / Развитие и актуальные вопросы сореМенной науки, международный научный журнал, №2(2) 13 июля 2017, -Магнитогорск, стр. 34-38.
54. Petrosyan L.M. Role of the shadow Economy in Development of the economy / Вестник науки и образования 2017, № 11 (35), -M.: 2017, стр. 43-47
55. Sargsyan K.S, The modern challengess of fiscal and monetary policy in the Republic of Armenia / “Имономическа мисъл” Българска академия на науките, Институт за икономически изследования (“Economic Thought”, Bulgarian Academy of Sciences Economic Research Institute), № 2, 2017, pp. 131-145.
56. Sargsyan L.N., Harutyunyan H.Z., Impact of FDI on the economy

of Armenia / International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences". 2017, №5. pp. 92-95
57. Sargsyan L.N., Impact of FDI on economic growth in the world and in Armenia / International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences". 2017, №5, pp. 89-91.
58. Sargsyan L.N., Grigoryan D.H., Impact of Foreign direct investment on Export: Case of Armenia / “Научные исследования и современное образование” материалы Междунар. науч.-практ. конф. (Чебоксары, 29 апр. 2017 г.), стр. 288-294
59. Sargsyan L.N., Prospects of Iranian Investments in RA / Международный научных журнал “Интернаука”. Серия: “Экономические науки” № 4 (4), -Киев, 2017, стр. 53-58
60. Հարությունյան Գ.Է., ՀՀ ռազմարդյունաբերության տնտեսական աճանցյալը (դիտարկումներ ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտում), «Գիտություն» թերթ, №312, նոյեմբեր, 2017թ., էջ 6
61. Հարությունյան Գ.Է., ՀՀ տնտեսությունում ռազմաարդյունաբերության զարգացման էքստեռնալները և դրանց ինտեռնալացման հեռանկարները: «Հայկական բանակ» ռազմագիտական հանդես, թիվ 3 (93), 2017թ., էջ 91-101

Материалы международной научной конференции посвященной Проблемам обеспечения безопасности и качества пищевых продуктов / НАУА, ред. кол. Д.П. Петросян и др., -Ер.: изд-во НАУА, 2017, -244с.

62. Մինասյան Ա.Գ., Տնտեսագիտության հոգեբանության էությունը և դրա կարևորությունը / Материалы международной научной конференции посвященной Проблемам обеспечения безопасности и качества пищевых продуктов / НАУА; Ред. кол. Д.П.Петросян и др., -Ер.: изд-во НАУА, 2017, -244с., стр. 79-81

Հոդվածները հրատարակվել են «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտ.հոդվածների ժողովածու - 2017–ում: ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2017, 430 էջ

63. Ալոյան Ռ.Ս., Արդյունաբերության ոլորտը ՀՀ տնտեսական աճի ապահովման գործընթացում, էջ 194-199
64. Ասատրյան Շ.Ս., ՀՀ աշխատանքի շուկան բնութագրող ցուցանիշները, էջ 36-42
65. Ասատրյան Շ.Ս., ՀՀ հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովման ուղիները, էջ 42-48
66. Բաղդասարյան Ք.Յու., Փարսադանյան Տ.Ս., Հարկային վարչարարության գործիքակազմն ու հարկային համակարգի բարեփոխման գերակայությունները բիզնես միջավայրի բարելավման գործում, էջ 53-60
67. Բաղդասարյան Ք.Յու., Հարկային բեռի գնահատման հարցի շուրջ, էջ 60-67
68. Բաբայան Է.Ա., Տարանյան Ի.Ա., ՀՀ կրթության համակարգի մեջ տարբեր մակարդակների ընդգրկվածության ցուցանիշների հարցի շուրջ, էջ 329-340
69. Բայադյան Ա.Ա., ՀՀ դրամավարկային քաղաքականության և փոխարժեքի վարքագծի վերլուծությունը, էջ 77-84
70. Բայադյան Ա.Հ., Մանուչարյան Մ.Գ., Տրանսպորտի ոլորտը ՀՀ տնտեսական աճի ապահովման գործում, էջ 320-329
71. Բայադյան Ա.Հ. ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի և տնտեսության հիմնական ոլորտների վիճակագրական վերլուծությունը, էջ 199-205
72. Բոյախչյան Վ.Գ., Բանկային ոլորտի կայունության ապահովման հիմնախնդիրները, էջ 84-91

73. Բոստանջյան Վ.Բ., Պետական գումարների համակարգի դերը բյուջետային ծախսերի արդյունավետության ապահովման գործում, էջ 27-36
74. Գրիգորյան Լ.Հ., Հակոբյան Ա.Ս., Ռազմավարական կառավարչական հաշվառման և վերլուծության էությունը, բովանդակությունը և խնդիրները, էջ 205-212
75. Դալլաքյան Ս.Ա., ՀՀ աշխատանքային միգրանտների տեսանկյունից առավել մեծ հետաքրքրություններ ներկայացնող պետությունների գնահատման մեթոդաբանություն, էջ 340-348
76. Ենգիբարյան Վ.Գ., Բնապահպանական վերահսկողության գիտական ուղղվածությունը և կիրառման արդյունավետությունը, էջ 348-353
77. Մանուչարյան Մ.Գ., Կապի ոլորտը համախառն ներքին արդյունքի ապահովման գործում և դրանց փոխադարձ կապի վերլուծությունը, էջ 379-383
78. Թավադյան Ա.Ա., Գնաճի և ազգային արժույթի փոխարժեքի փոխազդեցությունները ՀՀ-ում, էջ 91-98
79. Հարությունյան Գ.Է., Հայաստանի տնտեսական ինտեգրացիայի այլընտրանքային ուղիները, էջ 233-240
80. Հարությունյան Գ.Է., Ռազմարդյունաբերության դերն ու նշանակությունը տնտեսության զարգացման ընդհանուր համակարգում, էջ 240-246
81. Հարությունյան Լ.Կ., Ճգնաժամերի առևտրական և բորսային ձևերի դրսևորումները, էջ 104-111
82. Հարությունյան Վ.Լ., Հարոյան Ս.Ա., Հարկային և մաքսային մարմինների գործունեության ու մակրոտնտեսական ակտիվության փոխադարձ կապը, էջ 16-27
83. Հարությունյան Տ.Վ., Հարկային լծակների ձևավորման առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 111-116

84. Հովհաննիսյան Լ.Մ., ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման գործընթացում տնտեսական աճը պայմանավորող գործոնները, էջ 246-251
85. Հովսեփյան Ա.Ե., Հարկային վարչարարության ձևավորման նախադրյալները, էջ 116-122
86. Ղուբասարյան Մ.Ա., Ջալալյան Ք.Վ., Ներքին և օտարերկրյա ներդրումների ձևավորման և բաշխման ուղիները ՀՀ-ում, էջ 251-257
87. Մարգարյան Ա.Ս., Շինարարության ոլորտը ՀՀ տնտեսական աճի ապահովման գործընթացում, էջ 257-262
88. Մարկոսյան Հ.Ա., ՀՀ էներգետիկ համակարգը և վերականգնվող էներգետիկայի տեղը էներգետիկ անվտանգության ապահովման գործում, էջ 262-271
89. Մարկոսյան Հ.Ա., Մինասյան Ա.Գ., Կանաչ հավաստագրերի դերը վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների հիման վրա էլեկտրաէներգիայի արտադրության խթանման գործում, էջ 271-278
90. Մինասյան Ա.Գ., ՀՀ էներգետիկ համակարգի ձևավորման և զարգացման պատմական նախադրյալները, էջ 278-284
91. Մկրտչյան Ն.Ս., Վճարային հաշվեկշռի էությունն ու կառուցվածքը ՀՀ-ում, էջ 135-139
92. Շահինյան Տ.Վ., Ռաֆաելյան Տ.Ա., Հարկային մարմինների դերն ու նշանակությունը տնտեսության մեջ, էջ 139-147
93. Շահինյան Տ.Վ., Մաքսային մարմինների դերն ու նշանակությունը տնտեսության մեջ, էջ 147-156
94. Կոստանյան Շ.Մ., Ազատյան Լ.Ս., ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտը համախառն ներքին արդյունքի ապահովման գործում և դրանց փոխադարձ կապի վերլուծությունը, էջ 212-218
95. Կուրղինյան Գ.Մ., Պետություն-մասնավոր հատված համագործակցության ձևերը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 218-228

96. Պողոսյան Շ.Պ., ՀՀ ժողովրդագրական հիմնախնդիրները, էջ 390-395
97. Քրմոյան Ն.Մ., Տեղեկատվական և տնտեսագիտա-վերլուծական համակարգի օգտագործումը «Արմենիա» հանրապետական բժշկական կենտրոն ՓԲԸ-ում. ամպային տեխնոլոգիաների կիրառմամբ, էջ 395-401
98. Պողոսյան Շ.Պ., Ազգաբնակչության կենսամակարդակը բնութագրող ցուցանիշների փոփոխության միտումները ՀՀ-ում, էջ 383-390
99. Պողոսյան Վ.Ռ., Ռազմարդյունաբերության զարգացման հենքով տնտեսական աճի էական ցուցանիշներ արձանագրած երկրների միջազգային փորձը, էջ 293-302
100. Ռաֆաելյան Տ.Ա., Վերազգային կորպորացիաների դերը երկրի արտահանման ընդլայնման հարցում, էջ 302-308
101. Սարգսյան Կ.Ս., Պետրոսյան Լ.Մ., Հարկային վերահսկողության արտերկրյա համակարգերը և դրանց առանձնահատկությունները, էջ 163-176
102. Սարգսյան Կ.Ս., Կյուրեղյան Ա.Մ., Հարկային վերահսկողության սկզբունքները, ձևերն ու մեթոդները, էջ 156-163
103. Սարգսյան Ս.Ն., Հարկային ռազմավարության տեղը պետական կառավարման համակարգում, էջ 169-176
104. Սարգսյան Լ.Ն., Գրիգորյան Դ.Հ., Օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների դերը գործազրկության կրճատման հարցում աշխարհում և Հայաստանում, էջ 308-315
105. Սարինյան Ռ.Ն., Թաղևոսյան Ա.Ս., «Ֆրանսիական առևտրային քաղաքականության…» պատմաբանը, էջ 405-414
106. Փարսադանյան Տ.Ս., ՀՀ տնտեսության ազատության ինդեքսի վերլուծությունը կոռուպցիոն ռիսկերի համատեքստում, էջ 176-181
107. Քրմոյան Ն.Մ., Առողջապահության ոլորտում կառավարման արդյունավետության բարձրացումը մասնագիտացված տեղեկատվական համակարգերի ներդրման ճանապարհով, էջ 401-405
108. Օհանյան Տ.Լ., Արդյունաբերության զարգացման միտումները ՀՀ-ում, էջ 315-320
109. Գաբրիելյան Բ.Վ., Страницы из истории управленческой мысли, էջ 414-421
110. Զախարյան Ա.Գ., Проблемы повышения эффективности сициальной политики в республике Армения, էջ 353-360
111. Զատիկյան Ա.Թ., Դանիելյան Ա.Հ., Демографическая ситуация в РА и ее влияние на экономическое развитие, էջ 360-368
112. Զատիկյան Ա.Թ., Բաբայան Է.Ա., Вопросы регулирования миграционных процессов в РА, էջ 368-374

Հոդվածները հրատարակվել են «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման հիմնախնդիրները» (գիտական հոդվածների ժողովածուներ -1(24)–ում, Եր.: «Անանիա Շիրակացի» ՄՀՀ, 2017, 464 էջ

113. Գրիգորյան Հ.Հ., Ասատրյան Շ.Ս., Կորպորատիվ մշակույթը որպես կազմակերպության իմիջի տարր, էջ 126-131
114. Զախարյան Ա.Գ., Բաժնետիրական ընկերությունների մրցունակության ապահովման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 99-108
115. Խաչատրյան Ա.Ա., Հայաստանի Հանրապետության զարգացման հեռանկարները Եվրասիական տնտեսական միության շրջանակներում, էջ 236-246
116. Չոբանյան Մ.Ա., Քաղաքացիական ծառայողների պաշտոնների դասակարգումը Հայաստանում, էջ 267-275
117. Չոբանյան Մ.Ա., Քաղաքացիական ծառայության կառավարման համակարգը, էջ 275-280

118. Օհանյան Տ.Լ., Արտադրական կազմակերպությունների ֆինանսական արդյունքները և դրանց վերլուծության դերի ու նշանակության մասին, էջ 79-85
119. Бабаян Э.А., Габриелян Б.И., Аветисян А.Ф., Учебная деятельность студентов и ее мотивация, стр. 349-360
120. Габриелян Б.В., Роль системы управления персоналом в организационной структуре предприятия, стр. 360-369

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 12

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական հրապարակումներն ըստ տարիների (2007-2017թթ.)

Տարիներ	հոդվածներ		Գրքերի քանակը	Ընդամենը	
	տեղական	արտասահմանյան		հոդված	գրքեր
2007թ.	187	11	5	198	5
2008թ.	203	19	9	222	9
2009թ.	134	1	5	135	5
2010թ.	133	-	6	133	6
2011թ.	157	-	10	157	10
2012թ.	128	10	6	138	6
2013թ.	93	20	10	113	10
2014թ.	45	10	13	55	13
2015թ.	85	27	2	112	2
2016թ.	72	14	7	86	7
2017թ.	80	40	10	120	10
Ընդամենը	1317	152	83	1469	83

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀՀ ԳԱԱ Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ (2007-2017 ԹԹ.)

Հրատ. խմբագիր՝ Ա. Հովակիմյան

Էջադրումն ու ձևավորումը՝ Դ.Սարաֆյանի

Հրատ. պատվեր № 846
Չափսը՝ 60×84 1/16: 22 տպ. մամուլ:
Տպաքանակը՝ 100 օրինակ:

ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչության տպարան,
Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 24: